

Τ.Ε.Ι. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ, ΔΟΜΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΣΣΙΤΙΩΝ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ. Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ
ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ**

ΑΔΑΜΙΔΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

ΚΡΑΣΙ ΙΣΑΔΩΡΑ

ΜΙΚΕΔΑΚΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΠΑΠΠΑ ΛΑΜΠΡΙΝΗ

Πάτρα, 2016

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας, δεν σηματοδοτείται μόνο το τέλος της πρώτης μας πτυχιακής εργασίας, αλλά για εμάς σημαίνει και την εισαγωγή μας προς τον τελικό δρόμο της ολοκλήρωσης της φοιτητικής μας καριέρας. Νιώθουμε, λοιπόν, μεγάλη συγκίνηση και χαρά. Δεν είναι μόνο η ολοκλήρωση που μας κάνει χαρούμενες, ούτε μόνο η σκέψη της ολοκλήρωσης των σπουδών μας και της κατάκτησης του πτυχίου μας, αλλά είναι όλη η συνεργασία που είχαμε όλο αυτό τον καιρό με αξιόλογους ανθρώπους που σεβόμαστε και εκτιμούμε. Μέσα από αυτές τις γραμμές, μας δίνεται η δυνατότητα να θυμηθούμε και να ευχαριστήσουμε όσους συνέβαλαν με διάφορους τρόπους στο αποτέλεσμα αυτό.

Πρώτα απ' όλα, χρωστάμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στην υπεύθυνη καθηγήτρια κα Λαμπρινή Παππά, που με τις γνώσεις, την καθοδήγηση της και την αστείρευτη υπομονή της μας κατεύθυνε και μας συμβούλευε σε όλη τη διαδικασία ολοκλήρωσης αυτής της πτυχιακής, παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε κάποιες στιγμές εξαιτίας της απόστασης.

Συνεχίζοντας, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους τους επαγγελματίες Κοινωνικούς Λειτουργούς που μας αφιέρωσαν τον χρόνο τους και την υπομονή τους και καταφέραμε, παρά το άγχος μας και την μηδαμινή εμπειρία μας, να υλοποιήσουμε το ερευνητικό κομμάτι της πτυχιακής μας εργασίας.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ, όμως, οφείλουμε η μια στην άλλη, για την άψογη συνεργασία και επικοινωνία που είχαμε όλο αυτό το διάστημα. Η κατανόηση, η συνοχή που υπήρχε, η άψογη επικοινωνία και συχνά ο ίδιος τρόπος σκέψης απέδειξε πως ακόμη και από απόσταση μπορεί να πραγματοποιηθεί μια άκρως εποικοδομητική συνεργασία, όπως η δική μας, χωρίς να διακινδυνεύσει ούτε στιγμή η φιλία που μας συνδέει, αλλά ούτε και ο κοινός στόχος της επιτυχίας.

Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τα μέλη των οικογενειών μας που στάθηκαν αρωγοί καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μας, καθώς και τους φίλους μας όπου ο καθένας βοήθησε με τον δικό του μοναδικό τρόπο.

Την πτυχιακή αυτή, την αφιερώνουμε σε όλους τους φοιτητές των σχολών της Κοινωνικής Εργασίας και ελπίζουμε πως όλοι εμείς οι επαγγελματίες με τις ιδιαίτερες αυτές γνώσεις που μας πρόσφερε η επιστήμη της Κοινωνικής Εργασίας, δεν θα πάψουμε ποτέ να πολεμάμε με κοινό στόχο την υπεράσπιση της ελευθερίας και των δικαιωμάτων του ατόμου!

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία έχει ως στόχο της την μελέτη των δομών που παρέχουν δωρεάν φαγητό σε άτομα που κατοικούν στην Ελλάδα. Ειδικότερα, μελετώνται τα κοινωνικά παντοπωλεία και τα συσσίτια των δήμων της χώρας, οι οργανώσεις που διαθέτουν τρόφιμα ή μαγειρεμένο φαγητό, η τράπεζα χρόνου, οι δημοτικοί λαχανόκηποι, αλλά και οι απόψεις των Κοινωνικών Λειτουργών που εργάζονται στις κοινωνικές δομές σίτισης που αναφέρθηκαν.

Η συγκεκριμένη μελέτη περιλαμβάνει δύο μέρη, το θεωρητικό και το ερευνητικό. Το πρώτο μέρος αναφέρεται στη βιβλιογραφική ανασκόπηση και στην παρουσίαση των δομών και χωρίζεται σε τέσσερα (4) κεφάλαια, ενώ το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει τη μεθοδολογία, τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας και τις προτάσεις μας σχετικά με την βελτίωση των δομών, αποτελούμενο από 2 κεφάλαια. Στο τέλος της εργασίας υπάρχει η αναλυτική βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε αλλά και το παράρτημα της εργασίας, που περιλαμβάνει αναλυτικά τις συνεντεύξεις των Κοινωνικών Λειτουργών, τις διευθύνσεις όλων των κοινωνικών δομών αλλά, και κάποια από την σχετική με το θέμα της εργασίας, νομοθεσία.

Το υλικό της μελέτης αποτέλεσε κυρίως ελληνική βιβλιογραφία, καθώς ξένη βιβλιογραφία που να αναφέρεται στα ελληνικά δρώμενα, δεν υπάρχει. Επιπλέον, σημαντικό ποσοστό του υλικού αντλήθηκε από άρθρα της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και από έγκυρες διαδικτυακές πηγές καθώς διαπιστώθηκε ανεπάρκεια ερευνητικών δεδομένων στη χώρα μας και ειδικά ερευνητικά δεδομένα βασιζόμενα σε συγγράμματα.

Το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται στην ιστορική αναδρομή της Κοινωνικής Πρόνοιας. Ως χρονολογία αφητηρίας θέτεται η εποχή της Αρχαιότητας ενώ η εξιστόρηση φτάνει έως και το 1970, την λεγόμενη εποχή της κρίσης του πετρελαίου. Στο ίδιο κεφάλαιο γίνεται και η επεξήγηση των πιο σχετικών με το θέμα της πτυχιακής όρων.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, αρχικά επιχειρείται μία προσπάθεια προσδιορισμού και λεπτομερής επεξήγηση του Κράτους Πρόνοιας και του Κράτους Δικαίου, ενώ στην

συνέχεια αναπτύσσονται και παρουσιάζονται επιμελώς όλες οι κοινωνικές δομές σίτισης αλλά και διάφορα προγράμματα σίτισης ιδιωτικού και δημόσιου χαρακτήρα.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται ο ρόλος των Κοινωνικών Λειτουργιών, στο τέταρτο κεφάλαιο ορίζεται η μεθοδολογία της έρευνας, ο σκοπός, το είδος της έρευνας και ο πληθυσμός της, η σημαντικότητα της έρευνας αλλά και η μεθοδολογία της ποιοτικής μελέτης.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας, ενώ στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο πραγματοποιείται ανάλυση των συμπερασμάτων αλλά και παράθεση προτάσεων βελτίωσης των κοινωνικών δομών σίτισης.

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ: δομές αντιμετώπισης φτώχειας, δωρεάν τρόφιμα / σίτιση, ιστορική αναδρομή, κράτος πρόνοιας / κράτος δικαίου, κοινωνικό παντοπωλείο, συσσίτιο, τράπεζα χρόνου, δημοτικοί λαχανόκηποι, προγράμματα σίτισης, κοινωνικός λειτουργός.

ABSTRACT

The purpose of this thesis is the study of organizations providing free meals to Greek citizens. More specifically social groceries and soup kitchens, organizations distributing packaged or cooked meals, the time bank and city vegetable gardens. Opinions of social workers in the aforementioned social structures are discussed.

The subject matter was approached from a theoretical and a research standpoint. For the first part, which spans 4 chapters, we review relevant literature and introduce the subject. The second part, split in two chapters, contains the methodology and results of the qualitative research and our suggestions for the improvement of such structures. At the end of the thesis, all used bibliography is presented in detail. The appendix includes detailed interviews of Social Workers, addresses of all social structures and some -relevant with the issue- legislation.

The study material was mainly Greek literature, as foreign literature referring to Greek events does not exist. Furthermore, a significant proportion of the material was drawn from articles in the Government Gazette and authoritative online sources, as research data deficiency was found in our country specifically those based on literature.

The first chapter deals with the history of Social Welfare. The starting date is put at the era of Antiquity and the story reaches up to 1970, the so-called era of the oil crisis. In the same chapter, the most relevant to the thesis topic terms are explained.

In the second chapter, an effort is attempted for the identification and detailed explanation of the welfare state and the rule of law, all social feeding structures and various feeding programs of private and public character are developed and thoroughly presented.

The third chapter discusses the role of Social Workers. The fourth chapter defines the methodology of our survey, the purpose, the type of research and its population, the significance of the research and the qualitative study methodology.

The fifth chapter presents the survey results, while the sixth and final chapter contains an analysis of the conclusions and an apposition of suggestions for social feeding structures.

KEYWORDS: poverty addressing structure, free meals, history of Social Welfare, welfare state / the rule of law, social groceries, organizations distributing packaged or cooked meals, the time bank, city vegetable gardens, feeding programs, social worker

ΑΡΤΙΚΟΛΕΞΑ

Αμεα = Άτομα με ειδικές ανάγκες

Αριθ. = Αριθμός

ΑΡΘ = Άρθρο

Κ.Α. = Και άλλα

Κ.Ο.Κ = Και ούτω καθεξής

ΚΤΛ = Και τα λοιπά

ΜΚΟ = Μη Κυβερνητική Οργάνωση

μ.μ = Μετά Μεσημβρία

Ν. = Νόμος

ΟΚΕ = Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος

π.μ = Προ μεσημβρίας

π.χ = Παραδείγματος χάριν

ΣΕΛ. = σελίδα

Υπ. Αρ. = Υπ' αριθμόν

Φ.Ε.Κ = Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Χ.Χ = Χωρίς Χρονολογία

Πίνακας περιεχομένων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ΑΡΤΙΚΟΛΕΞΑ	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	14
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ-ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ.....	14
1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	14
1.2 Ορισμοί / Έννοιες	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	25
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΣΥΣΣΙΤΙΑ	25
2.1 Κράτος Πρόνοιας Και Κράτος Δικαίου	25
2.1.1 Κράτος Πρόνοιας.....	25
2.1.2 Ο χαρακτηρισμός του ανθρώπου ως Κοινωνικό Ον Και το Κράτος Δικαίου	27
2.2 Κοινωνική Πρόνοια	28
2.2.1 Δημόσιο δικαίωμα προνοιακών παροχών.....	28
2.3 Παρουσίαση Δομών Σίτισης Και Προγραμμάτων Σίτισης.....	30
2.3.1 Κοινωνικά Παντοπωλεία	32
2.3.2 Κοινωνικά Συσσίτια.....	33
2.3.3 Τράπεζα Χρόνου	34
2.3.3.1 Οι Τράπεζες Χρόνου ανά την Ελλάδα.....	36
2.3.4 Κοινωνικοί – Δημοτικοί Λαχανόκηποι.....	36
2.4 Προγράμματα Σίτισης.....	38
2.4.1 Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (TEBA)	38
2.4.1.1 Το Επισιτιστικό Πρόγραμμα του TEBA.....	39

2.4.1.2 Οι Ωφελούμενοι Του Προγράμματος ΤΕΒΑ και Τα Κριτήρια Εισαγωγής Αυτών	43
2.4.2 Πρόγραμμα Δωρεάν Διανομής Τροφίμων (ΠΔΔΤ)	48
2.4.3 Πρόγραμμα « Δωρεάν διανομής φρούτων και λαχανικών στα Σχολεία »	48
2.4.4 Προγράμματα Σίτισης Μαθητών	49
2.4.5 Πρόγραμμα «Αλληλεγγύη στην οικογένεια», Δήμος Αθηναίων και Εταιρία κινητής τηλεφωνίας Cosmote	53
2.4.6 Ο τοίχος της καλοσύνης	53
2.4.7 Κάρτα Σίτισης	54
2.5 Νομοθεσία – ΦΕΚ	55
2.6 Ο Ρόλος της Εκκλησίας	62
2.6.1 Ο Φιλανθρωπικός Οργανισμός «ΑΠΟΣΤΟΛΗ»	62
2.6.2 Κέντρο Στήριξης της Οικογένειας (ΚΕΣΟ)	65
2.7 Χορηγίες	65
2.7.1 ΙΔΡΥΜΑ ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ	66
2.7.3 ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ	68
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ	71
3.1 Η επιστήμη της Κοινωνικής Εργασίας	71
3.1.1 Σκοπός και Στόχος Κοινωνικής Εργασίας	72
3.2 Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού	73
3.2.1 Μέθοδοι που χρησιμοποιεί ο Κοινωνικός Λειτουργός	74
3.2.2 Ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού σε Κοινωνικά Παντοπωλεία και Κοινωνικά Συσσίτια	77
3.4 Στελέχωση Κοινωνικών Δομών	78
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	81
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	81

4.1 ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	81
4.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	81
4.3 ΕΙΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	82
4.4 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ.....	82
4.5 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ.....	83
4.6 ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ	83
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ	85
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	85
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	96
6.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	96
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ.....	97
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	105

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Από την εποχή που ο άνθρωπος άρχισε να ζει ομαδικά σαν κοινωνικό ον, δύο βασικές ιδιότητες τον προσδιορίζουν. Η ανταγωνιστικότητα και η αλληλεγγύη προς τον συνάνθρωπο». Η παρούσα εργασία, αναφέρεται στην δεύτερη πτυχή και συγκεκριμένα στην αλληλεγγύη προς τον συνάνθρωπο από τον συνάνθρωπο και από το κράτος πρόνοιας και τις κοινωνικές δομές του.

Διανύοντας τον 21ο αιώνα, οι κάτοικοι της ελληνικής χώρας έχουν να αντιμετωπίσουν ένα δυσμενές φαινόμενο, το οποίο ονομάζεται κρίση. Το φαινόμενο της κρίσης προϋπήρχε στην Ελλάδα, αλλά τα τελευταία χρόνια έχει γίνει αρκετά εντονότερο. Κατά συνέπεια, η έξαρση της κρίσης οδήγησε στην επιδείνωση των συνθηκών διαβίωσης των πολιτών της. Ορατές συνέπειες της κρίσης αποτέλεσαν η μείωση της αγοραστικής δύναμης των πολιτών, με αποτέλεσμα το κλείσιμο πολλών επιχειρήσεων και κατ' επέκταση, η ανεργία που πλήττει κυρίως άτομα με χαμηλή εκπαίδευση και ασχολούμενα με χειρωνακτικές εργασίες (οικοδόμοι, ελαιοχρωματιστές κ.ά.), τα οποία υφίστανται σε μεγαλύτερο βαθμό τις συνέπειες της κρίσης, συγκριτικά με τα άτομα υψηλής εκπαίδευσης που ανήκουν στην μεσαία και ανώτερη τάξη. Όπως ήταν αναμενόμενο, τα ποσοστά της ανεργίας αυξήθηκαν κατακόρυφα. Μεγάλο μέρος των νοικοκυριών είναι υπερχρεωμένα, ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, αδυνατώντας να ανταποκριθούν σε βασικά έξοδα διαβίωσης, όπως αγορά τροφίμων, αποπληρωμή ενοικίου και λογαριασμών του σπιτιού, ιατρική περίθαλψη.

Στην οικονομική κρίση υπάρχουν ομάδες πληθυσμού που είναι ιδιαίτερα ευάλωτες και υπάρχει ένας ιδιαίτερα αυξημένος κίνδυνος τα άτομα αυτά εξαιτίας της οικονομικής τους κατάστασης να έρθουν αντιμέτωπα με κοινωνικά προβλήματα και κοινωνικό αποκλεισμό.

Οι Freeman και Jones (1970: 73 – 74) θεωρούν ότι τα σημαντικότερα κοινωνικά προβλήματα είναι αυτά που συνδέονται με την κοινωνική δομή, όπως η φτώχεια και η φυλετικές διακρίσεις.

Η επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων όπως αυτό της φτώχειας, εξαρτάται πρωτίστως από τη γενικότερη κοινωνική και οικονομική πολιτική ενός κράτους και

καλούνται να αντιμετωπιστούν μέχρι ενός βαθμού τουλάχιστον από τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Εν προκειμένη περίπτωση, το θέμα της εργασίας αυτής είναι οι κοινωνικές δομές παροχής κάθε είδους σίτισης και η ιστορική εξέλιξη τους, καθώς και ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στις δομές αυτές. Το παρόν θέμα είναι η πρώτη φορά που μελετάτε καθώς δεν έχει διεξαχθεί μέχρι στιγμής κάποια παρόμοια έρευνα. Αυτό ήταν και ένα βασικό κίνητρο για να επιλέξει το συγκεκριμένο θέμα η ερευνητική ομάδα.

Λόγω του ιδιαίτερα αυξημένου προβλήματος φτώχειας, λοιπόν, και του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα, έχουν αναπτυχθεί δομές καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, τόσο από ΜΚΟ και την Εκκλησία της Ελλάδος, όσο και μέσω παρεμβάσεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΤΑ) / Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης, το ίδιο το κράτος και την συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η παρουσίαση κάθε κοινωνικής δομής που ασχολείται με τον τομέα της δωρεάν σίτισης και της δωρεάν παροχής τροφίμων, καθώς επίσης και ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού μέσα σε αυτές. Επιπλέον, μελετάτε και η ιστορική εξέλιξη της παροχής δωρεάν επισιτιστικών προγραμμάτων στον ελλαδικό χώρο.

Επιμέρους στόχοι αυτής της μελέτης είναι οι παρακάτω:

- Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού σε Κοινωνικά Παντοπωλεία και Κοινωνικά Συσσίτια.
- Το προφίλ των εξυπηρετούμενων και ποιοι οι χώροι των δομών.
- Οι απαραίτητες προϋποθέσεις εισαγωγής των νέων ωφελούμενων.
- Κατά πόσο εκπληρώνει η Δομή το στόχο της.
- Οι προτάσεις για βελτίωση των δομών Αντιμετώπισης της Φτώχειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ-ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

A) Κοινωνική Πρόνοια κατά την Αρχαιότητα

Από την Αρχαιότητα η ανθρώπινη ιστορία αποδεικνύει, ύστερα από μαρτυρίες, ότι είναι στην φύση του ανθρώπου να φροντίζει τους πιο αδύναμους. Αδύναμοι όπως είναι τα βρέφη, τα παιδιά, οι φτωχοί, οι άρρωστοι. Στην Παλαιά Διαθήκη καταγράφονται μαρτυρίες που δηλώνουν ότι οι Εβραίοι ιδιοκτήτες έπρεπε να αφήσουν σιτάρι, λάδι και άλλους καρπούς, για να προμηθευτούν οι φτωχοί και να καλύψουν τις ανάγκες τους.

Στην Κλασική εποχή στην Αρχαία Ελλάδα, η παροχή φροντίδας είναι καθήκον ακόμα και για τους αγνώστους και τους ξένους.

Στη πορεία των χρόνων, πέρα από ατομικό καθήκον, η φροντίδα του συνάνθρωπου που βρίσκεται σε ανάγκη, έγινε κοινωνική υποχρέωση και θεσμοθετήθηκε από ανάλογους νόμους. Αυτό συνέβη κατά τη διάρκεια του Χρυσού Αιώνα της Αθηναϊκής Δημοκρατίας, κατά τον οποίο θεσμοθετήθηκαν τα πιο προοδευτικά μέτρα κοινωνικής προστασίας τα οποία εισήγαγε ο Σόλωνας και είναι τα εξής:

- α) Προστασία ορφανών, χήρων και πεσόντων πολέμου.
- β) Συνταξιοδότηση αναπήρων και γερόντων.
- γ) Προικοδότηση των θυγατέρων των πεσόντων, αλλά και γενικά των άπορων κοριτσιών.
- δ) Δωρεάν σίτιση των ορφανών στο Πρυτανείο μαζί με τους στρατηγούς, τους βουλευτές και ανθρώπους των γραμμάτων.
- ε) Πρόσληψη ανέργων στο Δημόσιο για την εκτέλεση κοινωφελών έργων και την καταπολέμηση της ανεργίας.

B) Κοινωνική Πρόνοια κατά τους Πρώτους αιώνες του Χριστιανισμού.

Επίσης, αμέτοχη δεν έμεινε η Χριστιανική Εκκλησία. Από το ξεκίνημα της αποτελούσε πρότυπο απέναντι στα μέλη της, μέσω της κοινοβιακής ζωής που πρέσβευε και της συλλογικής δράσης και κοινωνικής ευθύνης που την χαρακτήριζε. Δημιούργησε θεσμό αλληλεγγύης και οργάνωσε φιλανθρωπίες με σκοπό τη προστασία των αδυνάτων. Ακόμη διοργάνωσε κοινά συσσίτια γνωστά ως Αγάπες.

Ορατή ήταν και η δράση της Δυτικής Εκκλησίας, όπου θρησκευτικοί ηγέτες στην Γερμανία και Ελβετία, πρότειναν την ίδρυση κοινών ερανικών ταμείων. Σκοπός ήταν η συλλογή χρημάτων, ειδών διατροφής και ενδυμασίας, για την ανακούφιση των εχόντων ανάγκη βοήθειας σε κάθε κοινότητα.

Γ) Κοινωνική Πρόνοια κατά τη Βιομηχανική Επανάσταση.

Η Κοινωνική Πρόνοια πέρασε από πολλές και δύσκολες συγκυρίες για να φτάσει στο σημείο που βρίσκεται αυτή τη χρονική περίοδο στη χώρα μας.

Όσο περνούσαν τα χρόνια οι λαοί βίωναν μακροχρόνιους πολέμους μέχρι να οριστικοποιηθούν τα σύνορα τους και να αποκτήσουν εθνική ταυτότητα. Αυτό σημαίνει ότι η ανθρώπινη ανάγκη για επιβίωση αυξάνονταν. Λόγω των πολέμων, λόγω της βιομηχανοποίησης της παραγωγής, της διάλυσης των μοναστηριών αλλά και των άλλων εκκλησιαστικών ιδρυμάτων, αυξήθηκε ο άνεργος και φτωχός πληθυσμός και αυτό ως συνέπεια οδήγησε στην αύξηση του φαινομένου της επαιτείας.

Για να περιοριστεί το φαινόμενο αυτό, ο Benjamin Thomson καθιέρωσε το θεσμό της υποχρεωτικής εργασίας, στους ικανούς να εργασθούν, στο Μόναχο το 1790. Μόνο σε περίπτωση που κάποιος κρινόταν ανίκανος για εργασία, έπαιρνε τότε γραπτή άδεια επαιτείας. Οι υπόλοιποι τιμωρούνταν.

Δ) Κοινωνική Πρόνοια κατά την Μικρασιατική Καταστροφή.

Ύστερα από την ίδρυση του ελληνικού κράτους το 1983, ακολουθεί η Μικρασιατική καταστροφή έως το 1921, με φυγή προς τον ελλαδικό χώρο 1.500.000 ομογενών. Όλοι τους ήταν “ άστεγοι, γυμνοί, ασθενείς, αιτούντες άσυλο και προστασία από το ελληνικό κράτος ”.

Συνεπώς, το ελληνικό κράτος είχε υπό την ευθύνη του να περιθάλμει και να φροντίσει για τη στοιχειώδη διατροφή, ένδυση, στέγαση, εύρεση εργασίας των ατόμων

αυτών, αλλά και για την εκπαίδευση και την μελλοντική επαγγελματική αποκατάσταση τους. Η ανάγκη και το πρόβλημα ήταν τόσο μεγάλο ώστε η κυβέρνηση συνέστησε Υπουργείο Υγιεινής, Πρόνοιας και Αντιλήψεως (Ν.Δ. 13-12-1992).

Το Υπουργείο αυτό αποτελεί μέχρι και σήμερα τον κύριο φορέα διαμόρφωσης και εφαρμογής μέτρων κοινωνικής πολιτικής.

Πρέπει επίσης να τονιστεί ότι στην προσπάθεια της αποκατάστασης των προσφύγων, σημαντικό ρόλο έπαιξαν οι φιλανθρωπικές οργανώσεις, εντός και εκτός Ελλάδος, αλλά και η εκκλησία. Επίσης, μεγάλος αριθμός πολιτών, πέρα από τρόφιμα και είδη υγιεινής, πρόσφερε ιδιόκτητα διαμερίσματα για την φιλοξενία των προσφύγων ή ακόμα και δωμάτια μέσα στο ίδιο τους το σπίτι τους. Επιπλέον, με τη βοήθεια των διεθνών κρατικών οργανισμών αλλά και κοινωφελών οργανισμών όπως αυτή του Ερυθρού Σταυρού, (ο Ερυθρός Σταυρός ιδρύθηκε το 1863 από τον Ελβετό έμπορο Henri Dunant, με αρχικό σκοπό την ανακούφιση και περίθαλψη των τραυματιών και αιχμαλώτων πολέμου και υπογράφηκε από δώδεκα κράτη ως Συνθήκη του Ερυθρού Σταυρού), ενισχύθηκε ο προγραμματισμός για τη συστηματική αντιμετώπιση των πολύπλευρων κοινωνικών προβλημάτων.

Ε) Κοινωνική Πρόνοια κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Πριν ακόμα συνέλθει η χώρα από την Μικρασιατική καταστροφή, το 1941 ξέσπασε ο Παγκόσμιος Πόλεμος και η Ελλάδα υποδουλώνεται για άλλη μια φορά στη πείνα και την εξαθλίωση. Οι καταστάσεις που ακολούθησαν ήταν τραγικές για το λαό, καθώς η πείνα, η ορφάνια, το συναίσθημα της αβεβαιότητας και της ανασφάλειας, ήταν όλα αποτελέσματα του Παγκοσμίου αλλά και του μετέπειτα εμφύλιου διχασμού (1944-1949).

Το Υπουργείο Πρόνοιας δεν ήταν σε θέση να αντεπεξέλθει σε όλες αυτές τις μαζικές ανάγκες. Μεγάλοι διεθνείς οργανισμοί και κυρίως ο Διεθνής Ερυθρός Σταυρός, έσωσαν τους Έλληνες από τη πείνα και τις αρρώστιες, αποστέλλοντας με τον “στόλο του ελέους”, φάρμακα και τρόφιμα. Επίσης μεγάλη ήταν και η συμβολή των πλουσίων Ελλήνων που ζούσαν στο εξωτερικό. Η εκκλησία έδρασε με την σειρά της, οργανώνοντας συσσίτια σε όλες τις Μητροπόλεις και μοιράζοντας φάρμακα και είδη ένδυσης.

Ακόμη, οι μεγάλες ανάγκες που δημιούργησαν οι πόλεμοι, έκαναν επιτακτική την ανάγκη για την εκπαίδευση στελεχών πρόνοιας, ιδιαίτερα κοινωνικών λειτουργών, επισκεπτριών υγείας και νηπιαγωγών. Από το 1983 οι σχολές αυτές εντάχθηκαν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας.

Αφού έληξε ο Β' Παγκόσμιος πόλεμος και πριν τη λήξη του Εμφυλίου, ξεκίνησαν οι διαδικασίες για την ανασυγκρότηση της χώρας. Το σχέδιο αυτό της ανασυγκρότησης της χώρας, εκπονήθηκε από τον Ο.Η.Ε και χρηματοδοτήθηκε, κυρίως, από το σχέδιο Marshal της Αμερικανικής κυβέρνησης, με το ποσό των 2 δισεκατομμυρίων δολαρίων κατά τις χρονολογίες 1948 με 1952. Με τον τρόπο αυτό χρηματοδοτήθηκαν προγράμματα στέγασης του πληθυσμού, διάφορα έργα που έγιναν στη χώρα αλλά και η αναδιοργάνωση του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας. Συνέστησαν Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας σε κάθε νομό της χώρας, τα οποία θα αναλάμβαναν την καταγραφή των απόρων, αλλά και την παροχή των αναγκαίων υπηρεσιών.

Από το 1945 και ύστερα, το κράτος διευρύνει τον κοινωνικό του ρόλο και χαρακτηρίζεται ως κράτος πρόνοιας. Η περίοδος 1945 με 1969 θεωρείται η “Χρυσή Εποχή” του κράτους πρόνοιας, καθώς επεκτείνονται σημαντικά οι κρατικές παροχές.

ΣΤ) Κοινωνική Πρόνοια στην Σύγχρονη Εποχή.

Το 1970 ξεσπά οικονομική κρίση, η λεγόμενη κρίση του πετρελαίου, στις βιομηχανικές χώρες, με επιπτώσεις στη μείωση της παραγωγής, αύξηση του κόστους των παραγόμενων υλών αλλά και την αύξηση της ανεργίας. Φυσικό επόμενο ήταν να κλονιστεί το Κράτος Πρόνοιας, το οποίο ανασυγκροτήθηκε ξανά, σε πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο, από την πολιτική παράταξη ΠΑΣΟΚ, η οποία κυβερνούσε τη χώρα από το 1981 και για περισσότερα από είκοσι χρόνια.

1.2 Ορισμοί / Έννοιες

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΟΜΗ

Η κοινωνική δομή ονομάζεται η ύπαρξη των αλληλεπιδράσεων και των σχέσεων των ανθρώπων. Η κοινωνική δομή βρίσκεται και αποτελεί τα κοινωνικά δίκτυα των ανθρώπων. Η κοινωνική δομή εξασφαλίζει μια ιδιότητα οργάνωσης και σταθερής εστίασης στις ομαδικές δραστηριότητες του ατόμου και του επιτρέπει να επιτυγχάνει τους κοινωνικούς του στόχους. Χάρη στην κοινωνική δομή, μπορεί το άτομο να συνδέει εμπειρίες και να τις ονομάζει "οικογένεια", "θρησκεία", "εστία". Η κοινωνική δομή αποτελείται από τις επαναλαμβανόμενες και οργανωμένες σχέσεις που δημιουργούνται μεταξύ των μελών μιας ομάδας ή κοινωνίας (Hughes- J.Kroehler, 2014).

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

Ο κοινωνικός αποκλεισμός ή αλλιώς η κοινωνική περιθωριοποίηση, είναι ευρέως διαδεδομένος σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης και συχνά συνοδεύεται από λεκτική και φυσική βία κατά των περιθωριοποιημένων ατόμων. Μπορεί να παρουσιαστεί ως κακή ή καλή πράξη ως αρετή ή αμαρτία και εμφανίζονται στην καθημερινή ζωή κάθε ανθρώπου ανεξαρτήτου ηλικίας και φύλου (Barner-Barry, 1986 σελ. 281–293).

Συνήθως εντοπίζονται τέσσερις μορφές κοινωνικού αποκλεισμού:

- Οστρακισμός, με τη μορφή της εξορίας από μία δεδομένη ανθρώπινη κοινότητα.
- Κοινωνικός αποκλεισμός μέσα στα όρια μια δεδομένης κοινότητας που μπορεί να πάρει και τη μορφή της διαπάλης ανάμεσα σε διαφορετικές τάξεις ανθρώπων.
- Απόρριψη του ατόμου από την ομάδα στην οποία λειτουργούσε για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.
- Παρενόχληση ως μορφή επίδειξης κοινωνικού αποκλεισμού (Williams, K. D. 1997, σελ. 133–170).

Η εννοιολογική μεταφορά από τη φτώχεια στον κοινωνικό αποκλεισμό δεν προσέφερε μόνον στοιχεία για την ερμηνεία του φαινομένου της φτώχειας, αλλά έκανε το φαινόμενο περισσότερο σύνθετο στη διαπίστωση και την ερμηνεία του. Ο τρόπος για να γίνει κάποιο άτομο 'διακριτό' δεν είναι απλώς η έλλειψη χρημάτων αλλά μια σειρά ποιοτικών κριτηρίων όπως είναι η ελλιπής στέγαση, η κακή υγεία, η εκπαιδευτική

ανεπάρκεια, η εγκληματικότητα, η χρήση ναρκωτικών ουσιών, η αποτυχία κοινωνικής συμμετοχής κ.ο.κ. Όλα αυτά δεν είναι απλά προϊόντα της φτώχειας αλλά εξετάζονται από την κοινωνιολογία του κοινωνικού αποκλεισμού ως διακριτά και αυτόνομα κοινωνικά προβλήματα (Gough, 2006).

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Με τον όρο κοινωνία εννοείται το σύνολο των ανθρώπων που συμβιώνουν σε κάποιον τόπο ή σε μία ιστορική περίοδο και έχει ευρεία (ανθρωπότητα) ή στενή εφαρμογή (ομάδες ανθρώπων στο χώρο και τον χρόνο) ως έννοια. Σε έναν εναλλακτικό ορισμό ως κοινωνία φέρεται η διαρκής στο χρόνο συνεργατική ομάδα, τα μέλη της οποίας ανέπτυξαν οργανωμένα πρότυπα σχέσεων μέσω της διαρκούς αλληλεπίδρασής τους.

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Ως μετανάστευση ορίζεται η μετακίνηση ανθρώπων σε μία χώρα της οποίας δεν έχουν την ιθαγένεια, προκειμένου να εγκατασταθούν εκεί, ιδιαίτερα ως μόνιμοι κάτοικοι ή μελλοντικοί πολίτες της χώρας. Ο βασικός σκοπός αυτών των μετακινήσεων ήταν και παραμένει κυρίως οικονομικός. Ο αριθμός και ο τόπος παραμονής/κατοικίας του συνόλου των μεταναστών είναι δύσκολο να καταγραφούν δεδομένου ότι κατά την είσοδο στη χώρα δεν ακολουθήθηκαν οι νόμιμες διαδικασίες.

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΙ ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ ΑΣΥΛΟ

Με τον όρο «πρόσφυγες» εννοούνται τα άτομα που λόγω διαφορετικών πολιτικών πεποιθήσεων, διώξεων και σοβαρών καταστρατηγήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εγκαταλείπουν ακούσια την χώρα τους για να αναζητήσουν άσυλο στους κόλπους μίας άλλης κοινωνίας. Ο «πολιτικός πρόσφυγας» χαρακτηρίζεται από ειδικό καθεστώς που καθορίζεται από την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. και ο χαρακτηρισμός ενός ατόμου ως «πρόσφυγα» επισείει μία σειρά από συγκεκριμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Κατά το

άρθρο 14 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, «κάθε άτομο που καταδιώκεται έχει το δικαίωμα να ζητά άσυλο και να του παρέχεται άσυλο σε άλλες χώρες».

ΦΤΩΧΕΙΑ

Η φτώχεια είναι ένα φαινόμενο με πολλαπλές διαστάσεις.

Η ποσοτική διάσταση της φτώχειας αναφέρεται στην οικονομική κατάσταση που χαρακτηρίζεται από την έλλειψη επαρκών πόρων για την κάλυψη βασικών ανθρώπινων αναγκών. Ωστόσο, η έννοια των βασικών αναγκών μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τα άτομα, την κοινωνία και τη χρονική στιγμή στην οποία εξετάζεται.

Η ποιοτική διάσταση της φτώχειας αναφέρεται στην αδυναμία πρόσβασης του ατόμου στις βασικές κοινωνικές, πολιτικές και επαγγελματικές ευκαιρίες και δυνατότητες μιας συγκεκριμένης κοινωνίας σε μια συγκεκριμένη περίοδο.

Η φτώχεια καταγράφεται γενικά με δύο μορφές: η "απόλυτη" και η "σχετική" φτώχεια. Η "απόλυτη" φτώχεια εξετάζει την επιβίωση των ανθρώπων και παραπέμπει σε καταστάσεις ατόμων που στερούνται βασικών αγαθών πρώτης ανάγκης για να διασφαλίσουν την επιβίωσή τους, όπως καταστάσεις λιμοκτονίας, έντονου υποσιτισμού, έλλειψης πόσιμου νερού, στέγασης, ένδυσης ή φαρμάκων.

Σε αντίθεση με την απόλυτη φτώχεια, η "σχετική φτώχεια" σχετίζεται με την κατάσταση των ατόμων σε μια κοινωνία. Η σχετική φτώχεια ορίζεται σε άμεσο συσχετισμό με τις ανάγκες που δημιουργούνται μέσα σε μια κοινωνία σε μια ορισμένη χρονική περίοδο και αναφέρεται σε νοικοκυριά των οποίων το βιοτικό επίπεδο απέχει τόσο πολύ από το γενικό βιοτικό επίπεδο της κοινωνίας στην οποία ανήκουν, ώστε δεν είναι σε θέση να συμμετέχουν σε συνηθισμένες καθημερινές δραστηριότητες (ΟΚΕ, 2009).

ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΕΓΓΥΗΜΕΝΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Στις 15 Νοεμβρίου 2014 ξεκίνησε η διαδικασία πιλοτικής εφαρμογής του Προγράμματος ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος «Εγγυημένο Κοινωνικό Εισόδημα» με βάση τις διατάξεις του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012 και της υπ. αρ. 39892/ΓΔ1.2/7.11.2014 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας «Καθορισμός των όρων και των προϋποθέσεων εφαρμογής του πιλοτικού προγράμματος Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα», που θεσπίζει για πρώτη φορά δείκτες του εγγυημένου από την πολιτεία ορίου συντήρησης και θέτει προϋποθέσεις πρόσβασης των ενδιαφερομένων σε ένα πακέτο επιδοματικών παροχών, υπηρεσιών και κοινωνικών πλεονεκτημάτων.

ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Ο όρος “κράτος πρόνοιας” αναφέρεται σε μια ομάδα παρεμβάσεων οργανωμένων από το κράτος, με σκοπό την παροχή ενός ελαχίστου επιπέδου υπηρεσιών στον πληθυσμό μέσω ενός συστήματος κοινωνικής προστασίας.

Το κράτος πρόνοιας διεθνώς βασίζεται σε τέσσερις βασικούς άξονες:

- Υποχρεωτική και δωρεάν βασική παιδεία και υψηλά επιδοτούμενη παιδεία σε ανώτερες βαθμίδες.
- Δωρεάν ιατρική περίθαλψη.
- Κοινωνική ασφάλεια και συντάξεις.
- Κοινωνικές υπηρεσίες συμπεριλαμβανομένων όλων των διαφορετικών τύπων βοήθειας που έχουν στόχο να καλύψουν τις ανάγκες των ασθενέστερων ατόμων.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Οι ανθρώπινες ανάγκες χωρίζονται από την σύγχρονη ψυχολογία, σε δύο βασικές κατηγορίες: τις βιολογικές και τις κοινωνικές. Οι βιολογικές ανάγκες είναι ουσιαστικά αναγκαίες βιολογικές προϋποθέσεις η ικανοποίηση των οποίων είναι κρίσιμη για την επιβίωση και την σωματική υγεία του ατόμου. Οι κυριότερες από τις βιολογικές ανάγκες είναι η τροφή, το νερό, το οξυγόνο, ο ύπνος, η γενετήσια ορμή και η αποφυγή του πόνου.

Οι κοινωνικές ανάγκες είναι ανάγκες τις οποίες το άτομο αποκτά (μαθαίνει) μέσα από την κοινωνικοποίηση και την εμπειρία. Ποικίλουν με την εκπαίδευση και την εμπειρία του ατόμου, από μία εποχή στην άλλη. Οι βασικότερες είναι η ανάγκη για επιτυχία και τελειοποίηση, η ανάγκη για αυτονομία και ανεξαρτησία, η ανάγκη για επιρροή και κυριαρχία σε άλλους, η ανάγκη για ευταξία, για παιχνίδι, για συναισθηματική δέσμευση και φιλία με άλλους (Harold Maslow, 1995), (Σταθόπουλος, 2005).

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Μία ορισμένη κατάσταση που εκλαμβάνεται και πιστεύεται από έναν σημαντικό αριθμό ατόμων σαν αιτία κοινωνικών δεινών και ανωμαλίας (Σταθόπουλος, 2005).

ΕΥΠΑΘΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΟΜΑΔΕΣ

Ευπαθείς κοινωνικά ομάδες χαρακτηρίζονται εκείνες οι ομάδες του πληθυσμού μιας χώρας που κινδυνεύουν περισσότερο από τον υπόλοιπο πληθυσμό να στερηθούν βασικά κοινωνικά αγαθά, όπως την πρόσβαση στην εργασία, στην εκπαίδευση, στην υγειονομική φροντίδα. Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνει ο πρόσφατος νόμος (4019/2011) για την Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα στις Ευπαθείς Κοινωνικά Ομάδες ανήκουν *«οι ομάδες του πληθυσμού, των οποίων η συμμετοχή στην κοινωνική και οικονομική ζωή δυσχεραίνεται, είτε εξαιτίας κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων, είτε εξαιτίας σωματικής ή ψυχικής ή νοητικής ή αισθητηριακής αναπηρίας, είτε εξαιτίας απρόβλεπτων γεγονότων, τα οποία επηρεάζουν την εύρυθμη λειτουργία της τοπικής ή ευρύτερα περιφερειακής οικονομίας» [Νόμος (4019/2011)]*.

ΜΟΝΟΓΟΝΕΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Μονογονέας θεωρείται ο/η γονιός που μεγαλώνει το παιδί του μόνος/μόνη και σε πολλές περιπτώσεις μονογονείς δεν είναι μόνο οι χήροι/χήρες ή οι ανύπαντρες μητέρες από επιλογή αλλά και οι διαζευγμένοι/διαζευγμένες.

Προστάτης μονογονεϊκής οικογένειας θεωρείται αυτός που ασκεί εν τοις πράγμασι και κατ' αποκλειστικότητα τη γονική μέριμνα ενός ή περισσότερων ανήλικων τέκνων, αποκλειστικά στις ακόλουθες περιπτώσεις: χηρεία, ελεύθερη συμβίωση χωρίς σύμφωνο συμβίωσης, τέκνο γεννημένο εκτός γάμου, υιοθεσία τέκνου από έναν/μια μόνο γονέα.

ΠΟΛΥΤΕΚΝΟΣ

Πολύτεκνοι ονομάζονται οι φυσικοί γονείς ή οι έχοντες τη γονική μέριμνα και επιμέλεια τουλάχιστον τεσσάρων τέκνων, τέκνων άγαμων και κάτω των είκοσι τριών ετών. Τα τέκνα αυτά μπορεί να προέρχονται από έναν ή περισσότερους γάμους ή νομιμοποιηθέντων ή νομίμως αναγνωρισθέντων ή υιοθετημένων. Αν είναι πάνω από τα 23 έτη, θα πρέπει να σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες τριτοβάθμιες σχολές πανεπιστημιακής και τεχνολογικής εκπαίδευσης και αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή να εκπληρώνουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις. Στα τέκνα αυτά συνυπολογίζονται, επίσης και αυτά με οποιαδήποτε αναπηρία σε ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω ισοβίως, ανεξαρτήτως ηλικίας και οικογενειακής κατάστασης (ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ, 2006).

Ελληνικό Στατιστικό Σύστημα Σύσταση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής ως Ανεξάρτητης Αρχής-ΕΛΣΤΑΤ

Σύμφωνα με τα άρθρα 10(1) και 11(2α) 10 του Νόμου 3832/2010 «Ελληνικό Στατιστικό Σύστημα Σύσταση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής ως Ανεξάρτητης Αρχής», ως ισχύει, η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) είναι μια ανεξάρτητη Αρχή και αποτελεί την εθνική στατιστική υπηρεσία κατά την έννοια του άρθρου 5 του Κανονισμού αριθ. 223/2009 για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές, όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό 2015/759 και απολαμβάνει λειτουργικής ανεξαρτησίας, καθώς και διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας.

Δεν υπόκειται σε έλεγχο από κυβερνητικά όργανα ή άλλη διοικητική αρχή. Η λειτουργία της υπάγεται στον έλεγχο της Βουλής των Ελλήνων και διέπεται από τις

διατάξεις του Νόμου 3832/2010 «Ελληνικό Στατιστικό Σύστημα Σύσταση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής ως Ανεξάρτητης Αρχής», ως ισχύει.

Η ΕΛΣΤΑΤ έχει σκοπό τη συστηματική παραγωγή επίσημων στατιστικών, καθώς και τη διενέργεια επιστημονικών ερευνών και την κατάρτιση μελετών, οι οποίες:

- αφορούν όλους τους τομείς της δραστηριότητας του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα,
- υποστηρίζουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, χάραξης και αξιολόγησης πολιτικών της Κυβέρνησης και των φορέων του Δημοσίου (δείκτες αξιολόγησης),
- υποβάλλονται σε διεθνείς φορείς σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της χώρας και,
- αφορούν στο γενικό κοινό ή κατηγορίες χρηστών στατιστικών στοιχείων στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό.

ΑΝΕΡΓΙΑ

Ανεργία ονομάζεται ο δείκτης που μετριέται με ποσοστό και δείχνει πόσοι άνθρωποι δεν έχουν εργασία και συνεπώς εισόδημα απ' αυτή. Ο όρος ανεργία, όμως, υποδηλώνει επίσης, την έλλειψη ή την περιορισμένη προσφορά εργασίας σε ένα άτομο, το οποίο είναι ικανό, πρόθυμο και διαθέσιμο να απασχοληθεί με αυτή, αλλά δεν δύναται να βρει εργασία (Μπαμπινιώτης, 2008).

ΑΝΕΡΓΟΣ

Άνεργος είναι το άτομο που είναι διατεθειμένο να εργαστεί με την αμοιβή που επικρατεί και με τις εργασιακές συνθήκες που ισχύουν στην αγορά εργασίας σχετικά με το είδος της εργασίας που προσφέρει, αλλά δεν μπορεί να βρει απασχόληση (Μπαμπινιώτης, 2008).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΣΥΣΣΙΤΙΑ

2.1 Κράτος Πρόνοιας Και Κράτος Δικαίου

2.1.1 Κράτος Πρόνοιας

“Το κράτος πρόνοιας, το μεγαλύτερο επίτευγμα της Ευρωπαϊκής κουλτούρας, είναι ο πιο σημαντικός παράγοντας που διαφοροποιεί την ήπειρο μας από κάθε άλλη. Αυτό το κράτος πρόνοιας αντιπροσωπεύει την οργανωμένη αλληλεγγύη μεταξύ των δυνατών και των αδυνάμων, των νέων και των μεγαλύτερων, των ασθενών και υγιών ανθρώπων, των εργαζομένων και ανέργων. Είναι και παραμένει η κρίσιμη βάση του οικονομικού δυναμισμού ο οποίος δημιουργεί ευημερία”

Wolfgang Thierse

Ορισμός: Ο όρος “κράτος πρόνοιας” αναφέρεται σε μια ομάδα παρεμβάσεων οργανωμένων από το κράτος, με σκοπό την παροχή ενός ελαχίστου επιπέδου υπηρεσιών στον πληθυσμό μέσω ενός συστήματος κοινωνικής προστασίας.

Το κράτος πρόνοιας διεθνώς βασίζεται σε τέσσερις βασικούς άξονες:

- Υποχρεωτική και δωρεάν βασική παιδεία και υψηλά επιδοτούμενη παιδεία σε ανώτερες βαθμίδες.
- Δωρεάν ιατρική περίθαλψη.
- Κοινωνική ασφάλεια και συντάξεις.
- Κοινωνικές υπηρεσίες συμπεριλαμβανομένων όλων των διαφορετικών τύπων βοήθειας που έχουν στόχο να καλύψουν τις ανάγκες των ασθενέστερων ατόμων.

Το **άρθρο 25 του Συντάγματος** αναφέρει ότι «τα δικαιώματα του ανθρώπου ως άτομο και ως μέλος του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους». Με τον τρόπο αυτό κατοχυρώνεται η αρχή του κοινωνικού κράτους.

Ο πατέρας του κράτους πρόνοιας ήταν ο Otto von Bismarck (1815-1898), ο πρώτος Καγκελάριος της Γερμανίας. Έχοντας ως στόχο να κερδίσει την υποστήριξη της εργατικής τάξης εισήγαγε συντάξεις, ασφάλεια ατυχήματος και ιατρική φροντίδα, παροχές που αποτέλεσαν την βάση του σύγχρονου Ευρωπαϊκού μοντέλου κράτους πρόνοιας. Η γέννηση του κράτους πρόνοιας ιστορικά δεν ήταν αυθαίρετη. Αποτέλεσε την απάντηση σε συγκεκριμένα ιστορικά προβλήματα και οικονομικοκοινωνικές συνθήκες που γεννήθηκαν μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Σύμφωνα με τον Ryszard Szarfenberg, οι πρώτες θεωρίες σχετικά με την δημιουργία του κράτους πρόνοιας υιοθέτησαν μια θεσμική προσέγγιση. Κατά την θεώρηση αυτή, το κράτος πρόνοιας εντάσσεται στην λογική της εκβιομηχάνισης. Συγκεκριμένα το κράτος πρόνοιας αναδύθηκε για να καλύψει τις ανάγκες της κοινωνίας σε ένα συγκεκριμένο στάδιο κατά την διάρκεια εκβιομηχάνισής της, τον εκσυγχρονισμό της ή την υιοθέτηση καπιταλιστικών μοντέλων.

Ενδεικτικά, σύμφωνα με τον Kerr, το κράτος πρόνοιας αναπτύχθηκε μετά από αίτημα των εργαζομένων στις βιομηχανίες να μοιραστεί το κράτος κάποιες από τις ευθύνες για την συντήρηση των οικογενειών τους, καθώς αυτοί σε ένα μεγάλο βαθμό αδυνατούσαν, λόγω του φόρτου και των δύσκολων συνθηκών εργασίας. Αντίθετα, σύμφωνα με τη Μαρξιστική θεωρία, το κράτος πρόνοιας είναι προϊόν του καπιταλιστικού συστήματος και δημιουργήθηκε με στόχο την συνέχιση της καπιταλιστικής συσσώρευσης μέσω της άμβλυνσης των κοινωνικών αντιθέσεων. Η τρίτη θέαση εκλαμβάνει το κράτος πρόνοιας ως ένα γενικό φαινόμενο εκσυγχρονισμού, ως ένα προϊόν της αυξανόμενης διαφοροποίησης των κοινωνιών, καθώς και των διαδικασιών κοινωνικής και πολιτικής κινητοποίησης.

2.1.2 Ο χαρακτηρισμός του ανθρώπου ως Κοινωνικό Ον Και το Κράτος Δικαίου

Ο χαρακτηρισμός του ανθρώπου ως κοινωνικό ον, επικράτησε από τη στιγμή που αυτός άρχισε να ζει ομαδικά, χαρακτηριζόμενος από στοιχεία αλληλεγγύης, φροντίδας-φροντίδα για το συνάνθρωπο, για τους ηλικιωμένους, τους πάσχοντες, τα μικρά παιδιά-φιλανθρωπίας και εμπιστοσύνης.

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά τα συναντάμε στο σημερινό κράτος δικαίου, το οποίο παρέχει κοινωνική ασφάλεια στους πολίτες του, μέσω των συστημάτων: κοινωνικής πρόνοιας, κοινωνικής ασφάλισης και προστασίας της υγείας.

Με άλλα λόγια, θα λέγαμε ότι η συνολική κοινωνική ασφάλεια αποτελείται από τρεις πυλώνες, με σκοπό την κάλυψη των αναγκών των πολιτών της και τη γενικότερη ευημερία της κοινωνίας.

Στις ξένες βιβλιογραφίες συναντούμε και άλλους όρους που δηλώνουν την κοινωνική ασφάλεια ενός κράτους και αυτές είναι: το κράτος ευημερίας, το σύστημα ευημερίας, η κοινωνική πολιτική κ.λ.π.

Παρόμοια ισχύει και για την κοινωνική πρόνοια, όπου σε πολλά βιβλία συναντούμε όρους όπως: κράτος πρόνοιας, εθνική κοινωνική φροντίδα, κοινωνική προστασία. Οι παραπάνω όροι όμως αναφέρονται στον ίδιο σκοπό: στην κάλυψη των αναγκών των ατόμων ή ομάδων πληθυσμού, οι οποίοι αδυνατούν να ενταχθούν στην κοινωνία και έτσι είναι αποκλεισμένοι από τον κοινωνικό και τον οικονομικό ιστό.

Εξαιτίας, λοιπόν, του γεγονότος ότι το κράτος πρόνοιας δημιουργήθηκε για την επίλυση συγκεκριμένων οικονομικών, πολιτικών και κοινωνικών προβλημάτων, τα οποία είναι διαφορετικά σε κάθε χώρα, στην Ευρώπη αυτή την στιγμή λειτουργούν τρία βασικά μοντέλα κράτους πρόνοιας:

A) **Σοσιαλδημοκρατικό / Βορειοευρωπαϊκό μοντέλο.** Τα βασικά χαρακτηριστικά αυτού του μοντέλου είναι η υψηλή φορολογία, ο υψηλός βαθμός αναδιανομής του εισοδήματος, το υψηλό επίπεδο συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, και το υψηλό βιοτικό επίπεδο (Δανία, Νορβηγία, Ισλανδία, Φινλανδία και Σουηδία).

B) **Συντηρητικό / Συντεχνιακό μοντέλο.** Τα κύρια χαρακτηριστικά αυτού του μοντέλου είναι το χαμηλό επίπεδο συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, η εξάρτηση από

τις κοινωνικές εισφορές αντί για φόρους, η μέτρια αναδιανομή του εισοδήματος και τα υψηλότερα επίπεδα ανεργίας (Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Ελλάδα, Ιταλία, Μάλτα, Κύπρος, Τουρκία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Ισπανία και Πορτογαλία).

Γ) **Αγγλοσαξονικό / Φιλελεύθερο μοντέλο** με κύρια χαρακτηριστικά το υψηλό επίπεδο ανισότητας, χαμηλό επίπεδο συνολικών κρατικών.

Στην Ελλάδα συναντάμε το **Συντηρητικό / Συντεχνιακό μοντέλο**.

2.2 Κοινωνική Πρόνοια

Η χρήση του όρου κοινωνική πρόνοια είναι δυνατόν να προκαλέσει σύγχυση σε έναν αναγνώστη, εξαιτίας του γεγονότος ότι ο όρος χρησιμοποιείται, άλλοτε για να δηλώσει την κοινωνική λειτουργία του κράτους πρόνοιας και άλλοτε για να περιγράψει τα προγράμματα κοινωνικής περίθαλψης και προστασίας.

Το κράτος πρόνοιας είναι μια μορφή οργάνωσης του κράτους που έχει προκύψει στις δυτικοευρωπαϊκές χώρες με τις ελεύθερες οικονομίες αγοράς στον εικοστό αιώνα. Το βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα του είναι η επέμβαση του στις οικονομικές και βιομηχανικές σχέσεις, προκειμένου να καθιερωθεί η ισότητα της ευκαιρίας μεταξύ ατόμων και κοινωνικών ομάδων και έτσι να εξασφαλισθούν τα μέσα μιας αξιοπρεπούς διαβίωσης για τα άτομα και τις ομάδες.

Η προνοιακή κάλυψη παρέχεται τόσο από τα κρατικά προγράμματα όσο και από κοινωνικές δραστηριότητες οργανωμένες με ιδιωτική πρωτοβουλία. Οι προσανατολισμοί των προνοιακών συστημάτων αφορούν την εξασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης αλλά και την ένταξη των ενδιαφερομένων στον οικονομικοκοινωνικό δίκτυ ασφαλείας, μέσω του δικαιώματος για κοινωνικές υπηρεσίες (Καραγιάννη, 2002).

2.2.1 Δημόσιο δικαίωμα προνοιακών παροχών

Το βιοτικό συμφέρον του κάθε ατόμου που είναι πολίτης ενός δημοκρατικού κράτους, απαιτεί από το δημόσιο φορέα κοινωνικής πρόνοιας να προβεί σε ορισμένες

αποφάσεις. Οι αποφάσεις αυτές, επί της ουσίας, ρυθμίζονται και παίρνονται με βάση τους κανόνες του δημοσίου δικαίου. Στο δίκαιο της κοινωνικής πρόνοιας γίνεται τυπική αναφορά σε ένα δικαίωμα του ατόμου για συγκεκριμένες κοινωνικές υπηρεσίες.

Το περιεχόμενο της κοινωνικής πρόνοιας έγκειται στην εξασφάλιση μέτρων βοήθειας για τους οικονομικά αδύνατους και στη λήψη στοιχειωδών μέτρων προστασίας για τα άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση ανάγκης. Η κοινωνική αρωγή και δράση πραγματοποιούνται μέσω των προνοιακών προγραμμάτων ή των κοινωνικών δομών, και υλοποιούνται βάση των κανονιστικών πράξεων της διοίκησης κατά την εξουσιοδότηση του νόμου και πάντα ανάλογα με τα οικονομικά μέσα που διαθέτει ο εκάστοτε προνοιακός φορέας που θα την πραγματοποιήσει.

Σε γενικές γραμμές, η αποστολή της κοινωνικής πρόνοιας είναι η ένταξη του ατόμου στην οικογενειακή, στην κοινωνική και στην συνέχεια στην παραγωγική ζωή και καθημερινότητα. Ο τρόπος που θα επιδιωχθεί όμως η αναγκαία ένταξη του εκάστοτε ατόμου, προκύπτει από κανόνες και αρχές του προνοιακού δικαίου.

Αν από τα παραπάνω επιχειρήσουμε να δώσουμε την **έννοια** της κοινωνικής πρόνοιας, θα λέγαμε ότι **«πρόκειται για ένα ρυθμιζόμενο από κανόνες δικαίου θεσμό επικουρικής και εξατομικευμένης προστασίας που παρέχεται από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς προς άτομα ή ομάδες, με σκοπό την πρόληψη, τη μείωση, ή την επανόρθωση των συνεπειών μιας κατάστασης κοινωνικής ή οικονομικής ανάγκης»**.

Το δικαίωμα για κοινωνική πρόνοια δεν κατοχυρώνεται ρητά σε συγκεκριμένη διάταξη του ισχύοντος Συντάγματος. Συνάγεται όμως ερμηνευτικά κυρίως από το άρθρο 21, όπου κατοχυρώνεται ένα γενικότερο προνοιακό δικαίωμα με την εξειδίκευση συγκεκριμένων πληθυσμιακών ομάδων που θεωρούνται ως άμεσα υποκείμενα υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας (Κρεμαλής, 1991).

Οι πληθυσμιακές αυτές ομάδες αφορούν:

1. Παιδιά, νέους και οικογένειες
2. Πολύτεκνες οικογένειες και άτομα που πάσχουν από ανίατη σωματική αναπηρία ή πνευματική νόσο
3. Ηλικιωμένοι και άποροι

4. Άτομα με αναπηρίες.

2.3 Παρουσίαση Δομών Σίτισης Και Προγραμμάτων Σίτισης

Σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής το ποσοστό του πληθυσμού της Ελλάδας που ζει κάτω από το όριο της φτώχειας (ετήσιο εισόδημα 4.608 ευρώ για το 2014) ανέρχεται στο 36%. Εάν μάλιστα δεν υπήρχαν τα επιδόματα και οι λοιπές κοινωνικές ενισχύσεις το ποσοστό θα έφτανε το 52,2% του πληθυσμού.

Το 41,5% των φτωχών στερείται διατροφής και το 79,1% δηλώνει οικονομική δυσκολία να αντιμετωπίσει έκτακτες ανάγκες. Αυτή είναι η εκτίμηση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής όπως αποτυπώνεται στην νέα έρευνα συνθηκών διαβίωσης με στοιχεία του 2014.

Συνεπώς, λόγω του ιδιαίτερα αυξημένου προβλήματος φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα, έχουν αναπτυχθεί Κοινωνικές Υπηρεσίες και δομές καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, τόσο από το ίδιο το ελληνικό κράτος, όσο και από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και την Εκκλησία της Ελλάδος, αλλά και μέσω παρεμβάσεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης.

Ο όρος κοινωνικές υπηρεσίες περιλαμβάνει όλα τα προγράμματα κοινωνικής προστασίας αλλά και άλλους τομείς όπως η εκπαίδευση, η υγεία, η κατοικία, και η κοινωνική ασφάλιση. Οι κοινωνικές υπηρεσίες δεν υποκαθιστούν κάποιες μορφές κοινωνικής οργάνωσης (π.χ. οικογένεια, ενορία), αλλά είναι νέες μορφές αντιμετώπισης κοινωνικών αναγκών που ανταποκρίνονται στις σημερινές κοινωνικές συνθήκες. Οι κοινωνικές υπηρεσίες είναι αλληλένδετες και στην πράξη είναι πολλές φορές αδύνατο να ξεχωρίσουμε τα προβλήματα ως προβλήματα υγείας, ασφάλισης, κοινωνικής πρόνοιας κ.ά..

Ο όρος κοινωνική υπηρεσία χρησιμοποιείται επίσης για να υποδηλώσει τους φορείς ή τις οργανώσεις κοινωνικής πρόνοιας οι οποίες λειτουργούν είτε ως Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου είτε ως Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου

για την κάλυψη των αναγκών του πληθυσμού.

Σχετικά με την παροχή τροφίμων το πλαίσιο στήριξης των απόρων απαρτίζεται κατά κυρίως από:

- Κοινωνικά Παντοπωλεία, το σύνολο των οποίων παρέχει τρόφιμα τα οποία λειτουργεί η τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά και ΜΚΟ / Εκκλησία και σε κάποιες περιπτώσεις σε συνεργασία με εταιρείες στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.
- Δομές Παροχής Συσσιτίων τα οποία παρέχονται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τις ΜΚΟ και την Εκκλησία.
- Κοινωνικοί ξενώνες βραχύβιας φιλοξενίας (οι οποίοι παρέχουν και σίτιση).
- Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφερειών (για Άτομα με Αναπηρία – ΑμεΑ – και παιδιά) (Ν.4109/13).
- Άλλες δομές (κοινωνικοί λαχανόκηποι, δομές φροντίδας παιδιών κλπ).
- Δράσεις Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων

Στα παρακάτω κεφάλαια, επρόκειτο να παρουσιαστούν οι κοινωνικές δομές που αφορούν: Κοινωνικά Παντοπωλεία, Κοινωνικά Συσσίτια, Τράπεζα Χρόνου και Δημοτικοί Λαχανόκηποι.

Ως εισαγωγή μπορεί να ειπωθεί ότι τα Κοινωνικά Παντοπωλεία, Κοινωνικά Συσσίτια, Τράπεζα Χρόνου και Δημοτικοί Λαχανόκηποι είναι οι δομές που βοηθούν στη αντιμετώπιση της φτώχειας σε όλη την Ελλάδα. Οι δομές αυτές έχουν δημιουργηθεί σε κάθε δήμο για την εξυπηρέτηση όλων των πολιτών που έχουν ανάγκη και βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας. Άτομα με χαμηλό εισόδημα, άποροι, άνεργοι, ΑμεΑ, μοναχικά άτομα, ακόμα και οικογένειες μονογονεϊκές και πολύτεκνες. Τα άτομα αυτά για να ωφελούνται των παροχών αυτών θα πρέπει να πληρούν όλες τις προϋποθέσεις και να προσκομίσουν όλα τα δικαιολογητικά που ορίζει σε κάθε περίπτωση και η ανάλογη δομή.

Επιπλέον, στο παράρτημα της πτυχιακής εργασίας αυτής, βρίσκονται λεπτομερώς όλες οι δομές. Η περιοχή που υπάγονται, τα τηλέφωνα τους, η διεύθυνση τους κτλ.

2.3.1 Κοινωνικά Παντοπωλεία

Ως Κοινωνικό Παντοπωλείο ορίζεται το κατάστημα το οποίο διανέμει, δωρεάν και σε τακτική βάση, τρόφιμα, είδη παντοπωλείου, είδη ατομικής υγιεινής, κατεψυγμένα προϊόντα, είδη ένδυσης και υπόδησης, βιβλία, παιχνίδια, κλπ. σε άτομα που τα έχουν ανάγκη. Το Παντοπωλείο λειτουργεί με συγκεκριμένες προδιαγραφές, και συνδέεται με τοπικές επιχειρήσεις, σχολεία και την τοπική κοινωνία για τη συλλογή των παραπάνω προϊόντων. Επιπλέον μέσω της Δομής, παρέχονται και υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και πληροφόρησης με στόχο την ενδυνάμωση και κοινωνική ενσωμάτωση των ωφελουμένων.

Τα Κοινωνικά Παντοπωλεία ιδρύονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4071/201260, ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ, Αρ. Φύλλου 85, 11 Απριλίου 2012, Άρθρο 2, Κοινωνικά Παντοπωλεία. Τα περισσότερα είναι εφραπτόμενα με τον Δήμο της περιοχής που ανήκουν. Πιο συγκεκριμένα τα κοινωνικά παντοπωλεία είναι υπηρεσία του Δήμου και διοικούνται από την κοινωνική υπηρεσία του δήμου.

Το προσωπικό τους συνήθως αποτελείται από βοηθητικά άτομα ή αποθηκάριους, από διοικητικό προσωπικό και από κοινωνικό λειτουργό. Τα φυσικά πρόσωπα που αποτελούν το προσωπικό του κάθε παντοπωλείου, ορίζεται από το καταστατικό του παντοπωλείου. Κάθε παντοπωλείο διαθέτει διαφορετικό καταστατικό γι αυτό και παρατηρούνται διαφορές στο τρόπο υλοποίησης της δομής.

Στόχος τους είναι η κάλυψη πρωτογενών αναγκών των ανθρώπων με την παροχή προϊόντων – διανομή τροφίμων, είδη πρώτης ανάγκης-και υπηρεσιών (υποστηρικτική βοήθεια), σε κοινωνικά και οικονομικά ευπαθή άτομα και οικογένειες.

2.3.2 Κοινωνικά Συσσίτια

Ορισμός: Φαγητό που ετοιμάζεται σε μεγάλες ποσότητες και μοιράζεται σε άτομα που ζουν ομαδικά ή που ανήκουν στην ίδια κατηγορία. / Το γεύμα που μαγειρεύεται για μεγάλο αριθμό ατόμων και διανέμεται δωρεάν, συνήθως σε καταστάσεις ανάγκης και όταν αυτοί για τους οποίους προορίζεται δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσουν αλλιώς την τροφή τους (Μπαμπινιώτης, 2008).

Τα Κοινωνικά Συσσίτια είναι μία πρόσφατα ενταγμένη έννοια στο λεξιλόγιο και στη ζωή των πόλεων που δημιουργήθηκε λόγω των αναγκών της εποχής μας, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο της φτώχειας.

Τα κοινωνικά συσσίτια εξασφαλίζουν μεσημεριανό γεύμα χωρίς αντίτιμο σε κατοίκους του Δήμου που ανήκει το συσσίτιο, οι οποίοι αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες λόγω της σημερινής κοινωνικο-οικονομικής πραγματικότητας.

Κάθε Δομή παροχής συσσιτίων πληροί τις κείμενες υγειονομικές διατάξεις, έχει συγκεκριμένη ελάχιστη δυναμικότητα παροχής γευμάτων, λειτουργεί με συγκεκριμένες προδιαγραφές και παράλληλα συνδέεται με τις τοπικές επιχειρήσεις, σχολεία και την τοπική κοινωνία για τη σίτιση των ωφελούμενων.

Τα στελέχη των Κοινωνικών Συσσιτίων προέρχονται κυρίως από τον φορέα Λειτουργίας του και διακρίνονται σε διοικητικό προσωπικό, εργατικό προσωπικό και προσωπικό κοινωνικών επιστημόνων για την παροχή ψυχο-κοινωνικής υποστήριξης των ωφελουμένων του προγράμματος καθώς και τις ευρύτερης κοινότητας.

Αυτή την χρονική περίοδο, υπάρχουν στην Ελλάδα πάνω από 450 κοινωνικά δίκτυα που προσφέρουν φαγητό. Τα συσσίτια αυτά δημιουργούνται κυρίως από μητροπόλεις, δήμους, νέα κοινωνικά δίκτυα, ενώσεις παραγωγών-καταναλωτών, κάθε είδους οργανώσεις, ομάδες νέων που συλλέγουν καθημερινά τα τρόφιμα που περισσεύουν και τα αναδιανέμουν στα συσσίτια. Επίσης, πολλά εστιατόρια, φούρνοι, catering, ξενοδοχεία, προσφέρουν ότι φαγητό τους περισσεύει σε αρμόδιες οργανώσεις, όπως είναι το 'Μπορούμε'. Το Μπορούμε είναι μια Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία που καταπολεμά τη σπατάλη του περισσευούμενου φαγητού και δρα υπέρ της αξιοποίησής του για κοινωφελή σκοπό σε όλη την Ελλάδα.

2.3.3 Τράπεζα Χρόνου

Η Τράπεζα Χρόνου είναι ένα δίκτυο αχρήματης και αλληλέγγυας οικονομίας, ένα δίκτυο ανταλλαγής υπηρεσιών και γνώσεων που υποστηρίζεται από τη δική της μονάδα συναλλαγής, το χρόνο. Εν ολίγοις, η μονάδα συναλλαγής είναι ο χρόνος και όχι τα χρήματα.

Το περιεχόμενο των υπηρεσιών εξισώνεται έτσι ώστε μια ώρα υπηρεσίας είναι ίση με οποιαδήποτε άλλη ώρα υπηρεσίας ανεξάρτητα εάν είναι πνευματική ή χειρωνακτική εργασία. Ο χρόνος που κερδίζουμε από κάθε συναλλαγή μπορεί να ξοδευτεί κάνοντας χρήση υπηρεσίας από οποιοδήποτε άλλο μέλος της Τράπεζας. Για παράδειγμα, αν ένας γιατρός πάει να εξετάσει το παιδί του ατόμου μου διδάσκει Αγγλικά, μπορεί μετά ο γιατρός να ζητήσει από τον δάσκαλο να διδάξει τα παιδιά του μία ώρα Αγγλικά. Συνεπώς, μία ώρα επίσκεψης του γιατρού γίνεται ίση με μία ώρα μαθήματος αγγλικών.

Η Τράπεζα Χρόνου έχει ιδιαίτερη κοινωνική χρησιμότητα για δύο κυρίως λόγους. Πρώτον, γιατί δεν βασίζεται πάνω στην χρηματική και καπιταλιστική αξία της κοινωνίας αλλά μπορεί να καλύψει βασικές ανάγκες κάθε νοικοκυριού χωρίς τη μεσολάβηση χρήματος και δεύτερον, συμβάλλει στη δημιουργία δεσμών αλληλεγγύης μεταξύ των μελών που την χρησιμοποιούν, ενδυναμώνοντας έτσι τον κοινωνικό δεσμό της περιοχής. Μακροπρόθεσμος στόχος της είναι να εργάζονται οι πολίτες προς όφελος των συνανθρώπων τους.

Όσον αφορά το πρακτικό κομμάτι της συμμετοχής, δεν υπάρχουν προϋποθέσεις συμμετοχής στο δίκτυο για τα άτομα που θέλουν να δώσουν και στην συνέχεια να δεχτούν. Υπάρχουν όμως, και ισχύουν για όλα τα μέλη οι πολύ βασικές αρχές του σεβασμού ανάμεσα στα μέλη, της θέλησης για κοινωνική προσφορά και δημιουργική συνεργασία και κυρίως της ισότητας και της προστασίας όλων των μελών από κάθε είδους διάκριση.

Αποφάσεις για τη λειτουργία μιας τράπεζας χρόνου λαμβάνονται από τις συνελεύσεις των μελών. Όλα τα μέλη έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν ισότιμα στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Η κάθε συνέλευση έχει το δικαίωμα να αποφασίζει τους

τρόπους με τους οποίους θα λειτουργεί η τράπεζα χρόνου έτσι ώστε να εξυπηρετούνται καλύτερα οι σκοποί της αλλά και οι ιδιαίτερες ανάγκες της. Η διαδικασία των συναλλαγών, ο τρόπος λειτουργίας, η διαχειριστική ομάδα, ο τρόπος εγγραφής νέων μελών διαφέρουν σε κάθε τράπεζα χρόνου. Η μόνη βασική αξία που χαρακτηρίζει όλες τις τράπεζες χρόνου είναι οι αχρήματες συναλλαγές και η αμεσοδημοκρατική διαδικασία λήψης αποφάσεων.

“Είμαστε η ομάδα της τράπεζας χρόνου της Πλατείας Συντάγματος. Συναντηθήκαμε στις αρχές του Καλοκαιριού του 2011, όταν χιλιάδες άνθρωποι κατακλύσαμε τις πλατείες της χώρας μας, ψάχνοντας να βρούμε νέους τρόπους δημιουργικής αντίστασης ενάντια στις πολιτικές που καταστρέφουν τις ζωές μας.

Εμείς, οι άνθρωποι που ζούμε, εργαζόμαστε και παράγουμε σε αυτόν τον τόπο, Έλληνες και μετανάστες μαζί, παίρνουμε τις ζωές μας στα χέρια μας, αποφασίζουμε για εμάς ισότιμα βασισμένοι σε αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες. Ο δρόμος είναι δύσκολος, και είναι βασικό να ενδιαφερθούμε για εναλλακτικούς τρόπους οργάνωσης της οικονομίας. Οικονομία δεν είναι αριθμοί και δείκτες αλλά η οργάνωση των σπιτιών μας, της απασχόλησής μας και της ζωής μας. Αποφασίσαμε να ανταλλάξουμε απόψεις και γνώσεις προκειμένου να λειτουργήσουμε μια τράπεζα χρόνου, δηλαδή ένα δίκτυο αχρήματης ανταλλαγής υπηρεσιών που υποστηρίζεται από τη δική μας μονάδα συναλλαγής, το χρόνο. Εφαρμόζουμε την ισοτιμία κάθε είδους εργασίας για κάθε μέλος. Οι αποφάσεις μας λαμβάνονται από την αμεσοδημοκρατική συνέλευσή μας στην οποία συμμετέχουν όλοι ισότιμα. Κάναμε ήδη αρκετά για να οργανώσουμε ένα τέτοιο δίκτυο, μια τράπεζα χρόνου και διαπιστώνουμε πώς υπάρχουν πολλά άλλα που δεν τα έχουμε κάνει και περιμένουμε όλοι όσοι θέλουμε να συμμετέχουμε σε αυτό το εγχείρημα να ενώσουμε τις δυνάμεις μας. Τώρα ήρθε η ώρα να χρησιμοποιήσουμε το δίκτυό μας, να δούμε στην πράξη αν αυτή η προσπάθεια μπορεί να βοηθήσει τόσο σε προσωπικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο”

Αυτούσια λόγια ατόμων που απαρτίζουν την ομάδα της τράπεζας χρόνου Αθηνών.

2.3.3.1 Οι Τράπεζες Χρόνου ανά την Ελλάδα

Από το 2011 που δημιουργήθηκε η πρώτη Τράπεζα Χρόνου, υπάρχουν πλέον στον ελλαδικό χώρο τουλάχιστον άλλες 56 τέτοιου τύπου δομές. Πιο συγκεκριμένα, υπάρχουν Τράπεζες Χρόνου στους δήμους: Κορυδαλλού, Κερατσινίου Δραπετσώνας, στον δήμο Χαλανδρίου, στον δήμος Αγίας Παρασκευής, Κηφισιάς, Αμαρουσίου, δήμο Μεταμορφώσεως, Παλλήνης, Διονύσου, Δήμος Μαρκοπούλου Μεσογαίας. Στο δήμο Αθηναίων, στο δήμο Ηλιουπόλεως, στους Δάφνης – Υμηττού, στο δήμο Γαλασίου, Περιστερίου, Αγίας Βαρβάρας, δήμο Ιλίου, δήμος Μοσχάτου – Ταύρου, Αγίου Δημητρίου, Γλυφάδας και δήμο Φυλής. Εκτός Αθηνών, υπάρχουν Τράπεζες χρόνου στον Ασπρόπυργο, στις Σέρρες, στην Θεσσαλονίκη, στην Πελοπόννησο, στην Κόρινθο, στην Αργολίδα, στην Θεσσαλία, στη Λάρισα, στο Ηράκλειο της Κρήτης, στους νομούς Αιτωλοακαρνανίας και Αχαΐας. Στο νησί της Πάρου, στην Εύβοια, στις περιοχές της Στερεάς Ελλάδας Θήβα και Χαλκίδα, και στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη.

2.3.4 Κοινωνικοί – Δημοτικοί Λαχανόκηποι

Το πείραμα των Δημοτικών Λαχανόκηπων στη χώρα μας ξεκίνησε στις αρχές Φεβρουαρίου του 2012, όταν ο Δήμος Λαρισαίων έκανε πρώτος το άνοιγμα προς την «Αστική Γεωργία» μοιράζοντας μια έκταση 22 στρεμμάτων σε άνεργους, άπορους, πολύτεκνους και χαμηλοσυνταξιούχους. Από τότε το παράδειγμα ακολούθησε πλήθος άλλων δήμων, όχι μόνο στην επαρχία αλλά και στα μεγάλα αστικά κέντρα, όπου η φτωχοποίηση του πληθυσμού είναι ακόμη εντονότερη λόγω της υψηλής ανεργίας.

Στο πλαίσιο του Εθνικού Δικτύου Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης λειτουργούν σήμερα τουλάχιστον 43 δημοτικοί λαχανόκηποι, οι οποίοι εξυπηρετούν τις ανάγκες των πολιτών σε αρκετούς δήμους της χώρας. Η λειτουργία του Δημοτικού Λαχανόκηπου προσφέρει τη δυνατότητα να αξιοποιηθούν χέρσες και ανεκμετάλλευτες δημοτικές εκτάσεις που σήμερα χρησιμοποιούνται για την ανεξέλεγκτη απόθεση απορριμμάτων ενώ παράλληλα συμβάλλει στην περιβαλλοντική αναβάθμισή τους.

Συγχρόνως δίνεται κίνητρο για την ενασχόληση με την αστική γεωργία σε ομάδες του πληθυσμού που επιθυμούν να έχουν τα δικά τους λαχανικά και κηπευτικά προϊόντα για να συμπληρώσουν τις διατροφικές τους ανάγκες. Ο κυριότερος στόχος της δομής όμως, είναι να ανακουφίσει νοικοκυριά με χαμηλά εισοδήματα, και αλλά και να ευαισθητοποιήσει σε θέματα περιβάλλοντος, οικολογίας και σωστής διατροφής.

Οι δημοτικοί λαχανόκηποι αποτελούν για την Ελλάδα κομμάτι των κοινωνικών δομών και «μοιράζονται» βάσει οικονομικών και κοινωνικών κριτηρίων. Οι ωφελούμενοι καλλιεργούν τα αγροτεμάχια με αποκλειστικό σκοπό τη σίτισή τους, ενώ σε πολλές περιπτώσεις οφείλουν να παρέχουν ένα ποσοστό της ετήσιας παραγωγής (συνήθως 10%) στο Κοινωνικό Παντοπωλείο του εκάστοτε δήμου, δηλαδή του δήμου που ανήκει ο λαχανόκηπος.

Συνήθως, ωφελούμενοι του προγράμματος είναι άποροι, άστεγοι και άνεργοι πολίτες των δήμων. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην επιλογή ανθρώπων που βρίσκονται σε παραγωγικές ηλικίες, που υπό άλλες συνθήκες δηλαδή θα εργάζονταν. Ο δήμος που ανήκει ο λαχανόκηπος φροντίζει για τη μελέτη του εδάφους, τον εμπλουτισμό του με κηπευτικό χώμα, καθώς και την ύδρευση μέσω γεώτρησης. Επίσης, εξειδικευμένο προσωπικό παρέχει στους δικαιούχους υποστήριξη και καθοδήγηση προκειμένου να παραμένουν πιστοί στη βιολογική καλλιέργεια και την ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων, ενώ παρέχεται και ψυχοκοινωνική ενδυνάμωση.

Στους περισσότερους λαχανόκηπους, το προσωπικό που τους αποτελεί είναι: ένας γεωπόνος, ένας επιστάτης / βοηθητικό προσωπικό και ένας κοινωνικός λειτουργός. Ο γεωπόνος είναι υπεύθυνος για την καθοδήγηση των δικαιούχων σχετικά με τις καλλιέργειες και ενώ μπορεί να αναλάβει και την πραγματοποίηση σεμιναρίων με σκοπό τις ορθές καλλιεργητικές πρακτικές. Συντονίζει τους τρόπους δικτύωσης της δομής με την τοπική κοινωνία και τους φορείς στα πλαίσια της ανάπτυξης της κοινωνικής δικτύωσης. Ο επιστάτης / ο βοηθητικός είναι υπεύθυνος για τη επίβλεψη του χώρου και της αποθήκης, αλλά και για την παροχή των κατάλληλων εργαλείων στους δικαιούχους. Ο Κοινωνικός Λειτουργός υποδέχεται τους δικαιούχους και αναλαμβάνει την εμπύχωση και την ενδυνάμωση τους με σκοπό την ομαλή (επαν)/ένταξη τους στην κοινότητα. Ο

Κοινωνικός λειτουργός είναι συνήθως υπεύθυνος σε συνεργασία με την Κοινωνικής Υπηρεσίας του Δήμου για τον έλεγχο των νέων αιτήσεων (Κλώντζα, 2014).

2.4 Προγράμματα Σίτισης

Πέρα από τις δομές αντιμετώπισης φτώχειας, αλλά με τον ίδιο στόχο, ο οποίος δεν είναι άλλος από την βοήθεια των απόρων και την στήριξη τους, έχουν δημιουργηθεί και διάφορα προγράμματα είτε από το ελληνικό κράτος, είτε από το ελληνικό κράτος και την βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε και από εταιρίες και ιδιώτες.

Στο πλαίσιο αυτό λοιπόν, έχουν δημιουργηθεί τα προγράμματα:

- Πρόγραμμα «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής προς Απόρους» του ΤΕΒΑ. (ΤΕΒΑ: Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους-ΤΕΒΑ -),
- Πρόγραμμα Δωρεάν Διανομής Τροφίμων (ΠΔΔΤ: Πρόγραμμα Δωρεάν Διανομής Τροφίμων – ΠΔΔΤ-),
- Πρόγραμμα «Δωρεάν διανομής φρούτων και λαχανικών στα Σχολεία»,
- Προγράμματα Σίτισης Μαθητών
- Πρόγραμμα «Αλληλεγγύη στην οικογένεια», Δήμος Αθηναίων και Εταιρία κινητής τηλεφωνίας Cosmote
- Τοίχος Καλοσύνης

Σήμερα, 4 χρόνια μετά την δημιουργία του πρώτου δημοτικού λαχανόκηπου, η χώρα μπορεί να απαριθμήσει τουλάχιστον άλλους 43 λαχανόκηπους σε δήμους και νησιά της χώρας. Οι τοποθεσίες των δημοτικών λαχανόκηπων παρουσιάζονται στο Παράρτημα.

2.4.1 Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (ΤΕΒΑ)

Σκοπός του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (ΤΕΒΑ) είναι η στήριξη των δράσεων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δράσεις για παροχή υλικής βοήθειας στους απόρους, σε άτομα που έχουν ανάγκη και στις οικογένειες αυτών.

Υποστηρίζει Εθνικά Συστήματα της εκάστοτε χώρας, μέσω των οποίων διανέμονται στα προαναφερόμενα άτομα τρόφιμα ή/και βασικά υλικά της καθημερινότητας. Επιπλέον, είναι υπεύθυνο για τη συλλογή, τη μεταφορά, την αποθήκευση και τη διανομή των δωρεάν τροφίμων.

Το ΤΕΒΑ στηρίζει επίσης και δραστηριότητες που συμβάλλουν στην κοινωνική ενσωμάτωση των απόρων. Προάγει, δηλαδή, την κοινωνική συνοχή, ενισχύει την κοινωνική ενσωμάτωση και, ως εκ τούτου, συνεισφέρει στον στόχο της εξάλειψης της φτώχειας και συγκεκριμένα την μείωση του αριθμού των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Στην Ελλάδα το ΤΕΒΑ, εφαρμόζεται μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής [ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Ι (ΕΠ Ι)] το οποίο εγκρίθηκε στις 15 Δεκεμβρίου του 2014 και θα υλοποιηθεί σε ολόκληρη την χώρα. Η περίοδος εφαρμογής του ΕΠ Ι ξεκίνησε την 1η Ιανουαρίου 2014 και έχει προγραμματιστεί να διαρκέσει έως και την 31η Δεκεμβρίου 2020.

2.4.1.1 Το Επισιτιστικό Πρόγραμμα του ΤΕΒΑ

Τα Προϊόντα που Διανέμονται και ο Τρόπος Διανομής τους

Το πρόγραμμα επισιτισμού ΤΕΒΑ αποτελείται από συμπράξεις Δήμων και άλλων φορέων σε όλες τις Περιφέρειες που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας και διανέμουν στους δικαιούχους δωρεάν πακέτα τροφίμων, ρουχισμού, παιχνιδιών και άλλων χρήσιμων υπηρεσιών. Το Επισιτιστικό Πρόγραμμα του ΤΕΒΑ υποστηρίζει τη διανομή τροφίμων ή/και την παροχή βασικής υλικής συνδρομής στους απόρους, συνδυάζεται όπου χρειάζεται με Συνοδευτικά μέτρα, και έχει ως στόχο την ελάφρυνση του κοινωνικού αποκλεισμού των απόρων.

Πιο συγκεκριμένα στο πλαίσιο εφαρμογής του Προγράμματος, υποστηρίζεται η παροχή / διανομή των παραπάνω ως ακολούθως:

I. Τρόφιμα

α) Στους ωφελούμενους, οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις της εκάστοτε Υπ. Απόφασης θα παρέχονται τρόφιμα, ανάλογα σε ποσότητα με τον αριθμό των μελών της ωφελούμενης μονάδας, έτσι όπως θα εξειδικευτεί μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής αυτών.

β) Στους αστέγους, θα παρέχονται έτοιμα γεύματα μέσω συσσιτίων.

II. Βασική Υλική Συνδρομή

α) Στους ωφελούμενους, οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις της εκάστοτε Υπ. Απόφασης δύνανται να παρέχονται είδη οικιακού καθαρισμού ανά ωφελούμενη μονάδα, είδη προσωπικής υγιεινής και ανάλογα με τα μέλη της ωφελούμενης μονάδας, ρουχισμός, βρεφικά και παιδικά είδη.

β) Στους αστέγους δύνανται να παρέχονται ρουχισμός και είδη προσωπικής υγιεινής σε ατομική συσκευασία.

Παράλληλα, όμως, με τη διανομή τροφίμων και Βασικής Υλικής Συνδρομής, θα παρέχονται **Συνοδευτικά Μέτρα**, με στόχο την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και των κοινωνικών έκτακτων αναγκών των απόρων με πιο ενεργό και βιώσιμο τρόπο. Τα επιλέξιμα Συνοδευτικά Μέτρα και για τις δύο κατηγορίες στερήσεων, παραθέτονται παρακάτω και είναι αυτολεξεί, όπως ορίζει το Επίσημο Πρόγραμμα Του ΤΕΒΑ:

“ · Υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής στήριξης, ενδυνάμωσης και κοινωνικής ένταξης παιδιών σε ατομικό επίπεδο και σε επίπεδο οικογένειας (ή και σε μονήρη άτομα),

· Διατροφικές συμβουλές (συμβουλές υγιεινής διατροφής),

· Συμβουλές υγιεινής διαβίωσης,

· Συμβουλές διαχείρισης οικογενειακού προϋπολογισμού,

· Νομική συνδρομή,

· Υπηρεσίες κοινωνικοποίησης παιδιών (πχ πρόσβαση σε αθλητικές δραστηριότητες κλπ),

- Κοινωνικά φροντιστήρια που θα παρέχουν τόσο διδακτική υποστήριξη όσο και επαρκείς και κατάλληλους χώρους για μελέτη για τα παιδιά / ωφελούμενους,
- Υλοποίηση πολιτιστικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων απασχόλησης για παιδιά ωφελούμενους (π.χ. θεατρικές παραστάσεις αλλά και θεατρικά εργαστήρια για παιδιά),
- Εκδρομές (εκπαιδευτικές και ψυχαγωγικές),
- Παροχή χώρων για παιχνίδια, συναντήσεις και εκδηλώσεις για παιδιά που δεν έχουν σχετική πρόσβαση. ”

Στο σημείο αυτό ακολουθεί ο λεπτομερής κατάλογος προϊόντων και τροφίμων για τους δικαιούχους του ΤΕΒΑ όπως ακριβώς ανακοινώθηκε με οδηγίες προς τους Φορείς υλοποίησης του προγράμματος:

Βρεφικά είδη. Παραδίδονται σε ωφελούμενους που έχουν συμπεριλάβει στην αίτησή τους βρέφη γεννηθέντα κατά τα έτη 2013, 2014 και 2015. Τα βρεφικά είδη αναλογούν σε 3 συσκευασίες πάνες και 3 συσκευασίες μωρομάντηλα.

Είδη για αστέγους. Συγκεκριμένα τα είδη είναι: οδοντόκρεμα (3 τεμάχια), οδοντόβουρτσα (3 τεμάχια), σαπούνι σε σαπυνοθήκη (3 τεμάχια), σαμπουάν (3 τεμάχια), σερβιέτες (3 συσκευασίες), σάκος μεταφοράς (3 τεμάχια).

Είδη οικιακής χρήσης με εφάπαξ διανομή (για οικογένειες ανεξαρτήτως του αριθμού μελών που περιλαμβάνονται στην αίτηση). Σκόνη για πλύσιμο ρούχων (1 τεμάχιο), καθαριστικό υγρό γενικής χρήσης (1 τεμάχιο), υγρό πιάτων (1 τεμάχιο), οδοντόκρεμα (1 τεμάχιο), σαμπουάν (1 τεμάχιο).

Βρεφικές τροφές. Κρέμα δημητριακών 300γρ. (6 γεύματα) για έτη γέννησης 2014, 2015 (2 τεμάχια), ρυζάλευρο 300γρ. (6 γεύματα) για έτη γέννησης 2014, 2015 (2 τεμάχια), γάλα σκόνη για μωρά 0,8 κιλά για έτη γέννησης 2015 (3 τεμάχια), γάλα εβαπορέ για έτη γέννησης 2013, 2014 (15 τεμάχια).

Πουλερικά: Διανέμεται ένα νωπό κοτόπουλο σε κάθε πρώτο ωφελούμενο σε τρεις διανομές.

Ελαιόλαδο: Διανέμεται μία φιάλη ελαιολάδου σε κάθε πρώτο ωφελούμενο σε τρεις διανομές.

Τα είδη κρεοπωλείου είναι: μοσχάρι άνευ οστών 0,5 κιλό – 2 διανομές (1ο μέλος ανά ωφελούμενη μονάδα), χοιρινό 0,5 κιλό – 1 διανομή (1ο μέλος ανά ωφελούμενη μονάδα), χοιρινό 0,5 κιλό – 3 διανομές (2ο μέλος ανά ωφελούμενη μονάδα), μοσχάρι άνευ οστών 0,5 κιλό – 3 διανομές (3ο και πάνω μέλος ανά ωφελούμενη μονάδα πλην βρεφών 2014 και 2015).-Πρέπει να σημειωθεί ότι όπου για θρησκευτικούς λόγους δεν είναι επιθυμητή η κατανάλωση χοιρινού κρέατος είναι δυνατό, μετά από αίτημα του δικαιούχου, να αντικατασταθεί το χοιρινό κρέας με κρέας από μοσχάρι ίσης περίπου αξίας.

Τα είδη παντοπωλείου είναι: φασόλια 0,5 κιλά, φακές 0,5 κιλά, τυρί φέτα (1 τεμάχιο), ζάχαρη (1 κιλό), ζυμαρικά (2 τεμάχια των 500 γραμμαρίων), συμπυκνωμένος χυμός τομάτας (πελτέ) (1 τεμάχιο των 400 γραμμαρίων) και γάλα εβαπορέ (3 τεμάχια).

Τα είδη οπωροπωλείου είναι: μήλα ή πορτοκάλια (2 κιλά) και λάχανο ολόκληρο (1 τεμάχιο).

Η **διανομή** των παραπάνω προϊόντων γίνεται υποχρεωτικά σε κλειστούς χώρους, οι οποίοι έχουν πινακίδα με την επικοινωνιακή ταυτότητα του προγράμματος, αναρτημένη σε εμφανές σημείο. Η Κοινωνική Σύμπραξη πρέπει να μεριμνά ώστε η διανομή να γίνεται με διακριτικότητα και να αποφεύγεται ο συνωστισμός των ωφελουμένων. Για τον λόγο αυτό συνιστάται να ανακοινώνεται στους ωφελούμενους ωράριο εξυπηρέτησής τους για τουλάχιστον δύο (2) ώρες, ανάλογα με τον πλήθος των εξυπηρετούμενων. Οι ποσότητες κάθε είδους που διανέμεται διαμορφώνονται κατά την κρίση της Κοινωνικής Σύμπραξης, ανάλογα με το είδος του προϊόντος και τον αριθμό των μελών κάθε ωφελούμενης μονάδας. Η διανομή των προϊόντων γίνεται μόνο σε σακούλες, που διατίθενται αποκλειστικά από την Διαχειριστική Αρχή.

Οι ωφελούμενοι ενημερώνονται από την Κοινωνική Σύμπραξη για τον ακριβή τόπο και χρόνο διανομής των προϊόντων, με κάθε πρόσφορο μέσο, με ευθύνη και επιμέλεια της Κοινωνικής Σύμπραξης. Η παράδοση των προϊόντων στον ωφελούμενο γίνεται με την επίδειξη του βιβλιαρίου κοινωνικής ασφάλισης ή άλλου επίσημου εγγράφου απ' όπου προκύπτει ο ΑΜΚΑ του. Αν ο ωφελούμενος δεν δύναται να προσέλθει αυτοπροσώπως στο σημείο διανομής, τα προϊόντα μπορούν να παραλαμβάνονται από τρίτο πρόσωπο που φέρει εξουσιοδότηση με βεβαίωση γνησίου υπογραφής ή συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο. Στους ωφελούμενους που για αντικειμενικούς λόγους (π.χ. υγείας, ηλικίας,

αναπηρίας κλπ) δεν δύνανται να μεταβούν στο σημείο διανομής, τα προϊόντα τους παραδίδονται κατ' οίκον, με επιμέλεια της Κοινωνικής Σύμπραξης, τα προϊόντα δύναται να παραλαμβάνονται και από μέλη της ωφελούμενης μονάδας με την επίδειξη του ΑΜΚΑ τους. Στην περίπτωση όμως που κάποιος ωφελούμενος, αν και καταβλήθηκαν προσπάθειες να κληθεί ή κλήθηκε, δεν βρέθηκε ή δεν προσήλθε να παραλάβει τα προϊόντα που του αναλογούν τότε, αν πρόκειται για νωπά προϊόντα, καταβάλλεται προσπάθεια να κληθεί να παραλάβει την επόμενη ημέρα. Σε περίπτωση που και τότε δεν προσέλθει, η σακούλα του προωθείται αυθημερόν σε δομή συσσιτίων. Αν πρόκειται για προϊόντα μακράς διάρκειας ή βασική υλική συνδρομή, ο ωφελούμενος δύναται να τα παραλάβει μετά από συνεννόηση με την Κοινωνική Σύμπραξη οποτεδήποτε έως και την επόμενη διανομή βασικής υλικής συνδρομής. Αν τα προϊόντα δεν παραληφθούν μέχρι τότε, προστίθενται στις ποσότητες ομοειδών προϊόντων της επόμενης διανομής και ο ωφελούμενος δεν έχει δικαίωμα λήψης αυτών. Αν ο ωφελούμενος ανήκει στην πληθυσμιακή ομάδα των αστέγων, τότε το άτομο αυτό εξυπηρετείται από ένα συγκεκριμένο σημείο διανομής, μετά από συνεννόησή του με την Κοινωνική Σύμπραξη. Δεν επιτρέπεται η εξυπηρέτησή του από άλλο σημείο διανομής από αυτό που έχει δηλώσει στην Κοινωνική Σύμπραξη.

2.4.1.2 Οι Ωφελούμενοι Του Προγράμματος ΤΕΒΑ και Τα Κριτήρια Εισαγωγής Αυτών

Γενικά, ωφελούμενοι* των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής (ΕΒΥΣ) του ΤΕΒΑ είναι άτομα και οικογένειες που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. Πέραν των ατόμων αυτών, ωφελούμενοι των δράσεων είναι και οι άστεγοι**.

* Ως ωφελούμενος λογίζεται το άτομο που έχει υποβάλει αίτηση και έχει εγκριθεί. Δεύτερο, τρίτο κλπ. Μέλος, είναι τα υπόλοιπα κατά σειρά μέλη που περιλαμβάνονται σε μία αίτηση ωφελουμένου. Τα επόμενα του 2ου μέλους εξομοιώνονται ως προς τις ποσότητες των ειδών προς διανομή που λαμβάνουν.

** Ως άστεγος λογίζεται το άτομο που δεν έχει υποβάλει αίτηση αλλά, με βάση τα αποτελέσματα κοινωνικής έρευνας την οποία διεξάγουν οι κοινωνικοί εταίροι, αφ' ενός διαβιεί σε συνθήκες ακραίας φτώχειας και αφ' ετέρου δεν διαθέτει μόνιμο τόπο διαμονής.

Τα άτομα που μπορούν να υποβάλουν αίτηση και να εγκριθούν ως ωφελούμενοι των παροχών είναι:

1. Ενήλικα φυσικά πρόσωπα (άγαμα, διαζευγμένα, σε διάσταση ή σε χηρεία), που υποβάλλουν ατομική φορολογική δήλωση και δεν εμπίπτουν στις παρακάτω κατηγορίες των εξαρτώμενων μελών.
2. Οικογένεια, δηλαδή ενότητα φυσικών προσώπων, που περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα εξαρτώμενα μέλη ή ένα έγγαμο ζευγάρι ή ζευγάρι το οποίο έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, με ή χωρίς εξαρτώμενα μέλη.

Ως εξαρτώμενα μέλη θεωρούνται:

α. Τα άγαμα τέκνα, εφόσον (1) είναι ανήλικα ή (2) είναι ενήλικα έως 25 ετών και φοιτούν σε σχολές ή σχολεία ή ινστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης της ημεδαπής ή αλλοδαπής ή (3) είναι ενήλικα έως 25 ετών και είναι εγγεγραμμένα στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ ή υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία.

β. Τα φυσικά πρόσωπα με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67% εφόσον είναι άγαμα, διαζευγμένα ή σε χηρεία και είναι (1) τέκνα ενός ή και των δυο συζύγων/γονέων ή (2) αδελφοί και αδελφές ενός εκ των δυο συζύγων/γονέων.

γ. Οι ανιόντες

δ. Τα ανήλικα που στερούνται και των δυο φυσικών τους γονέων και έχουν έως τρίτου βαθμού συγγένεια με έναν εκ των δυο συζύγων/γονέων της οικογένειας, εφόσον δεν έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση που αναθέτει την επιμέλεια σε άλλο πρόσωπο.

Υποσημειώσεις:

- Τα φυσικά πρόσωπα που αναφέρονται στις περιπτώσεις α, γ και δ, δεν θεωρούνται εξαρτώμενα μέλη εάν το ετήσιο ατομικό τους εισόδημα υπερβαίνει το ποσό των 3.000 ευρώ.

- Τα φυσικά πρόσωπα της περίπτωσης β. δεν θεωρούνται εξαρτώμενα μέλη εάν το ετήσιο ατομικό τους εισόδημα υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ.
- Ως βρεφική ηλικία για της ανάγκες του Προγράμματος χαρακτηρίζεται το διάστημα από τη γέννηση του παιδιού, έως το τέλος του 2ου έτους.
- **Άστεγοι**, δηλαδή άτομα που διαμένουν, σε δημόσιους ή εξωτερικούς χώρους, διανυκτερεύουν σε ξενώνες ύπνου ή διαβιούν σε προσωρινά ή πρόχειρα καταλύματα, τα οποία δεν πληρούν τις αναγκαίες τεχνικές προδιαγραφές και δεν διαθέτουν τις βασικές υπηρεσίες ύδρευσης και ηλεκτροδότησης.

Εξαιρέσεις:

- α. Άτομα τα οποία φιλοξενούνται ή περιθάλπονται σε **Μονάδες Κλειστής Φροντίδας** ή σε Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης.
- β. Άτομα, τα οποία φιλοξενούνται σε **Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης** (Οικοτροφεία, Ξενώνες) ή είναι ωφελούμενοι του Προγράμματος Προστατευμένων Διαμερισμάτων του αρ.9 του Ν.2716/99.
- γ. Άτομα ή οικογένειες, οι οποίοι είναι ωφελούμενοι του προγράμματος «**Στέγαση και Επανάταξη**» και για όσο διαρκεί η υλοποίηση του προγράμματος.
- δ. Άτομα τα οποία αν και είχαν την υποχρέωση, **δεν υπέβαλαν δήλωση φορολογίας εισοδήματος (Ε1, Ε2 και Ε3)** και δήλωση ακίνητης περιουσίας για το τελευταίο οικονομικό έτος, εκτός εάν υποβάλουν εκπρόθεσμα τις αντίστοιχες δηλώσεις. Η παρούσα εξαίρεση **δεν αφορά στην ομάδα των αστέγων.**

Τα Κριτήρια επιλεξιμότητας των ατόμων που θα λάβουν εν τέλει τις παροχές που προσφέρει το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους είναι κατά κύριο λόγο

δύο (2). Το πρώτο κριτήριο αφορά τα εισοδήματα του ωφελούμενου, ενώ το δεύτερο τα περιουσιακά στοιχεία του ατόμου αυτού.

Πιο αναλυτικά:

A. Εισοδηματικά κριτήρια

Το εισόδημα του ωφελούμενου, όπως προκύπτει από την φορολογική δήλωση του τελευταίου οικονομικού έτους, δεν πρέπει να υπερβαίνει τα παρακάτω όρια πραγματικού εισοδήματος:

- 3.000 € ετησίως για μεμονωμένο άτομο
- 4.500 € ετησίως για το ζευγάρι, προσαυξανόμενο κατά 500€ για κάθε ενήλικο εξαρτώμενο μέλος της οικογένειας και 900€ ετησίως για κάθε ανήλικο εξαρτώμενο μέλος της οικογένειας
- Στην περίπτωση της μονογονεϊκής οικογένειας (οικογένεια που προστατεύεται από έναν μόνο γονέα, άγαμο, σε χηρεία ή διαζευγμένο) το πρώτο εξαρτώμενο ανήλικο μέλος λογίζεται ως ενήλικας.

Ως πραγματικό εισόδημα νοείται το συνολικό καθαρό πραγματικό εισόδημα όλων των κατηγοριών (ημεδαπής ή αλλοδαπής προέλευσης), που έλαβαν όλα τα μέλη της ωφελούμενης μονάδας στη διάρκεια του οικονομικού έτους – μετά την αφαίρεση των φόρων, των εισφορών για κοινωνική ασφάλιση, των κρατήσεων του Ν. 4093/2012 ή υπέρ δημοσίου, της εισφοράς αλληλεγγύης του Ν. 3986/2011. Επίσης, στο συνολικό καθαρό πραγματικό εισόδημα συμπεριλαμβάνεται και το σύνολο των επιδομάτων και άλλων ενισχύσεων, με τις εξαιρέσεις που αναφέρονται παρακάτω, καθώς και το εισόδημα που απαλλάσσεται από το φόρο ή φορολογείται με ειδικό τρόπο.

Όμως, στο συνολικό πραγματικό εισόδημα δεν περιλαμβάνονται οι αντικειμενικές δαπάνες και τεκμήρια διαβίωσης, όπως και οι διατροφές που καταβάλλονται στο ανήλικο τέκνο με δικαστική απόφαση, ή με συμβολαιογραφική πράξη ή με ιδιωτικό έγγραφο, το επίδομα αναδοχής, καθώς και το εξωϊδρυματικό επίδομα ή προνοιακά επιδόματα αναπηρίας που χορηγούνται από το κράτος, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 11 παρ. 3 του Ν. 4172/2013.

B. Περιουσιακά κριτήρια

- Η συνολική φορολογητέα αξία της ακίνητης περιουσίας (στην Ελλάδα ή/και στο εξωτερικό) να μην υπερβαίνει τις 115.000 ευρώ κατ' άτομο, προσαυξανόμενη κατά 20.000 ευρώ για κάθε επιπλέον ενήλικα και κατά 15.000 για κάθε εξαρτώμενο ανήλικο και με ανώτατο συνολικό όριο για κάθε άτομο ή οικογένεια το ποσό των 250.000 ευρώ.
- Το συνολικό ύψος των καταθέσεων του ατόμου ή του συνόλου των μελών της οικογένειας σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας και του εξωτερικού ή/και η τρέχουσα αξία μετοχών, ομολόγων κλπ., να μην υπερβαίνει για το τελευταίο οικονομικό έτος το διπλάσιο του ορίου εισοδήματος για την λήψη των παροχών της παρούσας απόφασης.
- Δεν γίνονται δεκτές αιτήσεις ατόμων και οικογενειών τα οποία έχουν στην ιδιοκτησία τους αεροσκάφη, ελικόπτερα ΙΧ, ανεμόπτερα και δεξαμενές κολύμβησης (πισίνες), και ιδιωτικά σκάφη αναψυχής, άνω των 5 μέτρων και με κινητήρα ισχύος άνω των 50 κυβικών εκατοστών. Έτος Αναφοράς των κριτηρίων επιλογής: Οικονομικό έτος 2015 (χρήση 2014)

Η Αίτηση των δυνητικά ωφελουμένων υποβάλλεται ηλεκτρονικά. Μπορεί να υποβληθεί είτε ιδιωτικά, με χρήση των κωδικών της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων (TAXIS), είτε μέσω των Εταίρων της Κοινωνικής Σύμπραξης. Οι Εταίροι μπορεί να είναι Δήμοι, Σύλλογοι, ΜΚΟ, Ιερές Μητροπόλεις. Σε κάθε περίπτωση, η Αίτηση θα είναι προσβάσιμη από ηλεκτρονική εφαρμογή προσαρτημένη στην ιστοσελίδα <https://www.idika.org.gr/teba/> και επέχει θέση Υπεύθυνης Δήλωσης του Ν.1599/1986.

Χρειάζεται προσοχή όμως, στο αν έχει υποβληθεί η δήλωση Ε1, Ε2 και Ε3 στην Εφορία για το τρέχον οικονομικό έτος. Εάν δεν έχουν υποβληθεί τα παραπάνω, τότε ο δικαιούχος δεν μπορεί να ενταχθεί στο πρόγραμμα και να επωφεληθεί των παροχών του. Επιπλέον, τα άτομα που επιθυμούν να υποβάλλουν ηλεκτρονικά την αίτησή τους, πρέπει να διαθέτουν: 1. ΑΦΜ, 2. ΑΜΚΑ, 3. Αστυνομική Ταυτότητα, 4. Ε1 και Ε9 του 2015 (φορολογικό έτος 2014), και 5. κωδικό TAXIS.

2.4.2 Πρόγραμμα Δωρεάν Διανομής Τροφίμων (ΠΔΔΤ)

Πριν την δημιουργία του Επισιτιστικού Προγράμματος του ΤΕΒΑ, δηλαδή μέχρι και το 2013, οι ανάγκες των απόρων πολιτών που αντιμετωπίζουν στέρση τροφής καλύπτονταν εν μέρει από το Πρόγραμμα Δωρεάν Διανομής Τροφίμων (ΠΔΔΤ), το οποίο λειτουργούσε συμπληρωματικά με άλλες δράσεις διανομής τροφίμων ή παροχής συσσιτίων οι οποίες υλοποιούνται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, την Εκκλησία της Ελλάδος καθώς και Μη Κυβερνητικές / μη κερδοσκοπικές Οργανώσεις (ΜΚΟ). Το μεγαλύτερο μέρος (πέραν της συνδρομής του ΠΔΔΤ) των τροφίμων που διανέμονται μέσω τέτοιων δράσεων προέρχονται από δωρεές εταιρειών (υπεραγορών και παρασκευαστών τροφίμων) ή πολιτών, ενώ μικρό μέρος χρηματοδοτείται από αγορές μέσω πόρων των φορέων διανομής ή ιδρυμάτων τα οποία χρηματοδοτούν φορείς διανομής για αγορά και διανομή τροφίμων.

Από το 2013 μέχρι το 2015 που ξεκίνησε η υλοποίηση του επόμενου προγράμματος σίτισης, είχε προβλεφθεί η δωρεάν πρόσβαση ευπαθών ομάδων σε βασικά είδη διατροφής μέσω του Προγράμματος «Παροχή τροφίμων σε αστέγους», το οποίο χρηματοδοτείται από τη «Δαπάνη Χορήγησης του Κοινωνικού Μέρους» σύμφωνα με τις ρήτρες του άρθρου 29 του Ν. 4052/2012, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την υποπαράγραφο Γ1 του άρθρου 1 του Ν. 4254/2014 «Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο εφαρμογής του Ν. 4046/2012 και άλλες διατάξεις».

2.4.3 Πρόγραμμα « Δωρεάν διανομής φρούτων και λαχανικών στα Σχολεία »

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εφαρμόζει-αξιοποιώντας πόρους του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων-το Πρόγραμμα « Δωρεάν διανομής φρούτων και λαχανικών στα Σχολεία » για το σχολικό έτος 2014 – 2015. Το Πρόγραμμα εφαρμόζεται σε 3.522 σχολεία της χώρας και απευθύνεται σε 364.665 μαθητές. Οι μαθητές που θα συμμετάσχουν σε αυτό, θα έχουν την ευκαιρία να εκπαιδευτούν στην υγιεινή διατροφή, ενώ οι οικογένειες με ανάγκες αποκτούν δωρεάν πρόσβαση σε βασικά είδη διατροφής.

Το πρόγραμμα διανομής φρούτων, λαχανικών και γάλακτος στα σχολεία υποστηρίζεται κυρίως από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Υπουργείο Παιδείας.

Το πρόγραμμα πέρα από την αντιμετώπιση των αναγκών, συμβάλλει στην υιοθέτηση υγιεινών συνηθειών διατροφής από την ευαίσθητη παιδική ηλικία, αντί για τις σύγχρονες καταναλωτικές τάσεις που ευνοούν την κατανάλωση τροφίμων υψηλής επεξεργασίας(απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, 2014).

Το χρηματικό κόστος αυτού του νέου ευρωπαϊκού προγράμματος προώθησης της κατανάλωσης φρούτων, λαχανικών και γάλακτος στα σχολεία, ανέρχεται για τα οπωροκηπευτικά και τις μπανάνες στα 150 εκατομμύρια ευρώ, ενώ για το γάλα στα 80 εκατομμύρια ευρώ ανά σχολικό έτος.

Το πρόγραμμα έρχεται σε συνέχεια της ΚΥΑ 5689/155586/8.12.2014: «Καθορισμός των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή των Κανονισμών (ΕΕ) 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, (ΕΚ) 288/2009 της Επιτροπής και (ΕΕ) 500/2014 της Επιτροπής, σχετικά με την υλοποίηση του σχεδίου προώθησης της κατανάλωσης φρούτων στα σχολεία (ΦΕΚ 3337/Β/11-12-2014)».(Πρόδρομος Θεοδωρακόπουλος, 2015)

2.4.4 Προγράμματα Σίτισης Μαθητών

Πολλά είναι τα δημόσια σχολεία στη χώρα, όπου ύστερα από την έναρξη της οικονομικής κρίσης, ήρθαν αντιμέτωπα με την πείνα και την ασιτία. Το φαινόμενο αυτό εκδηλώθηκε από βρεφονηπιακούς σταθμούς, ολόημερα δημοτικά και μη σχολεία, γυμνάσια και λύκεια. Πριν από το πρώτο κιόλας διάλειμμα ένας στους δύο μαθητές, σχολείων κοινωνικό-οικονομικά ευάλωτων περιοχών της χώρας, λιποθυμούσε ή ένοιωθε έντονο πόνο στην κοιλιά. Αυτό οφείλονταν είτε στο ότι δεν είχαν φάει καλά την προηγούμενη ημέρα, είτε στο ότι δεν είχαν φάει καθόλου πρωινό, σύμφωνα με μαρτυρία της Κας. Μαργαρίτας Ζώτα, διευθύντρια δημοτικού σχολείου στους Αγίους Αναργύρους.

Επίσης, σε σύγκριση με τα παιδιά από οικογένειες στις οποίες δεν υπάρχει πρόβλημα σίτισης, τα παιδιά που ζουν στο φάσμα της πείνας απουσιάζουν περισσότερο

από το σχολείο (18% έναντι 8% των άλλων παιδιών), δυσκολεύονται περισσότερο να παρακολουθήσουν τα μαθήματα (24% έναντι 13%), νιώθουν περισσότερο θυμό (42% έναντι 29%) και λύπη (27% έναντι 14,4%)” (Μπουλούτζα, 2015).

Για την άμεση και δραστική αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου το Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Ανθρωπισμού, το Υπουργείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αλλά, και σχεδόν όλοι οι δήμοι της χώρας σε συνεργασία με διάφορες υπηρεσίες μη κυβερνητικής οργάνωσης (ΜΚΟ) και ιδρύματα, χρηματοδότησαν και οργάνωσαν δωρεάν παροχή γευμάτων σε σχολεία που βρίσκονται σε κοινωνικό-οικονομικά ευάλωτες περιοχές της χώρας.

Πιο συγκεκριμένα, στις 30 Ιανουαρίου του 2012 το υπουργείο Παιδείας σε μία προσπάθεια να καταπολεμηθούν τα κρούσματα ασιτίας σε σχολικά συγκροτήματα, ανακοίνωσε την έναρξη παροχής μικρο-γευμάτων σε 18 σχολεία εννέα περιοχές που αντιμετωπίζουν έντονα κοινωνικά προβλήματα, τον Ταύρο, τα Κάτω Πατήσια, τα Εξάρχεια, το Μενίδι και την Πλατεία Βάθη και αργότερα στο Μοσχάτο, τη Νίκαια, τον Ασπρόπυργο και τον Αυλώνα.

Παράλληλα τέθηκε σε εφαρμογή πρόγραμμα βοήθειας απευθείας σε οικογένειες που βρίσκονταν σε δεινή οικονομική κατάσταση αλλά και συγχώνευση σχολείων σε μία προσπάθεια να μειωθούν οι κρατικές δαπάνες και τα λειτουργικά έξοδα του δημοσίου.

Ταυτόχρονα εξελίσσονταν συνεργασίες με την Εκκλησία, τους δήμους, ιδιωτικές εταιρείες αλλά και την αξιοποίηση όλων των χρηματοδοτικών εργαλείων που έχει στη διάθεσή του το κράτος.

Το Νοέμβριο του 2015, η εταιρία Γρηγόρης Μικρογεύματα σε συνεργασία με άλλες τρεις εταιρίες, την Coca-Cola Τρία Έψιλον, την Γευσήνους και την οικογένεια Στεργίου, εντάχθηκαν στην κοινή προσπάθεια με το **πρόγραμμα « Δεκατιανό στα σχολεία»**. Το πρόγραμμα θα συνεχιστεί έως και τον Ιούνιο του 2016 διαθέτοντας περισσότερες από 1.200.000 μερίδες φαγητού σε 11.500 μαθητές σε 66 σχολικές μονάδες που λειτουργούν σε περιοχές με κοινωνικές και οικονομικές επιβαρύνσεις. Τα γεύματα περιλαμβάνουν ανάλογα με την ημέρα κουλούρι Θεσσαλονίκης, τοστ με τυρί και γαλοπούλα, σταφιδόψωμο και φυσικό χυμό πορτοκάλι. Μέχρι σήμερα έχουν διατεθεί

πάνω από 525.000 μερίδες. Την προσπάθεια αυτή στηρίζουν δάσκαλοι, γονείς, κηδεμόνες και 49 καταστήματα Γρηγόρης οι οποίοι εθελοντικά δημιούργησαν μια αλυσίδα αγάπης ώστε να φτάσουν τα γεύματα στα παιδιά.

Επιπλέον, το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού (Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α.), στο πλαίσιο της Πράξης «Στήριξη των Σχολείων με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα» και σύμφωνα με την Πρόσκληση με κωδικό 126 (Α.Π. 6902/29-03-2013) της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση – Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013, υλοποίησε το **Πρόγραμμα παροχής υπηρεσιών σχολικών γευμάτων (σίτισης) σε δημοτικά σχολεία** με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα, σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας.

Το Πρόγραμμα εφαρμόστηκε πιλοτικά τη σχολική χρονιά 2012-2013 στις Σχολικές Μονάδες με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα που ανήκουν σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας, της Αττικής και της Θεσσαλονίκης.

Το Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α. Απεύθυνε Πρόσκληση προς τους μισθωτές των κυλικείων των Σχολικών Μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα, να υποβάλλουν προσφορά για παροχή υπηρεσιών σχολικών γευμάτων στους μαθητές. Οι μισθωτές που υπέγραψαν την σύμβαση μίσθωσης, οφείλουν να παρέχουν τις εξής υπηρεσίες σχολικών γευμάτων στους μαθητές:

- Σάντουιτς ή τοστ από ψωμί ολικής άλεσης ή λευκό, με τυρί (με προσθήκη ή μη λαχανικών, τομάτας, μαργαρίνης και άλλων), σύμφωνα με τους όρους της υπ' αριθμ. ΔΥ1γ/Γ.Π./οικ.93828 ΥΑ, όπως ισχύει, και τιμή προσφοράς 1 ΕΥΡΩ, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Α4-442/30-08-2012 ΥΑ και επιπλέον, ποσοστό έκπτωσης τουλάχιστον 10%, δηλαδή κατά μέγιστο 0,90/ανά τεμάχιο.
- Σάντουιτς ή τοστ από ψωμί ολικής άλεσης ή λευκό με τυρί και γαλοπούλα (με προσθήκη ή μη λαχανικών, τομάτας, μαργαρίνης και άλλων), σύμφωνα με τους όρους της υπ' αριθμ. ΔΥ1γ/Γ.Π./οικ.93828 ΥΑ, όπως ισχύει, και τιμή προσφοράς 1,25 ΕΥΡΩ, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Α4-442/30-08-2012 ΥΑ και επιπλέον, ποσοστό έκπτωσης τουλάχιστον 10%, δηλαδή κατά μέγιστο 1,125/ ανά τεμάχιο.

• Τυρόπιτα-σπανακόπιτα με τυρί φέτα ή κασέρι βάρους 130 γραμμαρίων τουλάχιστον, σύμφωνα με τους όρους της υπ' αριθμ. ΔΥ1γ/Γ.Π./οικ.93828 ΥΑ, όπως ισχύει, και τιμή προσφοράς 1 ΕΥΡΩ, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Α4-442/30-08-2012 ΥΑ και επιπλέον, ποσοστό έκπτωσης τουλάχιστον 10%, δηλαδή κατά μέγιστο 0,90/ανά τεμάχιο.

Στις ανωτέρω τιμές συμπεριλαμβάνεται ΦΠΑ. Τέλος, θα συσταθεί Επιτροπή Διαπραγμάτευσης. Η Επιτροπή θα συσταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 26 του Ν. 4024/2011.

Το εβδομαδιαίο πρόγραμμα υπηρεσιών των σχολικών γευμάτων θα είναι:

Δύο ημέρες την εβδομάδα θα παρέχεται σάντουιτς με τυρί.

Δύο ημέρες την εβδομάδα θα παρέχεται σάντουιτς με τυρί και γαλοπούλα.

Μία ημέρα την εβδομάδα θα παρέχεται σπανακόπιτα ή τυρόπιτα.

Επίσης, πέρα από τον μισθωτή του εκάστοτε κυλικείου αρμοδιότητες φέρει και ο Διευθυντής της εκάστοτε Σχολικής Μονάδας όπου θα καλεί τους γονείς των μαθητών να υπογράψουν Υπεύθυνη Δήλωση για το αν επιθυμούν ή όχι τη συμμετοχή τους στο Πρόγραμμα παροχής υπηρεσιών σχολικών γευμάτων.

Το ημερήσιο «έντυπο σίτισης» θα περιέχει τον αριθμό των εγγεγραμμένων μαθητών κάθε τμήματος, τον αριθμό των απόντων, θα υπογράφεται από τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό του τμήματος και από τον Διευθυντή της Σχολικής Μονάδας, ο οποίος θα το διαβιβάζει έγκαιρα στον Μισθωτή του Κυλικείου, προκειμένου να ετοιμαστούν τα προς διανομή σχολικά γεύματα. Ο Διευθυντής της Σχολικής Μονάδας είναι, επίσης, αρμόδιος για την καταγραφή των καθημερινών αναγκών των δικαιούχων μαθητών, του προγραμματισμού του ωρολογίου προγράμματος για την διανομή των γευμάτων το οποίο, θα γίνεται ύστερα από καταγραφή στην εκάστοτε αίθουσα και με την παρουσία του υπεύθυνου καθηγητή του τμήματος. Ο Διευθυντής της Σχολικής Μονάδας συνεργάζεται με την αρμόδια Σχολική Επιτροπή, για κάθε θέμα που θα προκύψει κατά την εκτέλεση του Προγράμματος και το οποίο εμπίπτει στο πεδίο αρμοδιοτήτων της(Κυριαζής).

Τέλος, το **Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος** προσέφερε δωρεά 2,5 εκατομμυρίων ευρώ για την υποστήριξη του προγράμματος « Διατροφή », για τη σίτιση και προώθηση υγιεινής διατροφής σε δημόσια σχολεία της χώρας, κατά το τρέχον σχολικό έτος. Η νέα

δωρεά θα υποστηρίξει περίπου 3.800 μαθητές σε σχολεία που παρουσιάζουν αυξημένα ποσοστά επισιτιστικής ανασφάλειας. Από την έναρξη του προγράμματος τον Απρίλιο του 2012 ως σήμερα το Ίδρυμα έχει διαθέσει συνολικά 21 εκατομμύρια ευρώ για την ενίσχυσή του.

2.4.5 Πρόγραμμα «Αλληλεγγύη στην οικογένεια», Δήμος Αθηναίων και Εταιρία κινητής τηλεφωνίας Cosmote

Το Πρόγραμμα Αλληλεγγύη Στην Οικογένεια, ξεκίνησε τον Μάιο του 2012, για την αντιμετώπιση της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού. Σε ένα κτίριο, δωρεά της Αμερικάνικης Λεγεώνας, που με τη συνεργασία της εταιρίας κινητής τηλεφωνίας, COSMOTE, ανακαινίσθηκε ώστε να αποπνέει την οικειότητα ενός σπιτιού. Το πρόγραμμα αποτελεί χορηγία της εταιρίας κινητής τηλεφωνίας, COSMOTE. Τον κάθε χρόνο, δέχονται υλική υποστήριξη 200 οικογένειες σε: τρόφιμα, είδη προσωπικής υγιεινής, είδη οικιακής καθαριότητας. Το πρόγραμμα εξυπηρετεί 100 οικογένειες ανά εξάμηνο. Οι οικογένειες λαμβάνουν μία σακούλα τρόφιμα 1 φορά την βδομάδα από προαναφερόμενο κτήριο (Τριανταφύλλου 2015).

2.4.6 Ο τοίχος της καλοσύνης

Στις 21 Δεκεμβρίου του 2015 ξεκίνησε κάτι αξιοθαύμαστο και στην Ελλάδα! Συγκεκριμένα, πριν κάποια χρόνια στο Ιράν, κάποιος εγκατέστησε μερικά άγκιστρα και κρεμάστρες σε έναν κεντρικό τοίχο γράφοντας δίπλα: «Αν δεν το χρειάζεσαι, άφησέ το. Εάν το χρειάζεσαι, πάρ'το». Τον περασμένο Δεκέμβρη, η ιδέα αυτή έφτασε και στην Ελλάδα.

Πρωταρχικός στόχος της ομάδας που ξεκίνησε την τοποθέτηση των κρεμαστών σε πολλά σημεία της πόλης ήταν να "φύγουν" οι σακούλες με καθαρό φαγητό που κατά καιρούς παρατηρούνται να βρίσκονται κρεμασμένες σε κάδους σκουπιδιών. Η σκέψη λοιπόν ήταν, αντί να τοποθετούνται εκεί οι σακούλες αυτές, τις οποίες προφανώς αφήνουν συνάνθρωποι μας που τους περισσεύει ποσότητα από το φαγητό τους με σκοπό να τις

πάρουν κάποιοι άλλοι που βρίσκονται σε ανάγκη, να τοποθετούνται τα φαγητά αυτά σε ένα πιο ασφαλές και καθαρό μέρος, δηλαδή στις προαναφερόμενες κρεμάστρες. Επίσης, ένας επιπλέον στόχος της τοποθέτησης κρεμαστών ήταν να ευαισθητοποιηθούν και οι περίοικοι της εκάστοτε γειτονίας ώστε και αυτοί να στηρίξουν και να συνδράμουν περισσότερο στην υλοποίηση της ιδέας.

Στην Ελλάδα βρίσκονται σε περιοχές όπως η Ιεράπετρα, η Καλαμάτα, η Πάτρα τα Χανιά, η Λιβαδειά, το Μοσχάτο, η Ζάκυνθος, το Παλαιό Φάληρο, τα Ιωάννινα, η Κέρκυρα, η Καρδίτσα, οι Σέρρες, η Κως, η Νέα Σμύρνη, η Δάφνη κτλ.

Οι τοίχοι της καλοσύνης διαθέτουν την ικανότητα να προσφέρουν απέραντη καλοσύνη και αλληλεγγύη σε όσους το έχουν ανάγκη, όπως άστεγοι, οικογένειες, ηλικιωμένοι, φοιτητές, μετανάστες, με τρόπο σεβάσμιο, διακριτικό και αξιέπαινο.

2.4.7 Κάρτα Σίτισης

Η Εθνική Τράπεζα σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, προχώρησε στην έκδοση της Κάρτας Αλληλεγγύης, στο πλαίσιο του Νόμου για την αντιμετώπιση της Ανθρωπιστικής Κρίσης (Ν.4320/2015).

Η Κάρτα Αλληλεγγύης είναι ονομαστική, προπληρωμένη και τεχνολογίας «chip&pin». Αποτελεί ένα σύγχρονο και ασφαλές μέσο διενέργειας αγορών, μέσω της οποίας θα εισπράττετε το επίδομα σίτισης, εφόσον έχει εγκριθεί η αίτηση συμμετοχής του ατόμου στο πρόγραμμα, για όλο το χρονικό διάστημα ισχύος αυτού.

Η κάρτα θα πιστώνεται με το επίδομα σίτισης που δικαιούται ο ωφελούμενος καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος του προγράμματος και βάσει αρχείου που θα αποστέλλει το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η ακριβής ημερομηνία πίστωσης της κάρτας θα ανακοινωθεί από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Η κάρτα μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για αγορές τροφίμων σε καταστήματα εμπορίας τροφίμων με το σήμα MasterCard στην Ελλάδα, όπως supermarket, οπωροπωλεία, κρεοπωλεία, αρτοποιεία. Για να πραγματοποιηθεί η συναλλαγή, παραδίδεται η κάρτα στο ταμείο της επιχείρησης και πληκτρολογεί ο άτοχος το προσωπικό του PIN στην ειδική συσκευή POS. Το ποσό χρεώνεται αυτόματα στην κάρτα, χωρίς καμία επιπλέον επιβάρυνση.

2.5 Νομοθεσία – ΦΕΚ

Το Ελληνικό Κράτος, προνόησε όλες τις κοινωνικές δομές και οτιδήποτε αφορά την κοινωνική περίθαλψη των πολιτών του, να τα κατοχυρώσει με νόμους. Συνεπώς, ότι γράφτηκε πιο πάνω, ορίζεται από τα ακόλουθα:

1. Τα κοινωνικά παντοπωλεία είναι υπηρεσία παροχής ειδών πρώτης ανάγκης όσον αφορά τη σίτιση και την ένδυση απόρων κατοίκων των δήμων της χώρας. Τα παρεχόμενα είδη προέρχονται από δωρεές και χορηγίες. Κάθε φορά που διαπιστώνεται ανεπάρκεια ειδών, η προμήθειά τους πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ενιαίου Κανονισμού Προμηθειών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (υ.α. 11389/1993, Β' 185). Ο νόμος επίσης ορίζει, ότι στο πλαίσιο των παντοπωλείων οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, έχουν την δυνατότητα να διοργανώνουν και συσσίτια για τη διανομή φαγητού σε απόρους και αστέγους. Μπορούν επίσης, να λαμβάνουν κάθε άλλο μέτρο το οποίο θεωρούν ότι θα βοηθήσει στην υποστήριξη αστέγων και απόρων.

2. Η ίδρυση των κοινωνικών παντοπωλείων γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου και προϋποθέτει την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του. Η λειτουργία τους εποπτεύεται από την επιτροπή διαχείρισης, στην οποία συμμετέχει και προεδρεύει ο δήμαρχος ή ο περιφερειάρχης αντίστοιχα, ή οι οριζόμενοι από αυτούς αντιδήμαρχοι ή αντιπεριφερειάρχες. Η επιτροπή διαχείρισης υποχρεούται να παρουσιάζει ανά εξάμηνο, στην οικονομική επιτροπή έκθεση πεπραγμένων και διαχειριστικό απολογισμό. Η οικονομική επιτροπή εγκρίνει με απόφασή της το διαχειριστικό απολογισμό και αφού συμβεί αυτό, η απόφαση αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου ή της περιφέρειας.

3. Επιπλέον, κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την οργάνωση και λειτουργία των κοινωνικών παντοπωλείων ρυθμίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών (ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ, Αρ. Φύλλου 85, 11 Απριλίου 2012. Άρθρο 2, Κοινωνικά Παντοπωλεία).

Το Μάρτιο του 2015, ανανεώθηκε ο **Νόμος για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης**. Σύμφωνα, λοιπόν, με το Νόμο 4320/19 Μαρτίου 2015: αποφασίστηκε να πραγματοποιηθούν κάποιες ρυθμίσεις που έχουν ως σκοπό τους την λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης. Πιο συγκεκριμένα, με βάση αυτό το νόμο προβλέπονται τα ακόλουθα μέτρα:

A. Δωρεάν επανασύνδεση και παροχή ηλεκτρικού ρεύματος σε άτομα και οικογένειες που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. Για το έτος 2015, παρέχεται δωρεάν ποσότητα ηλεκτρικού ρεύματος για την κύρια κατοικία τους έως 300kwh μηνιαίως.

B. Επίδομα ενοικίου για την εξασφάλιση στέγης Χορηγείται επίδομα ενοικίου σε έως 30.000 άτομα και οικογένειες που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας και δεν έχουν δυνατότητα στέγασης σε ιδιόκτητο ακίνητο στον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους.

Γ. Χορήγηση επιδότησης σίτισης για το έτος 2015 σε άτομα και οικογένειες που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας.

Όροι και Προϋποθέσεις

Για να μπορέσει να είναι κάποιος δικαιούχος θα πρέπει να μην υπερβαίνει τα όρια πραγματικού εισοδήματος των 2.400 € ετησίως αν πρόκειται για μεμονωμένο άτομο και 3.600€ ετησίως αν πρόκειται για ζευγάρι. Το ποσό αυξάνει κατά 1.200€ για κάθε ενήλικο εξαρτώμενο μέλος της οικογένειας και 600€ ετησίως για κάθε ανήλικο εξαρτώμενο μέλος της οικογένειας (ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ, Αρ. Φύλλου 414, 22 Φεβρουαρίου 2013, Αριθμ. 279/23460).

Ως τελικοί δικαιούχοι του προγράμματος δωρεάν διανομής τροφίμων ορίζονται αποκλειστικά άποροι που διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα. Και ως άποροι, κατά την συγκεκριμένη περίπτωση, θεωρούνται:

A. Τα άτομα και οι οικογένειες, που πληρούν το κριτήριο επιλεξιμότητας, δηλαδή τα οικονομικά κριτήρια που αναφέρθηκαν λίγο πιο πάνω.

B. Παιδιά και ενήλικες που διαμένουν σε Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας και σε μονάδες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που παρέχουν υπηρεσίες δευτεροβάθμιας κοινωνικής φροντίδας (φιλοξενία ή κλειστή φροντίδα), για τους οποίους θεωρείται ότι πληρούν τα οικονομικά προαναφερόμενα κριτήρια.

Γ. Οι σιτιζόμενοι σε οργανωμένα συστήματα απόρων (συστήματα δήμων, ενοριών, κ.ά.), που πληρούν τα οικονομικά κριτήρια.

3. Ως φορείς εκπροσώπησης, που μεσολαβούν για την δωρεάν διανομή των προϊόντων στους τελικούς δικαιούχους, θεωρούνται οι φορείς παροχής υπηρεσιών φιλανθρωπικού, μη κερδοσκοπικού, χαρακτήρα (π.χ. δημόσιες υπηρεσίες, Ιερές Μητροπόλεις κ.ά.). Η διανομή των τροφίμων στους τελικούς δικαιούχους μπορεί να γίνει είτε με τη μορφή του συσκευασμένου τροφίμου, όπως αυτό θα παραδοθεί στους φορείς εκπροσώπησης, είτε με τη μορφή συσσιτίου που παρέχει ο φορέας εκπροσώπησης.

4. Ως μέλη της οικογένειας, θεωρούνται ο σύζυγος και η σύζυγος και τα προστατευόμενα τέκνα αυτών.

5. Ως εισόδημα νοείται το φορολογούμενο πραγματικό ή τεκμαρτό και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο. Από τον υπολογισμό του ως άνω εισοδήματος εξαιρείται η ελάχιστη αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης για κάθε άτομο ή οικογένεια, όπως αυτή ορίζεται εκάστοτε στη φορολογική νομοθεσία.

Διαδικασία υποβολής αιτήσεων και απαιτούμενα δικαιολογητικά

A. Φορέων Εκπροσώπησης

1. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς εκπροσώπησης δικαιούχων υποβάλλουν την τυποποιημένη αίτηση–υπεύθυνη δήλωση συμμετοχής στο πρόγραμμα (Υπόδειγμα 1 του Παραρτήματος Ι), στην αρμόδια υπηρεσία του άρθρου 2 της παρούσης, κατά το χρονικό διάστημα από 1η Ιανουαρίου έως 28 Φεβρουαρίου έκαστου έτους, η οποία συνοδεύεται από τα αντίστοιχα δικαιολογητικά του Παραρτήματος Ι της παρούσης.

Μετά το πέρας υποβολής των ανωτέρω φακέλων και του τακτικού διοικητικού ελέγχου αυτών, από την Επιτροπή του άρθρου 7 της παρούσης, η αρμόδια ΔΑΟΚ της

Περιφερειακής Ενότητας αποστέλλει το αργότερο μέχρι την 15η Ιουνίου έκαστου έτους, το συγκεντρωτικό πίνακα των ενδιαφερομένων τελικών δικαιούχων της περιοχής αρμοδιότητάς της (έντυπη και ηλεκτρονική μορφή) στην αρμόδια υπηρεσία του ΟΠΕΚΕΠΕ.

2. Η Δ/ση Άμεσων Ενισχύσεων και Αγοράς του ΟΠΕΚΕΠΕ, διαβιβάζει το συγκεντρωτικό μητρώο τελικών δικαιούχων της επικράτειας το αργότερο μέχρι την 30^η Ιουνίου έκαστου έτους, στη Διεύθυνση Εφαρμογών Η/Υ (Δ30) της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών για διασταύρωση των στοιχείων τους, μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ) της Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων με βάση τα κριτήρια επιλεξιμότητας της παρούσης.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του ελέγχου βάσει των στοιχείων που τηρούνται ηλεκτρονικά στο ΟΠΣ Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων καταρτίζεται ο προσωρινός πίνακας τελικών δικαιούχων, ο οποίος προωθείται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ στις κατά τόπους αρμόδιες υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων, προκειμένου να γίνει ανάρτηση των συγκεντρωτικών στοιχείων ανά φορέα και να υποβληθούν τυχόν ενστάσεις. Μετά την αξιολόγηση των τυχόν υποβληθεισών ενστάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 8 της παρούσης, ο οριστικός πίνακας των τελικών δικαιούχων (μητρώο δικαιούχων) αποστέλλεται (έντυπη και ηλεκτρονική μορφή) στον ΟΠΕΚΕΠΕ το αργότερο μέχρι την 31η Αυγούστου έκαστου έτους, συνοδευόμενο από την έκθεση τακτικού διοικητικού ελέγχου, του υποδείγματος 2 του Παραρτήματος II.

3. Οποιαδήποτε αίτηση συμμετοχής υποβληθεί μεταγενέστερα της ημερομηνίας, που καθορίζεται στην παρ. Α1 του παρόντος άρθρου, θεωρείται εκπρόθεσμη και οι σχετικοί φορείς εκπροσώπησης αποκλείονται του προγράμματος. Προς τούτο, οι κατά τόπους αρμόδιες υπηρεσίες των Περιφερειών προβαίνουν εγκαίρως στην ευρεία δημοσιοποίηση του προγράμματος δωρεάν διανομής τροφίμων. Ταυτόχρονα γνωστοποιούν τα στοιχεία επικοινωνίας (τηλέφωνα, fax, ταχυδρομική και ηλεκτρονική διεύθυνση) των αρμόδιων, για την παραλαβή αιτήσεων, υπηρεσιών.

Β. Τελικών Δικαιούχων

1. Οι δικαιούχοι του άρθρου 3 παρ. 2Β της παρούσης (παιδιά και ενήλικες) εξαιρούνται της υποβολής των ανωτέρω δικαιολογητικών και ως αριθμός τελικών δικαιούχων του φορέα εκπροσώπησής τους θεωρείται αυτός που αναγράφεται στην αίτηση-υπεύθυνη δήλωση του φορέα, ο οποίος όμως δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει τη δυναμικότητα της δομής, όπως αυτή ορίζεται βάσει της άδειας λειτουργίας/ΦΕΚ σύστασης του.

2. Δικαιούχοι του άρθρου 3, παρ. 2Γ της παρούσης (σιτιζόμενα άτομα) μπορεί να εξαιρεθούν από την υποχρέωση υποβολής των ανωτέρω δικαιολογητικών μόνο στην περίπτωση κατά την οποία πιστοποιείται από το Δήμο η οικονομική τους αδυναμία.

Τα χρονικά διαστήματα υποβολής των αιτήσεων του παρόντος άρθρου δύνανται να τροποποιούνται με έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Άρθρο 9. Κατανομή ποσοτήτων

1. Μετά την γνωστοποίηση της συνολικής προς διανομή ποσότητας του κάθε προϊόντος, όπως αυτές προσδιορίζονται στις αποφάσεις κατακύρωσης των διαγωνισμών του προγράμματος και

των οριστικών πινάκων των επιλέξιμων φορέων και των τελικών δικαιούχων τους, κατανέμονται, με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, οι εκάστοτε προς διανομή ποσότητες τροφίμων ανά φορέα εκπροσώπησης και κατά κατηγορία τελικών δικαιούχων (άπορα άτομα, σιτιζόμενα, άπορες οικογένειες), κατόπιν πρότασης των αρμόδιων υπηρεσιών του ΟΠΕΚΕΠΕ και εισήγησης των αρμόδιων υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ.

2. Οι φορείς εκπροσώπησης για την ποσότητα τροφίμων, που θα τους κατανεμηθεί φέρουν την αποκλειστική ευθύνη:

I. Ενημέρωσης και διανομής των τροφίμων σύμφωνα με τις οριζόμενες στην υπουργική απόφαση, ποσότητες ανά κατηγορία τελικών δικαιούχων.

II. Τήρησης των κανόνων υγιεινής των χώρων, όπου θα αποθηκεύονται τα προϊόντα και της διατήρησής τους σε άριστη κατάσταση, έως ότου αυτά παραδοθούν στους τελικούς δικαιούχους.

III. Τήρησης λογιστικών βιβλίων για τις σχετικές ενέργειες και στις περιπτώσεις, που δεν προβλέπεται εκ του νόμου η υποχρέωση τήρησης λογιστικών βιβλίων, θα εφαρμόζεται χωριστή λογιστική για την υλοποίηση του προγράμματος.

IV. Στην περίπτωση που παρέχουν οργανωμένα συστήματα σε απόρους, τήρησης βιβλίων αποθήκης και παρακολούθησης της κατανάλωσης των προϊόντων του προγράμματος, που κάθε φορά διανέμεται. Ενημερώνουν δε ανά τρίμηνο τις αρμόδιες Δ/σεις του άρ.2, παρ. 1 της παρούσας, για την εξέλιξη της διανομής των προϊόντων, η οποία ενδέχεται να πραγματοποιείται σε μακρύ χρονικό διάστημα, και έως την ολοκλήρωση αυτής.

V. Τήρησης της συγκεντρωτικής κατάστασης τελικών δικαιούχων, αντίγραφο της οποίας θα τους αποσταλεί από την αρμόδια περιφερειακή υπηρεσία όπου κατά τη παραλαβή των προϊόντων από τους τελικούς δικαιούχους θα σημειώνεται η ημερομηνία, η ποσότητα και η υπογραφή του. Οι εν λόγω καταστάσεις, αποστέλλονται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή στην αρμόδια υπηρεσία της περιφερειακής ενότητας όπως ορίζουν οι εκάστοτε κοινές υπουργικές αποφάσεις εφαρμογής των προγραμμάτων.

VI. Τα σχετικά έγγραφα του προγράμματος διατηρούνται στο αρχείο του φορέα για τουλάχιστον 3 έτη. ”

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ, Αρ. Φύλλου 577, 9 Απριλίου 2015

N. 4320/2015

Αντικείμενο – Σκοπός

Σκοπός της απόφασης αυτής είναι η εξειδίκευση των διατάξεων του Ν. 4320/2015 που αφορά στην παροχή αγαθών σε άτομα και οικογένειες που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας.

Άρθρο 3. Κριτήρια επιλεξιμότητας

A. Εισοδηματικά κριτήρια

1. Το εισόδημα δικαιούχου των παροχών των άρθρων 1 έως 3 του νόμου 4320/2015 δεν πρέπει να υπερβαίνει τα παρακάτω όρια πραγματικού εισοδήματος: 2.400 € ετησίως για

μεμονωμένο άτομο και 3.600 € ετησίως για το ζευγάρι, προσαυξανόμενο κατά 1.200 € για κάθε ενήλικο εξαρτώμενο μέλος της οικογένειας και 600 € ετησίως για κάθε ανήλικο εξαρτώμενο μέλος της οικογένειας και μέχρι του ποσού των 6.000 € ετησίως. Στη μονογονεϊκή οικογένεια (οικογένεια που προστατεύεται από έναν μόνο γονέα, άγαμο, σε χηρεία ή διαζευγμένο) το πρώτο εξαρτώμενο ανήλικο μέλος λογίζεται ως ενήλικας. Αναλυτικά τα όρια εισοδήματος διαμορφώνονται ως εξής: Οικογενειακή κατάσταση
Ετήσιο Εισόδημα
Μεμονωμένο άτομο 2.400 €
Οικογένεια χωρίς εξαρτώμενο μέλος ή άτομο με 1 εξαρτώμενο μέλος 3.600 €
Οικογένεια με 1 εξαρτώμενο μέλος ή άτομο με 2 εξαρτώμενα μέλη 4.200 €
Οικογένεια με 2 εξαρτώμενα μέλη ή άτομο με 3 εξαρτώμενα μέλη 4.800 €
Οικογένεια με 3 εξαρτώμενα μέλη ή άτομο με 4 εξαρτώμενα μέλη 5.400 €
Οικογένεια με 4 και άνω εξαρτώμενα μέλη ή άτομο με 5 και άνω εξαρτώμενα μέλη 6.000 €

2. Ως πραγματικό εισόδημα του ατόμου ή της οικογένειας, κατά την προηγούμενη παράγραφο, νοείται το συνολικό καθαρό εισόδημα όλων των κατηγοριών (ημεδαπής ή αλλοδαπής προέλευσης), που προκύπτει αφού αφαιρεθούν από το συνολικό εισόδημα του ατόμου ή του συνόλου των μελών της οικογένειας στη διάρκεια του έτους 2013 όλοι οι φόροι, εισφορές για κοινωνική ασφάλιση, κρατήσεις του Ν. 4093/2012 ή υπέρ δημοσίου και εισφορά αλληλεγγύης του Ν. 3986/2011. Στο συνολικό καθαρό εισόδημα συμπεριλαμβάνεται και το σύνολο των επιδομάτων και άλλων ενισχύσεων, πλην των εξαιρέσεων που αναφέρονται στην παρ. 3 παρακάτω, καθώς και το εισόδημα που απαλλάσσεται από το φόρο ή φορολογείται με ειδικό τρόπο.

3. Στο συνολικό πραγματικό εισόδημα δεν περιλαμβάνονται: α. αντικειμενικές δαπάνες και τεκμήρια διαβίωσης β. Διατροφές που καταβάλλονται στο ανήλικο τέκνο με δικαστική απόφαση, ή με συμβολαιογραφική πράξη ή με ιδιωτικό έγγραφο, το επίδομα αναδοχής, καθώς και το εξωϊδρυματικό επίδομα ή προνοιακά επιδόματα αναπηρίας που χορηγούνται από το κράτος, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 11 παρ. 3 του Ν. 4172/2013.

4. Έτος αναφοράς εισοδημάτων: Η εισοδηματική κατάσταση των δικαιούχων βάσει της οποίας δύνανται να επιλεγούν και υπολογίζεται το ύψος των παροχών γίνεται με έτος αναφοράς το οικονομικό έτος 2014 (χρήση 2013).

Άρθρο 4. Επιδότηση σίτισης

Η παροχή του άρθρου 3 του Νόμου 4320/2015 στους δικαιούχους οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις των άρθρων 2 και 3 της παρούσας απόφασης χορηγείται υπό μορφή ηλεκτρονικής κάρτας συμβατής με τερματικά αποδοχής καρτών (POS) καταστημάτων εμπορίας τροφίμων για την προμήθεια ειδών σίτισης. Η κάρτα θα πιστώνεται με το ποσό της προβλεπόμενης κατωτέρω μηνιαίας επιδότησης, από την 1.4.2015 και μέχρι 31.12.2015. Το ύψος της παροχής θα είναι 70 € μηνιαίως για μεμονωμένο άτομο, προσαυξανόμενο κατά 30 € για κάθε επιπλέον μέλος της οικογένειας, ως εξής: Οικογενειακή κατάσταση Παροχή Μεμονωμένο άτομο 70 € Οικογένεια χωρίς εξαρτώμενο μέλος ή άτομο με 1 εξαρτώμενο μέλος 100 € Οικογένεια με 1 εξαρτώμενο μέλος ή άτομο με 2 εξαρτώμενα μέλη 130 € Οικογένεια με 2 εξαρτώμενα μέλη ή άτομο με 3 εξαρτώμενα μέλη 160 € Οικογένεια με 3 εξαρτώμενα μέλη ή άτομο με 4 εξαρτώμενα μέλη 190 € Οικογένεια με 4 εξαρτώμενα μέλη και άνω ή άτομο με 5 εξαρτώμενα μέλη και άνω 220 € ”

2.6 Ο Ρόλος της Εκκλησίας

Σε μία χώρα όπως η Ελλάδα, που τα ευρήματα για τη θρησκευτική πίστη της πανελλαδικής έρευνας Metron Forum της Metron Analysis που δημοσιεύθηκαν το Δεκέμβριο του 2011, έδειξαν ότι το 95% του πληθυσμού της δηλώνουν Χριστιανοί Ορθόδοξοι, δεν θα μπορούσε η σχεδόν παμψηφεί θρησκεία της να μην βοηθάει στα σοβαρά προβλήματα των υποστηρικτών της. Έτσι λοιπόν, η Χριστιανική Εκκλησία καλύπτει με πολλούς τρόπους τις βασικές ανάγκες του πληθυσμού της Ελλάδας, χωρίς κριτήρια και αποκλεισμούς.

2.6.1 Ο Φιλανθρωπικός Οργανισμός «ΑΠΟΣΤΟΛΗ»

Κάθε μέρα, ο φιλανθρωπικός οργανισμός « ΑΠΟΣΤΟΛΗ » της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, πραγματοποιεί ανθρωπιστικές δράσεις με σκοπό τη

συμπαράσταση και τη βελτίωση των συνθηκών ζωής σε ευάλωτους πληθυσμούς. Όλες οι ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, μετανάστες, άνθρωποι ανεξαρτήτως χρώματος, φυλής ή θρησκευματος βρίσκουν στήριξη και βοήθεια μέσα από τις δράσεις της « Αποστολής ».

- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ Η Εκκλησία στους δρόμους ”

Η δράση έγκειται στη δωρεάν διανομή γευμάτων καθημερινά και όλο το χρόνο σε άστεγους, αλλοδαπούς, ουσιοεξαρτούμενους και άπορους ανεξαρτήτως φυλετικής ή οιασδήποτε άλλης διάκρισης και πραγματοποιείται σε κεντρικό σημείο της Αθήνας (Σοφοκλέους & Πειραιώς).

- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ Η Εκκλησία στο σπίτι ”

Η « Αποστολή » δημιούργησε το πρόγραμμα « Η Εκκλησία στο Σπίτι », το οποίο αφορά στη διανομή δεμάτων με τρόφιμα καθημερινής ανάγκης και κατανάλωσης (αλεύρι, όσπρια, ζάχαρη, ζυμαρικά, γάλα εβαπορέ, κ.ά..). Τα δέματα αυτά μοιράζονται κάθε μήνα μέσω των ενοριακών κέντρων της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών σε ελληνικές οικογένειες που ζουν στα όρια της φτώχειας.

- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ Έχω Αποστολή ”

- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ Η Αποστολή στηρίζει τους Μαθητές ”

Το Πρόγραμμα αυτό παρέχει υποστήριξη στις οικογένειες των μαθητών που έχουν προβλήματα σίτισης κρατώντας την ανωνυμία τους ώστε να εξασφαλιστεί την αξιοπρέπειά τους και να βοηθήσει να διατηρηθούν οι καλές σχέσεις που έχουν αναπτύξει η οικογένεια και ο μαθητής στο σχολικό περιβάλλον.

- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ Η Αποστολή στους Αστέγους ”

Στελέχη της Αποστολής προσφέρουν τις βραδινές ώρες μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες της ημέρας τρόφιμα, χυμούς και νερό ενώ και γιατροί παρέχουν ιατροφαρμακευτική κάλυψη.

- Κοινωνικό Παντοπωλείο Μοσχάτου – Ταύρου

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο Μοσχάτου – Ταύρου, χρηματοδοτείται από την ΑΠΟΣΤΟΛΗ. Καλύπτει τις βασικές ανάγκες επιβίωσης 200 οικογενειών (πολυτέκνων, μονογονεϊκών με ανήλικα παιδιά, μοναχικών ανθρώπων, απόρων κ.ά.) και στεγάζεται στην πλατεία Αττάλειας, στην οδό Αθανασίου Διάκου αρ. 1, στον Ταύρο.

- Κοινωνικό Παντοπωλείο Καλλιθέας

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο Καλλιθέας είναι το δεύτερο του οργανισμού και λειτουργεί στη Καλλιθέα, Αγησιάου 9.

- Κοινωνικό Παντοπωλείο Καλλιθέας (σε συνεργασία με την Ε.Σ.Ε.Ε.)

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο της Καλλιθέας σε συνεργασία με την Ε.Σ.Ε.Ε., έχει στόχο τη κάλυψη των βασικών αναγκών επιβίωσης 200 οικογενειών (ανασφάλιστων εμπόρων). Ελευθερίου Βενιζέλου 363, Καλλιθέα.

- Κοινωνικό Παντοπωλείο Δάφνης – Υμηττού

Σκοπεύει στο να παρέχει κάλυψη των βασικών αναγκών επιβίωσης σε 100 οικογένειες (πολυτέκνων, μονογονεϊκών με ανήλικα παιδιά, απόρων, μοναχικών ανθρώπων κ.ά.) και λειτουργεί με την υποστήριξη της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου. Βρίσκεται στη Πλατεία Ηρώων (Δημαρχείου), Δάφνη

- Κοινωνικό Παντοπωλείο Ζωγράφου

Έχει σκοπό να καλύψει τις βασικές ανάγκες επιβίωσης 100 οικογενειών (μονογονεϊκών με ανήλικα παιδιά, πολυτέκνων, μοναχικών ανθρώπων, απόρων, κ.ά.).

- Κοινωνικό Παντοπωλείο Ν. Ηρακλείου

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο έχει στόχο την κάλυψη των βασικών αναγκών επιβίωσης σε 200 οικογένειες (πολυτέκνων, μονογονεϊκών με ανήλικα παιδιά, μοναχικών ανθρώπων, απόρων κ.ά.) και βρίσκεται Μαρίνου Αντύπα & Μελίνας Μερκούρη στο Ν. Ηράκλειο.

- Κοινωνικό Παντοπωλείο Ορεστιάδας

Έχει ως σκοπό τη κάλυψη των βασικών αναγκών επιβίωσης 200 οικογενειών (πολυτέκνων, μονογονεϊκών με ανήλικα παιδιά, απόρων, μοναχικών ανθρώπων.)

- Κοινωνικό Παντοπωλείο Πρέβεζας

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο έχει σκοπό τη κάλυψη των βασικών αναγκών επιβίωσης οικογενειών του Δήμου Πρεβέζης (πολυτέκνων, μονογονεϊκών με ανήλικα παιδιά, μοναχικών ανθρώπων, απόρων, κ.ά.). Βρίσκεται Νίκης 4 στη Πρέβεζα.

- Αποστολή στους φυλακισμένους

Η «Αποστολή» ανά τακτά χρονικά διαστήματα καλύπτει τις ανάγκες των κρατουμένων σε καταστήματα κράτησης μέσα αλλά και έξω από την Αθήνα παρέχοντάς τους προϊόντα ατομικής υγιεινής και φροντίδας σε κάθε επίσκεψη. Ακόμη, προσφέρει μεγάλες ποσότητες σε είδη ρουχισμού, μερίδες φαγητού αλλά και ηλεκτρονικούς υπολογιστές συντελώντας στη παρότρυνση των κρατουμένων προς την συμμετοχή τους σε εκπαιδευτικές διαδικασίες.

- Αποστολή Χωρίς Σύνορα

Η «Αποστολή» παρέχει βοήθεια και σε χώρες του εξωτερικού που περιλαμβάνει τρόφιμα, είδη ρουχισμού, φαρμακευτικό υλικό, είδη πρώτης ανάγκης και στοχεύουν στην άμεση βοήθεια και στήριξη σε όσους που έχουν πληγεί από φυσικές και άλλες καταστροφές.

2.6.2 Κέντρο Στήριξης της Οικογένειας (ΚΕΣΟ)

Το Κέντρο Στήριξης της Οικογένειας (ΚΕΣΟ) είναι ένα εκκλησιαστικό ίδρυμα της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών. Το Κέντρο Στήριξης βοηθά τις οικογένειες Ελλήνων και οικονομικών μεταναστών, την άγαμη μητέρα, την μονογονεϊκή οικογένεια όπως και τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας. Η βοήθεια που παρέχει το ΚΕΣΟ δίνεται με πολλές μορφές όπως συσσίτια, διανομή τροφίμων, ειδών πρώτης ανάγκης και ρουχισμού, παροχή ιατρικής φροντίδας σε ανασφάλιστες μητέρες, δωρεά επίπλων, εκπαιδευτική δυνατότητα όπως μαθήματα αγγλικών, μαθήματα για παιδιά μεταναστών όπου θέλουν να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία αλλά και επαγγελματική εκπαίδευση από εθελοντές, συνταξιούχους τεχνίτες, που θέλουν να μεταφέρουν τις γνώσεις τους σε νεότερους κ.ά..

2.7 Χορηγίες

Εκτός από το κράτος, την εκκλησία και όσες ακόμα δράσεις έχουν αναφερθεί, σημαντική βοήθεια στην παροχή βοήθειας κάλυψης βασικών αναγκών και αναγκών σίτισης, παρέχουν και τρία ιδρύματα με έδρα την Ελλάδα. Τα ιδρύματα είναι: ΙΔΡΥΜΑ ΝΙΑΡΧΟΣ, ΙΔΡΥΜΑ ΛΑΤΣΗ, και ΙΔΡΥΜΑ ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ.

2.7.1 ΙΔΡΥΜΑ ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ

Στην οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική στήριξη της Ελλάδας συνέβαλαν, τόσο οικονομικά όσο και εμπειρικά, κάποιοι από τους μεγαλύτερους επιχειρηματίες της χώρας. Ένας από αυτούς είναι και ο Πρόδρομος Αθανασιάδης Μποδοσάκης, ο οποίος υπήρξε ένας από τους πιο σημαντικούς Έλληνες επιχειρηματίες του 20^{ου} αιώνα. Επί 60 ολόκληρα χρόνια δραστηριοποιήθηκε σε όλους τους τομείς της σύγχρονης ζωής του, υπηρέτησε το έθνος σε δύσκολους καιρούς για την Ελλάδα, με τη πείρα και τις δυνάμεις του, καθώς προσέφερε και μεγάλη οικονομική βοήθεια.

Το 1973 ξεκίνησε τη λειτουργία του, το Ίδρυμα Μποδοσάκη με χρονικό ορίζοντα το 2020. Αποτελεί ένα από τα πρώτα κοινωφελή ιδρύματα που συστάθηκαν στην Ελλάδα, όραμα του είναι να συμβάλει στην δημιουργία μίας δυνατής και ανεξάρτητης κοινωνίας των πολιτών και στην οργάνωση του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου για τη λειτουργία της.

Οι τομείς δράσεων του ιδρύματος είναι οι ακόλουθοι:

- Κοινωνικές ανισότητες, φτώχεια, κοινωνικός αποκλεισμός (συμπεριλαμβανομένων των απομακρυσμένων περιοχών), και παροχή βασικών υπηρεσιών πρόνοιας
- Ανθρώπινα δικαιώματα (συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, και ειδικότερα των Ρομά), ρατσισμός και ρατσιστικές επιθέσεις, ισότητα των φύλων και αντιμετώπιση της έμφυλης βίας, καθώς και της διακίνησης ανθρώπων (trafficking)
- Δημοκρατία, διαφάνεια, χρηστή διακυβέρνηση και ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών

Τα επισιτιστικά προγράμματα που χρηματοδοτήθηκαν από το Ίδρυμα Ιωάννης Λάτσης από το 2012 έως και το 2015 είναι τριάντα πέντε (35) και είναι τα εξής:

- Ενίσχυση του προγράμματος δωρεάν σίτισης του δήμου Θεσσαλονίκης 2012.

- Ενίσχυση των συσσιτίων της Μητρόπολης: Ιερά Μητρόπολη Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως Θεσσαλονίκης 2012.
- Ενίσχυση Κοινωνικού Παντοπωλείου Δήμος Ηρακλείου Αττικής 2012.
- Παροχή επισιτιστικής βοήθειας για την ανακούφιση ευπαθών ομάδων του Δήμου Αμαρουσίου.
- Στήριξη απόρων οικογενειών. « Κοινωνική Μέριμνα » Νομικό Πρόσωπο Δημόσιου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ) Δήμου Κηφισιάς 2012.
- Εφαρμογή προγράμματος επισιτιστικής βοήθειας, Σύλλογος Εθελοντών πολιτικής προστασίας Δήμου Πεντέλης 2012.
- Στήριξη κοινωνικά ευπαθών ομάδων, Σωματείο Ανάσα Ζωής-Δήμος Κορυδαλλού 2012.
- Πρόγραμμα επισιτιστικής βοήθειας για ευπαθείς κοινωνικές ομάδες,
- Κέντρο Μέριμνας Οικογένειας και Παιδιού (ΚΜΟΠ) 2012.
- Πρόγραμμα ενίσχυσης με τρόφιμα, Ιερός Ναός Αγίας Παρασκευής Μεγάρων 2012.
- Ενίσχυση επισιτιστικού προγράμματος, Υπηρεσία Κοινωνικής Πρόνοιας Δήμου Ελευσίνας 2012.
- Υποστήριξη ευπαθών κοινωνικά οικογενειών, Κέντρο Αγάπης Ελευσίνας 2012.
- Επισιτιστικό πρόγραμμα « Κάθε Μέρα Δίπλα Τους », Γραμμή Ζωής 2012.
- Συνεργασία για την υλοποίηση προγράμματος σίτισης, Τράπεζα Τροφίμων-Ίδρυμα για την Καταπολέμηση της Πείνας 2012, 2013, 2015.
- Ενίσχυση του Σχολικού Παντοπωλείου, 5ο ΣΕΚ Γ' Αθήνας 2013.
- Ενίσχυση λειτουργίας Κοινωνικού Παντοπωλείου στον Δήμο Καλλιθέας.
- Αποστολή-Φιλανθρωπικός Οργανισμός της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών 2013, 2015.
- Ενίσχυση του δικτύου Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. Πειραιά.
- Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Ε.Κ) Πειραιά 2013.

- Πρόγραμμα επισιτιστικής βοήθειας για ευπαθείς ομάδες στον Δήμο Πεντέλης, Σύλλογος Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας Δήμου Πεντέλης 2013, 2014, 2015.
- Πρόγραμμα ενίσχυσης με τρόφιμα, 1ο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Κερατσινίου 2014.
- Ενίσχυση προγράμματος σίτισης και προώθησης υγιεινής διατροφής σε σχολεία,
- PROLEPSIS – Ινστιτούτο Προληπτικής, Περιβαλλοντικής και Εργασιακής Ιατρικής 2014, 2015.
- Υποστήριξη των προγραμμάτων « Μπορούμε στο Σχολείο » και « Μπορούμε στο Χωράφι », Μπορούμε Saving food-Saving Lives, 2014, 2015.
- Πρόγραμμα επισιτιστικής βοήθειας σε ηλικιωμένους, Ένωση Κυριών Δράμας, 2014,2015.
- Ενίσχυση κοινωνικού παντοπωλείου για την στήριξη απόρων οικογενειών. Αποστολή-Φιλανθρωπικός Οργανισμός της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, 2014.
- Προσφορά τροφίμων στο πλαίσιο του « 1ου και 2ου Αγώνα Δρόμου-όλοι Μαζί Μπορούμε ».
- Όλοι Μαζί Μπορούμε-Εθελοντικές Δράσεις για τον Άνθρωπο και το Περιβάλλον, 2015.
- Κάλυψη κόστους σίτισης. Κέντρο Πρώτης Υποδοχής Μεταναστών Σάμου, 2015.

2.7.3 ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ

Τέλος, ένας ακόμη σπουδαίος Έλληνας επιχειρηματίας του 20ου αιώνα, ο Σταύρος Νιάρχος διέθεσε μέρος της περιουσίας του η οποία συνεχίζεται μέχρι και τον 21ο αιώνα, για την ίδρυση του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος με δράση στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό. Ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1996, αντλώντας έμπνευση από την αφοσίωση του Νιάρχου προς την Ελλάδα και τον Ελληνισμό.

Το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ) είναι ένας από τους μεγαλύτερους ιδιωτικούς φιλανθρωπικούς οργανισμούς στον κόσμο και πραγματοποιεί δωρεές στους τομείς της

τέχνης και του πολιτισμού, της παιδείας, της υγείας, του αθλητισμού και της κοινωνικής πρόνοιας.

Το 2016, το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος συμπληρώνει 20 χρόνια κοινωφελούς δράσης. Από την έναρξη της λειτουργίας του, το 1996, έως σήμερα, το ΙΣΝ έχει διαθέσει συνολικά €1.5 δισεκατομμύρια (\$1.8 δισεκατομμύρια), μέσω 3.438 δωρεών σε μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, σε 111 κράτη ανά τον κόσμο.

Η έναρξη της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα έπληξε σημαντικά μια ακόμη ευάλωτη κοινωνική ομάδα, τους μαθητές στα δημόσια σχολεία, όπου εμφανίστηκαν κρούσματα λιποθυμιών λόγω ασιτίας και κακής διατροφής εξαιτίας, των οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι οικογένειές τους.

Για το λόγο αυτό, το ΙΣΝ, σε συνεργασία με το ινστιτούτο Prolepsis, ανέλαβαν το Πρόγραμμα Σίτισης & Προώθησης της Υγιεινής Διατροφής. Το πρόγραμμα αυτό, απευθύνεται σε μαθητές δημόσιων σχολείων που διαμένουν σε κοινωνικό-οικονομικά ευπαθείς περιοχές.

Στόχος του προγράμματος είναι να παρέχει καθημερινά ένα δωρεάν, υγιεινό γεύμα στους συμμετέχοντες μαθητές των σχολείων. Το γεύμα αυτό θα πρέπει να καλύπτει το 24-31% των ημερήσιων αναγκών των παιδιών σε ενέργεια και το 53-64% σε πρωτεΐνες.

Ταυτόχρονα με τη σχεδίαση ειδικά διαμορφωμένου υλικού και την πραγματοποίηση ενημερωτικών εκδηλώσεων και δράσεων. Το πρόγραμμα προβάλλει και ενισχύει την υγιεινή διατροφή τόσο στα ίδια τα παιδιά, όσο και στις οικογένειές τους.

Το πρόγραμμα ξεκίνησε την δράση του τον Απρίλιο έως τον Ιούνιο του 2012, σε τριάντα τέσσερα (34) σχολεία της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης με σύνολο 6.272 μαθητές. Μετά την ολοκλήρωση του, πραγματοποιήθηκε μια έκθεση αξιολόγησης, η οποία ανέδειξε την αναγκαιότητα της περαιτέρω ανάπτυξης του προγράμματος.

Το πρόγραμμα συνεχίστηκε και κατά τα σχολικά έτη 2012-2013 και 2013-2014 και σήμερα συμμετέχουν ήδη 206 σχολεία από όλη την Ελλάδα με 32.358 μαθητές. Από την έναρξη του προγράμματος έχουν διανεμηθεί στα σχολεία 3.198.271 γεύματα, 3.249.504 φρούτα, 1.665.909 κουτιά γάλα, και πάνω από 200.000 συσκευασίες γιαουρτιού και μελιού. Το μενού είναι σχεδιασμένο από την επιστημονική ομάδα του Ινστιτούτου

Prolepsis, που αποτελείται από γιατρούς, διατροφολόγους και τεχνολόγους τροφίμων, και έχει στόχο την κάλυψη των διατροφικών αναγκών των παιδιών ανάλογα με την ηλικία τους και την προώθηση της σωστής ανάπτυξής τους. Περιλαμβάνει καθημερινά σάντουιτς με τυρί και λαχανικά ή μια πίτα με λαχανικά, κατά την παρασκευή της οποίας χρησιμοποιείται μόνο ελαιόλαδο, φρέσκο φρούτο εποχής και τρεις φορές την εβδομάδα γάλα χαμηλών λιπαρών ή γιαούρτι.

Καθώς οι αιτήσεις σχολείων προς ένταξη στο Πρόγραμμα Σίτισης και Προώθησης Υγιεινής Διατροφής έχουν φτάσει τις 774 και αυξάνονται καθημερινά, στις πέντε (05) Οκτωβρίου του 2015, το ΙΣΝ ανακοινώνει νέα δωρεά, συνολικού ύψους €2,5 εκατομμυρίων, για την υποστήριξη του Προγράμματος Σίτισης & Προώθησης Υγιεινής Διατροφής, « ΔΙΑΤΡΟΦΗ », σε δημόσια σχολεία της χώρας, κατά το σχολικό έτος (2015-2016). Από την έναρξη του Προγράμματος « ΔΙΑΤΡΟΦΗ », τον Απρίλιο του 2012, έως σήμερα, το ΙΣΝ έχει διαθέσει συνολικά €21 εκατομμύρια. Η νέα δωρεά θα υποστηρίξει περίπου 3.800 μαθητές, αλλά και τις οικογένειές τους, σε σχολεία που παρουσιάζουν αυξημένα ποσοστά επισιτιστικής ανασφάλειας όπου ξεπερνούν το ποσοστό 50%.

Για το λόγο αυτό, το ΙΣΝ θα στηρίξει το Πρόγραμμα « ΔΙΑΤΡΟΦΗ » με επιπλέον €1,5 εκατομμύριο, με τη μέθοδο των συμπληρωματικών κονδυλίων (matching funds), δίνοντας δηλαδή δωρεά ίσης αξίας για κάθε €100.000 που θα συγκεντρώσει το Ινστιτούτο Prolepsis από άλλους δωρητές για τους σκοπούς του Προγράμματος. Ο μηχανισμός συμπληρωματικών κονδυλίων ενεργοποιείται με τις συνεισφορές που το Ινστιτούτο Prolepsis θα διασφαλίζει από ιδιώτες, εταιρίες, ιδρύματα, κυβερνητικούς φορείς, ευρωπαϊκά προγράμματα, κ.ά. Σκοπός της επιπλέον δωρεάς είναι να ενταχθούν περισσότερα σχολεία στο Πρόγραμμα και να λάβουν στήριξη περισσότεροι μαθητές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ

3.1 Η επιστήμη της Κοινωνικής Εργασίας

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα δημιουργήθηκε η ανάγκη της αντιμετώπισης των πολύπλοκων κοινωνικών προβλημάτων που δημιούργησαν η βιομηχανική ανάπτυξη και η αστικοποίηση. Αυτό ήταν που προκάλεσε και τη διεθνή αναγνώριση της Κοινωνικής Εργασίας ως εφαρμοσμένη επιστήμη (Καλλινικάκη, 1998).

Πιο συγκεκριμένα, η δημιουργία Κράτους Πρόνοιας έφερε την ανάπτυξη και την εξέλιξη της Κοινωνικής Εργασίας. Η ανάγκη για τη γένεση ενός Κράτους Πρόνοιας δημιουργήθηκε, έτσι ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπιστούν τα διάφορα κοινωνικά προβλήματα που δημιουργήθηκαν κατά τη βιομηχανική επανάσταση.

Ο καταστροφικός Παγκόσμιος Πόλεμος, ώθησε τους λαούς και τις κυβερνήσεις των δυτικών χωρών να αναζητήσουν ειρήνη, κοινωνική δικαιοσύνη και ευημερία, όπως και τη δημιουργία ενός πιο σταθερού κράτους που θα παρείχε ασφάλεια στους πολίτες του. Αυτό δεν θα μπορούσε να γίνει με κανένα άλλο τρόπο παρά με ένα Κράτος Πρόνοιας που θα αντιμετώπιζε όλα τα παραπάνω (Σταθόπουλος, 2005).

Η Κοινωνική εργασία εμφανίστηκε ως απόρροια των αναγκών αυτών και παρέχει υπηρεσίες για την ενδυνάμωση των ατόμων και των ομάδων που έχουν λιγότερους πόρους και λιγότερες ευκαιρίες για ανάπτυξη.

Οι πρώτες εφαρμογές της εμφανιστήκαν σε περιόδους μεγάλων κοινωνικών προβλημάτων και οικολογικών καταστροφών (λιμοί, πόλεμοι, σεισμοί και άλλα), που έβαζαν σε κίνδυνο ανθρώπινες ζωές καθώς και πληθυσμιακές ομάδες όλων των ηλικιών που έρχονταν αντιμέτωποι με κακές συνθήκες διαβίωσης (Καλλινικάκη, 1998:93).

Επίσης, η Κοινωνική Εργασία στην Ελλάδα, όπως και στην Ευρώπη, εξελίχθηκε παράλληλα και σε αλληλεξάρτηση με την Κοινωνική πρόνοια, στην οποία και συνέβαλε

καθοριστικά. Οι τρεις τομείς ανάπτυξης της κοινωνικής εργασίας, μπορούν εύκολα να θεωρηθούν αυτόνομοι.

Οι τομείς αυτοί είναι: α) ο τομέας της εκπαίδευσης στην κοινωνική εργασία β) ο επαγγελματικός τομέας, με τη ίδρυση και την ανάπτυξη των φορέων και των προγραμμάτων εφαρμογής της και γ) ο τομέας της επίσημης θεσμοθέτησης της κοινωνικής εργασίας τόσο των αντικειμένων και των κανόνων εφαρμογής της όσο και της εκπαίδευσης (Καλλινικάκη: 1998, 106).

Εν κατακλείδι, η Κοινωνική Εργασία ανήκει στις Εφαρμοσμένες Επιστήμες του Ανθρώπου, είναι ένα επάγγελμα το οποίο έχει ως επίκεντρο της τον άνθρωπο. Τον τρόπο ζωής αλλά και τη συμπεριφορά του μέσα στο φυσικό και κοινωνικό του περιβάλλον. Άλλωστε ο σκοπός αυτής της επιστήμης, είναι το «εύ ζείν» του ανθρώπου ως άτομο, ως μέλος μιας ομάδας ή κοινότητας (Κατσορίδου, Παπαδοπούλου, 2009).

3.1.1 Σκοπός και Στόχος Κοινωνικής Εργασίας

Σύμφωνα με τον W. Bohem η Κοινωνική Εργασία «επιδιώκει να ενισχύσει τη λειτουργική ικανότητα των ατόμων, όπως αυτή διαμορφώνεται από την αλληλεπίδραση μεταξύ του ατόμου και του περιβάλλοντος».

Αλληλεπιδράσεις συμβαίνουν όταν αναπτύσσονται διάφορες δραστηριότητες και ενέργειες, ανάμεσα στα μέρη που επικοινωνούν. Οι σχέσεις αλληλεπίδρασης που δημιουργούνται, διατηρούν από μόνες τους μια ισορροπία η οποία είναι ικανοποιητική και για τα δύο μέρη.

Σε περίπτωση όμως που είτε το άτομο είτε το περιβάλλον εκδηλώσουν εξωπραγματικές απαιτήσεις, αδυναμία να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους ή και έλλειψη παραδοχής του άλλου, τότε θα είναι αρνητική η αλληλεπίδραση και θα θέσει σε κίνδυνο την ισορροπία της σχέσης των δύο μερών.

Στο σημείο αυτό η Κοινωνική Εργασία είναι αυτή, η οποία παρέχει υπηρεσίες για την θετική ενίσχυση, της σημαντικής σχέσης του ατόμου με το περιβάλλον. Σκοπός της είναι η ενίσχυση ή η αποκατάσταση της ισορροπίας, εφόσον αυτή έχει διαταραχθεί. Μέσω

της παρέμβασης θα αξιοποιηθούν κοινά σημεία επαφής, μεταξύ του ατόμου και του περιβάλλοντος. Επίσης θα γίνει έλεγχος για πιθανά εμπόδια, τα οποία μπορεί να οφείλονται σε ένα από τα δύο μέρη. Ταυτόχρονα, με σκοπό να γίνει αμοιβαία προσαρμογή, η οποία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη λειτουργική ικανότητα των δύο μερών, θα ενισχυθούν οι ικανότητες τους.

Συνεπώς όπως προκύπτει και από τα προαναφερόμενα, ο στόχος της κοινωνικής εργασίας είναι τριπλός: το άτομο, το περιβάλλον και η μεταξύ τους σχέση αλληλεπίδρασης. Η Χ. Παπαδοπούλου αναφέρει « Η κοινωνική εργασία αναζητά και στους τρεις αυτούς χώρους, τα αίτια που παρεμποδίζουν τη λειτουργική ικανότητα των μερών και θέτουν σε κίνδυνο τη σχέση τους, πριν αναπτυχθεί οποιαδήποτε παρεμβατική δραστηριότητα. Η ταυτόχρονη αυτή δράση της κοινωνικής εργασίας αποτελεί και χαρακτηριστικό της».

Τέλος, ο W. Bohem χωρίζει τις ενέργειες που απορρέουν από την εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας σε τρεις κατηγορίες:

1. Εκείνες που αποσκοπούν στην αποκατάσταση της μειωμένης ικανότητας των ατόμων.
2. Εκείνες που αποσκοπούν στην αξιοποίηση των ατομικών και κοινωνικών πηγών βοήθειας που υπάρχουν.
3. Εκείνες που αποσκοπούν στην παρεμπόδιση της ‘κοινωνικής δυσλειτουργίας’ του ατόμου (Κατσορίδου-Παπαδοπούλου, 2009).

3.2 Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού

Ο παγκόσμιος ορισμός για το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού, που υιοθετήθηκε από τη Διεθνή Ομοσπονδία των Κοινωνικών Λειτουργών (International Federation of Social Workers – IFSW) και από τη Διεθνή Ένωση των Σχολών Κοινωνικής Εργασίας (International Association of Schools of Social Work – IASSW) τον Ιούλιο του 2014 στο πλαίσιο της Γενικής Συνέλευσης της IFSW που πραγματοποιήθηκε στη Μελβούρνη, είναι ο εξής: «Η Κοινωνική Εργασία είναι εφαρμοσμένο επάγγελμα αλλά και

ακαδημαϊκό πεδίο που προωθεί την κοινωνική αλλαγή και ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή, την ενδυνάμωση και απελευθέρωση των ανθρώπων. Οι αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της συλλογικής ευθύνης και του σεβασμού της διαφορετικότητας είναι κεντρικές στην κοινωνική εργασία, η οποία θεμελιώνεται από τις θεωρίες της κοινωνικής εργασίας, των κοινωνικών επιστημών, των ανθρωπιστικών επιστημών και τη γηγενή γνώση, και συνδέει ανθρώπους και δομές για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της ζωής αλλά και να ενισχύσει την ευημερία τους. Ο παραπάνω ορισμός μπορεί να διευρυνθεί σε εθνικό ή/και σε περιφερειακό επίπεδο» (IFSW, 2014) (Παπαδάκης).

3.2.1 Μέθοδοι που χρησιμοποιεί ο Κοινωνικός Λειτουργός

Όσον αφορά το ρόλο του κοινωνικού λειτουργού είναι πολλαπλός και συνεχώς διαφοροποιείται ανάλογα με τις ανάγκες στο πλαίσιο εργασίας τους. Οι αλλαγές αυτές είναι γρήγορες και απαιτούν μια ευλύγιστη και προσαρμόσιμη προσωπικότητα.

Επίσης η μέθοδος που χρησιμοποιεί ο κοινωνικός λειτουργός του ορίζει να αναλάβει κάποιες δραστηριότητες-αρμοδιότητες και να υποδυθεί κάποιους ρόλους. Οι μέθοδοι αυτοί είναι Κοινωνική Εργασία με Άτομα, Κοινωνική Εργασία με Ομάδες και τέλος, Κοινωνική Εργασία με Κοινότητα.

Συγκεκριμένα η μέθοδος κοινωνική εργασία με άτομα, ορίζει στο κοινωνικό λειτουργό να διευκολύνει, ενθαρρύνει το άτομο στην κοινωνική προσαρμογή του, στην ενεργοποίηση της λειτουργικότητας του ως παραγωγικού μέλους του κοινωνικού του περιβάλλοντος. Λειτουργεί ως μεσολαβητής στην εξομάλυνση της διαφοράς ανάμεσα στο ίδιο το άτομο και την κατάσταση που έρχεται αντιμέτωπο. Δηλαδή ρόλος του είναι η προσαρμογή, αναδιάρθρωση, αναστήλωση του λειτουργικού δυναμικού του ατόμου για τον εαυτό του, την οικογένεια του, την κοινότητα όπου ζει(Παπαϊωάννου, 1998).

Όσον αφορά, το ρόλο του Κοινωνικού Λειτουργού στην Κοινωνική Εργασία με Ομάδες, επηρεάζεται από τους σκοπούς του ίδιου, της ομάδας σαν σύνολο αλλά και των μελών. Επίσης σημαντική είναι η ομαδική κατάσταση που επικρατεί αλλά και το στάδιο ανάπτυξης της ομάδας.

Οι πιο γνωστοί ρόλοι που εφαρμόζονται στην πράξη με ομάδες από κοινωνικούς λειτουργούς είναι:

A) Ο ηγετικός. Ρόλος πολύ δραστήριος, κυρίως στα αρχικά στάδια ανάπτυξης της ομάδας, όταν υπάρχει συναισθηματική εμπλοκή μεταξύ των μελών, όταν η ομάδα περνά κρίση αβεβαιότητας, άγνοιας η και σύγχυσης. Βέβαια ο ρόλος αυτός είναι προσωρινός όπως και κάθε άλλος, έστω και αν χρειαστεί να τον επαναλάβει. Ακόμη είναι ρόλος κεντρικού προσώπου και για το λόγω αυτό απαιτείται συνεχής εγρήγορση και ενδοσκόπηση του κοινωνικού λειτουργού, ώστε να αποφευχθεί αφενός η σύγχυση ρόλων και αφετέρου τα όρια μεταξύ επαγγελματικού εαυτού και του εαυτού ως ατόμου.

B) Ο μεσολαβητικός. Ο κοινωνικός λειτουργός μεσολαβεί, μεταξύ του νέου μέλους και της ομάδας, μεταξύ της ηγεσίας της ομάδας και των μελών της, μεταξύ της ομάδας και της διεύθυνσης αλλά και μεταξύ ομάδας και Κοινότητας. Ο ρόλος αυτός ενεργοποιείται, κυρίως με ομάδες που βρίσκονται σε κρίση. Ως επι των πλείστων ο κοινωνικός λειτουργός, σε συνδυασμό με το μεσολαβητικό του ρόλο, πρέπει να ασκεί το ίδιο καλά και το ρόλο του εκπροσώπου. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, χρειάζεται γνώση και ευαισθησία για να διατηρεί, τις λεπτές ισορροπίες μεταξύ των δύο, προς όφελος της ομάδας.

Γ) Ο παρακινητικός και ο εμπυχωτικός. Ο κοινωνικός λειτουργός στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι υπεύθυνος να παρακινεί ή και εμπυχώνει τα μέλη και την ομάδα, α)στις μεταξύ τους σχέσεις, β)στην αυτοέκφραση σε ότι αφορά στη συμμετοχή τους στις ομαδικές δραστηριότητες, γ)στη λήψη αποφάσεων, δ)στην αναζήτηση και στην εφαρμογή λύσεων σε καταστάσεις, που φαίνονται να μην έχουν διέξοδο αλλά και στην παραγωγή του έργου. Η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού στη συγκεκριμένη περίπτωση, είναι περισσότερο έμμεση. Άμεση είναι η σχέση των μελών με τις ομαδικές διεργασίες.

Δ) Ο συμβουλευτικός, ο κατευθυντικός, ο διδακτικός ρόλος. Διδάσκει και κατευθύνει τα περιεχόμενα μιας δραστηριότητας ή μιας διαδικασίας. Διδάσκει, ρόλους όπως του ηγέτη και του απλού μέλους, κατευθύνει τα μέλη στην απόκτηση νέων, περισσότερο παραγωγικών ρόλων ή άσκηση άλλων.

E) Παράλληλα ο κοινωνικός λειτουργός γίνεται ο ίδιος φορέας νέων αξιών, στάσεων δεξιοτήτων, με τη διαδικασία αυτή της ταύτισης. Ο ρόλος αυτός λειτουργεί σαν

‘καθρέπτης’ του εαυτού του προς τα μέλη της ομάδας. Για το λόγω αυτό, ο ρόλος αυτός απαιτεί ιδιαίτερη ευαισθησία στις ανάγκες των μελών αρχικά αλλά και στις δικές του, τις προσωπικές. Επίσης απαιτεί αντικειμενικότητα στην εκτίμηση των αναγκών και των δυνατοτήτων κάθε μέλους ξεχωριστά αλλά και της ομάδας, καλή γνώση των αξιών, αρχών και στάσεων των μελών, της ομάδας, της Κοινότητας στην οποία ανήκουν αλλά και σε αυτά που συνειδητά εκφράζει και ο ίδιος.

Στ) Επίσης ο κοινωνικός λειτουργός είναι υπεύθυνος να ελέγχει και να περιορίζει την ομάδα ή τα μέλη αυτής. Ο ρόλος αυτός χρειάζεται αυτογνωσία και αυτοέλεγχο.

Τέλος ο κοινωνικός λειτουργός προσέχει, παρατηρεί και κατευθύνει (Κατσορίδου, Παπαδοπούλου, 2009).

Ακόμη, ρόλοι που αναλαμβάνει ο κοινωνικός λειτουργός στην Κοινότητα, είναι οι εξής:

Α) Υποστηρικτής, συμπαραστάτης, βοηθός. Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι, να βοηθάει και να διευκολύνει με ερωτήσεις την ομάδα. επίσης να εστιάζει στη δυσαρέσκεια που υπάρχει στη κοινότητα για τα διάφορα προβλήματα. Να ενθαρρύνει τους κατοίκους να κινητοποιηθούν και να οργανωθούν για συλλογική δράση.

Β) Μεσίτης-Διαμεσολαβητής. Οι κοινωνικός λειτουργός δρα ως μεσάζων, επιδιώκει να πετύχει αλλαγές, οι οποίες έχουν ευεργετικά αποτελέσματα για ολόκληρες κατηγορίες ανθρώπων.

Γ) Εμπειρογνώμονας. Στην περίπτωση αυτή, προσφέρει στη κοινότητα πληροφορίες και γνωματεύσεις που μπορεί να απασχολούν μια οργανωμένη ομάδα ή και την κοινότητα γενικότερα. Αυτό όμως προαπαιτεί να ομιλεί με κύρος και χωρίς να παρακινεί την ομάδα, με τις δικές του προσωπικές αντιλήψεις.

Δ) Συνήγορος. Στην συγκεκριμένη περίπτωση ο κοινωνικός επιστήμονας δρα υπερασπιζόμενος τα συμφέροντα της οργανωμένης ομάδας σε σχέσεις με Οργανώσεις του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Τάσσεται με τις θέσεις και το μέρος της ομάδας που συνεργάζεται.

Ε) Ακτιβιστής. Ταυτίζεται έντονα με τις θέσεις της ομάδας κοινοτικής δράσεις. Οι μέθοδοι και τακτικές που προωθεί είναι αυτές της αντιπαράθεσης και της μη-βίας (Σταθόπουλος, 2000).

Συμπερασματικά, οι μέθοδοι που χρησιμοποιεί ο κοινωνικός λειτουργός είναι απαραίτητα εργαλεία, προκειμένου να ανταποκριθεί ικανοποιητικά στα καθήκοντα του.

3.2.2 Ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού σε Κοινωνικά Παντοπωλεία και Κοινωνικά Συστήματα

Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού σε δομές όπως του Κοινωνικού Συστήματος και Κοινωνικού Παντοπωλείου αφορά τις παρακάτω αρμοδιότητες:

- Συλλογή αιτήσεων όσων αποσκοπούν να περιληφθούν στον κατάλογο των δικαιούχων.
- Διερεύνηση και αξιολόγηση των στοιχείων που καταγράφονται σε κάθε αίτηση σε συνεργασία με τα αρμόδια κυβερνητικά τμήματα και φορείς.
- Λήψη Κοινωνικού Ιστορικού για καταγραφή χαρακτηριστικών (οικογενειακές, εργασιακές, ψυχοκοινωνικές, υγειονομικές, εκπαιδευτικές ανάγκες) του ωφελουμένου, όπως και επιπλέον χαρακτηριστικών που θα προστεθούν και θα λειτουργήσουν θετικά ή αρνητικά στην ένταξή του στο πρόγραμμα.
- Δημιουργία άτυπου «συμβολαίου» μεταξύ κοινωνικού λειτουργού και ωφελουμένου. Το άτυπο «συμβόλαιο» αφορά την αμοιβαία εχεμύθεια και τήρηση σε ότι έχει συμφωνηθεί για να επιτευχθεί η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και κατανόησης.
- Σταδιακή διάγνωση αναγκών ψυχοκοινωνικής στήριξης και παροχή αυτής όπως και συμβουλευτικής όποτε ζητηθεί από τους ωφελούμενους με την μορφή συνεδριών. Ακόμη, δημιουργία από κοινού, προτάσεων βελτίωσης της κατάστασης του ωφελούμενου όταν χρειασθεί.

- Διερεύνηση για την εύρεση δομών για τη παραπομπή του ωφελούμενου όταν χρειασθεί ή ζητηθεί από τον ίδιο, σε υπάρχουσες υπηρεσίες-δομές για την υποστήριξή του αλλά και σε κοινωνικές δομές που λειτουργούν στο πλαίσιο του ίδιου έργου.
- Παρακολούθηση της πορείας του ωφελούμενου καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής του στο πρόγραμμα (follow up).
- Τήρηση της δεοντολογίας, όπου για έναν κοινωνικό λειτουργό είναι υπέρμετρης ζωτικής σημασίας, αφού η εργασία του σε οποιαδήποτε δομή-υπηρεσία στηρίζεται ολοκληρωτικά σε αυτή. Η δεοντολογία είναι το εργαλείο του κοινωνικού λειτουργού που τον βοηθάει να αποφεύγει τις δύσκολες καταστάσεις και να παρέχει σωστά τις γνώσεις και τις εμπειρίες του στους ωφελούμενους (Καλλινικάκη, 2011) .

3.4 Στελέχωση Κοινωνικών Δομών

Στις μέρες μας, ένα μείγμα από προνοιακούς φορείς συμβάλλει στη παραγωγή και διανομή κοινωνικών υπηρεσιών σε χρήμα (επιδόματα), είδος (κατοικία, τρόφιμα) και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Οι παροχές προσωπικών κοινωνικών υπηρεσιών χωρίζονται σε τομείς, οι οποίοι είναι: α) Δημόσιος Τομέας, β) Ιδιωτικός Κερδοσκοπικός Τομέας, γ) Εθελοντικός Μη Κερδοσκοπικός Τομέας, δ) Δίκτυα Άτυπης Φροντίδας και ε) Κοινοτική Φροντίδα(Σταθόπουλος, 2005).

Πιο αναλυτικά:

Ο Δημόσιος Τομέας: Στο Δημόσιο Τομέα περιλαμβάνονται οι κρατικές υπηρεσίες, κυρίως αυτές του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας. Χαρακτηριστικό γνώρισμα των προνοιακών φορέων της υπηρεσίας της πρόνοιας, είναι ότι αποτελούν θεσμοθετημένα όργανα με νομική υπόσταση. Επίσης, έχουν νομική υποχρέωση στο να παρέχουν τις προβλεπόμενες κατά περίπτωση προνοιακές υπηρεσίες, σε όλους τους πολίτες δωρεάν. Τα έσοδα προέρχονται από τη φορολογία. Επιπροσθέτως, ο δημόσιος τομέας εξασφαλίζει σε άτομα

και οικογένειες που στερούνται αναγκαίους πόρους, επιδόματα και άλλες μορφές προστασίας.

Το προσωπικό τους αποτελείται από εκπαιδευόμενα στελέχη επαγγελματιών πρόνοιας, κυρίως κοινωνικούς λειτουργούς, επισκέπτες υγείας, νηπιοβρεφοκόμους και άλλα. Σε περιορισμένο βαθμό ο δημόσιος τομέας δέχεται τις υπηρεσίες εθελοντών(Σταθόπουλος, 2005).

Ιδιωτικός Κερδοσκοπικός Τομέας: Οι ιδιωτικοί κερδοσκοπικοί φορείς λειτουργούν κατά κανόνα με άδεια των κρατικών αρχών. Αυτό έχει ως σκοπό, το να τηρούνται σε κάθε περίπτωση οι σχετικές προδιαγραφές για τη καλή λειτουργία του φορέα, αλλά και να ελέγχεται η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας είναι υπεύθυνο για την έκδοση άδειας λειτουργίας και την εποπτεία τέτοιων οργανισμών. Οι φορείς αυτοί λειτουργούν με ιδιωτικά-οικονομικά κριτήρια και βασικό αλλά όχι και αποκλειστικό κίνητρο, το οικονομικό κέρδος.

Τα έξοδα για τη παροχή υπηρεσιών καλύπτονται άμεσα ή 'έμμεσα από τους ίδιους τους ωφελούμενους ή τις οικογένειες τους.

Το προσωπικό απαρτίζεται από έμμισθα επαγγελματικά στελέχη, ανάλογα με τη φυσιολογία του φορέα. Το αν θα ενθαρρύνεται και η επιπλέον προσφορά από εθελοντές, εξαρτάται τη διεύθυνση του εκάστοτε φορέα.

Εθελοντικός Μη Κερδοσκοπικός Τομέας: Ο τομέας αυτός αποτελείται από μη κυβερνητικούς φορείς, όπως αυτοί της Εκκλησίας, Εθελοντικές Οργανώσεις και Φιλανθρωπικά Σωματεία. Πρόκειται κατά κανόνα, για Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου μη Κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Οι εθελοντικές οργανώσεις μπορεί να είναι μικρές ή και πολύ μεγάλες μονάδες, όμως σε καμία περίπτωση δεν αποτελούν δημόσιες υπηρεσίες. Οι περισσότερες δραστηριοποιούνται σε τοπικό επίπεδο, ενώ υπάρχουν και άλλες όπου, δρουν σε Εθνικό ή και Διεθνές επίπεδο, όπως ο Ερυθρός Σταυρός. Οι φορείς αυτοί ιδρύονται από φυσικά πρόσωπα, με βασικό κίνητρο το ηθικό αίσθημα προσφοράς προς τον πάσχοντα συνάνθρωπο. Υπάρχει βέβαια σχετικός έλεγχος ως προς τη ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών αλλά και τη διαχείριση των πόρων, από το Υπουργείο

Κοινωνικής Πρόνοιας αλλά και το Υπουργείο Οικονομικών. Οι εθελοντικές οργανώσεις χρηματοδοτούνται από: το τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, από διεθνείς οργανισμούς, από διάφορα ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από εράνους, χορηγίες, δωρεές και κληροδοτήματα. Τέλος, ο εθελοντισμός θεωρείται ότι στηρίζεται στην ηθική επιταγή. Σύμφωνα με τον Π. Σταθόπουλο «Η εθελοντική εργασία προκύπτει ως ελεύθερη επιλογή χωρίς να υφίσταται εξαναγκασμούς» (Σταθόπουλος, 2005).

Δίκτυα Άτυπης Φροντίδας: Στο τομέα αυτό εντάσσονται οι φορείς αυτοβοήθειας και τα δίκτυα άτυπης φροντίδας. Δεν υπάρχει κάποιο νομικό πλαίσιο για αυτούς τους φορείς και όπου υπάρχει, πρόκειται για τις ομάδες αυτοβοήθειας που λειτουργούν ως σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ο τομέας αυτός χαρακτηρίζεται από τον ανεπίσημο τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας του. Βασικός φορέας της άτυπης φροντίδας είναι η οικογένεια, συγγενείς, φίλοι και γείτονες. Σύμφωνα με τη Στασινοπούλου (1992, σελ. 113) «Η οικογένεια θεωρείται το πιο σημαντικό άτυπο κοινωνικό δίκτυο όπως προκύπτει από διάφορες έρευνες, τόσο στη χώρα μας όσο και στις χώρες με διευρυμένα συστήματα κράτους» (Σταθόπουλος, 2005).

Κοινοτική Φροντίδα: Έμφαση δίνεται τελευταία στη παροχή υπηρεσιών μέσα στη κοινότητα. Αυτό οφείλεται στην έναρξη της πολιτικής από ασυλοποίησης και συρρίκνωσης των ιδρυμάτων κλειστής περίθαλψης, για χρόνιους πάσχοντες από σωματικές αναπηρίες και ψυχολογικές διαταραχές. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ενσωμάτωση του ατόμου στο οικογενειακό και κοινοτικό περιβάλλον. Ακόμη αυτό προϋποθέτει, φροντίδα μέσα στη κοινότητα, αλλά και από την ίδια τη κοινότητα (Σταθόπουλος, 2005).

Εν κατακλείδι, πρέπει να τονιστεί ότι τα όρια των προαναφερόμενων τομέων, δεν είναι πάντα τόσο σαφή. Στην πράξη υπάρχει αλληλεπίδραση και επικάλυψη μεταξύ των δομών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνηθεί ο τρόπος και ο στόχος λειτουργίας των Κοινωνικών Παντοπωλείων και Κοινωνικών Συσσιτίων καθώς και ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού, σε δομές όπως αυτές στην Ελλάδα του σήμερα.

Επίσης ερευνήθηκαν οι προσωπικές προτάσεις και οράματα των συνεντευξιαζόμενων για ένα καλύτερο μέλλον των δομών Αντιμετώπισης Φτώχειας αλλά και καλύτερες συνθήκες εργασίας, σε αυτές.

Το παραπάνω θέμα ήταν ενδιαφέρον να ερευνηθεί καθώς ποτέ στο παρελθόν δεν έχει πραγματοποιηθεί έρευνα που να αφορά το θέμα αυτό. Ακόμη, η φτώχεια και οι δομές αντιμετώπισης της είναι ένα σύγχρονο κοινωνικό φαινόμενο.

4.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Τα ερευνητικά ερωτήματα που αφορούν στην συγκεκριμένη έρευνα είναι τα παρακάτω:

- Ποιος ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού σε Κοινωνικά Παντοπωλεία και στα Κοινωνικά Συσσίτια;
- Ποιο το προφίλ των εξυπηρετούμενων και ποιοι οι χώροι της δομής;
- Ποιες οι απαραίτητες προϋποθέσεις εισαγωγής των νέων ωφελούμενων;
- Κατά πόσο εκπληρώνει η Δομή το στόχο της;
- Ποιες οι προτάσεις για βελτίωση των δομών Αντιμετώπισης της Φτώχειας;

4.3 ΕΙΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η μελέτη βασίστηκε στη ποιοτική έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε μέσω συνεντεύξεων.

Η ποιοτική προσέγγιση στην έρευνα έχει ως στόχο την διερεύνηση και κατανόηση σε βάθος των κοινωνικών φαινομένων. Βοηθάει τον ερευνητή να αντλήσει πληροφορίες για το υπό εξέταση θέμα. Η ποιοτική έρευνα είναι μία ενδεδειγμένη μεθοδολογία για να απαντηθούν τα ερωτήματα που σχετίζονται με το "Γιατί;" και το "Πώς;" των φαινομένων. Η ποιοτική προσέγγιση αποτελεί μια κατά βάση διερευνητική (exploratory) μέθοδο.

Στόχος της ποιοτικής διερεύνησης δεν αποτελεί απλά η περιγραφή μιας στάσης ή μιας συμπεριφοράς αλλά η ολιστική κατανόηση. Η ποιοτική έρευνα διερευνά την εμπειρία των ατόμων και τα υποκειμενικά νοήματα που τη συγκροτούν, εστιάζοντας πάντα στο ευρύτερο κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο στο οποίο εγγράφεται. Χαρακτηριστικά της ποιοτικής προσέγγισης είναι το μικρό δείγμα συμμετεχόντων, η ανάλυση λόγου ή/και κειμένων.

4.4 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε από την ερευνητική ομάδα για την διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας είναι η ήμι-δομημένη συνέντευξη η οποία δεν έχει αυστηρή δόμηση. Ο συνεντευξιαστής έχει την ελευθερία να τροποποιήσει κατά τη διάρκεια της συνέντευξης τη διαδικασία. Δηλαδή, σκοπός της ήμι-δομημένης συνέντευξης ή παρατήρησης, είναι η αποφυγή υποβολής των απαντήσεων από τον ερευνητή στον ερωτώμενο (Παρασκευόπουλος, 1994).

Ο ερωτώμενος κλήθηκε να δώσει τη δική του ερμηνεία και περιγραφή, χρησιμοποιώντας δικές του εννοιολογικές κατηγορίες και όχι μόνο αυτές που του επιβάλλονται από ένα τυποποιημένο και αυστηρά δομημένο ερωτηματολόγιο. Στην

περίπτωση αυτή η ποιοτική έρευνα δεν αποβλέπει στον έλεγχο, αλλά στην ανάδειξη και τη δημιουργία θεωρίας η οποία επιτυγχάνεται μέσα από το ευέλικτο και ανοιχτό σχήμα της ήμι-δομημένης συνέντευξης (Κυριαζή, 2001).

4.5 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Τα στοιχεία της έρευνας συλλέχθηκαν από το Μάιο έως τον Ιούνιο του 2016, στις περιοχές της Αττικής, της Πάτρας, της Θεσσαλονίκης, του Ρεθύμνου και Λευκάδας.

Οι ερωτώμενοι που συνάντησε η ερευνητική ομάδα ήταν 15 άτομα και ήταν όλοι κοινωνικοί λειτουργοί.

Από τους 15 κοινωνικούς λειτουργούς, οι 10 εργάζονταν σε κοινωνικά παντοπωλεία, και οι 5 σε κοινωνικά συσσίτια. Για να επιτευχθεί υψηλή εγκυρότητα περιεχομένου, οι ερωτήσεις της συνέντευξης αποφασίστηκαν βάση το θεωρητικό κομμάτι της πτυχιακής. Τα στοιχεία συλλέχθηκαν με προσωπική συνέντευξη, η οποία για να επιτευχθεί, προηγήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία με τον εκάστοτε Κοινωνικό λειτουργό, για να αποδεχτεί την πρόταση για τη συμμετοχή του στην έρευνα. Επισημάνθηκε σε κάθε ερωτώμενο, ότι μπορούσε ανά πάσα στιγμή να διακόψει την πορεία των ερωτήσεων αν δεν αισθανόταν καλά. Η συνέντευξη διαρκούσε περίπου 30 λεπτά της ώρας και πραγματοποιήθηκαν στο χώρο εργασίας τους.

4.6 ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ

Δειγματοληψία ονομάζεται η διαδικασία με την οποία πραγματοποιείται, η συλλογή παρατηρήσεων. Από την ερευνητική ομάδα χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της σκόπιμης δειγματοληψίας ή αλλιώς δειγματοληψία κατά κρίση, στην οποία οι μονάδες που θα παρατηρηθούν επιλέγονται από τον ερευνητή, με βάση το ποιες μονάδες θα είναι πιο χρήσιμες ή πιο αντιπροσωπευτικές (Babbie, 2011).

Σκοπός της ερευνητικής ομάδας ήταν να έρθουν σε επαφή με τους ερωτώμενους ώστε να συλλέξουν προσωπικές τους εμπειρίες, απόψεις και προτάσεις. Οι πληροφορίες

που χρειάζονταν ήταν συγκεκριμένες και για το λόγο αυτό επέλεξαν οι ίδιοι τα άτομα, όπου είχαν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά. Στην προκειμένη περίπτωση οι συνεντεύξεις απαντήθηκαν από εργαζόμενους κοινωνικούς λειτουργούς σε δομές κοινωνικών παντοπωλείων και συσσιτίων.

Συνεπώς, η ερευνητική ομάδα επέλεξε αυτό το είδος έρευνας με σκοπό να έρθει σε άμεση επαφή με τους επαγγελματίες κοινωνικούς λειτουργούς και τις προσωπικές επαγγελματικές τους εμπειρίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε κοινωνικά παντοπωλεία και κοινωνικά συσσίτια της χώρας, συμμετείχαν δέκα πέντε (15) κοινωνικοί λειτουργοί. Από τους οποίους οι δέκα (10) εργάζονταν σε κοινωνικά παντοπωλεία και οι υπόλοιποι πέντε (5) σε κοινωνικά συσσίτια. Στη συνέντευξη χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο που αποτελούταν από δέκα πέντε (15) ερωτήσεις και διαρκούσε περίπου τριάντα (30) λεπτά της ώρας. Το πλήθος των ερωτήσεων αλλά και η χρονική διάρκεια της συνέντευξης γνωστοποιήθηκαν σε κάθε ερωτώμενο ξεχωριστά, από την πρώτη κιόλας επικοινωνία.

Βασική προϋπόθεση για την συμμετοχή των ερωτώμενων στην έρευνα ήταν, οι ερωτώμενοι να είναι κοινωνικοί λειτουργοί και να εργάζονται στις δομές αυτές.

Η έρευνα διεξήχθη σε περιοχές της Αττικής, Θεσσαλονίκης, Πάτρας, Κρήτης και Λευκάδας.

Οι ερωτηθέντες απάντησαν σε ερωτήσεις σχετικές με το ρόλο του Κοινωνικού Λειτουργού σε Κοινωνικά Παντοπωλεία και στα Κοινωνικά Συσσίτια, τον τρόπο και τους κανονισμούς λειτουργίας των δομών αυτών. Επίσης κλήθηκαν να εκφράσουν τις προσωπικές απόψεις τους, σχετικά με το πώς θα μπορούσαν οι δομές αυτές να βελτιώσουν-τελειοποιήσουν τον τρόπο λειτουργίας τους.

Πιο αναλυτικά, στη πρώτη ερώτηση, η οποία αφορούσε τη σημαντικότητα της ύπαρξης του κοινωνικού λειτουργού σε Κ.Π και Κ.Σ σύμφωνα με την εργασιακή τους εμπειρία, οι ερωτηθέντες απάντησαν, ότι θεωρούν απαραίτητη έως και ζωτικής σημασίας την ύπαρξη κοινωνικών λειτουργών σε δομές όπως αυτές της αντιμετώπισης της φτώχειας.

Κοινή γνώμη ήταν επίσης ότι, δε μπορεί να λειτουργήσει κοινωνική δομή όπως αυτή του Κ.Π. χωρίς την ύπαρξη κοινωνικού λειτουργού γιατί είναι αυτός ο οποίος έρχεται σε πρώτη επαφή με τους ωφελούμενους. Είναι υπεύθυνος για τη λήψη κοινωνικού ιστορικού και τη διεξαγωγή κοινωνικής έρευνας. Καθοδηγεί τους ωφελούμενους σε τυχόν

δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στο Κ.Π. και παρέχει ψυχοκοινωνική υποστήριξη. Ακόμη, είναι αρμόδιος για την αξιολόγηση των αιτήσεων αλλά και τη δικτύωση της δομής με άλλες υπηρεσίες. Όπως τόνισε ένας από τους ερωτηθέντες «Μόνο ο κοινωνικός λειτουργός, μπορεί να αντεπεξέλθει στα παραπάνω λόγω εκπαίδευσης και ειδίκευσης».

Στην δεύτερη ερώτηση, η οποία αφορούσε τις αρμοδιότητες τους στο χώρο ως επαγγελματίες, παρατηρήθηκε μια ποικιλομορφία στις απαντήσεις. Η επικρατέστερες απαντήσεις στα Κ.Π ήταν η Συμβουλευτική/(ψυχοκοινωνική υποστήριξη όπου παρείχαν στους ωφελούμενους οι πέντε (5) στους δέκα (10), η λήψη κοινωνικού ιστορικού και αξιολόγηση τέσσερις (4) στους δέκα (10), ακολουθεί η πρώτη επαφή με ωφελούμενο, ενημέρωση-βοήθεια σε ότι αφορά τη δομή όπου, ανέφεραν ως αρμοδιότητα οι τρεις (3) στους δέκα (10). Συνέχεια έχουν με εξίσου τρεις (3) απαντήσεις οι συνεδρίες με τους ωφελούμενους αλλά και οι παραπομπές-ενημέρωση για άλλες υπηρεσίες. Τρεις (3) μόνο απάντησαν ότι είναι γενική συντονιστές ενώ δύο (2) ότι είναι υπεύθυνοι για τον έλεγχο της εύρυθμης λειτουργίας της υπηρεσίας. Οι αρμοδιότητες που αναφέρθηκαν από μια φορά σαν κύριες αρμοδιότητες ήταν, η συμπλήρωση καρτέλας ωφελούμενου, η βοήθεια στην τοποθέτηση των τροφίμων στις σακούλες, η καταγραφή διαθεσιμότητας προϊόντων και η παρατήρηση.

Οι αρμοδιότητες των Κοινωνικών λειτουργών που εργάζονταν σε Κ.Σ. δεν απείχαν από αυτές των κοινωνικών λειτουργών που εργάζονταν σε Κ.Π. Σύμφωνα με τις απαντήσεις που έδωσαν και οι ίδιοι βασική αρμοδιότητα θεωρείται η πρώτη επαφή με τους ωφελούμενους όπως απάντησαν οι τρεις (3) στους πέντε (5). Σειρά έχουν η ενημέρωση-βοήθεια ωφελούμενων σε ότι αφορά τη δομή με δύο (2) απαντήσεις, οι παραπομπές και ενημέρωση για άλλες υπηρεσίες όπως και η επαφή- εύρεση χορηγών με άλλες δύο (2). Ακολουθούν, η λήψη κοινωνικού ιστορικού, τα διοικητικά καθήκοντα και οι Συνεδρίες με μια (1) μόνο απάντηση η κάθε μια. Αξίζει να σημειωθεί μια επιπλέον αρμοδιότητα που έχουν οι κοινωνικοί λειτουργοί σε Κ.Σ. σε σχέση με αυτούς σε Κ.Π. η οποία είναι η παρουσία τους στη διανομή των γευμάτων (τρεις (3) στους πέντε (5)) και οφείλεται στο διαφορετικό τρόπο διανομής των τροφίμων στους ωφελούμενους.

Η συντριπτική πλειοψηφία των κοινωνικών λειτουργών επτά (7) στις δέκα (10) απάντησαν ότι οι αρμοδιότητες τους συμπίπτουν με το καταστατικό εργασίας τους. Ένας

κοινωνικός λειτουργός του Κ.Π.2 συγκεκριμένα ανέφερε ότι «Κάνω ότι ορίζει το καταστατικό το οποίο έτσι και αλλιώς είναι αρκετά διευρυμένο. Θεωρώ πολύ σημαντικό το να υπάρχει επαγγελματική ροή και ο καθένας να κάνει αυτό που ορίζει το επάγγελμα του, ώστε να μην χάνεται και ο ρόλος. Δεν μπορεί ο ωφελούμενος να με βλέπει και σαν μάγισσα και σαν κοινωνικό λειτουργό, διαταράσσονται οι σχέσεις μας, αν εγώ του βάλω τυχαία μικρότερη μερίδα από τον άλλον θα δημιουργηθεί μια σύγχυση, και δεν το θέλουμε αυτό».

Εν αντιθέσει με τρεις (3) οι οποίοι απάντησαν ότι κάνουν πράγματα και εκτός καταστατικού, χαρακτηριστική απάντηση ήταν του Κ.Π4: «Δεν περιορίζομαι στο καταστατικό, όλοι κάνουμε και άλλες δραστηριότητες, λειτουργούμε σαν ομάδα, και επειδή ήμαστε κοινωνικοί λειτουργοί δεν σημαίνει ότι δεν θα κατέβουμε να φτιάξουμε και σακούλες. Όταν χρειαστεί τα κάνουμε όλοι όλα».

Κοινή πορεία παρουσίασαν οι κοινωνικοί λειτουργοί στα Κ.Σ. οι οποίοι απάντησαν ότι οι αρμοδιότητές τους δε ξεφεύγουν από αυτές που ορίζει το καταστατικό λειτουργίας της δομής.

Πέρα από τις αρμοδιότητες και το καταστατικό λειτουργίας, οι συνεντευξιαζόμενοι ρωτήθηκαν και για τις εγκαταστάσεις που διαθέτει η δομή. Σε ότι αφορά τα Κ.Π. όλες οι δομές είχαν από ένα (1) έως δύο (2) γραφεία για τους Κοινωνικούς λειτουργούς και το διοικητικό προσωπικό, σε κοινό ή ξεχωριστό χώρο και αποθήκη τροφίμων. Μόνο δύο (2) παρείχαν χώρο υποδοχής, ανεξάρτητα από τα γραφεία.

Ενώ τα Κ.Σ πέρα από τα γραφεία που διαθέτουν επίσης όλα, έχουν έναν επιπλέον χώρο, την κουζίνα, όπου εκεί γίνεται η παρασκευή των γευμάτων. Αποθήκη διέθετε μόνο ένα Κ.Σ.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των κοινωνικών λειτουργών, το προσωπικό που απαρτίζει τα Κ.Π. είναι: α) Κοινωνικοί λειτουργοί, β) Διοικητικοί υπάλληλοι, γ) Βοηθητικό-υποστηρικτικό προσωπικό και δ) Αποθηκάριοι. Οι επτά (7) από τους δέκα (10) ερωτηθέντες, απάντησαν ότι σε κάθε δομή εργάζεται από ένας Κοινωνικός Λειτουργός, ενώ οι υπόλοιποι τρεις (3) απάντησαν ότι υπάρχουν από δύο (2) κοινωνικοί λειτουργοί και πάνω.

Σε δύο (2) από τις δέκα (10) δομές εργάζονταν τρία (3) άτομα βοηθητικό-υποστηρικτικό προσωπικό και δύο (2) άτομα σε άλλες δύο (2) δομές. Οι υπόλοιποι δεν προσδιόρισαν.

Τρεις μόνο δομές διέθεταν αποθηκάριους από τις οποίες η μια απασχολούσε τρεις (3) και οι υπόλοιπες από δυο (2). Οι υπόλοιποι δεν αναφέρθηκαν στην ειδικότητα αυτή.

Στα Κ.Σ. το προσωπικό που απαρτίζει τη δομή σύμφωνα με τα αποτελέσματα των απαντήσεων είναι: α) Κοινωνικοί λειτουργοί, β) Διοικητικοί υπάλληλοι, γ) Μάγειρες, δ) Βοηθούς Μάγειρα και ε) Άτομα γενικών καθηκόντων. Μόνο ένας (1) από τους πέντε (5) απάντησε ότι στη δομή εργάζονται πάνω από ένας (1) κοινωνικός λειτουργός. Οι υπόλοιπες τέσσερις (4) διαθέτουν από έναν (1) κοινωνικό λειτουργό. Ακόμη, οι τρεις (3) από τους πέντε (5) διέθεταν από έναν (1) διοικητικό υπάλληλο, ενώ οι υπόλοιποι δύο (2) παραπάνω από έναν (1). Μόνο μια δομή δεν διέθετε καθόλου μάγειρα καθώς την αρμοδιότητα αυτή την είχαν αναλάβει το βοηθητικό προσωπικό. Τρεις (3) μάγειρες εργάζονταν σε 1 δομή και στις άλλες δύο (2) από ένας (1). Ένας από τους ερωτηθέντες δε προσδιόρισε. Επίσης, μόνο ένας κοινωνικός λειτουργός απάντησε ότι υπάρχουν επιπλέον δύο (2) βοηθοί μάγειρα στη δομή όπου εργάζεται. Τρεις (3) από τους πέντε (5) απάντησαν ότι η δομή τους παρέχει βοηθητικό προσωπικό ενώ οι υπόλοιποι δε προσδιόρισαν. Η πρώτη απασχολούσε πέντε (5) άτομα, η δεύτερη τρία (3) και η τρίτη δύο (2).

Στην ερώτηση των συνεντευξιαζόμενων σχετικά με τις παροχές που προσφέρει το Κ.Π. στους ωφελούμενους και με τι συχνότητα, όλοι οι ερωτηθέντες απάντησαν πώς παρέχουν τρόφιμα στους ωφελούμενους. Η πλειοψηφία απάντησε ότι παρέχει ζυμαρικά, λάδι και όσπρια. Λίγοι ήταν αυτοί που απάντησαν ότι παρέχουν φρούτα και γλυκά καθώς αυτό εξαρτιόταν από έκτακτες ημερήσιες χορηγίες. Μόνο ένας απάντησε ότι παρέχει στους ωφελούμενους τρόφιμα της αρεσκείας τους.

Αυτό που αλλάζει από δομή σε δομή είναι η συχνότητα με την οποία γίνεται η διανομή των τροφίμων αυτών. Καθώς οι τέσσερις (4) στους δέκα (10) κάνουν διανομή μια φορά το μήνα. Οι τρεις (3) μια φορά στους δύο (2) μήνες, οι δύο (2) μια φορά την εβδομάδα και ένας δύο (2) φορές το μήνα.

Ακόμη, τα Κ.Π. προσφέρουν και άλλες παροχές όπως, ένδυση-υπόδηση αλλά και αξεσουάρ. Πιο συγκεκριμένα οι τρεις (3) από τους δέκα (10) ερωτηθέντες

απάντησαν ότι παρέχουν ρούχα και παπούτσια, ενώ οι υπόλοιποι σχολικά είδη και αξεσουάρ κατά καιρούς, είδη υγιεινής και βρεφοανάπτυξης αλλά ακόμη και έπιπλα που δίνονται μόνο όταν υπάρχουν. Όπως τόνισε το Κ.Π.1 «Τους παρέχουμε εκτός από τρόφιμα, παιχνίδια, ρούχα, παπούτσια και διάφορα άλλα πράγματα για παράδειγμα έχει τύχει να δώσουμε κρεβάτια και στρώματα».

Τα Κ.Σ. απάντησαν ότι παρέχουν κάθε μέρα ένα πλήρες γεύμα στους ωφελούμενους. Επιπλέον γαλακτοκομικά και γλυκά όταν υπάρχουν χορηγίες.

Το Κ.Σ.5 απάντησε πώς παρέχει και ψυχοκοινωνική υποστήριξη όταν χρειασθεί.

Η ερώτηση που ακολούθησε αφορούσε την πληθυσμιακή ομάδα που απευθύνεται η δομή, αλλά και το πώς μπορεί να ενημερωθεί κάποιος ενδιαφερόμενος για τη δομή αυτή.

Κατ αρχήν όλοι οι ερωτηθέντες των Κ.Π απάντησαν ότι η δομή απευθύνεται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες που ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας.

Μόνο πέντε (5) Κ.Π ανέλυσαν τις πληθυσμιακές αυτές ομάδες. Πιο συγκεκριμένα, οι τρεις (3) ανέφεραν ότι η δομή απευθύνεται σε οικογένειες (μονογονεϊκές - πολύτεκνες), ΑμεΑ, άτομα με προβλήματα υγείας και κοινωνικά προβλήματα, μοναχικά άτομα, ηλικιωμένους και Ρομά. Και οι υπόλοιπες δύο (2) όλα τα παραπάνω εκτός από άστεγους.

Η ενημέρωση επιτυγχάνεται αρχικά μέσω του εκάστοτε Δήμου, σύμφωνα με απάντηση των τριών (3) κοινωνικών λειτουργών. Άλλος ένας τρόπος είναι το από street-work-μοίρασμα ενημερωτικών φυλλαδίων, όπου το προτίμησαν οι άλλοι τρεις (3). Οι δύο (2) από τους δέκα (10) ερωτηθέντες απάντησαν ότι, πραγματοποιούν διάφορες κοινωνικές δράσεις με σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού. Μόνο δύο (2) παρέχουν διαδικτυακή ιστοσελίδα, η οποία συμβάλει στην επιπλέον ενημέρωση των ενδιαφερόμενων. Ενώ ένας (1) απάντησε ότι μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού όπου εξυπηρετεί το έχει παραπέμψει στο κοινωνικό παντοπωλείο άλλη κοινωνική υπηρεσία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τρία (3) κοινωνικά παντοπωλεία το Κ.Π.2, το Κ.Π.4 και το Κ.Π.5 όπου βρίσκονται σε «κλειστές» κοινωνίες, απάντησαν ότι «η καλύτερη ενημέρωση γίνεται από τους ίδιους τους ωφελούμενους, από στόμα σε στόμα».

Στα ίδια πλαίσια βαδίζουν και τα Κ.Σ όπου απάντησαν ότι η δομή απευθύνεται σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες που ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας.

Οι τέσσερις (4) από τους πέντε (5) ερωτηθέντες απάντησαν πιο συγκεκριμένα, ότι απευθύνονται σε Άστεγους, άτομα με προβλήματα υγείας και κοινωνικά προβλήματα, μοναχικά άτομα και ηλικιωμένους.

Ο Δήμος έχει σημαντικό ρόλο στην ενημέρωση του πληθυσμού και στα Κ.Σ, ύστερα από τις απαντήσεις των δύο (2) από τους (5) ερωτηθέντες. Ένας ακόμη επέλεξε για να επιτευχθεί η ενημέρωση του πληθυσμού, την μέθοδο του street-work, μοιράζοντας ενημερωτικά φυλλάδια. Το Κ.Σ.5 απάντησε ότι η ενημέρωση επιτυγχάνεται και από «στόμα σε στόμα». Ενώ ένας (1) δεν προσδιόρισε.

Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν σχετικά με το αν υπάρχουν κανονισμοί που να εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία της δομής και ποιοι είναι. Βασικός κανόνας που θέτουν στους ωφελούμενους οι έξι (6) από τους δέκα (10) είναι να υπάρχει συνέπεια στα ραντεβού που ορίζουν από κοινού, καθώς και άμεση ενημέρωση σε τυχόν απουσία ή καθυστέρηση.

Για να μπορέσουν να εξυπηρετηθούν οι ωφελούμενοι, είναι υποχρεωτικό να έχουν πάντα μαζί τους την κάρτα ωφελούμενου, σύμφωνα με την απάντηση των τεσσάρων (4) κοινωνικών λειτουργών. Σχετικά με την τήρηση του ωραρίου διανομής τροφίμων μίλησαν μόνο δύο (2) από τους δέκα (10). Ακόμα, δύο (2) δομές θέτουν όρια, στην ποσότητα τροφίμων που θα λάβει ο κάθε ωφελούμενος. Επίσης «δεν πρέπει να υπάρχει καθυστέρηση σε ότι αφορά την συλλογή και κατάθεση των δικαιολογητικών στην δομή» όπως τονίζει ο κοινωνικός λειτουργός στο Κ.Π.3.

«Σημαντικό κανόνα για την ομαλή λειτουργία της δομής αλλά και την προστασία της κάθε προσωπικότητας, είναι αυτός της εχεμύθειας» όπως ανέφερε χαρακτηριστικά το Κ.Π.2, αλλά και το Κ.Π.6 μίλησε επίσης για αυτήν. Η ύπαρξη του αλληλοσεβασμού και της ευπρεπής συμπεριφοράς απέναντι στο προσωπικό αλλά και τους ωφελούμενους, ήταν

αναγκαίος κανονισμός για την διατήρηση της ομαλής λειτουργίας της δομής, σύμφωνα με το Κ.Π.2.

Μια μόνο δομή δεν έχει κανονισμούς που να εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία της. Και η τελευταία δεν προσδιόρισε.

Όσον αφορά τα Κ.Σ. παρατηρήθηκαν λιγότεροι κανονισμοί σχετικά με την ομαλή λειτουργία των Κοινωνικών συσσιτίων. Πιο συγκεκριμένα οι πλειοψηφία, τέσσερις(4) στους πέντε (5) απάντησαν ότι βασικός κανόνας για την ομαλή λειτουργία του κοινωνικού συσσιτίου είναι η ύπαρξη σταθερού ωραρίου για τη διανομή γευμάτων. Οι δύο (2) στους πέντε (5) είπαν ότι θα πρέπει να τηρείτε η εχεμύθεια μεταξύ προσωπικού και μελών.

Μόνο το Κ.Σ.3. ανέφερε ότι «θα πρέπει να υπάρχει συνέπεια από την πλευρά των ωφελούμενων στα ραντεβού και στα προκαθορισμένα ωράρια».

Και ένας (1) στους (5) δεν προσδιόρισε.

Κοινό κριτήριο για την ένταξη των ωφελούμενων στα Κοινωνικά Παντοπωλεία είναι το χαμηλό έως μηδενικό εισόδημα. Επίσης οι πέντε (5) από τους δέκα (10) ερωτηθέντες συμπλήρωσαν ότι απαραίτητο είναι οι ωφελούμενοι να είναι δημότες του εκάστοτε Δήμου. Και οι υπόλοιποι, ότι σε περίπτωση που υπάρχει κάποιο πρόβλημα υγείας, ή αναπηρία και ανάλογα με την οικογενειακή κατάσταση π.χ πολυτεκνία, οι ωφελούμενοι κερδίζουν μόρια, δηλαδή βρίσκονται σε σειρά προτεραιότητας. Το Κ.Π.4 απάντησε ως απαραίτητη προϋπόθεση τη διαμονή των αιτούντων σε ηλεκτροδοτούμενο σπίτι. Και το Κ.Π.7 απάντησε ότι εάν υπάρχει κάρτα ανεργίας από τον ΟΑΕΔ δεν χρειάζεται αλλά κριτήρια/δικαιολογητικά.

Όπως και στα Κ.Π έτσι και στα Κ.Σ. όλοι απάντησαν ότι βασικό κριτήριο για την εγγραφή των ωφελούμενων είναι το χαμηλό έως μηδενικό εισόδημα.

Πιθανά προβλήματα υγείας των αιτούντων, τους καταχωρούν αυτόματα σε σειρά προτεραιότητας, όπως προσέθεσαν οι τρεις (3) από του πέντε (5) κοινωνικούς λειτουργούς. Μόνο μια δομή έθεσε ως κριτήριο για εγγραφή σε αυτήν, ο ωφελούμενος να είναι δημότης του δήμου. Υπήρξαν όμως και δύο δομές από τις οποίες, η μια ζητούσε μόνο εκκαθαριστικό και ταυτότητα και η άλλη δεν είχε θέσει κανένα κριτήριο.

Όλοι οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι είναι αξιόπιστα τα κριτήρια, διότι τα νόμιμα δικαιολογητικά που προσκομίζονται από τον κάθε ωφελούμενο προς την εκάστοτε δομή δεν μπορούν να αμφισβητηθούν.

Οι τέσσερις (4) από τους δέκα (10) απάντησαν ότι σε περίπτωση που υπάρχει κάποια αμφιβολία για την οικονομική – οικογενειακή-κοινωνική κατάσταση του ωφελούμενου, ακολουθεί κοινωνική έρευνα και κατοίκων επισκέψεις ως τρόπο εποπτείας.

Ο Κ.Π.8. σημείωσε ότι «πέρα από τα δικαιολογητικά, είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε λόγο κλειστής κοινωνίας, ποιος έχει πραγματική ανάγκη και ποιος όχι».

Ακόμη το Κ.Π.4 προσέθεσε ότι «μπορούμε να ελέγξουμε τα νόμιμα δικαιολογητικά σε ότι αφορά το εισόδημα αλλά δεν είμαστε σε θέση να ελέγξουμε τη πιθανή "μαύρη εργασία". Αυτό είναι ένα πρόβλημα», όπως χαρακτηριστικά ανέφερε. Μόνο το Κ.Π.2 απάντησε ότι «δεν υπάρχει περιθώριο για κοινωνική έρευνα λόγο αυξημένου πληθυσμού, παρόλο που την θεωρώ το πιο άρτιο τρόπο εξακρίβωσης».

Οι υπόλοιποι τρεις (3) δεν ανέφεραν τρόπους εποπτείας-εξακρίβωσης των προαπαιτούμενων κριτηρίων.

Όσο αφορά τα Κ.Σ, όλοι οι συμμετέχοντες υποστήριξαν πως τα δικαιολογητικά που προσκομίζονται είναι όλα σε έγγραφη μορφή, οπότε να είναι αξιόπιστα, εκτός από έναν ο οποίος υποστήριξε εξ αρχής ότι δεν υπάρχει κανένα κριτήριο στη δομή που εργάζεται. Οι τρεις (3) απάντησαν ότι σε περίπτωση που υπάρχει κάποια αμφιβολία για την οικονομική – οικογενειακή-κοινωνική κατάσταση του ωφελούμενου, ακολουθεί κοινωνική έρευνα και κατοίκων επισκέψεις. Αλλά και λήψη κοινωνικού ιστορικού όπως προστέθηκε από δυο (2) ακόμη κοινωνικούς λειτουργούς.

Όλοι οι Κ.Λ. απάντησαν ότι επιτυγχάνεται ο στόχος των Κ.Π που εργάζονται.

Χαρακτηριστικά ο κοινωνικός λειτουργός του Κ.Π.2 τόνισε ότι «σύμφωνα με το καταστατικό του υπουργείου εργασίας και του εθνικού συμβούλου έχει επιτευχθεί ο στόχος κατά 200%, διότι εξυπηρετούμε πολλή μεγαλύτερο πληθυσμό από ότι όριζε το καταστατικό λειτουργίας».

Αξιοσημείωτη ήταν η απάντηση του κοινωνικού λειτουργού που εργαζόταν στο Κ.Π.4, όπου με μεγάλη δυσαρέσκεια ανέφερε τα εξής: «Το θέμα δεν είναι να επιτευχθεί ο

στόχος της δομής. Το θέμα είναι να μην υπάρχουν τέτοιες δομές. Μακάρι οι άνθρωποι να μην έχουν ανάγκη τέτοιες δομές. Δεν θα πρέπει να είμαστε περήφανοι. Βέβαια δεν μπορούμε να κλείσουμε τα μάτια στο ότι υπάρχει αυτός ο πληθυσμός και πρέπει να υπάρχουν δομές για να μπορέσει να επιβιώσει. Παρόλα αυτά είμαστε περήφανοι για την σχέση μας με τον κόσμο. Διότι πέρα από τις παροχές τροφίμων έχουμε δημιουργήσει ένα πιο ανθρώπινο πρόσωπο».

Οι Κ.Λ των Κ.Σ θεωρούν ότι έχει επιτευχθεί ο στόχος των κοινωνικών συσσιτίων, που εργάζονται.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των 10 Κ.Λ. οι δυσκολίες ποικίλουν ανάλογα με τη περιοχή και τη δομή. Η κάθε δομή έρχεται αντιμέτωπη με διαφορετικά προβλήματα. Πιο αναλυτικά, το Κ.Π.1 αντιμετωπίζει δυσκολίες σχετικά με την οριοθέτηση των ωφελούμενων που έχουν πολλές απαιτήσεις. Το Κ.Π. 2 έρχεται αντιμέτωπο με τη καχυποψία των ωφελούμενων, αλλά και με την συνεργασία του με το δήμο «δεν μας δίνουν πληροφορίες που χρειαζόμαστε λόγω φόρτου εργασίας». Το Κ.Π. 3 έχει έλλειψη τροφίμων και αδυνατεί να εξυπηρετήσει τα μέλη του. Το Κ.Π. 4 ανέφερε ότι δεν υπάρχει προσωπικός χώρος για κάθε κοινωνικό λειτουργό, δεν γίνεται πλέον η μεταφορά τροφίμων, έχει αυξηθεί ο πληθυσμός αλλά τα τρόφιμα μένουν ίδια δεν υπάρχει προσωπικό. Δυσκολία στην ανταπόκριση των νέων αιτημάτων αντιμετωπίζει το Κ.Π. 5, καθώς και το Κ.Π.6 λόγω περιορισμένης ποσότητας τροφίμων. Το Κ.Π.7 δυσκολεύεται να αντεπεξέλθει στις ανάγκες των εξυπηρετούμενων λόγω της μικρής διάρκειας συνεργασίας με κάθε οικογένεια [τέσσερις (4) μήνες]. Αντιμέτωπο με την έλλειψη προσωπικού έρχεται το Κ.Π.8, καθώς ο κοινωνικός λειτουργός προσθέτει ως πρόβλημα τις γενναιόδωρες χορηγίες κατά την διάρκεια των εορτών αλλά όχι τον υπόλοιπο χρόνο. Επίσης το Κ.Π. 9 αναφέρει ότι δεν υπάρχουν δομές για παραπομπή και τέλος το Κ.Π.10 επισημάνει την έλλειψη τροφίμων η οποία είναι υπεύθυνη για την αγανάκτηση των ωφελούμενων.

Το ίδιο ισχύει και με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα πέντε (5) Κ.Σ, οι οποίες ποικίλουν ανάλογα με τη περιοχή και τη δομή. Η κάθε δομή έρχεται αντιμέτωπη με διαφορετικά προβλήματα.

Πιο αναλυτικά, ο κοινωνικός λειτουργός του Κ.Σ.1 έρχεται αντιμέτωπος με πολλές αρμοδιότητες καθώς επίσης αναφέρει τις μη επαρκείς εγκαταστάσεις αλλά και αποθήκες.

Επίσης, σχολιάζει το γεγονός ότι δεν υπάρχει μεταφορικό μέσο και οδηγός για τη διανομή τροφίμων. Δυσκολία στην ανταπόκριση των νέων αιτημάτων έχει το Κ.Σ.2. Ενώ ο κοινωνικός λειτουργός του Κ.Σ.3 τονίζει ότι δεν υπάρχει χώρος/τραπεζαρία για να τρώνε οι ωφελούμενοι και ότι αυτή η μία μερίδα του φαγητού είναι μικρή ποσότητα. Το Κ.Σ. 4 αναφέρει ότι διαχειρίζεται μη διαγνωσμένα ψυχιατρικά περιστατικά και δυσκολεύεται στην εύρεση χορηγιών. Τέλος, το Κ.Σ. 5 αντιμετωπίζει δυσκολίες με την οριοθέτηση των ωφελούμενων που έχουν πολλές απαιτήσεις.

Όλοι οι συμμετέχοντες των Κ.Π. απάντησαν ότι η διόγκωση της οικονομικής κρίσης ισοδυναμεί με την αύξηση του πληθυσμού τους.

Το Κ.Π. 8 προσέθεσε ότι «το χειμώνα αυξάνεται ακόμα περισσότερο ο πληθυσμός από ότι το καλοκαίρι, όπου ο αριθμός αυτός μειώνεται, λόγω εποχικής εργασίας στο νησί». Οι 4 στους 5 ερωτηθέντες των Κ.Σ. απάντησαν ότι η διόγκωση της οικονομικής κρίσης ισοδυναμεί με την αύξηση του πληθυσμού.

Ενώ μόνο το Κ.Σ.1 απάντησε ότι «ο πληθυσμός δεν έχει αυξηθεί αλλά ούτε μειωθεί. Παραμένει σταθερός»

Οι επιπλέον ανάγκες μπορούν να καλυφθούν οριακά και με προσπάθεια από μόνο πέντε (5) Κ.Π. Τέσσερα (4) Κ.Π. όμως, δεν είναι σε θέση να καλύψουν καμία επιπλέον ανάγκη. Μόνο ένα (1) Κ.Π. μπορεί να αντεπεξέλθει σε νέα αιτήματα.

Η πλειοψηφία των Κ.Σ., δηλαδή τρεις (3) στους πέντε (5), αναφέρει μπορεί να καλύψει οριακά και με προσπάθεια τις νέες ανάγκες. Ενώ το Κ.Σ.2 δεν έχει τη δυνατότητα να δεχτεί επιπλέον αιτήσεις σε αντίθεση με το Κ.Σ.1.

Παρόλα αυτά και οι 15 ερωτηθέντες ανέφεραν ότι καθημερινά δέχονται νέες αιτήσεις οι οποίες μπαίνουν σε διαδικασία αξιολόγησης, έχοντας προτεραιότητα αυτοί που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη.

Όσον αφορά την τελευταία ερώτηση, η οποία καλεί τους συνεντευξιζόμενους να προτείνουν τι θα μπορούσε να κάνει το Ελληνικό κράτος για τη βελτίωση των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας, οι απόψεις ήταν ποικίλες και αξίζει να αναφερθούν.

Αρχικά, οι τέσσερις (4) από τους δέκα (10), πρότειναν καλύτερη χρηματοδότηση για τις δομές αντιμετώπισης της φτώχειας από το Ελληνικό κράτος. Το να δημιουργηθεί

μια «πλατφόρμα επικοινωνίας δομών» με σκοπό να μην γίνεται κατάχρηση από άλλες δομές και υπηρεσίες, αποτελεί τη πρόταση τεσσάρων (4) από τους δέκα (10). Συγκεκριμένα, ο κοινωνικός λειτουργός του Κ.Π.2 είπε χαρακτηριστικά «Νομίζω ότι αυτό που λείπει είναι μια κεντρική οργάνωση όπου θα συντονίζει όλες τις δομές και θα γνωρίζει ποιες είναι οι ελλείψεις π.χ. σε φαγητό και θα τα στέλνει από μια δομή στην άλλη. Για παράδειγμα στο στρατό και στα νοσοκομεία πετάνε καθημερινά τεράστιες ποσότητες φαγητού, όπου θα μπορούσαν να έρχονται σε εμάς και να τις μοιράζουμε στο κόσμο. Έτσι θα εξυπηρετούσαμε και ακόμα περισσότερους. Αλλά για να γίνει αυτό χρειάζεται μια οργάνωση όπου θα συντονίζει».

Για καλύτερη οργάνωση και μέσα αλλά και έξω από τις δομές μίλησαν τρεις (3) κοινωνικοί λειτουργοί, όπως είπε χαρακτηριστικά το Κ.Π.5 «Να ισχύουν ίδια δικαιολογητικά για όλες τις δομές και το κατώτερο όριο φτώχειας της ΕΛΣΤΑΤ να ισχύει για όλες τις δομές». Άλλες προτάσεις που απατήθηκαν ξεχωριστά από κάθε κοινωνικό λειτουργό, είναι οι ακόλουθες: α) το ελληνικό κράτος να χορηγεί κουπόνια και όχι τρόφιμα, β) να πραγματοποιείται κατοίκων επίσκεψη σε όλους τους αιτούντες, γ) να δημιουργηθούν νέες δομές δημόσιου χαρακτήρα, δ) να δημιουργηθούν νέες δομές για κάθε δήμο ξεχωριστά αλλά να μπορεί το κράτος να τις στηρίζει οικονομικά, ε) αύξηση του προσωπικού και όχι απαραίτητα νέες δομές. Τέλος, ένας (1) μόνο συμμετέχοντας δήλωσε πως το Ελληνικό κράτος δε μπορεί να προσφέρει τίποτα, συγκεκριμένα είπε «Δεν πιστεύω ότι μπορεί να προσφέρει τίποτα το ελληνικό κράτος. Είμαι πάρα πολύ απογοητευμένη. Δεν μπορούμε να βλέπουμε πεντάμηνα και εξάμηνα. Πολλά θα μπορούσαν να γίνουν αλλά δεν γίνονται».

Δεν διαφέρουν και οι προτάσεις των κοινωνικών λειτουργών των Κ.Σ.

Η πρόταση της καλύτερης χρηματοδότησης ακούστηκε από δύο (2) ερωτηθέντες. Επίσης, αύξηση του προσωπικού στις δομές αντιμετώπισης της φτώχειας, πρότειναν άλλοι δύο (2). Η δημιουργία νέων δομών αντιμετώπισης φτώχειας καθώς και η καλύτερη οργάνωση, ήταν πρόταση δύο ακόμη συμμετεχόντων. Τέλος, ένας (1) ήταν αυτός που πρότεινε να φτιάξει το ελληνικό κράτος, ξενώνες φιλοξενίας και υπνωτήρια αστέγων σε όλους τους δήμους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

6.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μετά το πέρας της έρευνας, και αφού έγινε και η απαραίτητη ανάλυση των αποτελεσμάτων της, η ομάδα κατέληξε σε κάποια συμπεράσματα. Πρώτα απ' όλα, παρατηρήσαμε ότι υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός δομών Αντιμετώπισης της Φτώχειας. Σχεδόν κάθε Δήμος της χώρας διαθέτει Κοινωνικό Παντοπωλείο και Συσσίτιο.

Ύστερα, παρατηρήσαμε ότι από την έναρξη της οικονομικής κρίσης το κράτος χρηματοδότησε νέα προγράμματα Αντιμετώπισης της Φτώχειας αλλά και τη δημιουργία νέων επιπλέον Κοινωνικών Παντοπωλείων και Συσσιτίων. Η προσπάθεια αυτή όμως δεν είναι αρκετή, καθώς το κράτος περιορίστηκε μόνο στη δημιουργία Υπηρεσιών και Προγραμμάτων και όχι για την μετέπειτα οικονομική στήριξή τους. Δεν μεριμνά για τη συνεχή οικονομική στήριξη αυτών και για τα υλικά αγαθά που απαιτεί η λειτουργία τους, γεγονός που δυσκολεύει το έργο τους.

Όσον αφορά τον πληθυσμό που απευθύνονται οι δομές αυτές, ο αριθμός του αυξάνεται καθημερινά, όπως επίσης και οι ανάγκες του πληθυσμού. Συνεπώς, καταλήγουμε στο ότι ακόμα και τώρα που ο αριθμός των δομών είναι ικανοποιητικός, δεν επαρκεί για να καλύψει τις τόσες ανάγκες των ατόμων και των οικογενειών που έχουν ανάγκη, ειδικά όσο ο αριθμός των ανέργων αυξάνεται ραγδαία.

Η χρηματοδότηση των κοινωνικών δομών από το ίδιο το κράτος αλλά και από την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι περιορισμένη. Σε πολλές περιπτώσεις αρκεί μόνο για τη κάλυψη μισθών των εργαζομένων, σύμφωνα με Κοινωνικούς Λειτουργούς που έλαβαν μέρος στην έρευνα. Επίσης, λίγοι είναι οι σταθεροί χορηγοί στις δομές με κοινωνικό χαρακτήρα. Για το λόγο αυτό, οι ίδιοι οι κοινωνικοί λειτουργοί των υπηρεσιών βρίσκονται σε συνεχή αναζήτηση και ευαισθητοποίηση νέων χορηγών και πηγών εισόδων.

Σκοπός των δομών είναι κυρίως να αυξήσουν ή και να κρατήσουν σταθερές τις παροχές τους σε τρόφιμα αλλά και σε ποιότητα υπηρεσιών που παρέχουν.

Το προσωπικό σε κάποιες δομές είναι ικανοποιητικό και σε άλλες ανεπαρκές. Το γεγονός αυτό δυσκολεύει τον τρόπο και την ποιότητα της εργασίας τους, πράγμα που έχει αντίκτυπο στους ωφελούμενους.

Αναγκαία είναι η ύπαρξη κοινωνικού λειτουργού σε δομές Αντιμετώπισης της Φτώχειας, καθώς καλύπτει άμεσες και έμμεσες ανάγκες των ωφελούμενων. Προσφέρει υπηρεσίες τους επί καθημερινής βάσης και σε διάφορους τομείς. Είναι αυτός που έρχεται σε πρώτη επαφή με τους ωφελούμενους, κάνει την αξιολόγηση και τη λήψη κοινωνικού ιστορικού, προσφέρει συμβουλευτική υποστήριξη, είναι υπεύθυνος για την εύρεση χορηγών, αλλά συμμετέχει και στη διανομή τροφίμων σε υπηρεσίες όπως αυτές του Συσσιτίου.

Συνεπώς καταλήγουμε στο συμπέρασμα, ότι πέρα από τις προσπάθειες που έχουν γίνει για την ενίσχυση των ατόμων, που έχουν πληγεί άμεσα από την οικονομική κρίση και αυτή τη στιγμή ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας, υπάρχει ανάγκη βελτίωσης, οργάνωσης και ενίσχυσης των αρμόδιων δομών. Οι ανάγκες και οι απαιτήσεις αυξάνονται καθημερινά και μαζί με αυτές θα έπρεπε να αυξάνονται και οι παροχές και όχι να μένουν σε μια σταθερά.

6.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Βάση των συμπερασμάτων που προέκυψαν από την μελέτη της έρευνας που πραγματοποιήθηκε και με βάση τις γνώσεις που λάβαμε από την βιβλιογραφική ανασκόπηση για την υλοποίηση της πτυχιακής αυτής, θα μπορούσαν να κατατεθούν κάποιες προτάσεις με σκοπό την καταγραφή των σκέψεών μας σχετικά με την βελτίωση των δομών που ασχολούνται με την παροχή όποιας μορφής σίτισης.

Οι προτάσεις που έχουμε να θέσουμε έχουν να κάνουν κυρίως με την ενημέρωση του πληθυσμού της χώρας για το πρόβλημα σίτισης που έχει η χώρα να αντιμετωπίσει. Πιστεύουμε ότι αρχίζοντας με την πληροφόρηση του λαού, πέρα από την επαγρύπνησή του θα πετύχουμε και την απαραίτητη στήριξη που χρειάζονται οι κοινωνικές δομές

σίτισης από τον λαό. Δεν γίνεται να ενδιαφερθείς και να βελτιώσεις κάτι το οποίο δεν το γνωρίζεις καν.

Για εμάς, λοιπόν, το ιδανικό πλάνο θα ήταν μέσα από ευχάριστες και δημιουργικές κοινωνικές δράσεις σε κεντρικά σημεία της πόλης, να πραγματοποιηθεί η πληροφόρηση των συμπολιτών μας και η ενημέρωση αυτών ανεξαρτήτου ηλικίας για τη δύσκολη οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Μέσα στο ρόλο μας, ως κοινωνικοί λειτουργοί, είναι η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού.

Εν συνεχεία, απαραίτητη είναι η ενημέρωση των μαθητών στο χώρο του σχολείου για την φτώχεια, μέσω διαλέξεων, συλλογή τροφίμων σε σχολεία, εθελοντισμό σε δομές φτώχειας και street work.

Ο στόχος των δράσεων πρέπει να είναι η ευαισθητοποίηση των μαθητών ώστε να γίνουν ενεργοί πολίτες με συνείδηση και να προσφέρουν από νωρίς σε όσους συμπολίτες μας έχουν ανάγκη. Οι νέοι πολίτες μίας χώρας είναι αυτοί που μπορούν να μεταδώσουν το μήνυμα της προσφοράς και να ενισχύσουν τους δεσμούς της αλληλεγγύης στην χώρα. Οι δράσεις αυτές πρέπει να γίνουν θεσμός που θα μεγαλώνει συνεχώς την αλυσίδα της προσφοράς.

Η δυσκολία όμως σε αυτό, είναι το να μπορέσουμε ως κοινωνικοί λειτουργοί και ως χώρα, να μεταφέρουμε σε όσους ενημερώνουμε, και ειδικά στα άτομα μικρής ηλικίας, την πραγματικότητα για τη φτώχεια και τις συνέπειές της χωρίς όμως να προδικάσουμε και να καταδικάσουμε το μέλλον των ακροατών μας και χωρίς να τους επηρεάσουμε στο να διαμορφώσουν τους στόχους και τα όνειρά τους με βάση αυτά που πραγματικά θέλουν. Αυτό που θέλουν άσχετα με τα οικονομικά δεδομένα της χώρας και του πληθυσμού αυτής.

Επίσης, θεωρούμε ότι όλοι οι πολίτες ανεξαρτήτου αν είναι Έλληνες, οικονομικοί μετανάστες, αιτούντες άσυλο πρέπει να έχουν:

1. πρόσβαση σε βασικά υλικά αγαθά
2. Κατοχύρωση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης
3. Πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας

4. Ενεργοποίηση των ευάλωτων ομάδων

Συνεπώς, είμαστε υπέρ της δημιουργίας ενός πακέτου υποστηρικτικών υπηρεσιών. Ο άνθρωπος δεν χρειάζεται μόνο φαγητό. Χρειάζεται υποστήριξη και μέσω αυτής να μπορεί να αντιμετωπίσει κάθε έκτακτη κοινωνική ανάγκη ή κίνδυνο. Οι υποστηρικτικές υπηρεσίες κατά την γνώμη μας πρέπει να είναι:

- Άμεση συμβουλευτική υποστήριξη σε ατομικό, ομαδικό και κοινοτικό επίπεδο
- Ψυχολογική υποστήριξη βραχείας διάρκειας σε άτομα, ζευγάρια, οικογένειες, παιδιά, ηλικιωμένους και μοναχικά άτομα.
- Βραχεία σε διάρκεια φιλοξενία και άμεση κάλυψη βασικών αναγκών στέγασης, διατροφής και ένδυσης
- Επιτόπια παρέμβαση σε χώρους που αναφέρεται ή καταγγέλλεται η ύπαρξη προβλήματος που χρήζει άμεσης κοινωνικής παρέμβασης (π.χ σε καταστάσεις ενδοοικογενειακής βίας, κακοποίηση, έντονη συναισθηματική φόρτιση)
- Εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής αλληλεγγύης για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών που να βασίζονται στην εθελοντική προσφορά.
- Ανάπτυξη δικτύου συνεργασίας με άλλους φορείς και υπηρεσίες που ασχολούνται με την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών.
- Πρόσβαση στη Δικαιοσύνη
- Πρόσβαση σε δραστηριότητες πολιτισμού και αναψυχής
- Ομάδες εργασιακής συμβουλευτικής
- Πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
- Πρόσβαση σε βασικές οικιακές παροχές, όπως είναι το νερό και η ενέργεια.

Πρέπει να εστιάσουμε στην ανακούφιση των χειρότερων μορφών φτώχειας με έμφαση στην αντιμετώπιση στέγης, της παιδικής φτώχειας και της στέρησης τροφής, αλλά και της περιθωριοποίησης που δέχονται τα άτομα με οικονομικές δυσκολίες.

Ο στόχος κάθε πρωτοβουλίας, να διασφαλιστεί η οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού,

κατά τρόπον ώστε να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση και να αναγνωριστούν τα θεμελιώδη δικαιώματα των ατόμων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να ζουν αξιοπρεπώς και να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνία. Εξάλλου δεν είναι τυχαίο ότι ο κοινωνικός αποκλεισμός αποτελεί βασική προτεραιότητα στο σχεδιασμό και την άσκηση κοινωνικής πολιτικής τόσο στη χώρα μας, όπως δείχνει και η διαμόρφωση του Εθνικού Σχεδίου για την Κοινωνική Ενσωμάτωση, όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τέλος, κατά την γνώμη μας, αλλά και μετά από συζητήσεις με επαγγελματίες κοινωνικούς λειτουργούς, καταλήξαμε ότι μία απ τις βασικότερες ελλείψεις των ελληνικών κοινωνικών δομών, όχι μόνο αυτών που ασχολούνται με την σίτιση αλλά γενικότερα, είναι η έλλειψη ενός δικτύου συνεργασίας όλων των κοινωνικών δομών.

Με τον όρο αυτό, εννοούμε την δημιουργία μίας πλατφόρμας επικοινωνίας των κοινωνικών δομών πανελλαδικά. Ο εξυπηρετούμενος θα είναι καταγεγραμμένος σε αυτή την πλατφόρμα και κάθε φορά που λαμβάνει υπηρεσίες από μία δομή, θα καταγράφεται η συμμετοχή του και με ακρίβεια η υπηρεσία που λήφθηκε.

Με τον τρόπο αυτό, όλες οι δομές είτε είναι κρατικές, είτε Μη κυβερνητικές, είτε εθελοντικές δράσεις βραχείας διάρκειας, είτε ακόμα και ευρωπαϊκά προγράμματα, θα είναι συνδεδεμένες και οι επαγγελματίες που τις στελεχώνουν θα γνωρίζουν τις ανάγκες κάθε εξυπηρετούμενου, αν του καλύπτονται και από πού, τι ελλείψεις έχει στην καθημερινότητά του, και φυσικά και αν κάνει κατάχρηση των κοινωνικών δομών. Δεν είναι λίγες οι φορές που καταγράφονται περιστατικά κατάχρησης κοινωνικών δομών από άτομα που γνωρίζουν καλά τα κοινωνικά προγράμματα που υλοποιούνται. Το μέγιστο αρνητικό όμως στην κατάχρηση των κοινωνικών δομών από μερικά άτομα, είναι ότι εξαιτίας των περιορισμένων θέσεων πολλά άτομα που χρήζουν ανάγκης μένουν απ έξω από τις κοινωνικές δομές, επειδή κάποια άλλα άτομα επωφελούνται από δύο και τρεις δομές.

Το φαινόμενο αυτό θα μπορέσει να μειωθεί, ίσως και να εξαλειφθεί, μέσω της πανελλαδικής πλατφόρμας επικοινωνίας κοινωνικών δομών.

Η πλατφόρμα μπορεί να δώσει γρήγορες και αποτελεσματικές λύσεις στις ανάγκες ευάλωτων και κοινωνικά αποκλεισμένων συνανθρώπων μας όπως άστεγων, άνεργων,

άτομα και οικογένειες κάτω από το όριο φτώχειας, άτομα με προβλήματα διαφόρων ειδών εξαρτήσεων, μετακινούμενων παιδιών στο δρόμο – street connected children.

Σύμφωνα με τον Πλάτωνα, «Είναι αδύνατο να βελτιωθεί ο κόσμος εάν πρώτα δεν βελτιωθεί ο άνθρωπος». Ας προσπαθήσουμε όλοι μαζί, ξεκινώντας από τους εαυτούς μας να κάνουμε τον κόσμο μας ομορφότερο και πλουσιότερο ψυχικά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΕΣ

Εφημερίς της Κυβερνήσεως (2006). Νόμος 3454, Εδάφιο 1, άρθρο 5-6.

Εφημερίς της Κυβερνήσεως (2012). Νόμος 4071, Τεύχος πρώτο, αριθμός φύλλου 85, άρθρο 2.

Εφημερίς της Κυβερνήσεως (2010). Νόμος 3832, άρθρα 10(1) και 11(2α) 10.

Εφημερίς της Κυβερνήσεως (2014). Νόμος 4093, άρθρα 1, υπ. αρ. 39892/ΓΔ1.2/7.11.2014

Καλλινικάκη, Θ. (1998), *Κοινωνική Εργασία*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.

Καλλινικάκη, Θ. (2011), *Εισαγωγή στη Θεωρία & την Πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας*, Τόπος, Αθήνα.

Κατσορίδου - Παπαδοπούλου, Χ. (2009), *Κοινωνική εργασία με Ομάδες*, "ΕΛΛΗΝ"-Γ. ΠΑΡΙΚΟΣ & ΣΙΑ Ε.Ε, Αθήνα.

Καπράνος, Δ. *Ο Τελευταίος Έλληνας Μεγιστάνας*. Καθημερινή, 2003 Απρίλιος, 20.

Κυριαζή, Ν. (2001), *Η κοινωνιολογική έρευνα. Κριτική επισκόπηση μεθόδων και πρακτικών*, Ελληνικά γράμματα, Αθήνα.

Μπαμπινιώτης, Γ.(2002) ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ, Κέντρο Λεξικολογίας ΕΠΕ, Β' Έκδοση, Αθήνα.

Παπαϊωάννου, Κ. (1998), *Κλινική Κοινωνική Εργασία με Άτομα*, ΕΛΛΗΝ, Αθήνα.

Παρασκευόπουλος, Ι. (1993), *Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας*, Τόμος 1, Αυτοέκδοση, Αθήνα.

Σταθόπουλος, Π. (1990). *Κοινοτική Εργασία Θεωρία και Πράξη*, ΕΛΛΗΝ, Αθήνα.

Σταθόπουλος, Π. (2005). *Κοινωνική Πρόνοια, Ιστορική Εξέλιξη – Νέες Κατευθύνσεις*, Παπαζήση, Αθήνα.

Χλέτσος, Μ. (1991), *Σκέψεις για την ύπαρξη του κράτους-πρόνοιας*. Λεβιάθαν, Αθήνα, τεύχος 10

Andersen, G. E. (2014), *Οι τρεις κόσμοι του καπιταλισμού της ευημερίας*, Τόπος, Αθήνα, (Μετάφραση Γολέμη Άσπα).

Babbie, E. (2011). *Εισαγωγή στην Κοινωνική Έρευνα*, Εκδόσεις : Κριτική, Αθήνα, (Μετάφραση Γιάννης Βογιατζής).

Hughes, M.- Kroehler, C.J. (2014), *Κοινωνιολογία οι βασικές έννοιες*, Κριτική, Αθήνα, (Μετάφραση Γιώργος Χρηστίδης).

Maslow, A. (1995), *Η ψυχολογία της ύπαρξης*, Δίοδος, (Μετάφραση Ανδρεοπούλου Σοφία).

ΔΙΑΔΥΚΤΙΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Αλληλέγγυοι Δρόμοι - Κίνηση Αλληλεγγύης και Αυτοοργάνωσης στο Μαρούσι. <http://alldromoi.blogspot.gr/>

Ανοδος ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. <http://www.anodos.org.gr/>

«ΑΠΟΣΤΟΛΗ» Φιλανθρωπικός Οργανισμός της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών. <http://www.mkoapostoli.com/>

Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία 'Μπορούμε'. www.boroume.gr/

Ίδρυμα Ιωάννης Σ. Λάτσης. <http://www.latsis-foundation.org/ell/foundation/ioannis-s-latsis>

Ίδρυμα Μποδοσάκη. <http://i-m-patron.gr/i-m-patron-old.gr/dioikhsis.html>

Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. <http://www.snf.org/el/isn/idrytis/>

«ΚΕΣΟ» Κέντρο Στήριξης Οικογένειας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών. <http://www.kesoiaa.gr/>

Κλώντζα, Ολ. «Ανθίζουν» οι δημοτικοί λαχανόκηποι για άστεγους, άνεργους, άπορους. «Μοιράζονται» βάσει οικονομικών και κοινωνικών κριτηρίων. Το Βήμα στις 25/02/2014 05:45. Ανακτήθηκε από

<http://www.tovima.gr/society/article/?aid=570962http://www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/di-motikoi-laxanokipoi-kontra-stin->

<http://www.dad.gr/index.php/gardenshttp://www.tovima.gr/society/article/?aid=5709>
[62](#)

Ομάδες Σκέψης: Πολιτική & Κοινωνία Κράτος Πρόνοιας εν μέσω Κρίσης. Hellenic Alumni Association of the London School of Economics and Political Science - <http://s.kathimerini.gr/resources/article-files/politics--society.pdf>

Παπαδάκης, Μ. Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στην ομάδα υγείας της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας. https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/3310/1/02_chapter_9.pdf

Two Welfare State Theories. Ανακτήθηκε XX, από <http://rszarf.ips.uw.edu.pl/welfare-state/cousins.pdf>

Wolfgang, T. The Pact Between Rich And Poor. Ανακτήθηκε 12 Δεκεμβρίου 2008 στις 18.30, από <http://www.theguardian.com/commentisfree/2008/dec/12/welfare-policy>

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Barner-Barry, C. 1986, «Rob: Children's tacit use of peer ostracism to control aggressive behavior». *Ethology and Sociobiology*, 7, 281–293.

Williams, K. D. 1997, «Social ostracism», Kowalski R. M. (ed), *Aversive interpersonal behaviors*, Plenum, New York, 133–170).

Gough Jamie et al 2006, *Spaces of Social Exclusion*, Routledge, UK, 1-2.

Ian Gough (1994) *Economic Institutions and the Satisfaction of Human Needs*. *Journal of Economic Issues*. vol. 28, no. 1 (March 9), pp. 25–66.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τα Κοινωνικά Παντοπωλεία Ανά Την Ελλάδα

- Στην Κεντρική Αθήνα:

Δίκτυο Ανταλλαγών Κουκιά. Κορομηλά 5, Αθήνα 11745, Ελλάδα – Τηλ.: 2130241349

<https://el-gr.facebook.com/pages/Κουκιά-Δίκτυο-ανταλλαγών-αλληλεγγύης/304949546290163>

Προμηθευτικός και Καταναλωτικός Συνεταιρισμός για την Διάθεση Ελληνικών Προϊόντων και Ειδών Διατροφής Το Αλληλέγγυον ΣΥΝ.ΠΕ. Αγίας Σοφίας 50 και Διδυμοτείχου 50, Αθήνα 10444, Ελλάδα – Τηλ.: 2105141443

<http://www.allilegion.gr/index.php>

Αυτοδιαχειριζόμενο Παντοπωλείο Εξαρχείων Ο Ζήκος-ΛΑΪΚΗ ΤΟΥ ΖΗΚΟΥ χωρίς μεσάζοντες. Πλατεία Εξαρχείων, Αθήνα 10683, Ελλάδα

Κιβωτός του Κόσμου. Ζηνοδώρου 3 και Καλλικλεους, Αθήνα 10442, Ελλάδα – Τηλ.: 2105141935

<http://www.kivotostoukosmou.org>

Κέντρο Υποδοχής και Αλληλεγγύης Δήμου Αθηναίων (Κ.Υ.Α.Δ.Α.). Σοφοκλέους 70 και Πειραιώς 35, Αθήνα 10552, Ελλάδα – Τηλ.: 2105246516

Κοινωνικό Παντοπωλείο Μαρινόπουλου. Σοφοκλέους 66, Αθήνα, Ελλάδα

Υπεύθυνη χορηγιών: Μαρία Χατζημινάογλου-Τηλ.: 2109893430

<http://www.koinonikorantopoleio.gr/>

Το σούπερ μάρκετ της αλληλεγγύης στην Λ. Συγγρού. Δράκου 26, Αθήνα 114 76, Ελλάδα – Τηλ.: 2109245545

Σέσουλα ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. Κοινωνικό Συνεταιριστικό Παντοπωλείο Εξαρχείων. Κωλέττη 29, Αθήνα, Ελλάδα – Τηλ.: 6936916261

<https://www.facebook.com/events/519039978141213/>

e-Παντοπωλείο ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. Αθήνα 10562, Ελλάδα

<http://e-pantopoleio.blogspot.gr/>

Κοι.Σ.Π.Ε. Κλίμαξ Plus 3ου Τομέα Ψυχικής Υγείας Νομού Αττικής. Δεκελέων 50, Αθήνα 118 54, Ελλάδα – Τηλ.: 2103417160

<http://www.koispe.org/>

Λέσχη Αλληλεγγύης Πλάκας Κουκακίου. Βεΐκου 28, Αθήνα 117 42, Ελλάδα – Τηλ.: 2109210660

<http://lesxiplakakoukaki.blogspot.gr/>

- Στο Δήμο του Βύρωνα:

Πρόγραμμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης ΑγκαλιάΖΩ – Δήμος Βύρωνα. Βύρωνα, Ελλάδα-Τηλ.: 2132008600

<http://www.dimosbyrona.gr/article.php?id=3647>

- Στο Δήμο Ηλιουπόλεως:

Κοινωνικό Ηθικό Παντοπωλείο Ηλιούπολης. Ποσειδώνος 49, Ηλιούπολη 16345, Ελλάδα-Τηλ.: 2109970000

<http://www.edra-coop.gr/el/koinoniko-padopoleio.html>

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Ηλιούπολης. Ηρώς Κωνσταντόπουλου 45, Ηλιούπολη 16346, Ελλάδα

<http://www.ilioupoli.gr/news/latestnews.aspx?NewsTagID=86f5d213-4e15-4607-a296-3ed21ecbc37c>

- Στο Δήμο Καισαριανής:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Στοργή Δήμου Καισαριανής. Σμύρνης 19, Καισαριανή 16121, Ελλάδα – Τηλ.: 2107247305

[://www.e-kaisariani.gr/post.php?q=49](http://www.e-kaisariani.gr/post.php?q=49)

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Καισαριανής. Σμύρνης 19, Καισαριανή 16121, Ελλάδα
– Τηλ.: 2107247305

<http://www.e-kaisariani.gr/post.php?q=49>

- Στο Δήμο Δάφνης-Υμηττού:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δάφνης Υμηττού. Πλατεία Ηρώων, Άγιος Δημήτριος 17235,
Ελλάδα – Τηλ.: 213 0184400

http://www.mkoapostoli.com/?page_id=4371

- Στο Δήμο Ζωγράφου:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Ζωγράφου. Μπισκίνη 33, Ζωγράφου 15771, Ελλάδα – Τηλ.:
2130184400

http://www.mkoapostoli.com/?page_id=4564

- Στον Δήμο Γαλατσίου:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Γαλατσίου. Αγίας Γλυκερίας και Βάσσου 5, Γαλάτσι 11146,
Ελλάδα – Τηλ.: 213 2055300

<http://www.galatsi.gov.gr/web/guest/social/pantopolio>

Κοινωνικές Δομές Αντιμετώπισης της Φτώχειας Δήμου Γαλατσίου. Ιπποκράτους και
Αρχιμήδους 2, Γαλάτσι 111 46, Ελλάδα-Τηλ.: 2132055416

<http://www.koinoniasos.gr/>

- Στο Δήμο Κερατσινίου – Δραπετσώνας:

Δίκτυο Αλληλεγγύης Κερατσίνι Δραπετσώνα. Κερατσίνι, Ελλάδα

<http://solidaritykerdra.wordpress.com/>

Κοινωνικό Παντοπωλείο Πρώτου Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Κερατσινίου.

Μιαούλη 147 και Ροδοπόλεως, Κερατσίνι Δραπετσώνα 18755, Ελλάδα – Τηλ.:
2104311939

- Στο Δήμο Πειραιώς:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Μαρινόπουλου. Φίλωνος 31, Πειραιάς 18531, Ελλάδα

Τηλ.: 2104117607

<http://www.koinonikopantopoleio.gr/>

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Πειραιά. Κουντουριώτου 100, Πειραιάς 18532,

Ελλάδα-Τηλ.: 213 2022025

<http://www.pireasnet.gr/Default.aspx?tabid=973>

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Πειραιά. Ακτή Ποσειδώνος 2, Πειραιάς 18531,

Ελλάδα-Τηλ.: 2132022025

<http://www.pireasnet.gr/Default.aspx?tabid=973>

- Στο Δήμο του Μαραθώνα:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Μαραθώνα. Λεωφόρος Μαραθώνος 196, Μαραθώνας

19007, Ελλάδα – Τηλ.: 2294091176

<http://koinoniko-pantopoleio.gr/>

- Στο Δήμο Μαρκοπούλου Μεσογαίας:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Μαρκοπούλου. Χρήστου Μεθενίτη 7, Μαρκόπουλο

Μεσογαίας 19003, Ελλάδα Τηλ.: 2299020173

- Στο Δήμο Παλλήνης:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Παλλήνης. Μιαούλη 28, Παλλήνη 153 44, Ελλάδα –
Τηλ.: 2106612890

<http://www.pallini.gr/pages/koinoniko-pantopoleio>

- Στο Δήμο Διονύσου:

Τράπεζα Τροφίμων-Ίδρυμα για την καταπολέμηση της πείνας. Λεωφόρος Κρυονερίου
124, Διόνυσος 14568, Ελλάδα-Τηλ.: 210622002

<http://www.traptrof.gr> και <https://www.facebook.com/TheGreekFoodBank>

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Διονύσου. Σωκράτους και Πίνδου 1, Διόνυσος 14565,
Ελλάδα-Τηλ.: 213 2030600

<http://www.dionysos.gr>

- Στο Δήμο Σαρωνικού:

Δίκτυο Σαρωνικού. Λεωφόρος Καλυβίων 165, Σαρωνικός 190 10, Ελλάδα

<http://www.saronikosnet.gr/>

Κατ' οίκον Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δικτύου Σαρωνικού. Λεωφόρος Καλυβίων
και Λαγονησίου 165, Καλύβια Θορικού 190 10, Ελλάδα

<http://saronikosnet.gr/>

- Στο Δήμο Αχαρνών:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Αχαρνών. Αγίας Τριάδος και Εσπερίδων, Αχαρνές
13672, Ελλάδα – Τηλ.: 213207230

<http://www.acharnes.gr/content/section-747>

- Στο Δήμο Παιανίας:

Προμηθευτικός και Καταναλωτικός Συνεταιρισμός για την Διάθεση Ελληνικών Προϊόντων και Ειδών Διατροφής Το Αλληλέγγυον ΣΥΝ.ΠΕ. Λεωφόρος Λαυρίου και Υγείας, Λεοντάριο 153 51, Ελλάδα – Τηλ.: 2105141443

<http://www.allilegion.gr>

- Στο Δήμο Αγίων Αναργύρων-Καματερού:

Κοινωνικό Ηθικό Παντοπωλείο Αγίων Αναργύρων. Καλύμνου και Χίου, Άγιοι Ανάργυροι Καματερό 13562, Ελλάδα – Τηλ.: 2105913826

<http://www.edra-coop.gr/el/koinoniko-padopoleio.html>

- Στο Δήμο Ιλίου:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Πετρούπολης. Πετροπούλεως 168, Ίλιον 131 23, Ελλάδα-Τηλ.: 6987420008

<http://www.p-petroupoli.gr/index.php>

Κοινωνική Τράπεζα Τροφίμων και Ειδών Πρώτης Ανάγκης Δήμου Ιλίου. Ίλιον 13122, Ελλάδα – Τηλ.: 210 2618642

<http://www.ilion.gr>

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Ιλίου. Νέστορος 101, Ίλιον 131 22, Ελλάδα – Τηλ.: 2132030015

http://www.ilion.gr/web/guest/trapeza_trofimwn

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Ιλίου. Κάλχου 64 και Ικάρου 28, Ίλιον 13122, Ελλάδα- Τηλ.: 2102612603

<http://www.domesilion.gr>

- Στο Δήμο Περιστερίου:

Στέγη Αλληλεγγύης του Όγδου Δημοτικού Σχολείου Περιστερίου. 8ο Δημοτικό Σχολείο Περιστερίου, Κωνσταντινουπόλεως 194, Περιστερί 12133, Ελλάδα

<http://www.sgk8dimper.gr/wp/στεγη-αλληλεγγυησ-του-8ου-δημοτικου-σχ/#more-171>

Κοινωνικό Παντοπωλείο Περιστερίου Από καρδιάς. Ορχομενού 8, Περιστερί 12132, Ελλάδα – Τηλ.: 2105743376

<http://www.peristeri.gr/index.php/leftmenu-185/leftmenu-191/1408---1-r--->

Δράση ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.Γραβιάς 1, Περιστερί 121 31, Ελλάδα – Τηλ.: 2105905859

<http://ksdrasi.blogspot.gr/>

- Στο Δήμο Αιγάλεω:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Αιγάλεω. Μιλτιάδου 4, Αιγάλεω 122 43, Ελλάδα-Τηλ.: 2105697900

<http://www.aigaleo.gr/Default.aspx?tabid=438&language=en-US>

-Στο Δήμο Δήμος Καλλιθέας:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Καλλιθέας. Αγησιλάου 9Α, Καλλιθέα 176 74, Ελλάδα-Τηλ.: 2130184400

http://mkoapostoli.com/?page_id=1169

- Στο Δήμο Μοσχάτου – Ταύρου:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Μοσχάτου – Ταύρου. Αθανασίου Διάκου 1, Μοσχάτο Ταύρος 17778, Ελλάδα – Τηλ.: 2130184400

- Στο Δήμο Νέας Σμύρνης:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Ν. Σμύρνης. Αρτάκης 34, Νέα Σμύρνη 17124, Ελλάδα-Τηλ.: 2132025882

<http://neasmyrni.gr/Formes/pantopoleio.pdf>

Κοινωνικό Παντοπωλείο Ανεξάρτητων Ελλήνων. Λεωφόρος Ανδρέα Συγγρού 196 και Χαροκόπου 2, Καλλιθέα 17671, Ελλάδα – Τηλ.: 2109545000

<http://www.newsbomb.gr/politikh/story/222973/to-koinoniko-pantopoleio-ton-anexartiton-ellinon>

Ξένιος Ζευς ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. Αρτάκης 34, Νέα Σμύρνη 17124, Ελλάδα – Τηλ.:2109022010

<http://www.xenioszeus.org.gr/>

- Στο Δήμο Αλίμου:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Αλίμου. Λεωφόρος Καλαμακίου 72 και Ερεχθείου 31, Αλιμος 17455, Ελλάδα – Τηλ.: 2109886947

<http://www.alimos.gov.gr/el-gr/News.aspx?ElementId=9783b926-d0ee-4f35-b1ce-89e67bde16a9>

- Στο Δήμο Γλυφάδας:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Γλυφάδας. Μυστρά και Επιδαύρου, Γλυφάδα 166 74, Ελλάδα- Τηλ.: 210 9608973

http://domesglyfadas.gr/portfolio_1_4.html

- Στο Δήμο Παλαιού Φαλήρου:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Παλαιού Φαλήρου. Λεωφόρος Αγίας Βαρβάρας 24, Παλαιό Φάληρο 17563, Ελλάδα-Τηλ.: 2132020200

<http://www.palaiofaliro.gr> και <https://www.facebook.com/koinpantpf>

Ανοδος ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. Λεωφόρος Αγίας Βαρβάρας 24, Παλαιό Φάληρο 17563, Ελλάδα-
Τηλ.: 2109761454

<http://www.anodos.org.gr/> και <https://www.facebook.com/pages/ΑΝΟΔΟΣ-ΑμΚΕ/294631733898502>

- Στο Δήμο Αγίου Δημητρίου:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Αγίου Δημητρίου. Δυρραχίου 11, Άγιος Δημήτριος
17341, Ελλάδα – Τηλ.: 2109754035

<http://www.dad.gr/index.php/koinoniko-pantopoleio>

Ανοδος ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. 25ης Μαρτίου και Πηλέως, Άγιος Δημήτριος 17341, Ελλάδα-Τηλ.:
2109761454

<http://www.anodos.org.gr/> και <https://www.facebook.com/pages/ΑΝΟΔΟΣ-ΑμΚΕ/294631733898502>

Ανοδος ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. Δυρραχίου 11, Άγιος Δημήτριος 17341, Ελλάδα-Τηλ.: 2109761454

<http://www.anodos.org.gr/> και <https://www.facebook.com/pages/ΑΝΟΔΟΣ-ΑμΚΕ/294631733898502>

- Στο Δήμο Νέας Ιωνίας:

Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής Δήμου Νέας Ιωνίας. Βοσπόρου 12, Νέα Ιωνία
14234, Ελλάδα-Τηλ.: 2102793916

<http://socialservicesdni.blogspot.gr/>

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Νέας Ιωνίας. 28ης Οκτωβρίου 3, Νέα Ιωνία 14231,
Ελλάδα – Τηλ.: 2102793916

<https://www.facebook.com/kpantopoleio>

- Στο Δήμο Πεντέλης:

Εστία Δωρεάν Παροχής Τροφίμων, Ρούχων και Οικιακού Εξοπλισμού στο Δήμο Πεντέλης. Μεγάλου Αλεξάνδρου και Σκρα, Πεντέλη 15236, Ελλάδα – Τηλ.: 2108040580

- Στο Δήμο Αμαρουσίου:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Αμαρουσίου. Κωνσταντίνου Παλαιολόγου 9, Μαρούσι 15124, Ελλάδα – Τηλ.: 2132038345

[http://www.maroussi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=RESOURCE&cresrc=4612
&cnode=](http://www.maroussi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=RESOURCE&cresrc=4612&cnode=)

- Στο Δήμο Κηφισιάς:

Κοινωνικό Παντοπωλείο και Κρεοπωλείο Δήμου Κηφισιάς. Μαρινου Αντυπα 5, Κηφισιά 14561, Ελλάδα – Τηλ.: 2132007100

http://www.kifissia.gr/main/content/Kekoipo/kin_pant.html

- Στο Δήμο Αγίας Παρασκευής:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Αγίας Παρασκευής. Μεσογείων 419, Αγία Παρασκευή 15343, Ελλάδα-Τηλ.: 2132004500

<http://www.agiaparaskevi.gr/>

- Στο Δήμο Ηρακλείου:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Ηρακλείου Αττικής. Στέλιου Καραγιώργη 2, Ηράκλειο 141 21, Ελλάδα – Τηλ.: 2102718952

<http://www.iraklio.gr> και <http://www.facebook.com/etheliraklioatt>

- Στο Δήμο Χαλανδρίου:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Χαλανδρίου. Στρατάρχου Αλεξάνδρου Παπάγου 7, Χαλάνδρι 15234, Ελλάδα – Τηλ.: 2106899918

<http://www.halandri.gr/default.aspx?lang=el-GR&page=160> και
<http://pantopoleiochalandriou.blogspot.gr/>

- Στο Δήμο Βριλησίων:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Βριλησίων. Λεωφ. Πεντέλης 62, Βριλήσσια 15235, Ελλάδα – Τηλ.: 2108045564

<http://www.vrilissia.gr>

- Στο Δήμο Ελευσίνας:

Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Ελευσίνας. Ελευθερίου Βενιζέλου και Λεωφόρος Εθνικής Αντιστάσεως, Ελευσίνα 19200, Ελλάδα

<http://www.eleusina.gr/>

- Στο Δήμο Ασπροπύργου:

Κοινωνικό Κατάστημα Αλληλεγγύης Ο πλησίον. Μπουμπουλίνας 26, Ασπρόπυργος 19300, Ελλάδα-Τηλ.: 2105582104

<https://www.facebook.com/oplision>

- Κοινωνικά Παντοπωλεία υπάρχουν επίσης στα **νησιά**:

Σαλαμίνας: Λεωφόρος Φανερωμένης 168, Σαλαμίνα 18900, Ελλάδα – Τηλ.: 2132027559

<http://www.salamina.gr/Default.aspx?tabid=541&language=el-GR>

Ύδρας: Ύδρα 18040, Ελλάδα – Τηλ.: 2298320200

<http://www.ydra.gov.gr/citizen/press-office/news/egaineia-koinonikou-pantopoleiou.php#.Uof-AHBkOSo>

Κω: Δίκτυο Ανταλλαγών και Αλληλεγγύης Κω "ΚΥΚΛΟΣ"-Εναλλακτικό Νόμισμα Μαΐδι. 25ης Μαρτίου, Κω 853 00, Ελλάδα

Ρόδου: Καποδιστρίου 98, Ρόδος 851 03, Ελλάδα – Τηλ.: 2241364414

<http://www.noesi.gr/book/welfare/koinonika-pantopoleia>

και **Νάξου**.

Στην Κρήτη, στους νομούς Ηρακλείου, Λασιθίου, Χανίων και Ρεθύμνου.

Στο Βόρειο Αιγαίο στα νησιά **Λέσβος** και **Χίος**, αλλά και στο Ιόνια νησιά **Λευκάδα**, **Ζάκυνθο**, **Κέρκυρα** και **Κεφαλλονιά**.

- Στην **Θεσσαλονίκη** κοινωνικά παντοπωλεία διαθέτουν οι δήμοι: **Καλαμαριάς**, **Παύλου Μελά**, **Χαλκηδόνος**, **Ωραιοκάστρου**, **Νεάπολης-Συκεών**, **Αμπελοκήπων-Μενεμένης**, **Θέρμης** καθώς και ο δήμος **Κορδελιού** – **Ευόσμου**.

- Στα διαμερίσματα **Μακεδονίας** και **Θράκης** κοινωνικά παντοπωλεία έχουν οι δήμοι: **Βέροιας**, **Νάουσας**, δήμος **Αλμωπίας** και δήμος **Πέλλας**, ο δήμος **Σερρών**, **Κατερίνης**, **Κιλκίς**, ο δήμος **Νέας Προποντίδας** της Χαλκιδικής, ο δήμος **Κομοτηνής**, **Καβάλας**, **Ξάνθης**, ο δήμος **Αλεξανδρούπολης** και **Καστοριάς**, ο δήμος **Γρεβενών**, ο Δήμος **Αμυνταίου** της Φλώρινας και οι δήμοι **Εορδαίας** και **Βοΐου** της Κοζάνης.

- Στην **Πελοπόννησο** τα κοινωνικά παντοπωλεία βρίσκονται στους δήμους: **Τρίπολης** και **Βόρειας Κυνουρίας**, στο δήμο **Καλαμάτας**, στον δήμο **Ναυπλιέων** και δήμο **Άργους – Μυκηνών**. Στον δήμο **Κορινθίων**, **Ξυλοκάστρου** – **Ευρωστίνης**, **Βέλου-Βόχας** και στους δήμους **Λουτρακίου-Αγίων Θεοδώρων**.

- Στη **Θεσσαλία** οι δήμοι: **Λαρισαίων**, **Τυρνάβου** και **Φαρσάλων** (δήμοι **Λάρισας**), ο δήμος **Καρδίτσας**, **Βόλου** και στα Τρίκαλα ο δήμος **Τρικκαίων**.

- Ενώ στην Δυτική Ελλάδα: οι δήμοι **Ιεράς Πόλης Μεσολογγίου**, ο δήμος **Αγρινίου**, ο δήμος **Πύργου**, οι δήμοι **Αιγιαλείας** και **Πατρέων** της Αχαΐας.

- Στην Ήπειρο: ο δήμος **Ιωαννιτών** (Ιωάννινα), ο δήμος **Αρταίων**, και ο δήμος **Σουλίου** της Θεσπρωτίας.

- Και τέλος, κοινωνικά παντοπωλεία υπάρχουν και στην Στερεά Ελλάδα στους δήμους: **Καρπενησίου**, **Λεβαδέων**, δήμος **Θηβαίων**. Στην Εύβοια διαθέτουν οι δήμοι **Χαλκιδέων**, **Ιστιαίας-Αιδηψού**, **Κύμης-Αλιβερίου**, **Καρύστου** και ο δήμος **Σκύρου**. Στη Φωκίδα ο δήμος **Δελφών** και στην Φθιώτιδα οι δήμοι **Λαμιέων** και **Λοκρών**.

Δομές – συσσίτια που προσφέρουν μερίδες φαγητό στην Ελλάδα:

· Στην περιοχή του δήμου Αθηνών:

Σκόρος. Ερεσσού και Ζωοδόχου Πηγής 63, Αθήνα 106 81, Ελλάδα-Τηλ.: 6985868544

<http://skoros.espiv.net/>

Το μυρμήγκι Δίκτυο Αλληλεγγύης Έκτης Κοινότητας Αθήνας. Επτανήσου 60 και Τενέδου, Κυψέλη, Αθήνα 112 57, Ελλάδα-Τηλ.: 2108613612

<http://tomirmigi.blogspot.gr/>

Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος Nosotros. Θεμιστοκλέους 66, Αθήνα 106 81, Ελλάδα

<http://www.nosotros.gr>

Αυτόνομο Στέκι. Ζωοδόχου Πηγής και Ισαύρων, Αθήνα 114 73, Ελλάδα

<http://autonomosteki.espivblogs.net>

Κατάληψη Λέλας Καραγιάννη. Λέλας Καραγιάννη 37, Αθήνα, Ελλάδα

http://squathost.com/lelas_k/

Δίκτυο για την Τροφосуλλογική Δράση Το Ντουλάπι. Ζωοδόχου Πηγής και Ισαύρων, Αθήνα 114 73, Ελλάδα

<http://tontoulapi.espivblogs.net/>

Κατάληψη Βίλα Αμαλίας. Αχαρνών και Χέυδεν, Αθήνα 104 40, Ελλάδα

<http://villa-amalias.blogspot.gr/>

Λαϊκή συνέλευση Πετραλώνων Θησειού Κουκακίου. Δωριέων και Ταντάλου, Αθήνα 118 52, Ελλάδα

Συλλογική Κουζίνα Ο Άλλος Άνθρωπος. Πλαταιών 55 και Παραμυθιάς, Τυφλόμυγα-Μεταξουργείο, Αθήνα 104 35, Ελλάδα

<http://oallosanthropos.blogspot.gr/>

Λέσχη Αλληλεγγύης Νέου Κόσμου. Μαστραχά 11, Αθήνα 117 44, Ελλάδα – Τηλ. 2109026000

<https://www.facebook.com/allyleggyhneoykosmoy>

· Στον Δήμο Ζωγράφου:

Αυτοδιαχειριζόμενος Κοινωνικός Χώρος Μπερντές, Αράδου 55, Ζωγράφου 157 71, Ελλάδα

<http://mperntes.espiv.net/>

Αυτοδιαχειριζόμενος Κοινωνικός Χώρος Βίλα Ζωγράφου, Αγίου Γεωργίου 13, Ζωγράφου 157 72, Ελλάδα

<http://villazografou.squat.gr/>

Δίκτυο Αλληλεγγύης Ζωγράφου, Λεωφόρος Στρατάρχου Αλεξάνδρου Παπάγου και Ξηρογιάννη 15, Ζωγράφου 157 71, Ελλάδα-Τηλ.: 2107755663

<http://diktioaz.blogspot.gr/>

Συσσίτιο της Εκκλησίας, Αγίου Γερασίμου 30, Ζωγράφου 157 71, Ελλάδα Τηλ.: 2107793331

Συσσίτιο της Εκκλησίας, Νικολάου Καζαντζάκη και Αγίου Γεωργίου, Ζωγράφου 157 72, Ελλάδα-Τηλ.: 2107794925

Συσσίτιο της Εκκλησίας, Γαλήνης 26, Ζωγράφου 157 72, Ελλάδα-Τηλ.: 2107706807

Συσσίτιο της Εκκλησίας, Παπαδιαμαντοπούλου 115, Ζωγράφου 157 73, Ελλάδα-Τηλ.: 2107771533

· Στον Δήμο Καισαριανής:

Πρωτοβουλία Κατοίκων Καισαριανής με στέκι Το Τετράγωνο, Νέας Εφέσου 4, Καισαριανή 161 21, Ελλάδα

<http://protovouliakatoikwnkaisarianis.blogspot.gr/>

Συσσίτιο της Εκκλησίας, Εκκλησία Κοίμηση Θεοτόκου, Εθνάρχου Μακαρίου 1, Καισαριανή 161 21, Ελλάδα-Τηλ.: 2107213848

Συσσίτιο της Εκκλησίας, Εκκλησία Τρεις Ιεράρχες, Τερτσέτη, Καισαριανή 161 22, Ελλάδα-Τηλ.:2107222557

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Άγιοι Απόστολοι Υμηττός, Καισαριανή 161 22, Ελλάδα-Τηλ.: 2107623525

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Υμηττός, Καισαριανή 161 22, Ελλάδα-Τηλ.: 2109734311

<http://evangelismostheotokou.gr/?p=3133>

Κοινωνικά Συσσίτια Δήμου Καισαριανής. Λεωφόρος Εθνικής Αντιστάσεως 236, Καισαριανή 161 22, Ελλάδα-Τηλ.: 2107247305 – 2132010774

http://portal.kessariani.gr/portal/page/portal/Index/o_Δήμος_μας/Ανακοινώσεις_–_Δελτία_Τύπου/Τελευταία_Νέα/Κοινωνικές_δρασεις

· Στον Δήμο Του Βύρωνα:

Κοινωνικό Πολιτιστικό Κέντρο Βύρωνα. Πάρκο Λαμπηδόνας, Βύρωνα 162 31, Ελλάδα

<http://politistikokentrovirona.blogspot.gr/>

Δίκτυο Αλληλεγγύης Βύρωνα-Στάση Βύρωνα. Κύπρου 36, Βύρωνα 162 32, Ελλάδα-Τηλ.: 2107659995

<http://diktioallvirona.gr>

Συνέλευση Κατοίκων Βύρωνα-Καισαριανής – Παγκρατίου. Κύπρου 43, Βύρωνα 162 32, Ελλάδα

<https://syneleysikatoikwnvkvk.espivblogs.net>

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Εκκλησία Αγιά Τριάδα, Κωνσταντιλιέρη, Βύρωνα 162 31, Ελλάδα-Τηλ.: 2107653461

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Εκκλησία Άγιος Δημήτριος, Αγίου Δημητρίου 28, Βύρωνα 162 31, Ελλάδα-Τηλ.: 2107660943

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Μεταμόρφωση του Σωτήρος Βύρωνα, Ελλάδα-Τηλ.: 2107669369

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Άγιος Γεώργιος Καρέας, Βύρωνα 162 33, Ελλάδα-Τηλ.: 2107651008, 2107658225

Πρόγραμμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης ΑγκαλιάΖΩ – Δήμος Βύρωνα. Βύρωνας, Ελλάδα-Τηλ.: 213 2008600 – 601

<http://www.dimosbyrona.gr/article.php?id=3647>

Κατάληψη Ανάληψης. ΠΡΟΤΥΠΟ ΠΑΡΚΟ ΑΝΑΨΥΧΗΣ, Βύρωνας 162 31, Ελλάδα

<http://katalipsianalipsis.espivblogs.net>

· Στο Δήμο Γαλατσίου:

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Λεωφόρος Βεΐκου 17, Γαλάτσι 111 46, Ελλάδα-Τηλ.: 2109232940

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Ωρωπού και Τέω, Αθήνα 111 42, Ελλάδα-Τηλ.: 2102914686

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Αγίας Γλυκερίας 13, Γαλάτσι 111 46, Ελλάδα-Τηλ.: 2102931523

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Αλκυόνης και Πανουργιά, Γαλάτσι 111 46, Ελλάδα Τηλ.: 2102912426

Κοινωνικές Δομές Αντιμετώπισης της Φτώχειας Δήμου Γαλατσίου. Ιπποκράτους και Αρχιμήδους 2, Γαλάτσι 111 46, Ελλάδα – Τηλ.: 2132055416

<http://www.koinoniasos.gr/>

Κοινωνικό Συσσίτιο Δήμου Γαλατσίου. Λυσίου 2, Γαλάτσι 111 46, Ελλάδα – Τη.: 2132055416

<http://www.galatsi.gov.gr/>

· Στον Δήμο Ηλιουπόλεως:

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Κεφαλληνίας και Αρχιεπισκόπου Δαμασκηνού, Ηλιούπολη 163 42, Ελλάδα-Τηλ.: 2109930817

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Λεωφόρος Αλεξάνδρου Παναγούλη 2, Ηλιούπολη 163 45, Ελλάδα-Τηλ.: 2109711531

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Μαραθονομάχων 1, Ηλιούπολη 163 42, Ελλάδα-Τηλ.: 2109928744

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Κοτζιά, Ηλιούπολη 163 46, Ελλάδα-Τηλ.:2109914540

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Λεωφόρος Κυπρίων Ηρώων και Μαραβέλια, Ηλιούπολη 163 41, Ελλάδα-Τηλ.:2109922666

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Λεωφόρος Ειρήνης 29, Ηλιούπολη 163 45, Ελλάδα-Τηλ.: 2109915842

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Κεφαλληνίας και Αρχιεπισκόπου Δαμασκηνού, Ηλιούπολη 163 42, Ελλάδα Τηλ.: Ι. Ναού: 210-9930817

· Στον Δήμος Δάφνης-Υμηττού:

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Αγίας Βαρβάρας 85, Δάφνη Υμηττός 172 35, Ελλάδα-Τηλ.: 2109711661

· Στον Δήμο Φιλαδέλφειας-Χαλκηδόνας:

Κοινωνικά Συσσίτια Δήμου Φιλαδέλφειας – Χαλκηδόνας. Σοφούλη 2 και Αλεξάνδρου Παπάγου, Νέα Φιλαδέλφεια 143 42, Ελλάδα-Τηλ.: 2102523388

<http://www.filadelfia-xalkidona.gr/2013/10/κοινωνικά-συσσίτια/>

· Στον Δήμο Αμαρουσίου:

Αλληλέγγυοι Δρόμοι-Κίνηση Αλληλεγγύης και Αυτοοργάνωσης στο Μαρούσι. Χατζηαντωνίου 12, Μαρούσι 151 24, Ελλάδα

<http://alldromoi.blogspot.gr/>

Κατάληψη Έπαυλης Κουβέλου. Διονύσου και Σόλωνος, Μαρούσι 151 24, Ελλάδα

<http://epavlikouvelou.squat.gr/>

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Εκκλησία Άγιος Ελευθέριος, Μαρούσι 151 25, Ελλάδα Τηλ.: 2106196388

· Στον Δήμο Αγίας Παρασκευής:

Δίκτυο Ανταλλαγής & Αλληλεγγύης Αγίας Παρασκευής. Κοντόπευκο, Αγία Παρασκευή 153 43, Ελλάδα

<http://www.diktioagiasparaskevis.gr/>

Ανοιχτή Συνέλευση Κατοίκων Αγ. Παρασκευής. Αγίας Τριάδος 23 και Δημοκρατίας 2, Αγία Παρασκευή 153 43, Ελλάδα

<http://anoixtisynelevisiagparaskevis.blogspot.gr/>

Συσσίτιο της Εκκλησίας. ΠΛ.ΑΓ.ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ, Αγία Παρασκευή 153 43, Ελλάδα- Τηλ.: 2106526818

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Προφήτου Ηλία 17, Αγία Παρασκευή 153 41, Ελλάδα Τηλ.: 2106399692

Κοινωνικά Συσσίτια Δήμου Χαλανδρίου. Αρυττού και Φαρσάλων 1, Χαλάνδρι, Ελλάδα Τηλ.: 2106899580

<http://sissitiochalandriou.blogspot.gr/>

Κοινωνικό Μαγειρείο Δήμου Αγ. Παρασκευής. Ρόδων 13 και Τερψιθέας, Αγία Παρασκευή 153 41, Ελλάδα Τηλ.: 213-2004606

<http://www.agiaparaskevi.gr/>

· Στον Δήμο Χαλανδρίου:

Κατάληψη Κτήματος Πραπόπουλου. Προφήτου Ηλία 49, Χαλάνδρι 152 33, Ελλάδα

<http://protouvouliaxalandriou.blogspot.gr/>

Δίκτυο Πολιτών-Τράπεζα Χρόνου Χολαργού-Παπάγου Κοινωνικό Στέκι. Λεωφόρος Μεσογείων 256, Παπάγος Χολαργός 155 61, Ελλάδα

<http://www.dipoxo.gr/>

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Σοφοκλή Βενιζέλου, Χαλάνδρι, Ελλάδα-Τηλ.: 2106814960

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Σοφοκλή Βενιζέλου και Παναγίας Μαρμαριωτισσης, Χαλάνδρι 152 32, Ελλάδα-Τηλ.: Ι. Ναού: 210-6814960

Κοινωνικό Συσσίτιο Δήμου Χαλανδρίου. Ζαν Μωρέας 20, Χαλάνδρι 152 32, Ελλάδα – Τηλ.: 2106899580

<http://sissitiochalandriou.blogspot.gr/>

· Στον Δήμο Κηφισιάς:

**Δίκτυο Αλληλεγγύης ΑΝΑΣΑ, Αυτοδιαχειριζόμενος Κοινωνικός Χώρος ΣΤΕΚΙ
ΑΝ.Α.Σ.Α. Πατριάρχου Γρηγορίου Ε 20, Νέα Ερυθραία-Κηφισιά 146 71, Ελλάδα**

<http://www.anasakifissias.gr/>

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Αγίου Φανουρίου 3, Κηφισιά 145 64, Ελλάδα-Τηλ.:
2106254156

· Στον Δήμο Παπάγου-Χολαργού:

Λαϊκή Συνέλευση Χολαργού-Παπάγου, Αυτοδιαχειριζόμενος Κοινωνικός Χώρος.
Αγίας Τριάδος 14, Παπάγος Χολαργός 155 62, Ελλάδα

<http://anoixtisyneleysisxolargouparagou.blogspot.gr/>

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Αναστάσεως και Κλειούς, Παπάγος Χολαργός 155 61,
Ελλάδα-Τηλ.: 2106515952

· Στον Δήμο Νέας Ιωνίας:

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Αγίου Κωνσταντίνου, Νέα Ιωνία 142 31, Ελλάδα-Τηλ.:
2102798235

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Ιερός Ναός Αγίου Σπυρίδωνος, Νέα Ιωνία, Ελλάδα-Τηλ.:
2102791310

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Ιερός Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Νέα Ιωνία, Ελλάδα-
Τηλ.: 2102792900

· Στον Δήμο Μεταμορφώσεως:

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Ασκληπιού 38, Μεταμόρφωση 144 52, Ελλάδα-Τηλ.:
2103612449

· Στον Δήμο Ηρακλείου Αττικής:

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Αγία Τριάδα, Ηράκλειο 141 21, Ελλάδα-Τηλ.: 2102798970

· Στον Δήμο Φιλοθέης-Ψυχικού:

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Πλατεία Αγίας Σοφίας, Φιλοθέη Ψυχικό 154 51, Ελλάδα-Τηλ.
Ι. Ναού: 2106776868

· Στον Δήμο Ιλίου:

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Πριαμου 123, Ύλιον 131 22, Ελλάδα-Τηλ.: 2102613009

Συσσίτιο της Εκκλησίας. ΑΓ.ΝΙΚΟΛΑΟΣ, Καματερό 131 23, Ελλάδα-Τηλ.: 2102320645

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Αγίου Γεωργίου 4, Ύλιον 131 21, Ελλάδα-Τηλ.: 2102318977

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Κοιμήσεως Θεοτόκου, Ύλιον 131 21, Ελλάδα-Τηλ.: 2102612790

Κοινωνικό Συσσίτιο Δήμου Ιλίου. Κάλχου 64 και Ικάρου 28, Ύλιον 131 22, Ελλάδα-Τηλ.: 210-2612603

<http://www.domesilion.gr>

· Στον Δήμο Πετρούπολης:

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Άγιος Δημήτριος Πετρούπολη, Ελλάδα-Τηλ.: 2105012027

· Στον Δήμο Αγίων Αναργύρων-Καματερού:

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Εκκλησία Γέννησης Χριστού και Άγιος Χριστόφορος, Άγιοι Ανάργυροι Καματερό 134 51, Ελλάδα-Τηλ.: 2102312752

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Νικολάου Πλαστήρα 258, Άγιοι Ανάργυροι Καματερό 135 62, Ελλάδα-Τηλ. Ι. Ναού: 2102613590

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Πλατεία Αγίων Αναργύρων, Άγιοι Ανάργυροι Καματερό 135 61, Ελλάδα-Τηλ. Ι. Ναού: 2102611689

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Νικολάου Πλαστήρα και Αγίων Ακίνδυνων, Άγιοι Ανάργυροι Καματερό 135 61, Ελλάδα-Τηλ. Ι. Ναού: 2102610011

· Στον Δήμο Κορυδαλλού:

Κοινωνικά Συσσίτια Δήμου Κορυδαλλού. Ξενοφώντος 5 και Πελοπίδα, Κορυδαλλός 181 20, Ελλάδα-Τηλ.: 2104941132

<https://www.facebook.com/KoinonikoSyssitioAgiasVarvaraskaiKorydalloy>

· Στον Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας:

Συσσίτιο της Εκκλησίας. Αγίου Παντελεήμονος, Κερατσίνι Δραπετσώνα, Ελλάδα-Τηλ.: 2104615704.

· Συσσίτια δήμων υπάρχουν ακόμα στους δήμους:

Δήμος Περάματος, Δήμος Πειραιώς, Δήμος Νίκαιας-Αγίου Ιωάννη Ρέντη, Δήμος Αχαρνών, Δήμος Μαραθώνος, Δήμος Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης, Δήμος Παλλήνης, Δήμος Παιανίας, Δήμος Σπάτων-Αρτέμιδος, Δήμος Καλλιθέας, Δήμος Αγίου Δημητρίου, Δήμος Μοσχάτου – Ταύρου, Δήμος Γλυφάδας, Δήμος Νέας Σμύρνης, Δήμος Παλαιού Φαλήρου, Δήμος Ελληνικού-Αργυρούπολης, Δήμος Αλίμου.

· Στην Δυτική Αττική υπάρχουν συσσίτια στους δήμους:

Δήμος Φυλής, Δήμος Μάνδρας – Ειδυλλίας, Δήμος Ελευσίνας, Δήμος Ασπροπύργου.

· Στην Θεσσαλία τα Κοινωνικά Συσσίτια βρίσκονται στους δήμους:

Βόλου, Αλμυρού, Λαρισαίων, Τρικκαίων, Καρδίτσας, Μουζακίου και Παλαμά.

· Ενώ στην Κεντρική Μακεδονία υπάρχουν στους νομούς :

Θεσσαλονίκης (δήμος Θεσσαλονίκης, δήμος Καλαμαριάς, δήμος Κορδελιού – Ευόσμου, δήμος Νεάπολης – Συκεών, δήμος Παύλου Μελά, δήμος Πυλαίας – Χορτιάτη, δήμος Αμπελοκήπων – Μενεμένης, δήμος Θέρμης), νομό Σερρών, Κιλκίς, Ημαθίας, Πιερίας.

- Στην (υπόλοιπη) Μακεδονία και Θράκη συσσίτιο διαθέτει ο δήμος Ξάνθης, ο δήμος Αλεξανδρούπολης και δήμος Δράμας, ο δήμος της Κομοτηνής, καθώς και ο δήμος της Καβάλας και του Νέστου, της Κοζάνης και της Καστοριάς.

- Στην Δυτική Ελλάδα, διαθέτει ο δήμος Πατρέων, ο δήμος Αιγιαλείας, ο δήμος Ήλιδας και Πύργου, ο δήμος Ναυπακτίας, ο δήμος Ιεράς Πόλης Μεσολογγίου και ο δήμος Αργινίου.

- Συσσίτια βρίσκονται επίσης σε δήμους της Πελοποννήσου, της Στερεάς Ελλάδας και στην Ήπειρο.

- Επιπλέον, τα νησιά **Σύρος, Πάρος, Νάξος, Κρήτη**(Ηράκλειο, Χανιά, Ρέθυμνο, Λασιθί), **Αίγινα, Κέρκυρα, Κεφαλληνίας, Λέσβος, Χίος και Σάμος**, διαθέτουν και αυτά Κοινωνικά Συσσίτια.

Οι Κοινωνικοί / Δημοτικοί Λαχανόκηποι Ανά Την Ελλάδα

Σήμερα, 4 χρόνια μετά την δημιουργία του πρώτου δημοτικού λαχανόκηπου, μπορούμε να απαριθμήσουμε τουλάχιστον άλλους 43, οι οποίοι θα παρουσιαστούν παρακάτω.

- Λαχανόκηποι Αττικής, Πειραιά και Περιχώρων Αθηνών:

Αστικός Λαχανόκηπος Δήμου Αθηναίων. Λεωφόρος Παναγιώτη Κανελλόπουλου 5, Αθήνα, Ελλάδα

Συμμετοχικός Αστικός Λαχανόκηπος Ψυρρή. Ψυρρή, Αθήνα, Ελλάδα

<http://astikoperivoli.wordpress.com/>

Αστικός Λαχανόκηπος Δήμου Καισαριανής. Καισαριανή, Ελλάδα

<http://www.Kessariani.gr>

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Καισαριανής. Οδεμησίου και Στρατηγού Μακρυγιάννη, Καισαριανή 16122, Ελλάδα – Τηλ.: 2107247305

<http://portal.kessariani.gr/>

Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος Βοτανικός Κήπος Πετρούπολης. Άλσος Αγίου Δημητρίου, Ελλάδα

<http://votanikoskipos.blogspot.gr/>

Δημοτικό Θερμοκήπιο Δήμου Αγίας Βαρβάρας. Αγία Βαρβάρα, Ελλάδα – Τηλ.: 2132019300

<http://www.agiavarvara.gr>

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Αγίων Αναργύρων – Καματερού. Λεωφόρος Δημοκρατίας 61, Άγιοι Ανάργυροι 13561, Ελλάδα

Κοινωνικός Λαχανόκηπος Α.Σ.Δ.Α.. Εθνικής Αντιστάσεως 65, Περιστέρι 12134, Ελλάδα – Τηλ.: 2105745826

<http://home.asda.gr/>

Αστικός λαχανόκηπος Αμαρουσίου. Ανδρονίκου και Αυτοκράτορος Ηρακλείου, Μαρούσι 15122, Ελλάδα

<http://www.maroussi.gr>

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Αμαρουσίου Π. Κτήμα Καρέλλα, Μαρούσι 15126, Ελλάδα – Τηλ.: 213 2038276

Αστικός Λαχανόκηπος Δήμου Αγ. Παρασκευής. Αγία Παρασκευή, Ελλάδα

<http://www.agiaparaskevi.gr/>

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Λυκόβρυσης – Πεύκης. Αγίας Παρασκευής και Λάμπρου Κατσώνη, Λυκόβρυση Πεύκη 141 23, Ελλάδα – Τηλ.: 2102852945

<http://www.dimospefkis.gr/>

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Αγίου Δημητρίου. Κουντουριώτου και Εθνομαρτύρων, Άγιος Δημήτριος 173 41, Ελλάδα-Τηλ.: 2132007751

<http://www.dad.gr/index.php/gardens>

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Αχαρνών. Λαθέας και Πλήθωνος Γεμιστού, Αχαρνές 13672, Ελλάδα

<http://www.acharnes.gr/content/section-777>

Αστικός Λαχανόκηπος Δήμου Κερατσινίου – Δραπετσώνας. Κερατσίνι, Ελλάδα

<http://www.keratsini-drapetsona.gr/>

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Περάματος. Πέραμα, Ελλάδα – Τηλ.: 2168003078

<http://domikeratsini.unescopireas.gr/lahanokipos/>

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Ελευσίνας. Λεωνίδα Στάμου 44, Ελευσίνα 19600, Ελλάδα – Τηλ.: 2105558128

Δημοτικός Λαχανόκηπος-Τράπεζα Σπόρων Δήμου Ελευσίνας. Ελευσίνα 19600, Ελλάδα

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Σπάτων – Αρτέμιδος. Ικάρου Λ Λίγκου, Σπάτα Αρτέμιδα 19004, Ελλάδα – Τηλ.: 2107221707

<http://programa-agelos.gr/dhmotikos-laxanokhpos/>

Αστικός Λαχανόκηπος Δήμου Ωρωπού. Υποσημηναγού Νικολάου Παρούση, Ωρωπός 19015, Ελλάδα-Τηλ.: 2295034784

<http://www.dimotikos-laxanokipos.gr/>

<https://www.facebook.com/DimotikosLaxanokipos>

- Λαχανόκηποι Θεσσαλονίκης:

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Παύλου Μελά Θεσσαλονίκη. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΟΔΟΣ, περιοχή Μπαζούλη, αγροτεμάχιο 1224

[http://www.pavlosmelas.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=2495
&Itemid=1416](http://www.pavlosmelas.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=2495&Itemid=1416)

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Θεσσαλονίκης. Ιαματικά Λουτρά Θέρμη 570 01, Ελλάδα

<http://www.thesalloniki.gr>

Λαχανόκηποι Α.Π.Θ. ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ, Θέρμη 570 01, Ελλάδα

<https://www.facebook.com/LaxanokipoiAUTH>

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Κορδελιού – Ευόσμου. Μαιάνδρου, Κορδελιό Ευόσμος 56224, Ελλάδα – Τηλ.: 2310657847

[http://www.kordelio-
evosmos.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=1476&Itemid=7](http://www.kordelio-evosmos.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=1476&Itemid=7)

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Νεάπολης – Συκεών. Ειρήνης 19, Νεάπολη Συκεές 55438, Ελλάδα – Τηλ.: 2310621166

<http://www.koinoniaxonou.gr/>

- Δημοτικοί Λαχανόκηποι Νησιών:

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Χανίων. Αγίου Κωνσταντίνου, Χανιά 73200, Ελλάδα-
Τηλ.: 2821341699

<https://www.facebook.com/pages/Δημοτικός-Λαχανόκηπος-Χανίων/554432364603844>

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Ηρακλείου / Χερσονήσου. Καρτερός 71500, Ελλάδα-
Τηλ.: 2810280191

<http://aftodioikisi.gr/dimoi/dimotikos-laxanokipos-sto-dimo-irakleiou-kritis>

Αστικός Λαχανόκηπος Δήμου Αίγινας. Αίγινα, Ελλάδα

<http://www.aegina.gr/online>

Αστικός Βιολογικός Λαχανόκηπος Δήμου Ρόδου. Ρόδος, Ελλάδα – Τηλ.: 2241361200

<http://www.rhodes.gr/>

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Λέσβου. Νεάπολη Μυτιλήνη, Ελλάδα – Τηλ.:
2251022873

<http://www.lesvosnews.net/articles/news-categories/koinonia/paratasi-leitoyrgias-toy-programmatos-dimotikos-lahanokipos-dimoy>

- Λοιποί Δήμοι της Ελλάδας που διαθέτουν Λαχανόκηπους:

Αστικός Λαχανόκηπος Δήμου Βέροιας. Βέροια 59100, Ελλάδα – Τηλ.: 2331078115

<http://www.veria.gr/>

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Σερρών. 2ο χλ. Επαρχιακής Οδού Σερρών-Αμφίπολης,
Ελλάδα – Τηλ.: 2321083600

<http://www.serres.gr/>

Συλλογικοί Λαχανόκηποι Βόλου. Εθνική Οδός Βόλου Πορταριάς, Βόλος 37011, Ελλάδα

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Λάρισας. Παιωνίου και Αργοναυτών, Λάρισα 41335,
Ελλάδα – Τηλ.: 2410530235

<https://www.facebook.com/Koinonikes.Domes.Larisas>

Δομές Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας του Δήμου Πατρέων. Πλατεία Γεωργίου Α17, 4ος όροφος, Μέγαρο Λόγου και Τέχνης, Πάτρα 26221, Ελλάδα – Τηλ.: 2610240859

<http://www.patrasos.gr>

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Αγρινίου. Δοκίμιο 30100, Ελλάδα-Τηλ.: 2641022099

<http://www.cityofagrinio.gr/>

Αστικός Βιολογικός Λαχανόκηπος Δήμου Αλεξανδρούπολης. Αλεξανδρούπολη, Ελλάδα – Τηλ.: 2551064100

<http://www.alexpolis.gr/>

Αστικός Βιολογικός Λαχανόκηπος Δήμου Παγγαίου. Παγγαίου, Προσοτσάνη 66200, Ελλάδα – Τηλ.: 2592350000

<http://www.dimospaggaiou.gr>

Αστικοί Λαχανόκηποι Δήμου Δράμας. Μικροχώρι 66100, Ελλάδα – Τηλ.: 2521046423,

<https://www.facebook.com/ECODRAMA/info> και <http://www.dimos-dramas.gr/>

Αστικός Λαχανόκηπος Δήμου Τρίπολης. Τρίπολη 22100, Ελλάδα – Τηλ.: 2713 600421

www.tripolis.gr

Δημοτικός Λαχανόκηπος Καλαμάτας. Παπατσώνη 4, Καλαμάτα 24100, Ελλάδα – Τηλ.: 2721360854

<http://www.kalamata.gr/>

Αστικός Λαχανόκηπος Δήμου Ιωαννίνων. Ιωάννινα 45221, Ελλάδα – Τηλ.: 2651079921

<http://www.ioannina.gr/>

Αστικός Λαχανόκηπος Δήμου Καρπενησίου. Καρπενήσι 36100, Ελλάδα – Τηλ.: 2237350000

<http://karpenissi.gr/>

Δημοτικός Λαχανόκηπος Δήμου Λαμιέων. Ροδίτσα 35100, Ελλάδα – Τηλ.: 22310 22314

<http://www.lamia.gr/el/content/koinonikos-lahanokipos>

“ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΣΤΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΤΕΒΑ

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ.

Για την δημοσιοποίηση και υλοποίηση του Προγράμματος Επισιτιστικής ή/και Βασικής Υλικής Συνδρομής(ΕΒΥΣ) του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (ΤΕΒΑ) εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις του ακόλουθου θεσμικού κοινοτικού και εθνικού πλαισίου.

Αναλυτικότερα, εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις που αναφέρονται:

- Στον Κανονισμό Ε.Ε. 223/2014 της 4ης Μαρτίου 2015 και στον Εκτελεστικό Κανονισμό της Ε.Ε. 2015/341 της 20ης Φεβρουαρίου 2015,
- Στον Ν. 4314/2014 (ΦΕΚ 265/Α΄) «Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του Ν. 3419/2005 (Α΄ 297) και άλλες διατάξεις» και ιδίως στο άρθρο 45 αυτού,
- Στην υπ΄ αριθμ. 604/24.04.2015 (ΦΕΚ 770/Β΄) κοινή υπουργική απόφαση «Σύστημα Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης και Ελέγχου ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (Τ.Ε.Β.Α.)»,
- Στο άρθρο 88 του Ν. 3996/2011 «Αναμόρφωση του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας, ρυθμίσεις θεμάτων Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ Α΄/170),
- Στο υπ΄ αριθμ. πρωτ. 2516/5–6–2015 απόσπασμα 4ου Πρακτικού του Δ.Σ. του Ε.Ι.Ε.Α.Δ. της 5/6/2015 (ΑΔΑ ΨΘΓΣΟΞ7Φ–ΔΞΞ),
- Στην υπ΄ αριθμ. 25576/3251/05.06.2015 Κοινή Απόφαση του Υπουργού Εργασίας και της Αναπληρώτριας Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης «Σύσταση Αρχής Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής ή/και Βασικής Υλικής Συνδρομής του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας Απόρων» (ΦΕΚ 1114/11.06.2015 τ.Β΄).

- Στο Π.Δ. 4/2002 «Εκτέλεση ενεργειών τεχνικής βοήθειας – στήριξη και διαχείριση των αντίστοιχων πόρων» (ΦΕΚ 3/2002, τ.Α΄) • Στις Διατάξεις του Ν.2685/1999 «περί δαπανών κινήσεως κλπ» (ΦΕΚ 35/Α/18-2-1999) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

(http://www.eiead.gr/publications/docs/%CE%9F%CE%94%CE%97%CE%93%CE%9F%CE%A3_%CE%95%CE%A6%CE%91%CE%A1%CE%9C%CE%9F%CE%93%CE%97%CE%A3_%CE%A4%CE%95%CE%92A.pdf) ”

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Κ.Π. Δήμου της Περιφέρειας της Κεντρικής Μακεδονίας

Η συνέντευξη διεξήχθη μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας με τον Κοινωνικό λειτουργό του κοινωνικού παντοπωλείου στις 13/06/2016, με διάρκεια συνομιλίας 00:10:11 λεπτά.

Ερωτήσεις - Απαντήσεις

- **Σύμφωνα με την εργασιακή σας εμπειρία, θεωρείτε ότι είναι απαραίτητη η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού στις κοινωνικές δομές; -Αν ναι, γιατί;**

Είναι απαραίτητη. Γιατί υπάρχουν κάποια κριτήρια με τα οποία έρχονται οι ωφελούμενοι σε εμάς, αυτά τα κριτήρια αξιολογούνται μόνο από εμάς. Άλλωστε πρόκειται για απόρρητα στοιχεία. Εμείς είμαστε οι κατάλληλοι γιατί κάνουμε και την έρευνα και την αξιολόγηση των κριτηρίων.

- **Ως κοινωνικός λειτουργός της συγκεκριμένης δομής, ποιες είναι οι καθημερινές σας αρμοδιότητες;**

Εμείς καθημερινά ερχόμαστε εδώ 8:00 π.μ. με 16:00 μ.μ. Η δική μου αρμοδιότητα είναι να δέχομαι τα νέα αιτήματα. Οι περισσότεροι έρχονται σε εμένα για να πάρουν τρόφιμα ή να κάνουν εγγραφή. Θα δω τι ανάγκες υπάρχουν, θα δω που αλλού μπορώ να επέμβω. Θα πάρω τα κοινωνικά ιστορικά όλων των αιτήσεων και αν χρειαστεί θα κάνω κατοίκων έρευνα.

- **Συνεπώς το καταστατικό της δομής όσον αφορά τη θέση του κοινωνικού λειτουργού συγκλίνει με τις καθημερινές ενασχολήσεις σας;**

Ανάλογα με τις ανάγκες που υπάρχουν. Γενικά ότι ορίζει το καταστατικό. Αν χρειαστεί κάτι παραπάνω εννοείται θα βοηθήσουμε.

- **Ποιες είναι οι εγκαταστάσεις της δομής;**

Ένα υπόγειο για τα τρόφιμα και τα ρούχα και ένας χώρος για τα γραφεία.

- **Ποιο το προσωπικό που τις απαρτίζει;**

Ένας κοινωνικός λειτουργός, ένας διοικητικός υπάλληλος και τρία άτομα στελέχη τροφοδοσίας.

- **Τι παροχές προσφέρει το κέντρο στους ωφελούμενους του και με τι συχνότητα;**

Δίνουμε δύο φορές το μήνα, μια σακούλα με τρόφιμα σε εκατόν πενήντα οικογένειες. Συν κάποια έκτακτα μέσα στο μήνα που θα προκύψουν και εκεί θα δούμε αν υπάρχει ανάγκη και θα δώσουμε τρόφιμα και σε αυτούς.

- **Σε ποια πληθυσμιακή ομάδα απευθύνεστε; Πως μπορεί η ομάδα αυτή να ενημερωθεί για εσάς;**

Απορους, άνεργους, παλιννοστούντες, Ρομά, ΑμεΑ και σε οικογένειες άπορες. Από το δήμο βγαίνουν ανακοινώσεις.

- **Υπάρχουν κάποιοι κανονισμοί που εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία του κέντρου; -Αν ναι, ποιοι;**

Το ωράριο που θα πρέπει να πάρουν σακούλες, από τις 9:00 π.μ. μέχρι τη 13:00 μ.μ.

- **Ποια είναι τα κριτήρια εισαγωγής των εξυπηρετούμενων στη συγκεκριμένη δομή;**

Θα πρέπει να είναι χαμηλοεισοδηματίες, άνεργοι, με προβλήματα υγείας ή και ανασφάλιστοι.

- **Κατά τη γνώμη σας είναι αξιόπιστα τα προαναφερόμενα κριτήρια; Υπάρχει κάποιο είδος εξακρίβωσης ή εποπτείας των αιτούντων;**

Σε ένα μεγάλο βαθμό είναι. Γίνεται εξακρίβωση με κατοίκων έρευνα αν χρειαστεί.

- **Επιτυγχάνεται ο στόχος της δομής;**

Νομίζω ότι επιτυγχάνεται.

- **Τι δυσκολίες έχετε να αντιμετωπίσετε;**

Έλλειψη στα τρόφιμα και την αγανάκτηση των ωφελουμένων.

- **Η διόγκωση της κρίσης ισοδυναμεί με αύξηση του πληθυσμού σας;**

Έχει αυξηθεί πολύ.

- **Αν ναι, είστε σε θέση να καλύψετε τις επιπλέον ανάγκες;**

Υπάρχει μεγάλη δυσκολία για να γίνει αυτό.

- **Τι παραπάνω πιστεύετε ότι μπορεί να προσφέρει το ελληνικό κράτος για τη βελτίωση των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας;**

Μεγαλύτερη οργάνωση και χρήματα για αυτές τις δομές.

Κ.Π. Δήμου Δυτικών Προαστίων Αττικής

Η συνέντευξη διεξήχθη στο χώρο του Κοινωνικού Παντοπωλείου μεταξύ της ερευνητικής ομάδας και της Κοινωνικής λειτουργού του Κ.Π. στις 08/06/2016 και διήρκεσε 00:16:08 λεπτά.

Ερωτήσεις - Απαντήσεις

- **Σύμφωνα με την εργασιακή σας εμπειρία, θεωρείτε ότι είναι απαραίτητη η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού στις κοινωνικές δομές; -Αν ναι, γιατί;**

Ναι εννοείται ότι τη κρίνω απαραίτητη, γιατί αντιμετωπίζουμε ευπαθείς ομάδες που ανήκουν σε διάφορες κοινωνικές τάξεις με διάφορα προβλήματα, οπότε θα πρέπει οπωσδήποτε ένας Κοινωνικός λειτουργός για να κάνει την απαραίτητη διασύνδεση με υπόλοιπους φορείς ή δομές του Δήμου κτλ και οι ομάδες αυτές χρειάζονται και κάποιου τύπου συμβουλευτική και ψυχολογική στήριξη. Επιπλέον, είναι και τεχνικό το θέμα γιατί σε περίπτωση που λείπουν κάποια δικαιολογητικά πρέπει να γίνει κάποια κοινωνική έρευνα και να συνταχτεί έκθεση στην οποία θα πρέπει να δικαιολογούμε για ποιο λόγο θα πρέπει να ενταχθεί στο πλαίσιο.

- **Ως κοινωνικός λειτουργός της συγκεκριμένης δομής, ποιες είναι οι καθημερινές σας αρμοδιότητες;**

Στη συγκεκριμένη δομή πέρα από Κοινωνικός λειτουργός συντονίζω και την ομάδα, σε σχέση με τις χορηγίες που θα πρέπει να γίνουν, το πότε θα δοθούν τα τρόφιμα, τα ρούχα δηλαδή τα τυπικά. Επίσης, γίνεται μια διερεύνηση αναγκών και δίνουμε προτεραιότητα σε άτομα που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη. Οι αρμοδιότητες μου αφορούν σύνταξη κοινωνικών

εκθέσεων, κοινωνικές έρευνες, ψυχοκοινωνική υποστήριξη κατόπιν αιτήματος και συμβουλευτική.

- **Συνεπώς το καταστατικό της δομής όσον αφορά τη θέση του κοινωνικού λειτουργού συγκλίνει με τις καθημερινές ενασχολήσεις σας;**

Στα τυπικά συγκλίνει αλλά πρακτικά θα εμπλακείς και σε άλλα κομμάτια αλλά λόγω του ότι είμαστε σε μια περιοχή που το επίπεδο των ωφελομένων είναι χαμηλό, δε μπορούμε να εμβαθύνουμε και μένουμε περισσότερο στο πρακτικό κομμάτι.

- **Ποιες είναι οι εγκαταστάσεις της δομής;**

Έχουμε μια αποθήκη και ένα χώρο που βρίσκονται τα γραφεία.

- **Ποιο το προσωπικό που τις απαρτίζει;**

Ένας Κοινωνικός λειτουργός, ένας διοικητικός υπάλληλος και τρία άτομα βοηθητικό προσωπικό.

- **Τι παροχές προσφέρει το κέντρο στους ωφελομένους του και με τι συχνότητα;**

Τρόφιμα μια φορά το μήνα σε συνεργασία με το Δήμο, ρούχα, παιχνίδια, βιβλία, σχολικά είδη κατά καιρούς, υποδήματα και αξεσουάρ. Ως επί το πλείστον από χορηγίες αλλά και με βοήθεια από τον Δήμο.

- **Σε ποια πληθυσμιακή ομάδα απευθύνεστε; Πως μπορεί η ομάδα αυτή να ενημερωθεί για εσάς;**

Όλοι όσοι έχουν ανάγκη και είναι δημότες. Στην αρχή ενημερώναμε και μέσω του Δήμου με φυλλάδια και εκδηλώσεις. Υπάρχει σελίδα στο ίντερνετ και μέσα στα 3 χρόνια λειτουργίας ο κόσμος μας ξέρει πλέον.

- **Υπάρχουν κάποιοι κανονισμοί που εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία του κέντρου; -Αν ναι, ποιοι;**

Ναι υπάρχουν συγκεκριμένες ώρες κάθε Πέμπτη και Παρασκευή που παίρνουν ήδη από το παντοπωλείο, συγκεκριμένες μέρες που παίρνουν τα τρόφιμα οπού η ενημέρωση γίνεται μέσω τηλεφώνου και όλα τα υπόλοιπα είναι κατόπιν ραντεβού αλλά γενικότερα είμαστε ανοιχτά στο κοινό 9:00 με 17:00 κάθε μέρα.

- **Ποια είναι τα κριτήρια εισαγωγής των εξυπηρετούμενων στη συγκεκριμένη δομή;**

Είναι εισοδηματικά κατά κύριο λόγο όπως είναι το εκκαθαριστικό και το Ε9 και ότι δεν υπάρχει συντάσσεται κοινωνική έκθεση.

- **Κατά τη γνώμη σας είναι αξιόπιστα τα προαναφερόμενα κριτήρια; Υπάρχει κάποιο είδος εξακρίβωσης ή εποπτείας των αιτούντων;**

Η εξέταση των δικαιολογητικών γίνεται από άλλη δομή αλλά στην περίπτωση που δεν επαρκεί εμείς απλά συμπληρωματικά αν χρειαστεί για εξακρίβωση περαιτέρω στοιχείων κάνουμε κατοίκων επίσκεψη.

- **Επιτυγχάνεται ο στόχος της δομής;**

Ναι, επιτυγχάνεται

- **Τι δυσκολίες έχετε να αντιμετωπίσετε;**

Πολλές, καταρχήν δεν υπάρχουν δομές για να παραπέμψουμε και χρειάζεται να κάνουμε μεγάλη διερεύνηση για να βρούμε δομές και πάλι δε βρίσκουμε.

- **Η διόγκωση της κρίσης ισοδυναμεί με αύξηση του πληθυσμού σας;**

Ναι σίγουρα, και βασικά τα ίδια περιστατικά σε βάθος χρόνου γίνονται χειρότερα και δε μπορείς να παρέμβεις παραπάνω.

- **Αν ναι, είστε σε θέση να καλύψετε τις επιπλέον ανάγκες;**

Επειδή θεωρητικά το πρόγραμμα στηρίζεται σε χορηγίες είναι δύσκολο να εξασφαλίσουμε παραπάνω είδη όσο αφορά τα τρόφιμα αλλά στα ρούχα και στα υπόλοιπα είδη δεν έχουμε πρόβλημα.

- **Τι παραπάνω πιστεύετε ότι μπορεί να προσφέρει το ελληνικό κράτος για τη βελτίωση των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας;**

Ιδανικά γιατί πρακτικά δε γίνεται, θα μπορούσαν οι δομές να παρέχουν ενίσχυση και διασύνδεση ώστε να κινητοποιηθεί και ο ίδιος να μπορέσει να βρει άκρη όπως με το σπίτι του που μπορεί να κινδυνεύει με έξωση. Αλλά θα μπορούσε να γίνει μια επίσημη κεντρική

σελίδα που θα εμπεριέχει πληροφορίες και θα ενημερώνει λεπτομερώς για όλες τις δομές ανά νομό, ας πούμε, τι παρέχουν και σε ποιες κοινωνικές ομάδες απευθύνονται.

Κ.Σ. Δήμου Δυτικών Προαστίων Αττικής

Η συνέντευξη διεξήχθη στο χώρο του Κοινωνικού συσσιτίου μεταξύ της ερευνητικής ομάδας και του Κοινωνικού λειτουργού, στις 08/06/2016 με διάρκεια 00:11:08 λεπτά.

Ερωτήσεις - Απαντήσεις

- **Σύμφωνα με την εργασιακή σας εμπειρία, θεωρείτε ότι είναι απαραίτητη η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού στις κοινωνικές δομές; -Αν ναι, γιατί;**

Φυσικά και είναι απαραίτητη η παρουσία του Κ.Λ. για το συσσίτιο συγκεκριμένα επειδή επαφή με τον κόσμο είναι καθημερινή υπάρχει περίπτωση να έχεις νέο αίτημα για κάτι διαφορετικό από κάποιο νέο άτομο και ο Κ.Λ. θα βοηθήσει σε πολλά από αυτά τα κομμάτια που θα έχει πρόβλημα ο εξυπηρετούμενος.

- **Ως κοινωνικός λειτουργός της συγκεκριμένης δομής, ποιες είναι οι καθημερινές σας αρμοδιότητες;**

Καθημερινή αρμοδιότητα είναι η επαφή με τον κόσμο τις ώρες του συσσιτίου. Είμαι υπεύθυνη για όλα τα περιστατικά, είμαι στο χώρο και δέχομαι απορίες, ερωτήσεις, παράπονα, ενημερώνω για δικαιολογητικά που μπορεί να έχουν λήξει, αν τους χρειάζεται κάτι το γραφείο διαμεσολάβησης που κάνει αυτή τη δουλειά. Και γενικά επειδή είμαι ένας άνθρωπος που βλέπουν καθημερινά, αποκτούμε μια πιο προσωπική σχέση και μπορούν να έρθουν να μου ζητήσουν το οτιδήποτε και αν μπορώ εγώ θα εξυπηρετήσω.

- **Συνεπώς το καταστατικό της δομής όσον αφορά τη θέση του κοινωνικού λειτουργού συγκλίνει με τις καθημερινές ενασχολήσεις σας;**

Ναι, τα τυπικά που είναι να γίνουν γίνονται αλλά από κει και πέρα όταν είσαι σε ένα χώρο τέτοιο που ανήκεις μέσα σε μια μεγάλη ομάδα όπως αυτή που πρέπει να εξασφαλιστούν από χορηγίες τα τρόφιμα, θα πρέπει να οργανωθεί ποιος θα πάει να τα πάρει και τέτοια. Επίσης στο ότι υπάρχει αυτή η δομή έχουμε συμβάλει όλοι οι Κοινωνικοί λειτουργοί από το μηδέν.

- **Ποιες είναι οι εγκαταστάσεις της δομής;**

Είναι ένας χώρος ο οποίος έχει και τη κουζίνα και το γραφείο

- **Ποιο το προσωπικό που τις απαρτίζει;**

Έχει έναν Κοινωνικό λειτουργό, έναν διοικητικό υπάλληλο και πέντε άτομα βοηθητικό προσωπικό. Δουλεύουν σε βάρδιες γιατί καλύπτουμε και το σαββατοκύριακο.

- **Τι παροχές προσφέρει το κέντρο στους ωφελούμενους του και με τι συχνότητα;**

Παρέχει σίτιση όλες τις μέρες της εβδομάδας 13:00 με 15:00. Αλλά επειδή υπάρχουν και άτομα που δε μπορούν να έρθουν υπάρχει αυτοκίνητο που τους πηγαίνει το γεύμα σπίτι.

- **Σε ποια πληθυσμιακή ομάδα απευθύνεστε; Πως μπορεί η ομάδα αυτή να ενημερωθεί για εσάς;**

Τα περιστατικά είναι εβδομήντα και είναι οι οικονομικά αδύναμοι αυτού του δήμου, οι άνθρωποι που έχουν προβλήματα υγείας ή που δε μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν ως προς το φαγητό και φυσικά άστεγοι. Ενημερώνονται από το δήμο ή από άλλους συνανθρώπους τους που ωφελούνται εδώ.

- **Υπάρχουν κάποιοι κανονισμοί που εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία του κέντρου; -Αν ναι, ποιοι;**

Ο βασικός κανονισμός που πρέπει να τηρείται είναι το ωράριο 13:00 μ.μ. με 15:00 μ.μ.

- **Ποια είναι τα κριτήρια εισαγωγής των εξυπηρετούμενων στη συγκεκριμένη δομή;**

Πέρα από τα απαραίτητα δικαιολογητικά που χρειάζονται για να γίνει η ένταξη, γίνεται μια συνολική αξιολόγηση και από εμάς πέρα από τα οικονομικά στοιχεία και φορολογικά γίνεται μια ψυχοκοινωνική αξιολόγηση του ατόμου για το αν χρειάζεται, είναι και λόγοι υγείας που μπορεί να μετρήσουν θετικά στο να πάρει κάποιος το συσσίτιο.

- **Κατά τη γνώμη σας είναι αξιόπιστα τα προαναφερόμενα κριτήρια; Υπάρχει κάποιο είδος εξακρίβωσης ή εποπτείας των αιτούντων;**

Είναι αξιόπιστα γιατί καλύπτουν πολλούς τομείς της ζωής του ανθρώπου πέρα από το τυπικό. Αλλά έχουμε και την επαφή με τον άνθρωπο και αν αλλάξει κάτι στη ζωή του θα

μπορούμε να κρίνουμε αν θα χρειαστεί να ενισχυθεί περισσότερο ή να διακοπεί από το συσσίτιο.

- **Επιτυγχάνεται ο στόχος της δομής;**

Ο στόχος της δομής επιτυγχάνεται γιατί αυτό που κάνουμε τυπικά είναι να δίνουμε φαγητό

- **Τι δυσκολίες έχετε να αντιμετωπίσετε;**

Μια δυσκολία είναι τα μη διαγνωσμένα ψυχιατρικά περιστατικά που επειδή μας βλέπουν καθημερινά και αποκτούν μια οικειότητα, είναι μετά δύσκολα στο να τα διαχειριστείς γιατί δημιουργούν προβλήματα. Άλλη δυσκολία πολλή σοβαρή είναι ότι δεν έχουμε από κάπου σταθερή χρηματοδότηση και πρέπει μόνοι μας να βρούμε καθημερινά χορηγίες γιατί αν δε βρεις το μακαρόνι για αύριο δε θα φάνε 70 άτομα.

- **Η διόγκωση της κρίσης ισοδυναμεί με αύξηση του πληθυσμού σας;**

Ναι είναι και λογικό νομίζω.

- **Αν ναι, είστε σε θέση να καλύψετε τις επιπλέον ανάγκες;**

Περιστασιακά μπορούμε να το κάνουμε αλλά σε σταθερή φάση πιστεύω ότι πιθανόν και να μπορούμε.

- **Τι παραπάνω πιστεύετε ότι μπορεί να προσφέρει το ελληνικό κράτος για τη βελτίωση των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας;**

Χρήματα για να προσλάβει κόσμο και χρήματα για να έχουν μια συνεχή ροή όλα τα προγράμματα και να είναι λειτουργικά.

Κ.Π. Δήμου Βορείων Προαστίων Αττικής

Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στις 13/06/2016 με διάρκεια 00:17:41 λεπτά. Παραχωρήθηκε από την Κοινωνική λειτουργό, η οποία εργάζεται εκεί από το Μάρτιο του 2013, μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας.

Ερωτήσεις - Απαντήσεις

- **Σύμφωνα με την εργασιακή σας εμπειρία, θεωρείτε ότι είναι απαραίτητη η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού στις κοινωνικές δομές; -Αν ναι, γιατί;**

Εργάζομαι 3 χρόνια στη δομή. Ναι σίγουρα είναι γιατί έρχεται σε άμεση επαφή με το κόσμο βλέπει και τα προβλήματά του τη στιγμή που έρχονται να ψωνίσουν, βρίσκονται σε ένταση, άλλοι είναι στεναχωρημένοι, άλλοι μπορεί να εκφράζουν θυμό και μπορεί να παρεμβαίνει πιο άμεσα.

- **Ως κοινωνικός λειτουργός της συγκεκριμένης δομής, ποιες είναι οι καθημερινές σας αρμοδιότητες;**

Εκτός του ότι έρχομαι καθημερινά σε επαφή με τον κόσμο χωρίς προγραμματισμένου ραντεβού που θα εντοπίσεις ένα θέμα και θα κάνεις μια συνεδρία κάποιες φορές μέσα στο μήνα. από τη στιγμή που ξεκινάει η μέρα μέχρι και το απόγευμα παρατηρείς. Από εκεί και πέρα υπάρχουν συνεδρίες, επαναξιολογήσεις που γίνονται κάθε 6 μήνες. Περνούμε το φάκελο κάθε ωφελούμενου για να δούμε το λεγόμενο follow up, δηλαδή πόσο έχουν αλλάξει τα πράγματα μέσα σε αυτούς τους 6 μήνες και αναλόγως αξιολογούμε. Μετά συμμετέχουμε στα πάντα από το να εξυπηρετήσουμε τον κόσμο (να βοηθήσουμε στο πώς να κάνουν τα ψώνια τους, να πάρουμε τηλέφωνο και να εξηγήσουμε τη διαδικασία στους καινούριους ωφελούμενους, οι παλιοί μπορεί να χρειάζονται καθοδήγηση)

- **Συνεπώς το καταστατικό της δομής όσον αφορά τη θέση του κοινωνικού λειτουργού συγκλίνει με τις καθημερινές ενασχολήσεις σας;**

Κάνουμε πάρα πολλά, από το να βγούμε στο σούπερ μάρκετ, να μοιράσουμε φυλλάδια, να μαζέψουμε τρόφιμα, να βγούμε στην πλατεία(ειδικά το πρώτο καιρό ήμασταν συνεχώς στη πλατεία, μοιράζαμε φυλλάδια, κάναμε εκδηλώσεις) αυτός δεν ήταν ο πρώτος στόχος αλλά το κάναμε για να μας μάθουν. Όπως είπα και πριν ο κοινωνικός λειτουργός έχει κάποιες συγκεκριμένες αρμοδιότητες που ορίζει το καταστατικό αλλά ξεφεύγει και πέρα αυτού. Τα κάνουμε όλοι όλα.

- **Ποιες είναι οι εγκαταστάσεις της δομής;**

Εμείς είμαστε στο υπόγειο, κάτι που είναι πολύ αρνητικό. Από εκεί και έπειτα είναι ένας μεγάλος χώρος, έχουμε ράφια όπως του σούπερ μάρκετ και όλα τα τρόφιμα βρίσκονται τοποθετημένα στα ράφια και όχι σε σακούλες, όπως λειτουργούν τα πιο πολλά παντοπωλεία.

- **Ποιο το προσωπικό που τις απαρτίζει;**

Ένας διοικητικός, ένας κοινωνικός λειτουργός και τρεις βοηθητικοί υπάλληλοι.

- **Τι παροχές προσφέρει το κέντρο στους ωφελούμενους του και με τι συχνότητα;**

Τους παρέχουμε εκτός από τρόφιμα, παιχνίδια, ρούχα, παπούτσια και διάφορα άλλα πράγματα για παράδειγμα έχει τύχει να δώσουμε κρεβάτια και στρώματα. Οι ωφελούμενοι παίρνουν μόνοι τους από τα ράφια τα τρόφιμα που χρειάζονται αρκεί να έχουν μαζί την κάρτα ωφελούμενου με το όνομα του. Η κάρτα αυτή έχει σαράντα πόντους (σαράντα ευρώ), δεν πρόκειται για χρηματική συναλλαγή, είναι εικονικό όλο αυτό. Υπάρχουν προκαθορισμένες ποσότητες, γιατί έναν δεν υπήρχαν μπορεί να έπαιρναν σαράντα ευρώ σε λάδι, κάτι που δεν γίνεται. Το σύστημα αυτό με τους πόντους (χρήματα) υπάρχει πιο πολύ για να διατηρήσουμε την αξιοπρέπεια των ανθρώπων, δηλαδή παίρνω κάτι επειδή το δικαιούμαι, όχι να πάρουν μια σακούλα και να φύγουν σαν να πρόκειται για ελεημοσύνη. Οι τιμές στα ράφια είναι πάρα πολύ χαμηλά για να τους φτάνουν οι πόντοι. Το σύστημα των πόντων το όρισε εξαρχής το ευρωπαϊκό πρόγραμμα και εμείς το διατηρήσαμε. Επίσης τους παρέχουμε και ψυχοκοινωνική υποστήριξη. Έρχονται κάθε μέρα περίπου σαράντα συνεδρίες το μήνα.

- **Σε ποια πληθυσμιακή ομάδα απευθύνεστε; Πως μπορεί η ομάδα αυτή να ενημερωθεί για εσάς;**

Ρομά, άτομα με ειδικές ανάγκες, μονογονεϊκές οικογένειες, πολύτεκνοι, άνθρωποι με χαμηλό εισόδημα στα όρια της φτώχειας, άνεργοι, ασφαλισμένοι, ανασφάλιστοι, ότι μπορείς να φανταστείς. Ενημερώνονται μέσα από την ιστοσελίδα που υπάρχει στο Δήμο Χαλανδρίου, επίσης πέρα του ότι έχουμε βγει πολλές φορές και έχουμε μοιράσει φυλλάδια κάνουμε και διάφορες εκδηλώσεις, πλέον μας έχουν μάθει.

- **Υπάρχουν κάποιοι κανονισμοί που εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία του κέντρου; -Αν ναι, ποιοι;**

Πέρα από τους πόντους που εξασφαλίζει την ομαλή λειτουργία και ο κάθε ωφελούμενος πρέπει να έχει τη κάρτα του μαζί, έχουμε και ραντεβού καθημερινά. Για παράδειγμα, λόγω του πληθυσμού, (30 οικογένειες την μέρα) το κάθε μέλος-οικογένεια έρχεται συγκεκριμένη ώρα. Επίσης υπάρχει και κανονισμός για την ποσότητα.

- **Ποια είναι τα κριτήρια εισαγωγής των εξυπηρετούμενων στη συγκεκριμένη δομή;**

Το σίγουρο είναι ότι πρέπει να είναι κάτοικοι της περιοχής μας και το ατομικό τους εισόδημα να μην ξεπερνά τα 6.591 χιλιάδες το χρόνο.

- **Κατά τη γνώμη σας είναι αξιόπιστα τα προαναφερόμενα κριτήρια; Υπάρχει κάποιο είδος εξακρίβωσης ή εποπτείας των αιτούντων;**

Ναι είναι αξιόπιστα διότι υπάρχει το γραφείο διαμεσολάβησης που κάνει τη πρώτη επαφή και ελέγχει τα δικαιολογητικά, παίρνει το κοινωνικό ιστορικό και έπειτα περνάνε από επιτροπή.

- **Επιτυγχάνεται ο στόχος της δομής;**

Σύμφωνα με τα καταστατικά έχουμε επιτυχία 200%. Επίσης έχουμε πετύχει γιατί το πρόγραμμα στην αρχή όριζε να εξυπηρετηθούν 200 άτομα και πάνω και εμείς αυτή τη στιγμή εξυπηρετούμε 1.200. επιπλέον πέρα από τις παροχές που διαθέτουμε στους ωφελούμενους τους έχουμε δημιουργήσει και το αίσθημα αλληλεγγύης, ξέρουν πλέον ότι δεν μπορούν να πάρουν 40 λίτρα γάλα γιατί πρέπει να πάρουν και οι υπόλοιποι, στο κομμάτι αυτό βοηθούν και οι πόντοι, στην οριοθέτηση.

- **Τι δυσκολίες έχετε να αντιμετωπίσετε;**

Υπάρχουν ναι, όπως αυτή που πρέπει να έρχεσαι σε επαφή με διαφορετικές ομάδες, π.χ Ρομά που μπήκαν το τελευταίο διάστημα, δεν υπήρχαν από την αρχή του προγράμματος. Μας πήρε χρόνο για να τους οριοθετήσουμε και ακόμα προσπαθούμε. Το κύριο πρόβλημα είναι η αντιμετώπιση των ίδιων των ωφελούμενων προς το πρόγραμμα και την ιδέα αυτή. Πολλοί έχουν προσαρμοστεί αλλά, άλλοι μας λένε ότι έχουμε μόνο τα βασικά και όχι κρέας. Οι περισσότεροι δεν έχουν συνειδητοποιήσει την κατάσταση.

Τώρα όσον αφορά το προσωπικό αντιμετωπίζουμε πρόβλημα με τους μισθούς. Όσο ήμασταν μέσο ΕΣΠΑ υπήρχε μια καθυστέρηση δύο με τρεις μήνες αλλά τα παίρναμε όλα μαζεμένα, κυλούσε, ήταν καλά. Τον τελευταίο χρόνο είμαστε με κρατικό προϋπολογισμό και μέχρι τώρα ήμασταν πέντε μήνες απλήρωτοι.

- **Η διόγκωση της κρίσης ισοδυναμεί με αύξηση του πληθυσμού σας;**

Αυξάνεται ο κόσμος καθημερινά.

- **Αν ναι, είστε σε θέση να καλύψετε τις επιπλέον ανάγκες;**

Όσο ήταν λιγότερος ο κόσμος και με τις χορηγίες που γίνονταν τα καταφέρναμε. τώρα έχει βάλει και ένα κονδύλιο ο δήμος των 100 χιλιάδων για ένα χρόνο, 10 χιλιάδες τον μήνα περίπου, αλλά και πάλι τους εξυπηρετούμε οριακά.

Η χρηματοδότηση που υπήρχε από το ΕΣΠΑ και το Κράτος ήταν κυρίως για τους μισθούς. Το 80% για μισθούς και το υπόλοιπο για κάποια αναλώσιμα και διαφημίσεις.

- **Τι παραπάνω πιστεύετε ότι μπορεί να προσφέρει το ελληνικό κράτος για τη βελτίωση των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας;**

Καταρχήν αυτό που πάει να κάνει τώρα το ελληνικό κράτος είναι να αυξήσει τις δομές αλλά να μειώσει το προσωπικό πάρα πολύ. Για παράδειγμα το νέο ΕΣΠΑ ορίζει δύο άτομα προσωπικό σε κάθε κ.π με αποτέλεσμα να μην μπορείς να εξυπηρετήσεις τον κόσμο. Σίγουρα θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει πολύ καλύτερα τις κοινωνικές δομές. Η νέα κυβέρνηση μειώνει χρήματα και προσωπικό από τις ήδη υπάρχουσες δομές οι οποίες λειτουργούν μετά βίας για να ανοίξει καινούριες. Δεν θα μπορούμε να λειτουργήσουμε με αξιοπρέπεια, θα χαθεί η ποιότητα εξυπηρέτησης. Επίσης θα έπρεπε να υπάρχει χρηματοδότηση όχι μόνο για τους μισθούς των υπαλλήλων αλλά και για τα τρόφιμα, τα οποία είναι όλα χορηγίες και επιδοτήσεις του Δήμου, δεν υπάρχει κάποιο άλλο κονδύλιο.

Κ.Σ. Δήμου Βορείων Προαστίων Αττικής

Η συνέντευξη διεξήχθη μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας με τη Κοινωνική λειτουργό του κοινωνικού συσσιτίου στις 13/06/2016 με διάρκεια συνομιλίας 00:11:11 λεπτά.

Ερωτήσεις - Απαντήσεις

- **Σύμφωνα με την εργασιακή σας εμπειρία, θεωρείτε ότι είναι απαραίτητη η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού στις κοινωνικές δομές; -Αν ναι, γιατί;**

Εργάζομαι 3 χρόνια. Ναι είναι, γιατί ερχόμαστε σε επαφή με ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες που σίγουρα χρίζουν υποστήριξης. Είναι απαραίτητοι για τη διαχείριση και για τα τυχών

προβλήματα που θα μπορεί να εμφανιστούν σε κάποιον ωφελούμενο που θα μπορούν μόνο αυτοί να διαχειριστούν.

- **Ως κοινωνικός λειτουργός της συγκεκριμένης δομής, ποιες είναι οι καθημερινές σας αρμοδιότητες;**

Συνεδρίες που θα μπορεί να χρειαστούν με τους ωφελούμενους, διοικητικά καθήκοντα, παρουσία στη διανομή γευμάτων και επαφή με τους χορηγούς. Μεγαλύτερο το εύρος από το τυπικό του επαγγέλματος.

- **Συνεπώς το καταστατικό της δομής όσον αφορά τη θέση του κοινωνικού λειτουργού συγκλίνει με τις καθημερινές ενασχολήσεις σας;**

Ότι κάνουμε είναι μέσα στο καθηκοντολόγιο.

- **Ποιες είναι οι εγκαταστάσεις της δομής;**

Είναι ένα γραφείο, η κουζίνα και αποθήκη.

- **Ποιο το προσωπικό που τις απαρτίζει;**

Ένας Κοινωνικός λειτουργός, ένας διοικητικός υπεύθυνος, ένας μάγειρας και δύο βοηθοί μάγειρα και δύο άτομα γενικών καθηκόντων.

- **Τι παροχές προσφέρει το κέντρο στους ωφελούμενους του και με τι συχνότητα;**

Επτά ημέρες τη βδομάδα, τριακόσιες εξήντα πέντε μέρες το χρόνο, ένα κυρίως γεύμα την ημέρα που συνοδεύεται από ψωμί, σφολιάτες, σαλάτες, φρούτα και γλυκά. Τα περαιτέρω αυτά υπάρχουν μόνο από χορηγίες.

- **Σε ποια πληθυσμιακή ομάδα απευθύνεστε; Πως μπορεί η ομάδα αυτή να ενημερωθεί για εσάς;**

Σε μεγαλύτερο ποσοστό άνεργοι, χαμηλοσυνταξιούχοι, χαμηλοεισοδηματίες και μικρότερος αριθμός αστέγων. Ιδιαίτερα στην αρχή αλλά και τώρα υπάρχει έντονη ενημέρωση. Γίνονται πολλές παραπομπές μέσω του δήμου και της κοινωνικής υπηρεσίας του δήμου που έχουν χτίσει τόσα χρόνια μια επικοινωνία και ξέρουν ποιοι έχουν ανάγκη στο δήμο τους. Επίσης, έγινε και μια ολόκληρη δράση για να βρούμε τους χορηγούς και έτσι ενημερώθηκαν και από εκεί.

- **Υπάρχουν κάποιοι κανονισμοί που εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία του κέντρου; -Αν ναι, ποιοι;**

Υπάρχει ένα πρωτόκολλο, σταθερό ωράριο διανομής

- **Ποια είναι τα κριτήρια εισαγωγής των εξυπηρετούμενων στη συγκεκριμένη δομή;**

Το βασικό είναι το εισοδηματικό 6.500 χιλ, και από εκεί και πέρα ανάλογα με τι παραπάνω προβλήματα υπάρχουν κερδίζουν περισσότερα μόρια (π.χ. αναπηρία-ανεργία κλπ) και να είναι κάποιος δημότης Χαλανδρίου.

- **Κατά τη γνώμη σας είναι αξιόπιστα τα προαναφερόμενα κριτήρια; Υπάρχει κάποιο είδος εξακρίβωσης ή εποπτείας των αιτούντων;**

Υπάρχει τρόπος εποπτείας διότι όλα αυτά τα δικαιολογητικά που ζητάμε μας τα προσκομίζουν έγγραφος και από εκεί και πέρα για να ολοκληρωθεί ο φάκελος γίνεται και λήψη κοινωνικού ιστορικού, οπότε εκεί καλύπτουμε και αυτά που δεν μπορούμε να δούμε στα δικαιολογητικά. Αν είναι απαραίτητο κάνουμε και κατοίκων επισκέψεις, ύστερα από τη λήψη κοινωνικού ιστορικού.

- **Επιτυγχάνεται ο στόχος της δομής;**

Ναι, από το υπουργείο είχε οριστεί να σιτίζονται 100 άτομα και το έχουμε καταφέρει. Από εκεί και πέρα υπάρχει και θετική αντιμετώπιση από τον κόσμο, οπότε πιστεύω ναι.

- **Τι δυσκολίες έχετε να αντιμετωπίσετε;**

Οι δυσκολίες αφορούν τις αρμοδιότητες μας οι οποίες είναι ευρύτερες και από εκεί και πέρα θα μπορούσαμε να έχουμε μεγαλύτερες εγκαταστάσεις και αποθηκευτικούς χώρους. Επίσης χρειαζόμαστε μεταφορικό μέσο και οδηγό.

- **Η διόγκωση της κρίσης ισοδυναμεί με αύξηση του πληθυσμού σας;**

Σίγουρα έχει μείνει σταθερός και δεν έχει μειωθεί. Αλλά ναι έχει επηρεάσει η κρίση και έρχεται περισσότερος κόσμος.

- **Αν ναι, είστε σε θέση να καλύψετε τις επιπλέον ανάγκες;**

Έχουμε θέσει ένα όριο και στο χρηματικό ποσό αλλά και στα μέλη. Δεν έχει τύχει όμως να έρθει κάποιος και να μην μπορέσουμε να τον εξυπηρετήσουμε. Οπότε και δεν υπάρχει πρόβλημα μέχρι στιγμής. Αυτή τη στιγμή μοιράζονται 85-100 μερίδες καθημερινά.

- **Τι παραπάνω πιστεύετε ότι μπορεί να προσφέρει το ελληνικό κράτος για τη βελτίωση των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας;**

Περαιτέρω δομές, να υπάρχει ένα όχημα για τη μεταφορά των γευμάτων, να υπάρχει οδηγός, να υπάρχει επαγγελματική κουζίνα και επαγγελματικοί χώροι αποθήκευσης και εστίασης.

Κ.Π. Δήμου Δυτικών Προαστίων Αττικής

Η συνέντευξη διεξήχθη στις 13/06/2016 μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας με τον Κοινωνικό λειτουργό ο οποίος εργάζεται εκεί ένα χρόνο. Η συνομιλία διήρκεσε 00:20:06 λεπτά.

Ερωτήσεις - Απαντήσεις

- **Σύμφωνα με την εργασιακή σας εμπειρία, θεωρείτε ότι είναι απαραίτητη η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού στις κοινωνικές δομές; -Αν ναι, γιατί;**

Θεωρώ ότι οποιοσδήποτε ενταχθεί σε μια τέτοια δομή χρειάζεται ψυχοκοινωνική υποστήριξη. Πρέπει στο κοινωνικό παντοπωλείο αλλά και συσσίτιο να γίνεται μια αξιολόγηση των αναγκών του για 2 λόγους. Ο πρώτος λόγος είναι για να δούμε από τις ανάγκες που προκύπτουν με ποιόν τρόπο μπορούμε να τις καλύψουμε επαρκέστερα. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι εγώ είμαι στο περιστέρι. Στο περιστέρι οι ωφελούμενοι είναι πάρα πολλοί. Το περιστέρι μπορεί να εξυπηρετήσει 300 άτομα και αυτή τη στιγμή υπάρχουν 1.100 άτομα. Οπότε αυτή τη στιγμή είναι πολύ σημαντική η δουλειά μας για να δούμε ποιοι είναι αυτοί οι 300 που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη ώστε να μπορέσουν να εξυπηρετηθούν. Πράγμα που είναι πάρα πολύ δύσκολο γιατί οι διαφορές μεταξύ τους είναι ελάχιστες. Την έρευνα-σύγκριση αυτή λοιπόν δεν μπορεί να την κάνει ένας διοικητικός υπάλληλος αλλά ένας κοινωνικός λειτουργός, που έχει εκπαιδευτεί για αυτό.

- **Ως κοινωνικός λειτουργός της συγκεκριμένης δομής, ποιες είναι οι καθημερινές σας αρμοδιότητες;**

Καθημερινά κάνω αξιολόγηση νέων αιτήσεων, γιατί καθημερινά έρχονται καινούριοι ωφελούμενοι. Επίσης προσφέρω συμβουλευτική στήριξη. Ακόμη το Κ.Π. προσφέρει κάτι απτό, προσφέρει τρόφιμα και για το λόγο αυτό ο κόσμος έρχεται σε καθημερινή βάση, εκφράζουν τις ανάγκες τους και ως κοινωνικός λειτουργός είσαι εκεί για να καλύψεις ότι μπορείς.

- **Συνεπώς το καταστατικό της δομής όσον αφορά τη θέση του κοινωνικού λειτουργού συγκλίνει με τις καθημερινές ενασχολήσεις σας;**

Κάνω ότι ορίζει το καταστατικό το οποίο είναι έτσι και αλλιώς είναι αρκετά διευρυμένο. Οι υπηρεσίες μου είναι καθαρά συμβουλευτικές και ψυχοκοινωνικές. Θεωρώ πολύ σημαντικό το να υπάρχει επαγγελματική ροή και ο καθένας να κάνει αυτό που ορίζει το επάγγελμα του, ώστε να μην χάνεται και ο ρόλος. Δεν μπορεί ο ωφελούμενος να με βλέπει και σαν μάγισσα και σαν κοινωνικό λειτουργό, διαταράσσονται οι σχέσεις μας (αν εγώ του βάλω τυχαία μικρότερη μερίδα από τον άλλον θα δημιουργηθεί μια σύγχυση) και δεν το θέλουμε αυτό.

- **Ποιες είναι οι εγκαταστάσεις της δομής;**

Μας έχει παραχωρήσει ο Δήμος ένα δημοτικό σχολείο (από συγχωνεύσεις που έγιναν ο χώρος είναι αρκετός αλλά δεν πλήρη όλες τις υγειονομικές προϋποθέσεις.

- **Ποιο το προσωπικό που τις απαρτίζει;**

Ένας διοικητικός υπάλληλος, ένας κοινωνικός λειτουργός και δύο αποθηκάριοι.

- **Τι παροχές προσφέρει το κέντρο στους ωφελούμενους του και με τι συχνότητα;**

Δίνουμε μια σακούλα τρόφιμα μια φορά το μήνα (τρία πακέτα μακαρόνια, ένα λίτρο λάδι και κάποια όσπρια). Η σακούλα αυτή εμπεριέχει πολύ λίγα τρόφιμα και δεν ξεπερνά τα δέκα ευρώ. Και δίνουμε καμία σοκολάτα και κανένα φρούτο εάν υπάρχουν από δωρεές.

- **Σε ποια πληθυσμιακή ομάδα απευθύνεστε; Πως μπορεί η ομάδα αυτή να ενημερωθεί για εσάς;**

Σε άτομα τα οποία στη πλειοψηφία τους είναι κάτω από τα όρια της φτώχειας, κάτω από 3.000 ευρώ ετήσιο εισόδημα. Ενημερώνουμε τον κόσμο με φυλλάδια που δίνουμε εμείς οι ίδιοι οι κοινωνικοί λειτουργοί αλλά η μεγαλύτερη ενημέρωση γίνεται από τους ίδιους ωφελούμενους (από στόμα σε στόμα).

- **Υπάρχουν κάποιοι κανονισμοί που εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία του κέντρου; -Αν ναι, ποιοι;**

Ο πρώτος κανονισμός είναι της εχεμύθειας. Έπειτα ζητάμε μια συνέπεια στα ραντεβού, εάν δεν μπορέσει να παραβρεθεί θα πρέπει να ειδοποιήσει νωρίτερα, διαφορετικά αυτό μπορεί να γίνει αιτία αποκλεισμού από το κ.π. να συμπεριφέρονται με ευπρέπεια και να σέβονται τους υπόλοιπους. Αυτοί είναι οι κανονισμοί μας.

- **Ποια είναι τα κριτήρια εισαγωγής των εξυπηρετούμενων στη συγκεκριμένη δομή;**

Τα κριτήρια κυρίως είναι εισοδηματικά, εάν υπάρχουν αναπηρίες, το πλήθος της οικογένειας τους και φυσικά να είναι δημότες Περιστερίου.

- **Κατά τη γνώμη σας είναι αξιόπιστα τα προαναφερόμενα κριτήρια; Υπάρχει κάποιο είδος εξακρίβωσης ή εποπτείας των αιτούντων;**

Ο πιο άρτιος τρόπος για να εξακριβώσεις τα στοιχεία είναι η κοινωνική έρευνα, αλλά λόγω πληθυσμού δεν είναι πρακτικά εφικτό. Οπότε βασιζόμαστε περισσότερο στο εισόδημα, όποιος έχει το πιο χαμηλό εισόδημα και τη μεγαλύτερη ανάγκη, δικαιούται και να γίνει μέλος του Κ.Π.

- **Επιτυγχάνεται ο στόχος της δομής;**

Σύμφωνα με το καταστατικό του υπουργείου εργασίας και του εθνικού συμβούλου έχει επιτευχθεί ο στόχος κατά 200%. Και κατά την άποψη μου και σε σχέση με την επαφή μου με τον κόσμο, θεωρώ ότι ναι έχουμε πετύχει, γιατί έχουμε εξασφαλίσει ένα σίγουρο γεύμα κάθε μέρα σε 1.100 άτομα. Λειτουργούμε μόνο με χορηγίες.

- **Τι δυσκολίες έχετε να αντιμετωπίσετε;**

Μια μεγάλη δυσκολία είναι η καχυποψία που αντιμετωπίζουμε από τον κόσμο. Επίσης είναι δύσκολο όσον αφορά τις αξιολογήσεις για το ποιοι θα μουν στο παντοπωλείο και ποιοι στο

συσσίτιο. Και η Τρίτη δυσκολία είναι η συνεργασία μας με το δήμο, π.χ πολλές φορές χρειαζόμαστε πληροφορίες για τους ωφελούμενους και δεν μας τις δίνουν λόγω μεγάλου φόρτου εργασίας.

- **Η διόγκωση της κρίσης ισοδυναμεί με αύξηση του πληθυσμού σας;**

Σαφέστατα, και επηρέασε και έκανε έντονη την εμφάνιση του πληθυσμού. Επειδή αυξήθηκε ο πληθυσμός ενοχοποιήθηκε και η έννοια του ότι δεν «έχω να φάω» δώσε μου ένα πιάτο φαγητό. Το πρόβλημα αυτό είναι κοινό για όλους μας, οπότε δεν υπάρχει πλέον ντροπή.

- **Αν ναι, είστε σε θέση να καλύψετε τις επιπλέον ανάγκες;**

Νομίζω ότι δεν είναι σε θέση κανένα παντοπωλείο στην Ελλάδα. Υπάρχει κόσμος που έχει ανάγκη και δεν μπορούμε να του προσφέρουμε βοήθεια.

- **Τι παραπάνω πιστεύετε ότι μπορεί να προσφέρει το ελληνικό κράτος για τη βελτίωση των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας;**

Νομίζω ότι αυτό που λείπει είναι μια κεντρική οργάνωση όπου θα συντονίζει όλες τις δομές και θα γνωρίζει ποιες είναι οι ελλείψεις π.χ σε φαγητό και θα τα στέλνει από μια δομή στην άλλη. Για παράδειγμα στο στρατό και στα νοσοκομεία πετάνε καθημερινά τεράστιες ποσότητες φαγητού, όπου θα μπορούσαν να έρχονται σε εμάς και να τις μοιράζουμε στο κόσμο. Έτσι θα εξυπηρετούσαμε και ακόμα περισσότερους, αλλά για να γίνει αυτό χρειάζεται μια οργάνωση όπου θα συντονίζει.

Κ.Π. Δήμου Δυτικών Προαστίων Αττικής

Η συνέντευξη διεξήχθη στις 14/06/2016 μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας με την Κοινωνική λειτουργό του παντοπωλείου με διάρκεια συνομιλίας 00:10:00 λεπτά.

Ερωτήσεις - Απαντήσεις

- **Σύμφωνα με την εργασιακή σας εμπειρία, θεωρείτε ότι είναι απαραίτητη η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού στις κοινωνικές δομές; -Αν ναι, γιατί;**

Ναι είναι απαραίτητη γιατί θα πρέπει ο κοινωνικός λειτουργός να έρχεται σε πρώτη επαφή με τον ωφελούμενο, να κάνει την λήψη του ιστορικού και να τον καθοδηγεί σε ότι μπορεί να χρειάζεται, να κάνει δικτύωση με άλλες υπηρεσίες.

- **Ως κοινωνικός λειτουργός της συγκεκριμένης δομής, ποιες είναι οι καθημερινές σας αρμοδιότητες;**

Λήψη κοινωνικού ιστορικού, έρευνα, συμπλήρωση καρτέλας ωφελούμενου και παροχή ατομικής συμβουλευτικής.

- **Συνεπώς το καταστατικό της δομής όσον αφορά τη θέση του κοινωνικού λειτουργού συγκλίνει με τις καθημερινές ενασχολήσεις σας;**

Ναι συγκλίνει. Αλλά αν χρειαστεί να βοηθήσω τους συναδέλφους σε κάποια άλλη δραστηριότητα, θα το κάνω.

- **Ποιες είναι οι εγκαταστάσεις της δομής;**

Είναι ένας χώρος με 2 γραφεία και μια αποθήκη για τα τρόφιμα.

- **Ποιο το προσωπικό που τις απαρτίζει;**

Ένας διοικητικός υπάλληλος, ένας κοινωνικός λειτουργός και δύο άτομα υποστηρικτικό προσωπικό.

- **Τι παροχές προσφέρει το κέντρο στους ωφελούμενους του και με τι συχνότητα;**

Μία φορά το μήνα δίνουμε σταθερά, τρόφιμα σε οικογένειες και ζευγάρια. Φυσικά εάν υπάρξει κάποια έκτακτη δωρεά ή χορηγία, θα φωνάζουμε και τον κόσμο για να έρθει να τα παραλάβει.

- **Σε ποια πληθυσμιακή ομάδα απευθύνεστε; Πως μπορεί η ομάδα αυτή να ενημερωθεί για εσάς;**

Σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες που υπάρχουν στην κοινότητα. Από οικογένειες μέχρι ζευγάρια που έχουν πληγεί από την οικονομική κρίση. Η ενημέρωση γίνεται με εκδηλώσεις αλλά και από τις άλλες κοινωνικές υπηρεσίες.

- **Υπάρχουν κάποιοι κανονισμοί που εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία του κέντρου; -Αν ναι, ποιοι;**

Σίγουρα ναι, το να είναι τυπικοί, να έχουν τη κάρτα ωφελούμενου μαζί τους, όταν τους καλούμε καλό θα ήταν αν δεν μπορούν να έρθουν, να ενημερώσουν για να πάρει τη θέση

τους κάποιος άλλος. Και να είναι πάντα συμπληρωμένος ο φάκελος τους, τον οποίο ελέγχουμε κάθε 3 μήνες.

- **Ποια είναι τα κριτήρια εισαγωγής των εξυπηρετούμενων στη συγκεκριμένη δομή;**

Τα κριτήρια είναι το εισόδημα, το αν υπάρχουν ανήλικα παιδιά, αν έχουν προβλήματα υγείας ή ποσοστό αναπηρίας.

- **Κατά τη γνώμη σας είναι αξιόπιστα τα προαναφερόμενα κριτήρια; Υπάρχει κάποιο είδος εξακρίβωσης ή εποπτείας των αιτούντων;**

Ναι προσπαθούμε τουλάχιστον, να υπάρχουν όλα τα δικαιολογητικά, και για το λόγο αυτό ελέγχουμε το φάκελο τους κάθε 3 μήνες. Επίσης κάθε φορά που λήγει κάτι το ανανεώνουν και το φέρνουν ξανά.

- **Επιτυγχάνεται ο στόχος της δομής;**

Ναι επιτυγχάνεται αλλά θα μπορούσε και καλύτερα.

- **Τι δυσκολίες έχετε να αντιμετωπίσετε;**

Υπάρχει τεράστια ζήτηση και αναμονή, υπάρχει πολύς κόσμος που περιμένει να γραφτεί στο παντοπωλείο και δυστυχώς δεν υπάρχουν τα τρόφιμα για να εξυπηρετήσουμε τον κόσμο. Αυτή τη στιγμή εξυπηρετούμε 154 οικογένειες.

- **Η διόγκωση της κρίσης ισοδυναμεί με αύξηση του πληθυσμού σας;**

Ναι.

- **Αν ναι, είστε σε θέση να καλύψετε τις επιπλέον ανάγκες;**

Όχι με πολύ μεγάλη δυσκολία καλύπτουμε τις ανάγκες των ωφελούμενων που ήδη έχουμε.

- **Τι παραπάνω πιστεύετε ότι μπορεί να προσφέρει το ελληνικό κράτος για τη βελτίωση των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας;**

Το κράτος θα μπορούσε να δημιουργήσει δομές όπου θα έχουν δημόσιο χαρακτήρα, αλλά και να παραχωρήσει κονδύλια για την αγορά τροφίμων, υλικών και πραγμάτων που χρειάζεται μια οικογένεια.

Κ.Π. Δήμου Αχαΐας

Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στις 10/06/2016 στο χώρο του Κ.Π. Παραχωρήθηκε από την Κοινωνική λειτουργό της δομής, η οποία εργάζεται στη δομή 3 χρόνια. Η διάρκεια της συνέντευξης ήταν 00:35:00 λεπτά.

Ερωτήσεις - Απαντήσεις

- **Σύμφωνα με την εργασιακή σας εμπειρία, θεωρείτε ότι είναι απαραίτητη η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού στις κοινωνικές δομές; -Αν ναι, γιατί;**

Δεν είναι απλά απαραίτητη, είναι ζωτικής σημασίας. Οι δομές Αντιμετώπισης της φτώχειας δεν μπορούν να λειτουργήσουν χωρίς κοινωνικούς λειτουργούς.

- **Ως κοινωνικός λειτουργός της συγκεκριμένης δομής, ποιες είναι οι καθημερινές σας αρμοδιότητες;**

Ελέγχω όλη την εύρυθμη λειτουργία του γραφείου. Κάνω ότι ορίζει το καταστατικό.

- **Συνεπώς το καταστατικό της δομής όσον αφορά τη θέση του κοινωνικού λειτουργού συγκλίνει με τις καθημερινές ενασχολήσεις σας;**

Δεν περιορίζομαι στο καταστατικό, όλοι κάνουμε και άλλες δραστηριότητες, λειτουργούμε σαν ομάδα, και επειδή ήμαστε κοινωνικοί λειτουργοί δεν σημαίνει ότι δεν θα κατέβουμε να φτιάξουμε και σακούλες. Όταν χρειαστεί τα κάνουμε όλοι όλα. Επίσης κάνουμε και συμβουλευτική στο τόσο όσο. Προσπαθούμε να κάνουμε και μια συναισθηματική προσέγγιση, για να νιώθουν καλύτερα.

- **Ποιες είναι οι εγκαταστάσεις της δομής;**

Είμαστε σε ένα οριακό σημείο. Το μειονέκτημα είναι ότι δεν υπάρχει προσωπικός χώρος για τους συναδέλφους. Υπάρχει ένα γραφείο για την υπεύθυνη, ένας κοινός χώρος υποδοχής, μια αποθήκη για τα τρόφιμα. Είναι ένας μεγάλος χώρος.

- **Ποιο το προσωπικό που τις απαρτίζει;**

Μία κοινωνική λειτουργός, δύο Κοινωνικοί λειτουργοί με το πρόγραμμα Αντιμετώπισης της Φτώχειας, μια οκτάμηνη Κοινωνική λειτουργός χωρίς ανανέωση και μια Κοινωνική λειτουργός εκπαιδευόμενη από ΤΕΙ. Και τρία άτομα διοικητικό προσωπικό.

- **Τι παροχές προσφέρει το κέντρο στους ωφελούμενους του και με τι συχνότητα;**

Τους παρέχουμε τρόφιμα, απαλλαγή από τη ΔΕΥΑΠ, ύστερα από 120 kw (κιλοβάτ) πληρώνονται μόνο τα τέλη, στα άτομα που έχουν τη κάρτα τροφίμων σύμφωνα με ψήφισμα του Δημοτικού Συμβουλίου. Επίσης έχουν προτεραιότητα σε παροχές του Δήμου π.χ προκηρύξεις. Τα τρόφιμα μοιράζονται 1 φορά στους 2 μήνες λόγω αυξημένου πληθυσμού. Δίνουμε τρόφιμα μακράς διάρκειας αλλά και κοτόπουλο όχι όμως κρέας.

- **Σε ποια πληθυσμιακή ομάδα απευθύνεστε; Πως μπορεί η ομάδα αυτή να ενημερωθεί για εσάς;**

Απευθύνεται σε όλους τους μόνιμους κατοίκους του ευρύτερου Δήμου της Πάτρας. Οι άνθρωποι που είναι γραμμένοι ανήκουν και στο Δήμο Πάτρας και στον Ευρύτερο Καλλικρατικό Δήμο, π.χ Ρίο, Παραλία, Βραχνείκα, Μεσάτιδα. Ένα μεγάλο ποσοστό εξυπηρετούμενων είναι Ραμά. Αυτή τη στιγμή υπάρχουν 1.600 οικογένειες.

- **Υπάρχουν κάποιοι κανονισμοί που εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία του κέντρου; -Αν ναι, ποιοι;**

Οι διανομές δεν γίνονται κάθε μέρα, αλλά κάποιες τακτικές φορές το χρόνο, δεν υπάρχει κάποιος κανονισμός πέρα από τα δικαιολογητικά που πρέπει να φέρνουν. (δεν διευκρινίστηκε παρά πάνω).

- **Ποια είναι τα κριτήρια εισαγωγής των εξυπηρετούμενων στη συγκεκριμένη δομή;**

Αρχικά να μένουν σε σπίτι ηλεκτροδοτούμενο για να μπορούν να μαγειρεύουν τα προϊόντα. Μπορεί να είναι ένα μέλος έως και 10 που ζουν στην ίδια στέγη. Και τα παρακάτω δικαιολογητικά:

- *Έντυπο ενορίτη*
- *Δ.Α ταυτότητας ή Διαβατηρίου*
- *Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης*
- *Βεβαίωση μόνιμου κατοίκου Δήμου Πατρέων*

- *Κάρτα ανεργίας- Εκτύπωση αποδεικτικού από oaed.gr*
- *Ασφαλιστικό βιβλιάριο*
- *Πιστοποιητικό ιατρικής κατάστασης (χρόνια πάθηση)*
- *Γνωστοποίηση αποτελέσματος αναπηρίας (ΚΕΠΑ)*
- *Απόφαση επιδότησης/απόκομμα σύνταξης*
- *Συμβόλαιο μίσθωσης και απόδειξη ενοικίου πρόσφατη*
- *Δήλωση φορολογικού έτους 2015 (Ε1) και Εκκαθαριστικό*
- *Ε9 2015 ή μηδενικό Ε9*
- *Άδεια κυκλοφορίας αυτοκινήτου (αν υπάρχει)*
- *Λογαριασμός ΔΕΥΑΠ*
- **Κατά τη γνώμη σας είναι αξιόπιστα τα προαναφερόμενα κριτήρια; Υπάρχει κάποιο είδος εξακρίβωσης ή εποπτείας των αιτούντων;**

Τα δικαιολογητικά που ζητάμε είναι πολλά, για παράδειγμα δεν μπορούμε να αμφισβητήσουμε την κάρτα ανεργίας του ΟΑΕΔ. Επίσης πάμε κατοίκων επισκέψεις για να κρίνουμε και τις συνθήκες διαβίωσης. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχει και κάποιο εισόδημα που προέρχεται από μαύρη εργασία.

- **Επιτυγχάνεται ο στόχος της δομής;**

Το θέμα δεν είναι να επιτευχθεί ο στόχος της Τράπεζας Τροφίμων. Το θέμα είναι να μην υπάρχουν τέτοιες δομές. Μακάρι οι άνθρωποι να μην έχουν ανάγκη τέτοιες δομές. Δεν θα πρέπει μα είμαστε περήφανοι. Βέβαια δεν μπορούμε να κλείσουμε τα μάτια στο ότι υπάρχει αυτός ο πληθυσμός και πρέπει να υπάρχουν δομές για να μπορέσει να επιβιώσει. Παρόλα αυτά είμαστε περήφανοι για την σχέση μας με τον κόσμο. Διότι πέρα από τις παροχές τροφίμων έχουμε δημιουργήσει ένα πιο ανθρώπινο πρόσωπο.

- **Τι δυσκολίες έχετε να αντιμετωπίσετε;**

1) Δεν υπάρχει προσωπικό γραφείο για κάθε συνάδελφο, αυτό συν επάγει πρόβλημα στην επικοινωνία και στη δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης με άτομα που εγγράφονται για

πρώτη φορά. Δεν νιώθουν καλά, κακά τα ψέματα, ντρέπονται και δεν μπορούν να ανοιχτούν μπροστά σε τόσα άτομα. Πολλές φορές, στις δύσκολες περιπτώσεις, δανείζω το γραφείο μου.

2) Έχει αυξηθεί ο πληθυσμός αλλά τα λεφτά μένουν ίδια. Τα τρόφιμα που μοιράζουμε είναι λίγα, δεν φτάνουν για 2 μήνες αλλά για 15 ημέρες. Τα τρόφιμα αγοράζονται από το Δήμο, πρόκειται για ένα τεράστιο προϋπολογισμό του ενός εκατομμυρίου ευρώ το χρόνο. Η κάθε διανομή κοστίζει 80 χιλιάδες. Δεν είναι λίγα τα λεφτά αλλά είναι πολύς ο κόσμος. Το βασικό πρόβλημα είναι ότι δίνεις αλλά ξέρεις ότι πρέπει να δώσεις περισσότερα.

3) Οι χορηγίες είναι ελάχιστες μπροστά στο πληθυσμό. Τι να σου κάνουν 300 κιλά ζυμαρικά όταν μοιράζεις 12 τόνους;

4) Δεν είναι δυνατό να γίνεται διανομή τροφίμων πλέον, λόγω αυξημένου πληθυσμού. Δεν είναι ευχάριστο να βλέπεις κόσμο σε ουρά για να πάρει τρόφιμα.

5) Δεν υπάρχει αρκετό προσωπικό. Δεν υπάρχει μόνιμο προσωπικό.

- **Η διόγκωση της κρίσης ισοδυναμεί με αύξηση του πληθυσμού σας;**

Ναι από 650 οικογένειες το 2013 έχουμε φτάσει 1.600, δηλαδή 7.000 άτομα.

- **Αν ναι, είστε σε θέση να καλύψετε τις επιπλέον ανάγκες;**

Όχι γιατί τα λεφτά έμειναν το ίδιο. Αυτό δεν σημαίνει όμως ότι δεν μπορεί να γραφτεί κάποιος.

- **Τι παραπάνω πιστεύετε ότι μπορεί να προσφέρει το ελληνικό κράτος για τη βελτίωση των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας;**

Δεν πιστεύω ότι μπορεί να προσφέρει τίποτα το ελληνικό κράτος. Είμαι πάρα πολύ απογοητευμένη. Δεν μπορούμε να βλέπουμε 5μηνα και 6μηνα.

Πολλά θα μπορούσαν να γίνουν αλλά δεν γίνονται. Όπως περισσότερο προσωπικό για τις ήδη υπάρχουσες δομές και όχι απαραίτητα καινούριες.

Κ.Π. Δήμου Κεντρικού Τομέα Αθηνών

Ερωτήσεις - Απαντήσεις

- **Σύμφωνα με την εργασιακή σας εμπειρία, θεωρείτε ότι είναι απαραίτητη η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού στις κοινωνικές δομές; -Αν ναι, γιατί;**

- **Ως κοινωνικός λειτουργός της συγκεκριμένης δομής ποιες είναι οι καθημερινές σας αρμοδιότητες;**

- Ως Κοινωνικός Λειτουργός του Κοινωνικού Παντοπωλείου έρχομαι καθημερινά στο χώρο που βλέπετε. Εδώ είναι μόνο η κοινωνική υπηρεσία. Το Παντοπωλείο βρίσκεται σε άλλο κτήριο, είναι ξεχωριστή δομή σε διεύθυνση κοντά με αυτή που βρισκόμαστε. Εγώ πηγαίνω σπάνια στο παντοπωλείο, στην ουσία μόνο όταν μου ζητηθεί από το εκεί προσωπικό.

Λοιπόν, η δουλεία μου εμένα εδώ είναι να πραγματοποιώ συναντήσεις με τους εξυπηρετούμενους. Εδώ γίνεται η πρώτη επαφή με το άτομο που επιθυμεί να καταθέσει τα δικαιολογητικά του για τις παροχές μας. Αρχικά λαμβάνω το κοινωνικό ιστορικό του. Στην συνέχεια τον ενημερώνω για το τι παρέχουμε, με τι συχνότητα, σε ποιες δομές και ύστερα του εξηγώ αναλυτικά τα δικαιολογητικά που χρειάζεται να καταθέσει έτσι ώστε να εξετασθεί το αίτημά του. Επίσης, πρέπει να σας πω, ότι πολλές φορές έρχονται για το παντοπωλείο αλλά βγαίνουν και άλλα στην πορεία οπότε καταλήγουμε να τους ενημερώνω για το βιβλιάριο απορίας, για το πως να εκμεταλλευτούν την απαλλαγή από τα δημοτικά τέλη που μπορεί να δικαιούνται, τους παραπέμπω σε άλλες δομές είτε του δήμου μας είτε γενικότερα σε διάφορους φορείς, ή αναφερόμαστε σε επιδόματα πάσης φύσεως.

- **Συνεπώς, το καταστατικό της δομής όσον αφορά την θέση του κοινωνικού λειτουργού συγκλίνει με τις καθημερινές ενασχολήσεις σας;**

- Ναι, μόνο αν εξαιρέσουμε ότι πολλές φορές εγώ η ίδια επιθυμώ πέρα από την παραλαβή του κοινωνικού ιστορικού να κάνω και κατοίκων εποπτεία για να έχω μία πιο πλήρη άποψη περί του τι ανάγκες έχει ο κάθε αιτούμενος. Ειδικά άμα είναι οικογένειες.

- **Ποιες είναι οι εγκαταστάσεις της δομής;**

Όπως σας είπα και πριν στο κτήριο αυτό είναι μόνο η κοινωνική υπηρεσία και τα γραφεία του διοικητικού προσωπικού. Το Παντοπωλείο βρίσκεται στην οδό .... και είναι σαν μαγαζί σκεφτείτε. Σαν μία μεγάλη αποθήκη.

- **Ποιο το προσωπικό που τις απαρτίζει;**

- Εδώ είμαστε εγώ, η κοινωνική λειτουργός του συσσιτίου, το διοικητικό προσωπικό και οι γραμματειακή υποστήριξη. Στο παντοπωλείο τώρα, το προσωπικό είναι μία διοικητική υπάλληλος και δύο άτομα γενικών καθηκόντων.

• **Τι παροχές προσφέρει το κέντρο στους ωφελούμενους του και με τι συχνότητα;**

- Αυτό που εμείς προσφέρουμε σαν αγαθά, πέραν δηλαδή των υπηρεσιών που ανέφερα πριν, είναι μία φορά ανά δύο μήνες μία σακούλα με τρόφιμα. Είναι σαφές ότι αυτό είναι ένα μικρό βοήθημα. Οι σακούλες περιέχουν τυποποιημένα τρόφιμα, όπως μακαρόνια, ρύζι, κάποιες κονσέρβες. Είναι όλα μακράς διάρκειας και η ποσότητα των προϊόντων πάει ανάλογα με την ποσότητα των ατόμων που θα τα καταναλώσουν.

• **Σε ποια πληθυσμιακή ομάδα απευθύνεστε; Πως μπορεί η ομάδα αυτή να ενημερωθεί για εσάς;**

- Δικαιούχοι του προγράμματος είναι Έλληνες πολίτες δημότες ή κάτοικοι του Δήμου μας αλλά και αλλοδαποί που κατοικούν στο Δήμο μας και διαμένουν νόμιμα στη χώρα μας. Φτάνει να είναι οικονομικά αδύναμοι ή άνεργοι.

Ενημερώνονται είτε μέσω του site του δήμου, είτε από διάφορα φυλλάδια που μοιράζουμε σε όλη την έκταση του δήμου μας ή παίρνοντας οι ίδιοι τηλέφωνο στον δήμο.

• **Υπάρχουν κάποιοι κανονισμοί που εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία του κέντρου;-αν ναι, ποιοι;**

- Ναι και βέβαια υπάρχουν και είναι φτιαγμένοι από το διοικητικό συμβούλιο και από όλα τα μέλη του δήμου. Κάθε δομή έχει τους δικούς της, αλλά η εχεμύθεια και η συνέπεια είναι κοινά στοιχεία.

• **Ποια είναι τα κριτήρια εισαγωγής των εξυπηρετούμενων στην συγκεκριμένη δομή;**

- Όλα τα κριτήριά μας είναι οικονομικά. Κύριο κριτήριο ένταξης των δικαιούχων είναι το εισόδημα, ενώ λαμβάνονται υπόψη παράγοντες, όπως η οικογενειακή κατάσταση, τα κοινωνικά προβλήματα, η ανεργία, τα προβλήματα υγείας και αναπηρίας. Με βάση τα

παραπάνω κριτήρια οι δικαιούχοι θα χωριστούν σε δύο (2) κατηγορίες: α) Οικονομικά αδύναμοι β) Άνεργοι.

Σίγουρα όλοι οι εξυπηρετούμενοί μας είναι οικονομικά αδύναμοι ή άνεργοι, αλλά μπορεί να είναι μοναχικά άτομα με χαμηλό εισόδημα ή ανεργία, ζευγάρια ή οικογένειες με χαμηλό εισόδημα, κοινωνικοοικονομικά προβλήματα ή ανεργία ή άτομα με ειδικές ανάγκες ή με αναπηρία 67% και άνω με οικονομικά προβλήματα.

• **Κατά την γνώμη σας, είναι αξιόπιστα τα προαναφερόμενα κριτήρια; Υπάρχει κάποιο είδος εξακρίβωσης ή εποπτείας των αιτούντων;**

- Ναι είναι τελείως αξιόπιστα γιατί πολύ απλά όταν κάποιος δεν πληρεί τα οικονομικά κριτήρια, με μέγιστη απόκλιση βέβαια το ποσό των 100 ευρώ, τότε γίνεται κατοίκων επίσκεψη από την κοινωνική λειτουργό. Αφού λοιπόν επισκεφθώ το σπίτι του και έχω πια μία πλήρη εικόνα για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται και για τις ανάγκες του, τότε συνάπτω μία έκθεση που αναλύω ότι είδα και εισηγούμαι την άποψή μου. Η έκθεση εξετάζεται από δύο δημοτικούς σύμβουλους και την αντιδήμαρχο, οι οποίοι αποφασίζουν αν τελικά θα εγκριθεί ή όχι η αίτηση του ατόμου.

• **Επιτυγχάνεται ο στόχος της δομής;**

- Παρά τις δυσκολίες είμαστε κάθε μέρα εδώ και προσπαθούμε. Οπότε ναι, συνεργαζόμαστε παντοπωλείο και συσσίτιο και παρέχουμε το καλύτερο δυνατό. Επίσης ότι εμείς δεν μπορούμε να καλύψουμε, παραπέμπουμε το άτομο στην κατάλληλη ανάλογη δομή.

• **Τι δυσκολίες έχετε να αντιμετωπίσετε;**

- Πολλές φορές τα τρόφιμα που έχουμε στην διάθεσή μας είναι αρκετά περιορισμένα σε ποσότητα. Γι αυτό αρκετά συχνά θα ζητήσουμε την βοήθεια των πολιτών. Αυτό σημαίνει ότι πάμε σε διάφορα σούπερ μάρκετ παραδείγματος χάριν, αναφέρουμε τις ανάγκες μας και τις ελλείψεις μας και το σούπερ μάρκετ με την σειρά του ενημερώνει τους καταναλωτές έτσι ώστε να συνεισφέρουν όσο μπορούν. Το πρόβλημα όμως είναι ότι πλέον ακόμα και αυτό είναι δύσκολο και η “τεχνική” αυτή πλέον έχει φθίνουσα πορεία, αφού και οι ίδιοι οι καταναλωτές με το ζόρι μπορούν και εξασφαλίζουν τα απαραίτητα για τις δικές τους οικογένειες.

- **Η διόγκωση της οικονομικής κρίσης ισοδυναμεί με αύξηση του πληθυσμού σας;**

- *Ναι, η διόγκωση της οικονομικής κρίσης ισοδυναμεί απόλυτα με αύξηση του πληθυσμού μας. Σκεφτείτε ότι πλέον οι 9 στις 10 αιτήσεις πληρούν τα κριτήρια και εγκρίνονται. Αυτό σημαίνει ότι το εισόδημα έχει πέσει κατακόρων και η ανεργία έχει αυξηθεί. Και παρατηρείται ότι πλέον όταν έρχεται μία οικογένεια να κάνει αίτηση όλο και πιο πολλά μέλη της είναι άνεργα. Ενώ πιο παλιά θα ήταν συνήθως μόνο το ένα μέλος άνεργο.*

- **Αν ναι, είστε σε θέση να καλύψετε τις επιπλέον ανάγκες;**

- *Και ναι και όχι. Πάντα θα έχουμε ελλείψεις και θα προσπαθούμε με διάφορους τρόπους να τις καλύψουμε αλλά σε γενικές γραμμές ο προϋπολογισμός του Δήμου για τα προϊόντα αυξάνεται όσο αυξάνεται και η ζήτηση αυτών.*

- **Τι παραπάνω πιστεύετε ότι μπορεί να προσφέρει το ελληνικό κράτος για την βελτίωση των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας;**

- *Αυτό που για εμένα θα ήταν ιδανικό είναι όλες οι αιτήσεις να εξετάζονταν και με κατοίκων επίσκεψη. Οι άνθρωποι έρχονται εδώ και δεν νιώθουν άνετα και οικεία. Έρχονται διστακτικά, νιώθεις ότι ντρέπονται και σαν να έχουν τύψεις για την κατάσταση τους. Έρχονται εδώ και ενώ μιλάμε μαζί τους, κάνουμε κανονικά τις απαιτούμενες συνεδρίες νιώθω ότι πολλά δεν λέγονται, ότι τα άτομα δεν ανοίγονται. Γι αυτό θα προτιμούσα να πήγαινα εγώ, και όχι μόνο εγώ αλλά ο κάθε κοινωνικός λειτουργός στις οικείες των ατόμων έτσι ώστε να δημιουργείται ένα πιο ευχάριστο κλίμα και μία πιο ουσιαστική σχέση και κατ επέκταση εικόνα για τους ωφελούμενους.*

Κ.Σ. Δήμου Κεντρικού Τομέα Αθηνών

Ερωτήσεις - Απαντήσεις

- **Σύμφωνα με την εργασιακή σας εμπειρία, θεωρείτε ότι είναι απαραίτητη η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού στις κοινωνικές δομές; -Αν ναι, γιατί;**

- **Ως κοινωνικός λειτουργός της συγκεκριμένης δομής ποιες είναι οι καθημερινές σας αρμοδιότητες;**

- Ως Κοινωνικός Λειτουργός του Συσσιτίου του Δήμου έχω τουλάχιστον δύο πόστα. Εδώ που βρισκόμαστε είναι μόνο η κοινωνική υπηρεσία την οποία αποτελώ εγώ και η συνάδελφος μου, κοινωνική λειτουργός του Κοινωνικού Παντοπωλείου του δήμου. Ο χώρος του συσσιτίου όπως βλέπετε δεν είναι εδώ. Τα φαγητά που διανέμονται καθημερινά στο συσσίτιο μαγειρεύονται σε μία δομή που περιλαμβάνει μόνο κουζίνα. Εκεί μαγειρεύονται, υπό την επιτήρησή μου και μετά διανέμονται στα ΚΑΠΠ του δήμου. Από εκεί πάνε και τα παίρνουν οι εξυπηρετούμενοι.

Οι αρμοδιότητες μου στην κοινωνική υπηρεσία είναι να πραγματοποιώ συναντήσεις με τους εξυπηρετούμενους. Κάνω την πρώτη επαφή με το άτομο που επιθυμεί να καταθέσει τα δικαιολογητικά του για τις παροχές μας. Αρχικά λαμβάνω το κοινωνικό ιστορικό του. Στην συνέχεια τον ενημερώνω για το τι παρέχουμε, με τι συχνότητα, σε ποιες δομές και ύστερα του εξηγώ αναλυτικά τα δικαιολογητικά που χρειάζεται να καταθέσει έτσι ώστε να εξετασθεί το αίτημά του. Στην κουζίνα του συσσιτίου ελέγχω την όλη διαδικασία του μαγειρέματος, τις μερίδες, την ποσότητα, την ποιότητά τους, ότι πληρούνται όλες οι υγειονομικοί κανόνες.

• **Το καταστατικό της δομής όσον αφορά την θέση του κοινωνικού λειτουργού συγκλίνει με τις καθημερινές ενασχολήσεις σας;**

- Ναι, μπορώ να πω πως ναι.

• **Ποιες είναι οι εγκαταστάσεις της δομής;**

- Στα γραφεία που βρισκόμαστε τώρα είναι μόνο η κοινωνική υπηρεσία και τα γραφεία του διοικητικού προσωπικού. Η κουζίνα, βρίσκεται σε άλλη δομή και έχει μόνο τα απαραίτητα για το μαγείρεμα.

• **Ποιο το προσωπικό που τις απαρτίζει;**

- Η δομή αποτελείται από δύο κοινωνικούς λειτουργούς, τον κοινωνικό λειτουργό του κοινωνικού παντοπωλείου και τον κοινωνικό λειτουργό του συσσιτίου, το διοικητικό προσωπικό και τη γραμματειακή υποστήριξη. Στην κουζίνα του συσσιτίου είναι μία μαγείρισσα και κάποια άτομα γενικών καθηκόντων και στα ΚΑΠΠ που καταλήγει το φαγητό, το προσωπικό πάει ανάλογα με το ΚΑΠΠ αλλά σίγουρα έχουν και εκεί κοινωνικό λειτουργό.

• **Τι παροχές προσφέρει το κέντρο στους ωφελούμενους του και με τι συχνότητα;**

- Όπως είπα και πριν, στην ειδικά διαμορφωμένη κουζίνα που πληρεί όλους τους υγειονομικούς κανόνες μαγειρεύονται καθημερινά, Δευτέρα με Παρασκευή, περίπου 50 μερίδες. Τα γεύματά μας αποτελούνται πάντα από ψωμί και φρούτο και την μερίδα φαγητού. Προσπαθούμε να καλύπτουμε όλο το φάσμα των φαγητών, να έχουμε ένα πλήρες εβδομαδιαίο μενού, οπότε μία μέρα θα έχουμε ψάρι, την άλλη όσπρια, την τρίτη κρέας, μετά ζυμαρικά και πάει λέγοντας. Καμία φορά έχουμε και κάποιο γαλακτοκομικό ή κάποιο γλύκισμα, οπότε το προσθέτουμε και αυτό στο μενού ως συνοδευτικό. Αυτά τα τελευταία είναι συνήθως από δωρεές.

• **Σε ποια πληθυσμιακή ομάδα απευθύνεστε; Πως μπορεί η ομάδα αυτή να ενημερωθεί για εσάς;**

- Αρχικά το πρόγραμμα ήταν μόνο για τα άτομα που ωφελούνταν από τις υπηρεσίες του προγράμματος 'Βοήθεια Στο Σπίτι'. Πλέον όμως δικαιούχοι του συσσιτίου είναι Έλληνες πολίτες δημότες ή κάτοικοι του Δήμου, αλλοδαποί που κατοικούν σ αυτόν και διαμένουν νόμιμα στη χώρα μας και να είναι οικονομικά αδύναμοι ή και άνεργοι. Ενημερώνονται είτε μέσω του site του δήμου, είτε από διάφορα φυλλάδια που μοιράζουμε σε όλη την έκταση του δήμου μας ή παίρνοντας οι ίδιοι τηλέφωνο στον δήμο.

• **Υπάρχουν κάποιοι κανονισμοί που εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία του κέντρου;-αν ναι, ποιοι;**

- Ναι και βέβαια υπάρχουν και είναι φτιαγμένοι από το διοικητικό συμβούλιο και από όλα τα μέλη του δήμου. Κάθε δομή έχει τους δικούς της.

• **Ποια είναι τα κριτήρια εισαγωγής των εξυπηρετούμενων στην συγκεκριμένη δομή;**

- Όλα τα κριτήριά μας είναι οικονομικά. Κύριο κριτήριο ένταξης των δικαιούχων είναι το εισόδημα, ενώ λαμβάνονται υπόψη παράγοντες, όπως η οικογενειακή κατάσταση, τα κοινωνικά προβλήματα, η ανεργία, τα προβλήματα υγείας και αναπηρίας. Με βάση τα παραπάνω κριτήρια οι δικαιούχοι θα χωριστούν σε δύο (2) κατηγορίες: α) Οικονομικά αδύναμοι β) Άνεργοι. Όλοι οι εξυπηρετούμενοί μας είναι οικονομικά αδύναμοι ή και άνεργοι. Επίσης μπορεί να είναι μοναχικά άτομα με χαμηλό εισόδημα ή ανεργία, ζευγάρια ή

οικογένειες με χαμηλό εισόδημα, κοινωνικοοικονομικά προβλήματα ή ανεργία ή άτομα με ειδικές ανάγκες ή με αναπηρία 67% και άνω με οικονομικά προβλήματα.

- **Κατά την γνώμη σας, είναι αξιόπιστα τα προαναφερόμενα κριτήρια; Υπάρχει κάποιο είδος εξακρίβωσης ή εποπτείας των αιτούντων;**

- Το βασικότερο όμως είναι ότι όταν κάποιος δεν πληρεί τα οικονομικά κριτήρια, με μέγιστη απόκλιση βέβαια το ποσό των 100 ευρώ, τότε γίνεται κατοίκων επίσκεψη από την κοινωνική λειτουργό. Αφού λοιπόν επισκεφθώ το σπίτι του και έχω πια μία πλήρη εικόνα για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται και για τις ανάγκες του, τότε συνάπτω μία έκθεση που αναλύω ότι είδα και εισηγούμαι την άποψή μου. Η έκθεση εξετάζεται από δύο δημοτικούς σύμβουλους και την αντιδήμαρχο, οι οποίοι αποφασίζουν αν τελικά θα εγκριθεί ή όχι η αίτηση του ατόμου.

- **Επιτυγχάνεται ο στόχος της δομής;**

- Παρά τις δυσκολίες είμαστε κάθε μέρα εδώ και προσπαθούμε. Οπότε ναι, συνεργαζόμαστε παντοπωλείο και συσσίτιο και παρέχουμε το καλύτερο δυνατό. Επίσης ότι εμείς δεν μπορούμε να καλύψουμε, παραπέμπουμε το άτομο στην κατάλληλη ανάλογη δομή.

- **Τι δυσκολίες έχετε να αντιμετωπίσετε;**

- Η μεγαλύτερη δυσκολία και ματαίωση για εμένα είναι ότι δεν μπορώ να βρίσκομαι στις δομές που οι εξυπηρετούμενοι λαμβάνουν τις μερίδες τους. Ο δήμος ακόμα δεν έχει φτιάξει κάποιο χώρο, μία τραπεζαρία έτσι ώστε να παίρνουν τις μερίδες τους και όποιος επιθυμεί να τις καταναλώνει στο χώρο αυτό. Οπότε ανεξαρτήτου καιρού και κατάστασης, οι άνθρωποι παίρνουν τις μερίδες τους και απλά φεύγουν. Χωρίς κάποιος να εξετάζει που πάνε. Έχουν κάπου να πάνε για να φάνε, αν βρέχει τι γίνεται, αν κάνει κρύο; Επίσης θεωρώ πως η ποσότητα του φαγητού, η μία μερίδα δηλαδή, δεν είναι ικανοποιητική ημερήσια ποσότητα για ένα ανήλικα άνθρωπο.

- **Η διόγκωση της οικονομικής κρίσης ισοδυναμεί με αύξηση του πληθυσμού σας;**

- Ναι, η διόγκωση της οικονομικής κρίσης ισοδυναμεί απόλυτα με αύξηση του πληθυσμού μας. Σκεφτείτε ότι πλέον οι 9 στις 10 αιτήσεις εγκρίνονται. Αυτό σημαίνει ότι το εισόδημα έχει πέσει κατακόρων και η ανεργία έχει αυξηθεί. Και παρατηρείται ότι πλέον όταν έρχεται

μία οικογένεια να κάνει αίτηση όλο και πιο πολλά μέλη της είναι άνεργα. Ενώ πιο παλιά θα ήταν συνήθως μόνο το ένα μέλος άνεργο.

- **Αν ναι, είστε σε θέση να καλύψετε τις επιπλέον ανάγκες;**

- Πάντα θα έχουμε ελλείψεις και θα προσπαθούμε με διάφορους τρόπους να τις καλύψουμε αλλά σε γενικές γραμμές ο προϋπολογισμός του Δήμου για τα προϊόντα του Κοινωνικού Παντοπωλείου και τις μερίδες του συσσιτίου αυξάνεται όσο αυξάνεται και η ζήτηση αυτών.

- **Τι παραπάνω πιστεύετε ότι μπορεί να προσφέρει το ελληνικό κράτος για την βελτίωση των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας;**

- Σίγουρα αυτό που θέλω οπωσδήποτε να δω είναι ξενώνες φιλοξενίας / υπνωτήρια για άστεγους σε κάθε δήμο. Πιστεύω ότι αν ο κάθε δήμος προνοούσε καταλλήλως, το πρόβλημα με την έλλειψη στέγης και με το να κοιμούνται άνθρωποι στο δρόμο θα είχε μειωθεί κατά πολύ. Επίσης θα τους έδινε μία ελπίδα να μην χάνουν την πίστη τους για ένα καλύτερο αύριο και σίγουρα θα τους έδινε την δυνατότητα για μία πιο ομαλή ένταξη στην κοινωνία και κοινωνικοποίηση.

Κ.Π. Δήμου Δυτικών Προαστίων Αττικής

Ερωτήσεις - Απαντήσεις

- **Σύμφωνα με την εργασιακή σας εμπειρία, θεωρείτε ότι είναι απαραίτητη η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού στις κοινωνικές δομές; -Αν ναι, γιατί;**

- Και βέβαια είναι απαραίτητη και πολλές φορές χρειάζονται παραπάνω από ένας κοινωνικός λειτουργός σε κάθε δομή. Να πηγαίνει ανάλογα ο αριθμός των κοινωνικών λειτουργών με των εξυπηρετούμενων.

- **Ως κοινωνικός λειτουργός της συγκεκριμένης δομής ποιες είναι οι καθημερινές σας αρμοδιότητες;**

- Δουλεύω στην δομή αυτή εδώ και 3 χρόνια. Η δομή λειτουργεί από το 2011 αλλά εγώ ήρθα εδώ το 2013 με πρόγραμμα ΕΣΠΑ. Είμαστε ανοιχτά Δευτέρα με Παρασκευή από τις 9 το πρωί μέχρι τις 5 το απόγευμα. Εγώ συνήθως έρχομαι κατά τις 8.30 και ξεκινάω τις καθημερινές μου ασχολίες. Καθημερινά ελέγχουμε τι προϊόντα έχουμε, φτιάχνουμε τις

σακούλες που θα δώσουμε στους εξυπηρετούμενους, κάνουμε καταγραφή των ρούχων που έχουμε στην διάθεσή μας. Όσον αφορά τους ωφελούμενους εγώ είμαι αυτή που θα κάνει μαζί τους την πρώτη επαφή. Θα έρθουν εδώ, θα τους ξεναγήσω στο χώρο, θα τους πω τι ακριβώς προσφέρει η δομή αυτή και τι δικαιολογητικά πρέπει να φέρουν για να δούμε αν πληρούν τα κριτήρια. Παίρνω και κοινωνικά ιστορικά, αλλά προτιμώ να είναι πιο επιφανειακά όσα θα ρωτήσω και να αφορούν κυρίως οικονομικά θέματα και θέματα δουλειάς. Δεν μπορώ να κάνω συμβουλευτική, γιατί οι οικογένειες εδώ αλλάζουν ανά τετράμηνο. Είναι αντιεπαγγελματικό να εισχωρώ εγώ σε πιο επίμαχα θέματα και να κάνω συνεδρίες από την στιγμή που τους βλέπω μία φορά το μήνα και μόνο για 4 μήνες. Υπάρχουν άλλες δομές του δήμου που έχουν το ρόλο αυτό. Εγώ κυρίως προτιμώ να τους πληροφορώ για τις δομές μας. Να έρχονται εδώ για το παντοπωλείο αλλά να τους δίνω πληροφορίες για οτιδήποτε κοινωνικοπρονοιακό μπορεί να τους αφορά και να τους εξυπηρετεί. Στοχεύω πιο πολύ στις υλικές ανάγκες τους. Δεν θέλω όμως να τα βρίσκουν όλα έτοιμα. Θέλω να τους ενημερώνω και να τους δίνω κίνητρα να καταφέρουν μόνοι τους τους κοινωνικοπρονοιακούς στόχους που θέτουμε.

- **Συνεπώς, το καταστατικό της δομής όσον αφορά την θέση του κοινωνικού λειτουργού συγκλίνει με τις καθημερινές ενασχολήσεις σας;**

- Ε ναι! Απλά σου είπα, προτιμώ να μην κάνω συμβουλευτική αλλά κάλυψη υλικών αναγκών και ενημέρωση δομών και προνοιακών προγραμμάτων και παραπομπές για συμβουλευτική σε άλλες δομές του δήμου.

- **Ποιες είναι οι εγκαταστάσεις της δομής;**

- Η δομή είναι αυτό που βλέπετε. Σαν μία μεγάλη αποθήκη. Έχουμε χώρους που βάζουμε τα τρόφιμα, έχουμε χώρους για τα ρούχα και τα παιχνίδια που δίνουμε, το γραφείο μου. Ψυγεία όμως δεν έχουμε. Μόνο ράφια όπως βλέπετε. Άρα δίνουμε μόνο ξηρές τροφές για να μην χρειαζόμαστε ψυγεία αλλά να προσέχουμε μόνο ημερομηνία λήξεως.

- **Ποιο το προσωπικό που τις απαρτίζει;**

- Μία κοινωνική λειτουργός, ένα διοικητικό πρόσωπο και δύο αποθηκάριοι.

- **Τι παροχές προσφέρει το κέντρο στους ωφελούμενους του και με τι συχνότητα;**

- Τα τρόφιμα, ρούχα μία φορά το μήνα, παιχνίδια και ότι άλλο μπορεί να έχουμε από κάποια χορηγία. Τα τρόφιμα είναι έτοιμες σακούλες που τις παίρνουν μία φορά το μήνα σε συγκεκριμένο ραντεβού και περιέχουν γάλα, ζάχαρη, μακαρόνια, ρύζι, φακές, ζυμαρικά. Πιο παλιά δίνανε και σαμπουάν. Πλέον μόνο άμα έχουμε από κάποια χορηγία. Όλα τα τρόφιμα μας τα παρέχει η αρχιεπισκοπή που ανήκει στην ουσία το παντοπωλείο. Αλλά σας είπα, πάντα βασιζόμαστε και στις χορηγίες των διάφορων εταιριών και στην προσφορά των δημοτών. Και η ποσότητα όλων βέβαια, πάει ανάλογα τα μέλη που επωφελούνται.

• **Σε ποια πληθυσμιακή ομάδα απευθύνεστε; Πως μπορεί η ομάδα αυτή να ενημερωθεί για εσάς;**

- Απευθυνόμαστε σε όλους τους δημότες που έχουν ανάγκη. Μπορεί να είναι οικογένειες, μοναχικά άτομα, άνεργοι, μονογονεϊκές οικογένειες, ηλικιωμένοι, μετανάστες. Όλοι ανεξαρτήτου ηλικίας. Απλά προτεραιότητα θα δοθεί στις πιο ευάλωτες ομάδες και σε όσους δεν έχουν ξανά επωφεληθεί ποτέ από το παντοπωλείο μας. Επίσης άστεγο πληθυσμό δεν μπορούμε να εξυπηρετήσουμε, αφού τα τρόφιμα που δίνουμε χρειάζονται μαγείρεμα. Δεν μπορούμε δηλαδή να τους βοηθήσουμε, γι αυτό.

• **Υπάρχουν κάποιοι κανονισμοί που εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία του κέντρου;-αν ναι, ποιοι;**

- Ναι και βέβαια υπάρχει έτσι ώστε να μπορεί να είναι ελεγχόμενη η κατάσταση και να ξέρουμε και εμείς τι γίνεται. Παραδείγματος χάριν, αν κάποιος χάσει το ραντεβού του θα πρέπει να μας ενημερώσει, να εξετάσουμε τα αίτια και την επιθυμία του για νέο ραντεβού και τότε να του πούμε εμείς πότε ακριβώς να έρθει και τι τρόφιμα θα πάρει. Επίσης κάθε ωφελούμενος δεν μπορεί να πάρει μέσα σε 1 μήνα σακούλες 2 μηνών, ασχέτου αν έχει χάσει κάποιο μήνα. Επίσης όλοι εδώ έρχονται με τις κάρτες τους και με συνέπεια στην ώρα των ραντεβού.

• **Ποια είναι τα κριτήρια εισαγωγής των εξυπηρετούμενων στην συγκεκριμένη δομή;**

- Είμαστε σε θέση να εξυπηρετήσουμε 500 άτομα. Αυτή την στιγμή έχουμε γύρω στις 200 οικογένειες και στο σύνολο 500 ωφελούμενους. Πραγματοποιείται μία συνεργασία ανάμεσα σε δύο δήμους, του ... και του .... Σαν δήμος πλέον αυτοί οι δύο δήμοι έχουν γίνει ένας.

Απλά στις κοινωνικές δομές λειτουργούν ακόμα ως δύο δήμοι, δηλαδή σχεδόν όλες οι δομές είναι επί δύο, γιατί οι ανάγκες του πληθυσμού είναι τεράστιες. Ειδικά των κατοίκων του Τ. και όχι τόσο του Μ. Οι δήμοι συνεργάζονται, κυρίως στον έλεγχο των αιτήσεων. Οι αιτήσεις γίνονται κάθε τέσσερις μήνες και ανανεώνονται οι ωφελούμενοι μας. Κάθε άτομο μπορεί να επωφεληθεί από εμάς όχι πάνω από δύο συνεχόμενα τετράμηνα. Τα κριτήρια εισαγωγής είναι οικονομικά. Οι αιτήσεις συγκεντρώνονται στον Δήμο και εξετάζονται από δύο κοινωνικούς λειτουργούς και ένα άτομο από την αρχιεπισκοπή. Το ετήσιο εισόδημα δεν πρέπει να ξεπερνάει ούτε για λίγο τα 5000 ευρώ συν 1500 ευρώ για κάθε μέλος, αν πρόκειται για οικογένεια. Αν όμως κάποιος έχει κάρτα ανεργίας τότε δεν εξετάζεται κανένα οικονομικό κριτήριο. Από την στιγμή που έχει αυτή την κάρτα πάει να πει ότι έχει και μηδέν εισόδημα.

- **Κατά την γνώμη σας, είναι αξιόπιστα τα προαναφερόμενα κριτήρια; Υπάρχει κάποιο είδος εξακρίβωσης ή εποπτείας των αιτούντων;**

- Ναι, θεωρώ ότι είναι. Όποιος έχει το χαμηλότερο εισόδημα και συνεπώς την μεγαλύτερη ανάγκη μπαίνει πρώτος. Επίσης σας είπα ότι δίνουμε προτεραιότητα στις ευπαθείς ομάδες. Όχι κάποιο είδος εποπτείας δεν υπάρχει. Και αυτό το θεωρώ μειονέκτημα της δομής μας αλλά τι να προλάβεις να κάνεις μέσα σε τέσσερις μήνες.

- **Επιτυγχάνεται ο στόχος της δομής;**

- Θεωρώ πως ναι. Γιατί μπορεί να καλύπτουμε ανάγκες 500 ατόμων μόνο, αλλά έστω τις καλύπτουμε. Επίσης, αν εμείς δεν μπορούμε να εξυπηρετήσουμε κάποιον λόγω πληρότητας, τον παραπέμπουμε στο άλλο κοινωνικό παντοπωλείο του δήμου που είναι ακριβώς απέναντι.

- **Τι δυσκολίες έχετε να αντιμετωπίσετε;**

- Η βασικότερη δυσκολία για εμένα είναι ότι έχω μόνο τέσσερις μήνες στην διάθεσή μου. Βέβαια και η έλλειψη διάφορων προϊόντων και ότι για να εξασφαλίσουμε κάποια άλλα πιο δυσεύρετα όπως το λάδι αναγκάζομαστε και κάνουμε πολύ συχνά δράσεις ζητώντας από τους πολίτες να μας βοηθήσουν.

- **Η διόγκωση της οικονομικής κρίσης ισοδυναμεί με αύξηση του πληθυσμού σας;**

- Ναι, έχουν αυξηθεί κατά το ήμισυ περίπου οι αιτήσεις. Απλά αυτό που έχει αλλάξει πολύ με τα χρόνια τις κρίσης είναι ότι πλέον έχουμε πιο πολλές ελληνικές οικογένειες ενώ πριν είχαμε κυρίως αλλοδαπούς.

- **Αν ναι, είστε σε θέση να καλύψετε τις επιπλέον ανάγκες;**

- Σίγουρα έχει αυξηθεί ο προϋπολογισμός και οι ποσότητες των τροφίμων αλλά απ' την άλλη, ενώ οι αιτήσεις αυξάνονται συνεχώς ενώ εμείς έχουμε παραμείνει στα 500 άτομα.

- **Τι παραπάνω πιστεύετε ότι μπορεί να προσφέρει το ελληνικό κράτος για την βελτίωση των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας;**

- Με προβληματίζει πάρα πολύ το γεγονός ότι έχουν αυξηθεί πάρα πολύ οι Έλληνες που πλέον χρειάζονται βοήθεια. Έχει αυξηθεί η ανεργία. Οι πιο πολλοί ωφελούμενοι μας είναι άνεργοι. Αυτό θα έπρεπε να προβληματίζει και το ελληνικό κράτος και να λάβει τα μέτρα του. Να δημιουργήσει σε κάθε δήμο κοινωνικές δομές, αλλά να προβλέψει και ότι οι κοινωνικές δομές αυτές έχουν ευθύνες. Δεν γίνεται να δημιουργείς μία δομή αλλά να μην έχεις και τις εγκαταστάσεις και την οικονομική δυνατότητα να την στηρίζεις. Οπότε ναι. Θα ήθελα περισσότερη συνέπεια απέναντι στις δομές και μία πλατφόρμα που θα κάνει όλες τις δομές αυτές να επικοινωνούν μεταξύ τους. Να ξέρουμε ο κάθε ωφελούμενος από που επωφελείται, από πόσες δομές. Υπάρχουν άτομα που επωφελούνται από πολλές ενώ άλλα που μένουν απ έξω.

Κ.Π. Δήμου Ιονίων Νησιών

Ερωτήσεις - Απαντήσεις

- **Σύμφωνα με την εργασιακή σας εμπειρία, θεωρείτε ότι είναι απαραίτητη η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού στις κοινωνικές δομές; -Αν ναι, γιατί;**

Ναι, θεωρώ απαραίτητη την παρουσία μας σε όλες τις κοινωνικές δομές, όχι μόνο στις δομές των δήμων που ακόμα και σε αυτές δεν μπορώ να πω ότι πάντα υπάρχει κάποιος κοινωνικός λειτουργός. Είμαστε απαραίτητοι γιατί εμείς γνωρίζουμε τις δομές αυτές και στην ουσία και στο φαίνεσθε. Τι χρειάζονται, ποιες είναι οι ανάγκες των ατόμων, τα αιτήματά τους, πώς να τα διαχειριστούμε. Αυτός είναι ο ρόλος της δουλείας μας.

- **Ως κοινωνικός λειτουργός της συγκεκριμένης δομής ποιες είναι οι καθημερινές σας αρμοδιότητες;**

Εγώ βρίσκομαι και στο Κοινωνικό παντοπωλείο και στην κοινωνική υπηρεσία. Δεν συστεγάζονται μόνο συνεργάζονται. Το καθένα έχει δικό του προσωπικό μεν, αλλά οι ανάγκες είναι τόσες και οι ελλείψεις ακόμα πιο πολλές οπότε πηγαينوερχόμαστε και προσπαθούμε να καλύψουμε ότι πιο παραπάνω. Εγώ αρχικά έρχομαι εδώ στην κοινωνική υπηρεσία και ασχολούμαι και με θέματα του παντοπωλείου αλλά και οτιδήποτε προκύψει σε κοινωνικό επίπεδο βέβαια, σχετικό με το επάγγελμα μου. Το παντοπωλείο λειτουργεί κάθε Πέμπτη. Τις Πέμπτες έρχονται οι οικογένειες και παίρνουν την σακούλα που τους αναλογεί. Αυτό σημαίνει ότι εγώ όλη την βδομάδα θα πρέπει να βρίσκομαι και στο παντοπωλείο, να καταγράφω τις ανάγκες, να φτιάχνω σακούλες, να αδειάζω κούτες, και συνάμα να καλύπτω και τις ανάγκες τις κοινωνικής υπηρεσίας.

- **Συνεπώς, το καταστατικό της δομής όσον αφορά την θέση του κοινωνικού λειτουργού συγκλίνει με τις καθημερινές ενασχολήσεις σας;**

Όχι ακριβώς. Λόγω έλλειψης προσωπικού κάνουμε όλοι όλα. Θα αδειάσω και κούτες, θα κάνω και τον κουβαλητή, θα κάνω και τις δουλείες μου κανονικά ως κοινωνική λειτουργός, αλλά και του παντοπώλη.

- **Ποιες είναι οι εγκαταστάσεις της δομής;**

Το παντοπωλείο είναι σε άλλη δομή ξεχωριστή. Είναι ένα ισόγειο με δύο δωμάτια. Το ένα το λειτουργούμε ως αποθήκη που βάζουμε όλα τα τρόφιμα, έχουμε ράφια, ντουλάπες, κούτες και στο άλλο εξυπηρετούμε τον κόσμο. Ψυγεία δεν έχουμε,, δίνουμε μόνο ξηρά τροφή. Η κοινωνική υπηρεσία βρίσκεται μαζί με όλες τις άλλες τις κοινωνικές δομές στο Τμήμα Πρόνοιας.

- **Ποιο το προσωπικό που τις απαρτίζει;**

Το προσωπικό στο τμήμα πρόνοιας είναι δύο κοινωνικοί λειτουργοί, μία προϊσταμένη και δύο διοικητικοί. Στο παντοπωλείο είναι ένας κοινωνικός λειτουργός, ένας διοικητικός και η επιτροπή διαχείρισης των προϊόντων.

- **Τι παροχές προσφέρει το κέντρο στους ωφελούμενους του και με τι συχνότητα;**

Η βασική μας παροχή είναι τα τρόφιμα. Τα είδη που προσφέρονται από το Κοινωνικό Παντοπωλείο είναι τυποποιημένα τρόφιμα – είδη ατομικής υγιεινής και καθαριότητας – είδη βρεφανάπτυξης. Ανοίγουμε κάθε Πέμπτη και εξυπηρετούμε στο σύνολο 189 άτομα μαζί και οικογένειες. Δίνουμε έτοιμες σακούλες οι οποίες μπορεί να περιέχουν μακαρόνια, ρύζι, γάλατα, φακές. Συνήθως έχουμε και τα σκευάσματα υγιεινής, σαμπουάν, ζυραφάκια, σερβιέτες. Οι οικογένειες έρχονται κατά κανόνα μία φορά το μήνα και η συνεργασία μας διαρκεί 6 μήνες. Έχουν κάρτα και συγκεκριμένα ραντεβού.

- **Σε ποια πληθυσμιακή ομάδα απευθύνεστε; Πως μπορεί η ομάδα αυτή να ενημερωθεί για εσάς;**

Απευθυνόμαστε σε όποιον πληρεί τα κριτήρια, σε οικονομικά αδύναμα άτομα, σε οικογένειες με παιδιά, σε ευάλωτες ομάδες όπως μοναχικά άτομα ή ηλικιωμένους. Μικρή κοινωνία είμαστε εδώ. Ένα νησί. Μαθαίνονται γρήγορα όλες οι δράσεις του δήμου και όποιος επιθυμεί να επωφεληθεί απλά μας παίρνει τηλέφωνο.

- **Υπάρχουν κάποιοι κανονισμοί που εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία του κέντρου;-αν ναι, ποιοι;**

Κανονισμοί υπάρχουν αλλά επειδή είμαστε μικρή κοινωνία εδώ είναι εύκολο να τους αλλάξεις συχνά για να μπορείς να επωφεληθείς από αυτούς χωρίς να χάσεις τον έλεγχο.

- **Ποια είναι τα κριτήρια εισαγωγής των εξυπηρετούμενων στην συγκεκριμένη δομή;**

Κριτήριο ένταξης στο πρόγραμμα είναι το εισόδημα συνεκτιμώντας την οικογενειακή κατάσταση, την ανεργία, τα προβλήματα υγείας και άλλα κοινωνικά προβλήματα των ενδιαφερομένων. Η επιλογή των δικαιούχων ο χρόνος ένταξης και η επανένταξή τους στο πρόγραμμα αξιολογούνται από την Επιτροπή διαχείρισης – λειτουργίας του Κοινωνικού Παντοπωλείου.

- **Κατά την γνώμη σας, είναι αξιόπιστα τα προαναφερόμενα κριτήρια; Υπάρχει κάποιο είδος εξακρίβωσης ή εποπτείας των αιτούντων;**

Ναι είναι, γιατί λόγω μικρής κοινωνίας γνωρίζουμε στην ουσία ποιοι έχουν όντως ανάγκη τα τρόφιμα και ποιοι κάνουν απλά κατάχρηση του χαμηλού τους εισοδήματος. Οπότε πολλές

φορές σε οικογένειες που βρίσκονται σε ανάγκη αντί μία φορά το μήνα μπορεί να δώσουμε και κάθε βδομάδα τρόφιμα.

- **Επιτυγχάνεται ο στόχος της δομής;**

Ναι, από την στιγμή που παρά τις ελλείψεις μπορούμε ακόμα και βοηθάμε τους συνανθρώπους μας, τότε ναι, επιτυγχάνεται ο στόχος.

- **Τι δυσκολίες έχετε να αντιμετωπίσετε;**

Η μεγαλύτερή μας δυσκολία είναι ότι είμαστε «εποχιακοί». Τι εννοώ; Σε κάθε γιορτή πλημμυρίζουμε από προϊόντα και δωρεές. Όταν όμως περάσουν οι γιορτές και τελειώσουν τα τρόφιμα αυτά, κανείς δεν μας έρχεται να μας ξαναθυμηθεί και να δώσει. Ενώ εμείς στις χορηγίες βασιζόμαστε. Η ανάγκη δεν υπάρχει μόνο στις γιορτές. Μία ακόμη δυσκολία είναι η έλλειψη προσωπικού.

- **Η διόγκωση της οικονομικής κρίσης ισοδυναμεί με αύξηση του πληθυσμού σας;**

Προφανώς. Επίσης, εμείς εδώ είμαστε καλοκαιρινό μέρος. Αυτό σημαίνει ότι τον χειμώνα δεν έχουμε πολλές δουλειές, έχουμε μόνο το καλοκαίρι. Οπότε πάντα τον χειμώνα έχουμε να αντιμετωπίσουμε μία αύξηση των αιτήσεων.

- **Αν ναι, είστε σε θέση να καλύψετε τις επιπλέον ανάγκες;**

Προσπαθούμε. Αλλάζουμε συνεχώς τα κριτήρια, τα προσαρμόζουμε στις καινούριες ανάγκες και κυρίως δίνουμε προτεραιότητα σε πιο ευάλωτες ομάδες και οικογένειες.

- **Τι παραπάνω πιστεύετε ότι μπορεί να προσφέρει το ελληνικό κράτος για την βελτίωση των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας;**

Μια καλύτερη χρηματοδότηση πρώτα απ όλα. Χρήματα να βασιστούμε στα πόδια μας και να παρέχουμε τα προϊόντα που πρέπει στους εξυπηρετούμενούς μας και επίσης προσωπικό.

Δομή Αντιμετώπισης της Φτώχειας, Κεντρικός Τομέας Αττικής

Ερωτήσεις - Απαντήσεις

- **Σύμφωνα με την εργασιακή σας εμπειρία, θεωρείτε ότι είναι απαραίτητη η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού στις κοινωνικές δομές; -Αν ναι, γιατί;**

Ναι, προφανώς και είναι και τους λόγους δεν χρειάζεται καν να τους αναφέρουμε. Θα φανούν κατά την συνέχεια αβίαστα.

- **Ως κοινωνικός λειτουργός της συγκεκριμένης δομής ποιες είναι οι καθημερινές σας αρμοδιότητες;**

Ως προϊσταμένη Κοινωνική Λειτουργός, έχω την πλήρη ευθύνη για την ορθή λειτουργία των υπηρεσιών που παρέχονται στους ωφελούμενους όπως και στις υπόλοιπες δομές που υπάρχουν και ανήκουν στο γενικότερο σύνολο του Δήμου. Είμαι η γενική συντονίστρια των προγραμμάτων και υπεύθυνη για κάθε απόφαση που παίρνεται στις δομές αυτές.

- **Συνεπώς, το καταστατικό της δομής όσον αφορά την θέση του κοινωνικού λειτουργού συγκλίνει με τις καθημερινές ενασχολήσεις σας;**

Το καταστατικό αυτό που αναφέρετε, προβλέπεται ειδικά για τη θέση του υπεύθυνου κοινωνικού λειτουργού και αναφέρεται όχι μόνο σε διοικητικά θέματα, αλλά σε όλες τις ενασχολήσεις που μπορεί να υπάρξουν εδώ μέσα. Και ναι, συγκλίνει απόλυτα.

- **Ποιες είναι οι εγκαταστάσεις της δομής;**

Το συγκεκριμένο κτήριο όπου βρισκόμαστε έχει μόνο την κοινωνική υπηρεσία και διάφορα σχετικά με γραφειοκρατικά θέματα, γραφεία. Γενικότερα, υπάρχουν τουλάχιστον 6 ακόμη κτήρια στην περιοχή του Δήμου, το καθένα με διαφορετικούς χώρους ανάλογα με την σκοπιμότητά του και τις παροχές του.

- **Ποιο το προσωπικό που τις απαρτίζει;**

Το προσωπικό της κοινωνικής υπηρεσίας αποτελείται από 26 άτομα στο σύνολο. Απ' αυτούς οι πλειοψηφία είναι κοινωνικοί λειτουργοί, κάποιοι ψυχολόγοι και ελάχιστοι κοινωνιολόγοι. Επίσης, κάποιες δομές μας έχουν και ιατρικό προσωπικό και προφανώς όλες οι δομές διαθέτουν διοικητικό προσωπικό και βοηθητικό. Ο κάθε επαγγελματίας ασχολείται με θέματα που αρμόζουν στις σπουδές του και στο αντικείμενό του.

- **Τι παροχές προσφέρει το κέντρο στους ωφελούμενους του και με τι συχνότητα;**

- Όπως σας εξήγησα και πριν είναι πολλές δομές μαζί. Θα τις αναφέρω, λοιπόν, ονομαστικά και θα εξηγήσω τις λεπτομέρειες για την καθημία και την συχνότητα που μου ζητάτε.

Λοιπόν, αρχικά έχουμε δύο ξενώνες για στέγαση αστέγων. Η χωρητικότητά τους είναι περίπου 150 κρεβάτια.

Έχουμε το Κοινωνικό Φαρμακείο, απ όπου όποιος πληρεί τα κριτήρια, θα σας τα πω παρακάτω αυτά, μπορεί από εκεί να προμηθεύεται δωρεάν τα φάρμακά του.

Υπάρχει η Αθηναϊκή Αγορά, απ την οποία δύο φορές το χρόνο οι εξυπηρετούμενοι παίρνουν ρούχα.

Ο Κόμβος Αλληλεγγύης που μπορούν μία φορά το μήνα να πάρουν μία σακούλα τρόφιμα.

Μετά είναι το συσσίτιο, που δίνει καθημερινά έως και 1500 μερίδες 365 μέρες το χρόνο. Λειτουργεί δηλαδή και σε αργίες και γιορτές και πάντα. Δεν υπάρχουν κριτήρια γι αυτό. Όποιος επιθυμεί να πάρει φαγητό, απλά στέκεται στην ουρά, το παίρνει και φεύγει. Μηδέν κριτήρια ή χαρτιά.

Είναι το Κοινωνικό Παντοπωλείο. Εξυπηρετεί 200 οικογένειες που ανανεώνονται ανά εξάμηνο. Οι οικογένειες που πληρούν τα κριτήρια μπαίνουν σε μία κλήρωση και από εκεί τυχαία επιλέγονται οι διακόσιες. Οι οικογένειες αυτές, λοιπόν, κάθε βδομάδα, μία φορά την βδομάδα, λαμβάνουν τα τρόφιμα της αρεσκείας τους από το παντοπωλείο. Η ποσότητα ορίζεται και πάει ανάλογα με τα μέλη της οικογένειας. Το Κοινωνικό Παντοπωλείο είναι χορηγία των σούπερ μάρκετ Μαρινόπουλος.

Υπάρχει ακόμα το Πρόγραμμα Αλληλεγγύη Στην Οικογένεια, που είναι χορηγία της εταιρίας κινητής τηλεφωνίας, Cosmote. Απ το πρόγραμμα αυτό, 100 οικογένειες που ανανεώνονται ανά εξάμηνο λαμβάνουν μία σακούλα τρόφιμα 1 φορά την βδομάδα από μία συγκεκριμένη δομή, που είναι ένα κτήριο του Δήμου Αθηναίων.

Σαν το Πρόγραμμα Αλληλεγγύη Στην Οικογένεια είναι και το Πρόγραμμα της εταιρίας ΔΕΠΑ – Δημόσια Επιχείρηση Αερίου -, που και αυτό δίνει ανά βδομάδα μία σακούλα τρόφιμα από το ίδιο κτήριο, απλά έχει 30 οικογένειες που ανανεώνονται ανά εξάμηνο.

Διαθέτει επίσης, ομάδα street work, η οποία βγαίνει καθημερινά και προσεγγίζει άτομα από κάθε ευπαθή ομάδα, ενημερώνοντας τα για τις παροχές που προσφέρει. Πρέπει να τονίσω

επίσης, ότι η ομάδα του street μας έχει το δικαίωμα να κάνει και εισαγγελικές παρεμβάσεις και καταγγελίες.

Σχεδόν όλες οι δομές μας είναι σε θέση να προσφέρουν συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη σε όλους τους εξυπηρετούμενους και ειδικά σε οικογένειες και μοναχικά άτομα, καθώς και να κάνει και παραπομπές όπου χρειάζεται.

• **Σε ποια πληθυσμιακή ομάδα απευθύνεστε; Πως μπορεί η ομάδα αυτή να ενημερωθεί για εσάς;**

- Σε όλο τον πληθυσμό της Ελλάδας που ζει κάτω από το όριο της φτώχειας σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή -ΕΛΣΤΑΤ-. Ο πληθυσμός μας ενημερώνεται κυρίως μέσω της 24ωρης τετραμήνιας τηλεφωνικής γραμμής εξυπηρέτησης του δημότη, 1595, που λειτουργεί ως γραμμή ενημέρωσης για άστεγους συμπολίτες μας και γενικά για τυχόν έκτακτες ανάγκες. Ενημερώνονται από την ομάδα του street work και από διάφορα φυλλάδια που μοιράζουμε.

• **Υπάρχουν κάποιοι κανονισμοί που εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία του κέντρου;-αν ναι, ποιοι;**

- Για κάθε δομή υπάρχει και διαφορετικό καταστατικό κανονισμών που εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία της δομής.

• **Ποια είναι τα κριτήρια εισαγωγής των εξυπηρετούμενων στην συγκεκριμένη δομή;**

- Είπαμε, απευθυνόμαστε σε όλο τον πληθυσμό της Αθήνας που ζει κάτω από το όριο της φτώχειας σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ. Ακόμα και σε αστέγους. Δεν υπάρχουν κοινωνικά κριτήρια και το συσσίτιο δεν έχει καν κριτήρια.

• **Κατά την γνώμη σας, είναι αξιόπιστα τα προαναφερόμενα κριτήρια; Υπάρχει κάποιο είδος εξακρίβωσης ή εποπτείας των αιτούντων;**

- Η εξακρίβωση γίνεται μέσω των δικαιολογητικών, οπότε ναι. Είναι αξιόπιστα. Και επίσης το συσσίτιο δεν έχει καθόλου κριτήρια και γραφειοκρατικά θέματα.

• **Επιτυγχάνεται ο στόχος της δομής;**

- Ναι, και σε πολύ μεγάλο βαθμό. Παρέχουμε στους πολίτες τόσες δομές και τόσα προγράμματα. Πάντα προσπαθούμε για το καλύτερο 365 μέρες το χρόνο.

- **Τι δυσκολίες έχετε να αντιμετωπίσετε;**

- Σίγουρα η μεγαλύτερη δυσκολία μας είναι ότι δεν μπορούμε να ανταποκριθούμε σε όλα τα αιτήματα. Αιτήματα και ως προς τις ανάγκες των ανθρώπων αλλά και ως προς την ποσότητα των αιτήσεων που θέλουν να επωφεληθούν από τις παροχές μας. Επιπλέον και το ίδιο το κράτος δεν μας παρέχει και τις κατάλληλες δομές για να μπορέσουμε εμείς να εξυπηρετήσουμε όλο αυτό τον κόσμο.

- **Η διόγκωση της οικονομικής κρίσης ισοδυναμεί με αύξηση του πληθυσμού σας;**

- Για την ακρίβεια έχουμε αύξηση 100%. Από 1500 αιτήσεις το χρόνο, τώρα έχουμε πάνω από 3500.

- **Αν ναι, είστε σε θέση να καλύψετε τις επιπλέον ανάγκες;**

- Όχι, σε καμία περίπτωση δεν μπορώ να πω ότι είμαστε σε θέση. Το κράτος ότι έδινε, δίνει παρά την αύξηση των εξυπηρετούμενων.

- **Τι παραπάνω πιστεύετε ότι μπορεί να προσφέρει το ελληνικό κράτος για την βελτίωση των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας;**

- Να προβλέπονται τα ίδια δικαιολογητικά για όλες τις δομές. Να ισχύει το κατώτατο όριο φτώχειας της ΕΛΣΤΑΤ για όλες τις κοινωνικές δομές και τους δήμους, κάτι που τώρα δεν ισχύει. Επίσης, φρόνιμο θα ήταν να μην χορηγούνται στους ωφελούμενους συγκεκριμένα τρόφιμα αλλά κουπόνια με τα οποία θα παίρνει ο καθένας ότι επιθυμεί και ότι όντως του χρειάζεται. Να μην είναι δηλαδή σαν το ΤΕΒΑ. Το ΤΕΒΑ κατ' εμέ ήταν ένα αποτυχημένο πρόγραμμα. Επιπλέον κάτι που πρέπει οπωσδήποτε να γίνει είναι να υπάρχει διασύνδεση ανάμεσα στις δομές. Να γνωρίζει η κάθε δομή και το ίδιο το κράτος, ο εξυπηρετούμενός τους σε ποιες και σε πόσες δομές ανήκει και επωφελείται. Έτσι θα σταματήσει το φαινόμενο της κατάχρησης των δομών από κάποιους και η απόκλιση κάποιων άλλων απ αυτές.

Κ.Σ. Νότιας Ελλάδας

Ερωτήσεις - Απαντήσεις

- **Σύμφωνα με την εργασιακή σας εμπειρία, θεωρείτε ότι είναι απαραίτητη η παρουσία του κοινωνικού λειτουργού στις κοινωνικές δομές; -Αν ναι, γιατί;**

Ναι τη θεωρώ πολύ σημαντική γιατί όλα περνάνε από τα χέρια μας, εμείς είμαστε αυτοί που εξετάζουμε όλες τις παραμέτρους για να ενταχθεί κάποιος στο πρόγραμμα και εμείς παρακολουθούμε τη πορεία του εδώ.

- **Ως κοινωνικός λειτουργός της συγκεκριμένης δομής, ποιες είναι οι καθημερινές σας αρμοδιότητές;**

Δίνω πληροφορίες όταν χρειάζεται, παρέχω στήριξη στους ωφελούμενους όταν θα υπάρχει κάποιο πρόβλημα αλλά και φυσικά πραγματοποιώ τη λήψη του Κοινωνικού Ιστορικού όταν θα έρθει κάποιος ωφελούμενος στο συσσίτιο για πρώτη φορά.

- **Συνεπώς το καταστατικό της δομής όσον αφορά τη θέση του κοινωνικού λειτουργού συγκλίνει με τις καθημερινές ενασχολήσεις σας;**

Κάνω ότι ακριβώς λέει το καταστατικό, είναι πολύ διευρυμένο ως αναφορά τις αρμοδιότητάς μας εξάλλου.

- **Ποιες είναι οι εγκαταστάσεις της δομής;**

Λοιπόν, είναι η κουζίνα, το γραφείο του κ.λ. και δύο αποθήκες ιματισμού.

- **Ποιο το προσωπικό που τις απαρτίζει;**

Είμαστε ένας κοινωνικός λειτουργός, τρεις μάγειρες, 1 ψυχολόγος που συνεργαζόμαστε, ένας διοικητικός και δύο γενικών καθηκόντων.

- **Τι παροχές προσφέρει το κέντρο στους ωφελούμενους του και με τι συχνότητα;**

Προσφερθούμε κάθε μέρα από ένα γεύμα σε κάθε ωφελούμενο αλλά και ψυχοκοινωνική υποστήριξη όταν χρειάζεται.

- **Σε ποια πληθυσμιακή ομάδα απευθύνεστε; Πως μπορεί η ομάδα αυτή να ενημερωθεί για εσάς;**

Απευθυνόμαστε σε απόρους και γενικά σε οικονομικά αδύναμους ανθρώπους. Κοίτα λόγω ότι είμαστε μικρή κοινωνία η ενημέρωση γίνεται από στόμα σε στόμα που πιστεύω ότι είναι και ο καλύτερος τρόπος κιάλας.

- **Υπάρχουν κάποιοι κανονισμοί που εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία του κέντρου; -Αν ναι, ποιοι;**

Κανονισμοί δεν υπάρχουν απλά θέλουμε να τηρούνται κάποια πράγματα όπως η ώρα που δίνεται το γεύμα αλλά και η εχεμύθεια φυσικά.

- **Ποια είναι τα κριτήρια εισαγωγής των εξυπηρετούμενων στη συγκεκριμένη δομή;**

Εμείς ζητάμε ένα εκκαθαριστικό και μια ταυτότητα απλά για να πιστοποιήσουμε την οικονομική τους κατάσταση .

- **Κατά τη γνώμη σας είναι αξιόπιστα τα προαναφερόμενα κριτήρια; Υπάρχει κάποιο είδος εξακρίβωσης ή εποπτείας των αιτούντων;**

Πιστεύω ότι είναι γιατί πέρα από τα έγγραφα αυτά γίνεται η λήψη ιστορικού και αν δούμε το οτιδήποτε θα κάνουμε την απαραίτητη έρευνα και έλεγχο οπότε πιστεύω πως είμαστε καλυμμένοι.

- **Επιτυγχάνεται ο στόχος της δομής;**

Ναι, ναι έτσι πιστεύω.

- **Τι δυσκολίες έχετε να αντιμετωπίσετε;**

Πιστεύω πως η μεγαλύτερη είναι η πολυπλοκότητα των ανθρώπων. Δεν έχουν καταλάβει τη κατάσταση,

- **Η διόγκωση της κρίσης ισοδυναμεί με αύξηση του πληθυσμού σας;**

Ναι, να φανταστείτε από 30 άτομα που ξεκίνησαν πριν τρία χρόνια τώρα έχουμε 600.

- **Αν ναι, είστε σε θέση να καλύψετε τις επιπλέον ανάγκες;**

Ναι, αλλά με μεγάλη δυσκολία.

- **Τι παραπάνω πιστεύετε ότι μπορεί να προσφέρει το ελληνικό κράτος για τη βελτίωση των δομών αντιμετώπισης της φτώχειας;**

Βασικά πρέπει να γίνουν περισσότερες δομές για τον κόσμο με περισσότερο προσωπικό αλλά και να χρηματοδοτηθούν οι υπάρχουσες.

